

საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და
სოციალური დაცვის სამინისტრო

დაავალებათა კონტროლის და
საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის
ეროვნული ცენტრი

ჯანმრთელობის დაცვა

პროექტი დაფინანსებულია
ევროკავშირის მიერ

საქართველო, 2010

სტატისტიკური ცნობარი

საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტრო
დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი

ჯანმრთელობის დაცვა

საქართველო 2010

სტატისტიკური ცნობარი

თბილისი

2011

ცნობარი მომზადებულია საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის, თავდაცვის, შინაგან საქმეთა სამინისტროების და სხვა უწყებების სამედიცინო დაწესებულებების სტატისტიკური ანგარიშების საფუძველზე. ცნობარში გამოყენებულია საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის დემოგრაფიული მონაცემები.

ცნობარი მომზადდა შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტროს ლ. საყვარელიძის სახ. დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრის სამედიცინო სტატისტიკის განყოფილების მიერ.

გამოქვეყნებული მასალებით სარგებლობის და მათი რეპროდუქციისთვის სპეციალური ნებართვა საჭირო არ არის. სასურველია წყაროს მითითება.

გამოცემასთან დაკავშირებულ საკითხებზე მიმართეთ შემდეგ მისამართზე:

თბილისი, ასათიანის ქ. №9, შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტროს ლ. საყვარელიძის სახ. დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი.

ტელეფონი: (995 32) 39 80 49, დამატებითი 217, 218

E-mail: CMSI@CAUCASUS.NET

ცნობარი განთავსებულია: www.ncdc.ge

ნინასისტყვაობა

სტატისტიკური ცნობარი “ჯანმრთელობის დაცვა” საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტროს ყოველწლიური გამოცემაა, რომელშიც წარმოდგენილია ქვეყნის მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობის და ჯანდაცვის რესურსების ამსახველი ძირითადი სტატისტიკური მაჩვენებლები. ცნობარი გამოიცემა 1996 წლიდან.

ცნობარი მომზადებულია საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტროს დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრის მიერ დარგობრივი სტატისტიკური ანგარიშგების საფუძველზე.

2006-2010 წლის მონაცემები წარმოდგენილია ავადმყოფობათა და ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული პრობლემების საერთაშორისო სტატისტიკური კლასიფიკის მე-10 გადახედვის შესაბამისად.

ცნობარში მოყვანილი მაჩვენებლების გაანგარიშებისას გამოყენებულია გაეროს და ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის მიერ რეკომენდებული მეთოდოლოგია, რაც განაპირობებს საქართველოს მაჩვენებლების შედარებადობას სხვა ქვეყნების მაჩვენებლებთან. ცნობარს ლექსიკონის სახით თან ახლავს მაჩვენებელთა გამოთვლის ფორმულები.

ცნობარში განხილულია მოსახლეობის სამედიცინო მომსახურების მაჩვენებლები, მოყვანილია ათას-წლეულის განვითარების ინდიკატორები საქართველოსთვის, დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობის მდგომარეობა და მონაცემები გადამდები და არაგადამდები დაავადებების კლასების მიხედვით: ინფექციური და პარაზიტული, ონკოლოგიური, სისხლის მიმოქცევის სისტემის, ენდოკრინული, სუნთქვის ორგანოთა, შარდსასქესო სისტემის, ფსიქიური და ქცევითი აშლილობები, ასევე მოყვანილია ძირითადი დემოგრაფიული მონაცემები და სხვა.

შინაარსი

თავი 1	
ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული ათასობის განვითარების მიზნები	1
წონანაკლულობის გავრცელება 5 წლამდე ასაკის ბავშვებში	2
ხუთ წლამდე ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობა	3
ერთ წლამდე ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობა	5
12-23 თვის ასაკის ბავშვთა წითელას საწინააღმდეგო აცრით მოცვა	7
დედათა სიკვდილიანობა	7
კვალიფიციური სამედიცინო პერსონალის მიერ მიღებული მშობიარობების ხვედრითი წილი	9
კონტრაცეპციის გავრცელების დონე	10
მოზარდთა შობადობის მაჩვენებელი	11
ანტენატალური მომსახურებით მოცვა (4 ვიზიტი მაინც და უკიდურეს შემთხვევაში ერთი ვიზიტი)	12
ოჯახის დაგეგმვის დაუკმაყოფილებელი მოთხოვნილება	13
აივ ინფექციის გავრცელება 15-24 წლის მოსახლეობაში	13
აივ ინფექციის მქონე იმ ადამიანთა ხვედრითი წილი, რომელთაც ხელი მიუწვდებათ ანტირეტროვირუსულ მკურნალობაზე	14
მაღარისის ინციდენტობა და სიკვდილიანობის მაჩვენებელი	15
ტუპერკულოზის ინციდენტობა, პრევალენტობა და სიკვდილიანობის მაჩვენებელი	15
მოსახლეობის წილი, რომელსაც სტაბილურად მიუწვდება ხელი ჯანმრთელობისათვის უსაფრთხო სასმელ წყალზე	17
მოსახლეობის წილი, რომელიც იყენებს გაუმჯობესებულ სანიტარულ მოწყობილობებს	18
თავი 2	
დემოგრაფია	25
მოსახლეობა	25
შობადობა	25
სიკვდილიანობა	27
ბუნებრივი მატება	28
სიცოცხლის მოსალოდნელი ხანგრძლივობა	28
თავი 3	
მოსახლეობის სამაღისტრო მომსახურება	40
ჯანდაცვის სისტემის კადრები	40
ამბულატორულ-პოლიკლინიკური დაწესებულებები	41
სტაციონარული დაწესებულებები	43
ჯანდაცვის სისტემის დანახარჯები	44

თავი 4	
მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგრადირეობა	84
ინფექციური ავადმყოფობა	85
ფილტვის და ფილტვგარეშე ტუბერკულოზი	86
აიგ-შიდსი	88
წითელა და წითურა	89
ვისცერული ლეიმანიოზი	89
ვირუსული ჰეპატიტები B და C	90
არაგადამდები ავადმყოფობა	108
სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობები	108
ჰიპერტენზიული ავადმყოფობა	109
გულის იშემიური ავადმყოფობები	110
მიოკარდიუმის მწვავე ინფარქტი	111
ინსულტი	112
ავთვისებიანი სიმსივნეები	113
სარძევე ჯირკვლის კიბო	117
საშვილოსნოს ყელის კიბო	117
ტრაქეას, ბრონქების და ფილტვის კიბო	118
დიაბეტი	119
სასუნთქი სისტემის ავადმყოფობები	120
რესპირაციული სისტემის ქრონიკული ავადმყოფობები (CRD)	121
ფილტვის ქრონიკული ობსტრუქციული ავადმყოფობა (COPD)	121
ასთმა	122
თავი 5	
დედათა და პავოვთა ჯანმრთელობა	194
თავი 6	213
ჯანმრთელობის ძირითადი დაფინანსირები	
თამბაქოს მოხმარება	214
ალკოჰოლის მოხმარება	216
ნარკოტიკების მოხმარება	217
ფიზიკური აქტივობა	218
კვება	219
განსაზღვრებების და მაჩვენებლების ლექსიკონი	223
გამოყენებული ლიტერატურა	238

ცხრილების სარჩევი

თავი 1		
ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული ათასობის განვითარების მიზნები		
ხუთ წლამდე ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობა	ცხრილი 1.1 - 1.2	გვერდი 19
ერთ წლამდე ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობა	ცხრილი 1.3 - 1.4	გვერდი 20
12-23 თვის ასაკის ბავშვთა წითელას საწინააღმდეგო აცრით მოცვა	ცხრილი 1.5	გვერდი 20
დედათა სიკვდილიანობა	ცხრილი 1.6	გვერდი 21
კვალიფიციური სამედიცინო პერსონალის მიერ მიღებული მშობიარობების ხვედრითი წილი	ცხრილი 1.7	გვერდი 21
მოზარდთა შობადობის მაჩვენებელი	ცხრილი 1.8	გვერდი 21
ანტენატალური მომსახურებით მოცვა (4 ვიზიტი მაინც და უკიდურეს შემთხვევაში ერთი ვიზიტი)	ცხრილი 1.9	გვერდი 22
აივ ინფექციის ინციდენტობის მაჩვენებელი	ცხრილი 1.10 - 1.11	გვერდი 22-23
მაღარიის ინციდენტობის მაჩვენებელი	ცხრილი 1.12	გვერდი 23
ტუბერკულოზის ინციდენტობისა და პრევალენტობის მაჩვენებელი	ცხრილი 1.13 - 1.14	გვერდი 24
თავი 2		
დემოგრაფია		
მოსახლეობა	ცხრილი 2.1 - 2.5	გვერდი 29-31
შობადობა	ცხრილი 2.6 - 2.11	გვერდი 31-34
სიკვდილიანობა	ცხრილი 2.12 - 2.17	გვერდი 34 - 39
ბუნებრივი მატება	ცხრილი 2.18	გვერდი 39
სიცოცხლის მოსალოდნელი ხანგრძლივობა	ცხრილი 2.19	გვერდი 39
თავი 3		
მოსახლეობის სამადიცინო მომსახურება		
ჯანდაცვის სისტემის კადრები	ცხრილი 3.1 - 3.3	გვერდი 45 - 47
ჯანდაცვის სისტემის ქსელი	ცხრილი 3.4	გვერდი 47
ამბულატორიულ-პოლიკლინიკურ დაწესებულებები	ცხრილი 3.5	გვერდი 48
ავადობა	ცხრილი 3.6 - 3.12	გვერდი 49 - 55
სამედიცინო რესურსების გამოყენება	ცხრილი 3.13 – 3.20	გვერდი 55 - 58
სტომატოლოგია	ცხრილი 3.21 - 3.22	გვერდი 59
სასწროვ სამედიცინო დახმარება	ცხრილი 3.23 - 3.25	გვერდი 59 - 60
შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირების ამბ-პოლიკლ. მომსახურება	ცხრილი 3.26 - 3.27	გვერდი 61
სტაციონარული დაწესებულებები	ცხრილი 3.28 - 3.34	გვერდი 62 - 66
ქირურგია	ცხრილი 3.35 - 3.47	გვერდი 67 - 74
ვაქცინაცია	ცხრილი 3.48 – 3.51	გვერდი 74 - 75
დამხმარე განყოფილებები, კაბინეტები	ცხრილი 3.52 - 3.61	გვერდი 76 - 81
სახელმწიფო ზრუნვის დაწესებულებები	ცხრილი 3.62 - 3.63	გვერდი 82
ჯანდაცვის სისტემის დაფინანსება	ცხრილი 3.64	გვერდი 83

თავი 4		
მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგრადირობა		
ინფექციური და პარაზიტული ავადმყოფობები	ცხრილი 4.1 - 4.7	გვერდი 92 - 97
ტუბერკულოზი	ცხრილი 4.8 - 4.14	გვერდი 97 - 100
აივ-შიდსი	ცხრილი 4.15 - 4.20	გვერდი 100 - 103
ვირუსული ჰეპატიტები B და C	ცხრილი 4.21 - 4.23	გვერდი 103 - 104
ნაწლავური ინფექციები	ცხრილი 4.24 - 4.25	გვერდი 105
სქესობრივი გზით გადამდები ავადმყოფობები	ცხრილი 4.26 - 4.28	გვერდი 106 - 107
სოკოვანი ავადმყოფობები და მუნი	ცხრილი 4.29 - 4.30	გვერდი 107
არაგადამდები ავადმყოფობები		
სიმსივნეები	ცხრილი 4.31 - 4.57	გვერდი 124 - 135
სისხლის და სისხლმბადი ორგანოები	ცხრილი 4.58 - 4.64	გვერდი 136 - 138
ენდოკრინული სისტემის, კვებისა და ნივთიერებათა ცვლის დარღვევით გამოწვეული ავადმყოფობები	ცხრილი 4.65 - 4.77	გვერდი 139 - 145
ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობები	ცხრილი 4.78 - 4.85	გვერდი 146 - 151
ნერვული სისტემის ავადმყოფობები	ცხრილი 4.86 - 4.96	გვერდი 151 - 157
თვალისა და მისი დანამატების ავადმყოფობები	ცხრილი 4.97 - 4.106	გვერდი 157 - 162
ყურისა და დვრილისებრი მორჩის ავადმყოფობები	ცხრილი 4.107 - 4.114	გვერდი 162 - 166
სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობები	ცხრილი 4.115 - 4.125	გვერდი 166 - 171
სასუნთქი სისტემის ავადმყოფობები	ცხრილი 4.126 - 4.136	გვერდი 172 - 178
საჭმლის მომნელებელი სისტემის ავადმყოფობები	ცხრილი 4.137 - 4.142	გვერდი 178 - 181
შარდ-სასქესო სისტემის ავადმყოფობები	ცხრილი 4.143 - 4.151	გვერდი 181 - 188
თანდაყოლილი ანომალიების (განვითარების მანკები), დეფორმაციები და ქრომოსომული დარღვევები	ცხრილი 4.152 - 4.155	გვერდი 188 - 190
ტრავმები, მონამვლები და გარეგანი მიზეზების ზემოქმედების ზოგიერთი სხვა შედეგი	ცხრილი 4.156 - 4.159	გვერდი 190 - 193
თავი 5		
დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობა	ცხრილი 5.1 - 5.17	გვერდი 202 - 212
თავი 6		
ჯანმრთელობის ძირითადი დაფინანსირება		
ჯანმრთელობის ძირითადი დეტერმინანტები	ცხრილი 6.1 - 6.2	გვერდი 220 - 222

თავი 1.

ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული ათასელეულის განვითარების მიზნები

2000 წელს, გაეროს მე-8 პლენარულ სხდომაზე, 193 სახელმწიფოსა და მთავრობის მეთაურმა და 23 საერთაშორისო ორგანიზაციის ხელმძღვანელმა მიიღეს «ათასნლეულის დეკლარაცია», რომელშიც ჩამოყალიბებულია მსოფლიოს მშვიდობის, უსაფრთხოებისა და განვითარების საკითხები და აგრეთვე წარმოდგენილია გარემოს დაცვის, ადამიანის უფლებების დაცვისა და ეფექტიანი სახელმწიფო მართვის პრინციპები. დეკლარაციაში განსაზღვრულია ათასნლეულის განვითარების 8 მიზანი, რომელიც 2015 წლამდე სიღარიბისა და მისი გამომწვევი მიზეზებისა და გამოვლინებების დაძლევის ფართომასშტაბიან პროგრამას წარმოადგენს.

თითოეული მიზნისათვის შემუშავებულია კონკრეტული ამოცანები, მათი შეფასებისთვის შერჩეულია შესაბამისი ინდიკატორები.

World Health Statistics, 2011, WHO

ათასნლეულის განვითარების მიზნები:

1. უკიდურესი სიღარიბისა და შიმშილის აღმოფხვრა;
2. დაწყებითი განათლების უზრუნველყოფა მთელ მსოფლიოში;
3. გენდერული თანასწორობისა და ქალთა უფლებამოსილების გაზრდა;
4. ბავშვთა სიკვდილიანობის შემცირება;
5. დედათა ჯანმრთელობის გაუმჯობესება;
6. აივ/შიდსთან, მაღარიასა და სხვა დაავადებებთან ბრძოლა;
7. ეკოლოგიური მდგრადობის უზრუნველყოფა;
8. მსოფლიო თანამშრომლობის ჩამოყალიბება.

საქართველომ, როგორც ათასნლეულის დეკლარაციის ხელმომწერმა მხარემ, ვალდებულება აიღო უზრუნველყოს ათასნლეულის განვითარების მიზნები, ასახოს ეროვნული განვითარების სტრატეგიებში და ანარმოოს პერიოდული ანგარიშებები მიზნების განხორციელების სტატუსის შესახებ.

ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული პროგრესის შესაფასებელი ინდიკატორები:

- წინანაკლულობის გავრცელება 5 წლამდე ასაკის ბავშვებში;
- ხუთ წლამდე ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობა;
- ერთ წლამდე ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობა;
- 12-23 თვის ასაკის ბავშვთა წითელას საწინააღმდეგო აცრით მოცვა;
- დედათა სიკვდილიანობა;
- კვალიფიციური სამედიცინო პერსონალის მიერ მიღებული მშობიარობების ხვედრითი წილი;
- კონტრაცეპციის გავრცელების დონე;
- მოზარდთა შობადობის მაჩვენებელი;
- ანტენატალური მომსახურებით მოცვა;
- ოჯახის დაგეგმვის დაუკმაყოფილებელი მოთხოვნილება;
- აივ ინფექციის გავრცელება 15-24 წლის მოსახლეობაში;
- აივ ინფექციის მქონე იმ ადამიანთა ხვედრითი წილი, რომელთაც ხელი მიუწვდებათ ანტირეტროვირუსულ მკურნალობაზე;
- მაღარის ინციდენტობა და სიკვდილიანობის მაჩვენებელი;
- ტუბერკულოზის ინციდენტობა, პრევალენტობა და სიკვდილიანობის მაჩვენებელი;
- მოსახლეობის წილი, რომელსაც სტაბილურად მიუწვდება ხელი ჯანმრთელობისათვის უსაფრთხო სასმელ წყალზე;
- მოსახლეობის წილი, რომელიც იყენებს გაუმჯობესებულ სანიტარულ მოწყობილობებს.

ცოდნაკლულობის გავრცელება 5 ნლამდე ასაკის გავრცელები

ათასწლეულის განვითარების პირველი მიზნის ფარგლებში, ერთ-ერთ ამოცანას 5 ნლამდე ასაკის ბავშვებში წონანაკლულობის აღმოფხვრა წარმოადგენს. ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის უკანასკნელი შეფასებებით, მსოფლიო მასშტაბით, 5 ნლამდე ასაკის 115 მილიონამდე ბავშვებს წონანაკლულობა აღენიშნება, ხოლო საკვების ნაკლებობა ბავშვებისათვის მსოფლიოს მრავალ ნაწილში გავრცელებულ პრობლემად რჩება.

გაეროს ბავშვთა ფონდის შეფასებების თანახმად, საქართველო იმ ქვეყნების რიგს მიეკუთვნება, სადაც არასაქმარისი კვების შემცირებაზე მიმართული ქმედებები მნიშვნელოვან შედეგს გამოიდებს 5 ნლამდე ასაკის ბავშვთა წონანაკლულობისა და ზრდის მაჩვენებლების გაუმჯობესებისათვის, რაც, თავის მხრივ, ამ ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობასთან არის კორელაციაში.

Cattaneo A, et.al. Strategic directions in health and nutrition aiming at accelerating achievement of MDG 4 and related objectives in the countries of Central and Eastern Europe and Commonwealth of Independent States, 2008, UNICEF

იმ ქვეყნებში, სადაც რუტინული სტატისტიკა აგრეგირებული სახით მოიპოვება, ბავშვებში წონანაკლულობის პრობლემის შეფასება სხვადასხვა სახის კვლევების მეშვეობით ხორციელდება. ერთ-ერთ ასეთ კვლევას, ფართომაშტაბიანი, მრავალინდიკატორული კლასტერული კვლევა (MICS) წარმოადგენს. მისი მეთოდები და სტანდარტები ბავშვებისა და ქალების მდგომარეობასთან დაკავშირებული ინფორმაციის შეგროვების მიზნით შემუშავდა. კვლევის სამი რაუნდი 1995, 2000 და 2005-2006 წლებში, მთელი მსოფლიოს მასშტაბით, 50-ზე მეტ ქვეყანაში ჩატარდა. საქართველოში, 2005 წელს, MICS-ი დაავადებათა კონტროლის ეროვნული ცენტრის და სტატისტიკის სახელმწიფო დეპარტამენტის მიერ, გაეროს ბავშვთა ფონდის (UNICEF) ფინანსური და ტექნიკური მხარდაჭერით განხორციელდა. ჩატარებული კვლევის თანახმად, საქართველოში, ხუთ წლამდე ასაკის ბავშვების მხოლოდ 2.1% იყო ზომიერად წონანაკლული, ხოლო უკიდურესად წონანაკლული ბავშვების მაჩვენებელი - 0.3%-ს უდრიდა. ბავშვების თითქმის 5%-ს აღენიშნებოდა საშუალო შეფერხება ზრდა-განვითარებაში, ან თავის სიმაღლესთან შედარებით ძალიან გამხდრები იყვნენ.

2009 წელს, საქართველოში ჩატარდა წუტრიციის ეროვნული მრავალდარგობრივი კვლევა, რომელიც მიზნად ისახავდა ქვეყნის მასშტაბით სხვადასხვა ჯგუფების კვებითი სტატუსის შესწავლას. კვლევის შედეგებმა აჩვენა, რომ საქართველოში 5 ნლამდე ასაკის ბავშვებში მცირე წონა ხშირი არ არის. როგორც გამოკვლეულთა საერთო რაოდენობაში, ასე ცალკეულ ჯგუფებშიც, დაბალი წონის პრევალენტობა 2.3%-ზე ნაკლები იყო, რაც ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის მიერ რეკომენდებულ ბავშვთა ზრდის სტანდარტს შეესაბამება (საქართველოს 2009 წლის ეროვნული წუტრიციული კვლევის ანგარიში).

წონანაკლულობის გავრცელება 5 ნლამდე ასაკის ბავშვებში (%), საქართველო, 2009

	წონის მწვავე ნაკლულობა (წორმალური)	წონის ზომიერი ნაკლულობა	არც ერთი (წორმალური)
სულ	14 (0.5%)	25 (0.6%)	2981 (98.8%)
სქესი			
მამრობითი	7 (0.4%)	19 (0.9%)	1599 (98.7%)
მდედრობითი	7 (0.6%)	6 (0.4%)	1382 (99.0%)
ასაკი			
< 12 თვე	3 (0.4%)	7 (0.8%)	561 (98.7%)
12-23 თვე	3 (0.7%)	4 (0.7%)	627 (98.6%)
24-35 თვე	1 (0.1%)	2 (0.3%)	573 (99.6%)

	წონის მწვავე ნაკლულობა (ნორმალური)	წონის ზომიერი ნაკლულობა	არც ერთი (ნორმალური)
36-47 თვე	5 (1.3%)	4 (0.6%)	518 (98.1%)
48-59 თვე	2 (0.2%)	8 (0.8%)	702 (99.0%)
რეგიონი			
თბილისი	3 (0.8%)	1 (0.3%)	360 (98.8%)
აჭარა და გურია	2 (0.6%)	1 (0.3%)	337 (99.1%)
იმერეთი და რაჭა-ლეჩებუში	1 (0.5%)	2 (1.0%)	204 (98.6%)
კახეთი	2 (0.7%)	1 (0.3%)	304 (99.0%)
ქვემო ქართლი	2 (0.3%)	8 (1.1%)	751 (98.7%)
სამეგრელო	1 (0.4%)	3 (1.1%)	272 (98.6%)
სამცხე-ჯავახეთი	3 (0.6%)	8 (1.6%)	490 (97.8%)
შიდა ქართლი და მცხეთა-მთიანეთი	0	1 (0.4%)	263 (99.6%)

წყარო: საქართველოს 2009 წლის ეროვნული ნუტრიციული კვლევის ანგარიში

ხუთ ძლიერი ასაკის პავშვთა სიკვდილიანობა*

ბავშვთა სიკვდილიანობის შემცირება, ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული ათასწლეულის განვითარების მიზნების უმნიშვნელოვანესი ამოცანაა და ითვალისწინებს 2015 წლისთვის მაჩვენებლის 2/3-ით შემცირებას. ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის შეფასებებით, მსოფლიო მასშტაბით, აღინიშნება ბავშვთა სიკვდილიანობის კლება: 1990 და 2009 წლებში 5 წლამდე ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 1000 ცოცხალშობილზე 99-დან 66-მდე შემცირდა, რაც ერთი მესამედით კლების მანიშნებელია.

*UN Inter-agency Group for Child Mortality Estimation
at accelerating achievement of MDG 4 and related objectives in the countries of
Central and Eastern Europe and Commonwealth of Independent States, 2008, UNICEF*

საქართველოში, ჯანმრთელობის დაცვის ერთ-ერთ მთავარ პრიორიტეტად დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობის დაცვა არის მიჩნეული, რაც მთელი რიგი სახელმწიფო პროგრამების განხორციელებაში აისახება.

0-5 წლამდე ბავშვთა გარდაცვალების შესახებ მონაცემთა ძირითად წყაროებს წარმოადგენს საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური და დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრის რუტინული სამედიცინო სტატისტიკა. ოფიციალური სტატისტიკის მონაცემთა შეფასება პერიოდულად ხორციელდება, სხვადასხვა კვლევების საფუძველზე. კერძოდ, საქართველოში, 5-წლიანი ინტერვალით ტარდება ქალთა რეპროდუქციული ჯანმრთელობის ფართომასშტაბიანი კვლევა (GERHS). გარდა ამისა, ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაცია პერიოდულად ახორციელებს ინდიკატორების შეფასებით გათვლებს ქვეყნების, რეგიონულ და გლობალურ დონეზე. სხვაობა, ოფიციალურ და შეფასებით მონაცემებს შორის, აღრიცხვიანობის ხარისხს უკავშირდება. ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის მიერ, 2009 წელს

* დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ თავში “დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობა”.

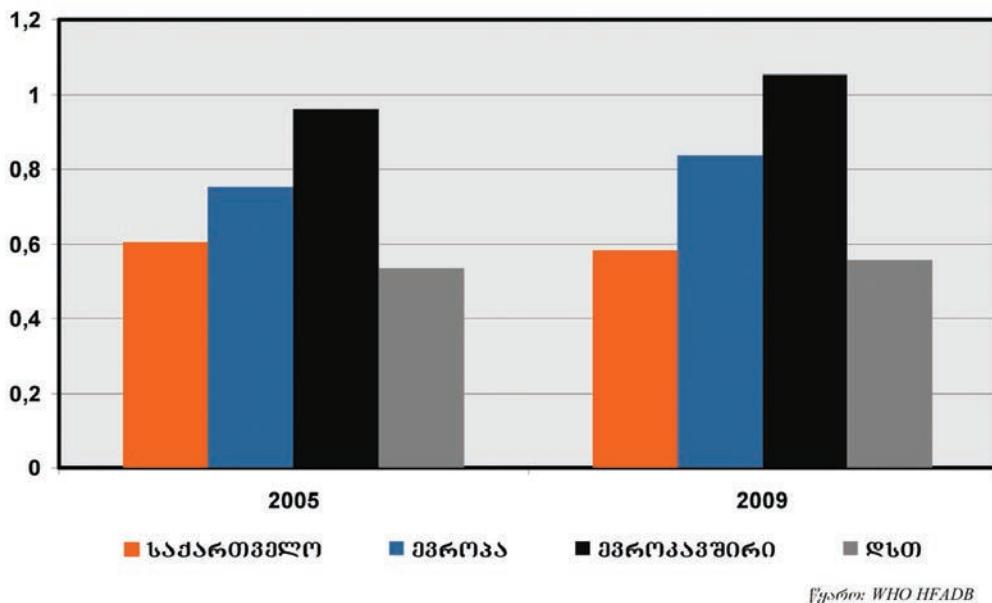
ჯანმრთელობის დაცვა 2010

ჩატარებული შეფასების თანახმად, საქართველოში 5 წლამდე ბავშვთა სიკვდილიანობის აღრიცხული და შეფასებითი მნიშვნელობების შეფარდება ჯერ კიდევ ჩამორჩება ევროკავშირის მაჩვენებელს (იხ. სურათი 1.1).

ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის უკანასკნელი შეფასებით, 2010 წელს 5 წლამდე ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობის მაჩვენებელი საქართველოსთვის 22.0-ს შეადგენდა, რაც როგორც თვიციალური, ასევე კვლევების მონაცემებისგან განსხვავდებოდა.

სურათი 1.1

5 წლამდე ბავშვთა სიკვდილიანობა, რუსეთში და უკანასკნელი კოვიდინგონის უფარდება, საქართველო, მონაცემებისგან განსხვავდებოდა, 2005 და 2009 წლები

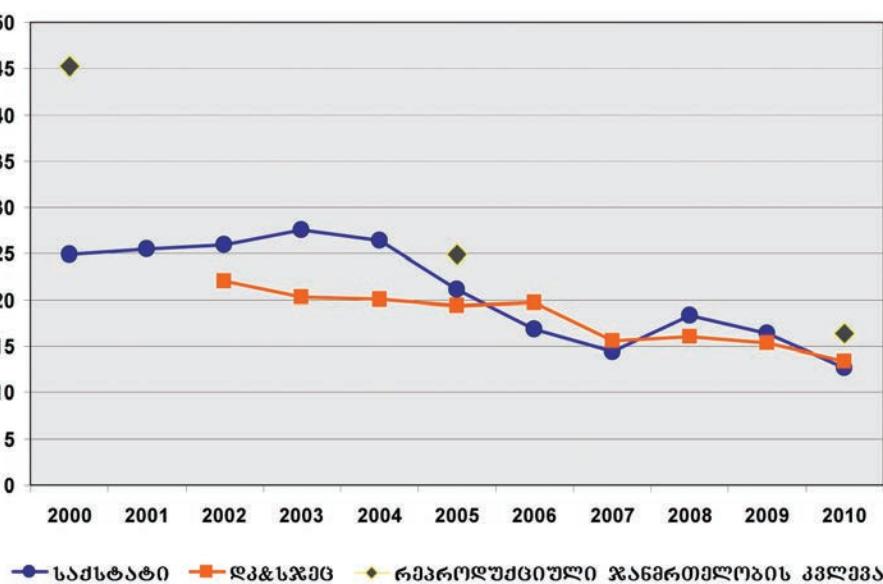

წყარო: WHO HEADB

თვიციალური სტატისტიკის მონაცემებით, საქართველოში, 2003 წლიდან გამოხატულია 5 წლამდე ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობის შემცირების ტენდენცია. საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მონაცემებით, მაჩვენებელი 27.6-დან 12.7-მდე და სამედიცინო სტატისტიკის მონაცემებით – 20.3-დან 13.4-მდე შემცირდა (იხ. სურათი 1.2).

სურათი 1.2

5 წლამდე ასაკში ბავშვთა სიკვდილიანობის გარვევამდინარეები 1000 ცოცხალიდან, საქართველო

ამგვარად, ოფიციალური სტატისტიკის თანახმად, 5 წლამდე ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობის მაჩვენებლები საკმაოდ დაბალი იყო და 12.7-დან 13.4-მდე ვარირებდა. იმის გათვალისწინებით, რომ მრავალ ქვეყანაში სტატისტიკური აღრიცხვიანობა გარკვეული ხარვეზებით ხასიათდება, მეტად მნიშვნელოვანია კვლევებით მიღებული მონაცემები. საქართველოში რეპროდუქციული ჯანმრთელობის 2010 წლის კვლევის მონაცემებით - 5 წლამდე ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 16.4-ს შეადგენდა.

5 წლამდე ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობის მაჩვენებელი, GERHS

	1995-1999	2000-2004	2005-2009
მაჩვენებელი 1000 ცოცხალშობილზე	45.3	25.0	16.4

ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციამ 2015 წლისათვის მისაღწევ მიზნად 5 წლამდე ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობის მაჩვენებლის მნიშვნელობად 16.0 განსაზღვრა. ამგვარად, ათასწლეულის განვითარების მე-4 მიზნის ამოცანა: 5 წლამდე ბავშვთა სიკვდილიანობის მაჩვენებლის 2/3-ით შემცირება 2010 წლისათვის - თითქმის შესრულებულია.

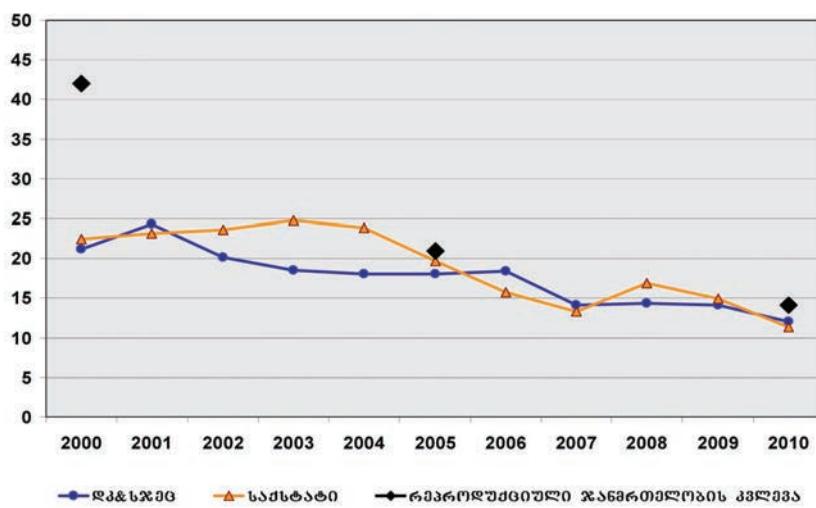
ერთ ცლაგდე ასაკის გავალითა სიკვდილიანობა*

ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის გლობალური მონაცემებით, 5 წლამდე ასაკის ბავშვთა გარდაცვალების შემთხვევების თითქმის 40% ახალშობილებზე, ან ჩვილებზე (სიცოცხლის პირველი 28 დღის განმავლობაში) მოდის. ახალშობილთა გარდაცვალების შემთხვევების 3/4 სიცოცხლის პირველ კვირაში ხდება. შესაბამისად, ჩვილ ბავშვთა სიკვდილიანობის შემცირება, ყველა ქვეყანაში პირველი რიგის ამოცანას წარმოადგენს.

World Health Statistics, 2011, WHO

საქართველოში, 2000-2010 წლებში, აღინიშნებოდა ჩვილ ბავშვთა სიკვდილიანობის მაჩვენებლის შემცირება როგორც ოფიციალური სტატისტიკის, ისე კვლევების მონაცემთა მიხედვით. 2010 წელს, ეს მაჩვენებლები მაქსიმალურად მიუახლოვდა ერთმანეთს (იხ. სურათი 1.3).

სურათი 1.3 0-1 წლაგდე ასაკის გავალითა სიკვდილიანობის გაჩვენება
1000 ცოცხალშობილზე, საქართველო

* დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ თავში “დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობა”.

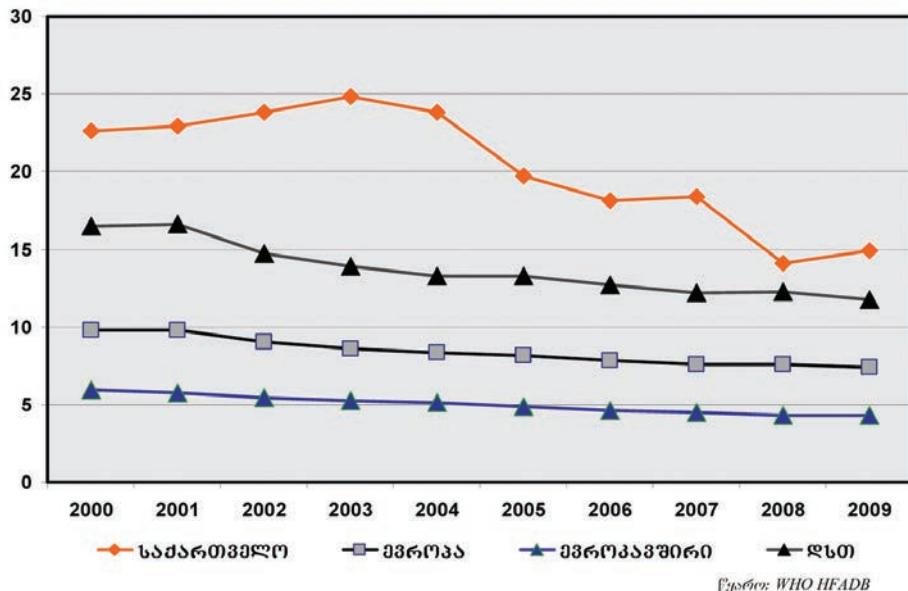
0-1 წლამდე ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობის მაჩვენებელი, GERHS

	1995-1999	2000-2004	2005-2009
მაჩვენებელი 1000 ცოცხალშობილზე	41.6	21.1	14.1

ევროპის ქვეყნებთან შედარებით, საქართველოში ჩვილ ბავშვთა სიკვდილიანობის მაჩვენებელი საკმაოდ მაღალია. 2009 წელს, საქართველოს მაჩვენებელი დაახლოვებით 2-ჯერ აღემატებოდა ევროპის რეგიონის საშუალო მაჩვენებელს. მაჩვენებლის შედარებისას გასათვალისწინებელია მათი ცვალებადობის ტემპი, რომელიც საქართველოში გაცილებით სწრაფია ევროპის და დანარჩენის შედარებით. 2000 წლიდან - 2009 წლამდე, ჩვილ ბავშვთა სიკვდილიანობის დონე 34%-ით შემცირდა, ეროვნულის და დანარჩენის შედეგში – 28%-ით (იხ. სურათი 1.4).

სურათი 1.4

**0-1 წლამდე ბავშვთა სიკვდილიანობა 1000 ცოცხალშობილზე,
საქართველო, ევროპა, ევროპაშირი, დანარჩენი**

2010 წელს, 0-1 წლის ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობის სტრუქტურაში, 73.3% პერინატალური პერიოდის ავადმყოფობებზე, 5.1% - სასუნთქი სისტემის ავადმყოფობებზე, ხოლო 2.4% - თანდაყოლილ ანომალიებზე მოდიოდა.

12-23 თვის ასაკის გავალთა ტითოლას საცინააღმდეგო აცრით მოცვა*

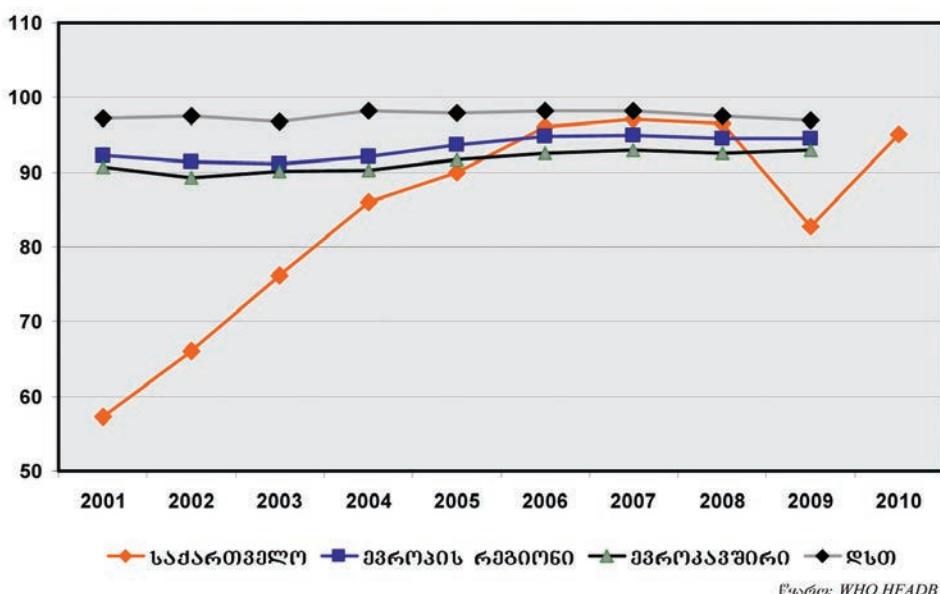
ათასწლეულის განვითარების მიზნების მიღწევაში, განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება ვაქცინებით პროფილაქტიკას დაქვემდებარებული დაავადებების მართვას, რაც, ზოგადად, სიტუაციის გაუმჯობესების საწინდარს ნარმოადგენს. 2009 წლის მონაცემებით, 12-23 თვის ასაკის ბავშვებში, ნითელას საწინააღმდეგო აცრით გლობალურმა მოცვამ 82% შეადგინა (1990 წელს - 73%), რაც დაბალი შემოსავლების მქონე ქვეყნებში განსაკუთრებული მატების ფონზე მოხდა.

World Health Statistics, 2011, WHO

უკანასკნელი წლების განმავლობაში, საქართველოში, შენარჩუნებულია პროფილაქტიკური აცრით მოცვის მაღალი მაჩვენებლები. ნითელას ვაქცინით იმუნიზაციის ზრდის ტენდენცია აღინიშნება 2001 წლიდან, 2010 წელს კი მოცვამ 95.1% შეადგინა (იხ. სურათი 1.5).

სურათი 1.5

1 წლის ასაკის გავალთა ტითოლას საცინააღმდეგო აცრით
მოცვა (%), საქართველო, ვარობის რეგიონი, ვარობავშირი,
დსტ

წყარო: WHO HFADB

დედათა სიკვდილიანობა**

მსოფლიოში, ორსულობის გართულებებისა და მშობიარობასთან დაკავშირებული მიზეზებით გარდაცვლილ ქალთა რაოდენობა 1990-2008 წ.წ. პერიოდში 34%-ით შემცირდა (546000-დან 258000-მდე). იმისათვის, რომ 1990-2015 წლებში დედათა სიკვდილიანობის მაჩვენებლის 2/3-ით შემცირების მიზანი მიღწეულ იქნას ყოველწლიური შემცირება 5.5%-ს უნდა შეადგენდეს. ამჟამინდელი მონაცემებით შემცირების პროცენტი ორჯერ ნაკლებია. დედათა სიკვდილიანობის შემთხვევათა უმეტესობა (99%) განვითარებად ქვეყნებზე მოდის.

World Health Statistics, 2011, WHO

ახალშობილთა ჯანმრთელობა და სიცოცხლე მჭიდროდ არის დაკავშირებული დედის ჯანმრთელობასა და სიცოცხლესთან, რადგანაც ორსულობის, მშობიარობისა და ლოგინობის ხანაში არასაკმარისი ან არაადეკვატური მოვლა ჩვილთა არაადეკვატურ მოვლასთან არის ასოცირებული. ბავშვებს, რომელთა დედები გარდაიცვალნენ ორსულობასთან დაკავშირებული მიზეზების გამო, სხვებთან შედარებით გარდაცვალების მეტი რისკი აქვთ.

UNICEF, 2005

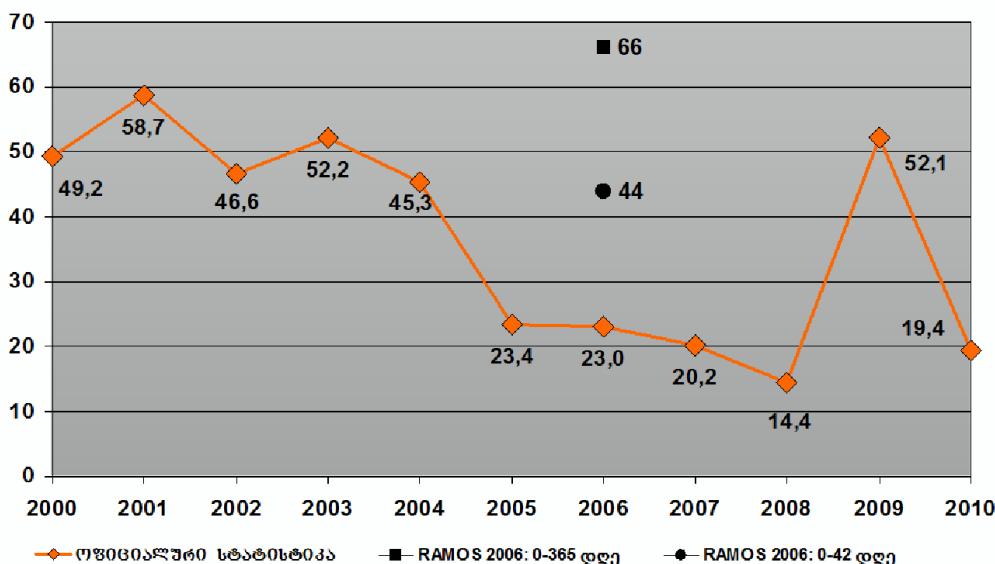
* დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ თავში “მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობა” – ინფექციური ავადმყოფობები.

** დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ თავში “დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობა”.

ზოგადად, რეპროდუქციული ასაკის ქალთა დაინვალიდების და გარდაცვალების ძირითად მიზეზს ორსულობისა და მშობიარობის გართულებები წარმოადგენს, რაც განსაკუთრებით განვითარებად ქვეყნებს ახასიათებს.

საქართველოში, 2003-2008 წლებში, აღინიშნებოდა დედათა სიკვდილიანობის მაჩვენებლის კლების ტენდენცია. ჩატარებულმა რეპროდუქციული ასაკის ქალთა სიკვდილიანობის კვლევამ (GERAMOS), რომელიც 2006 წლის პერიოდს მოიცავდა, აჩვენა, რომ ოფიციალურად აღრიცხული მონაცემები საგრძნობლად განსხვავდებოდა კვლევის მონაცემებისგან (იხ. სურათი 1.6).

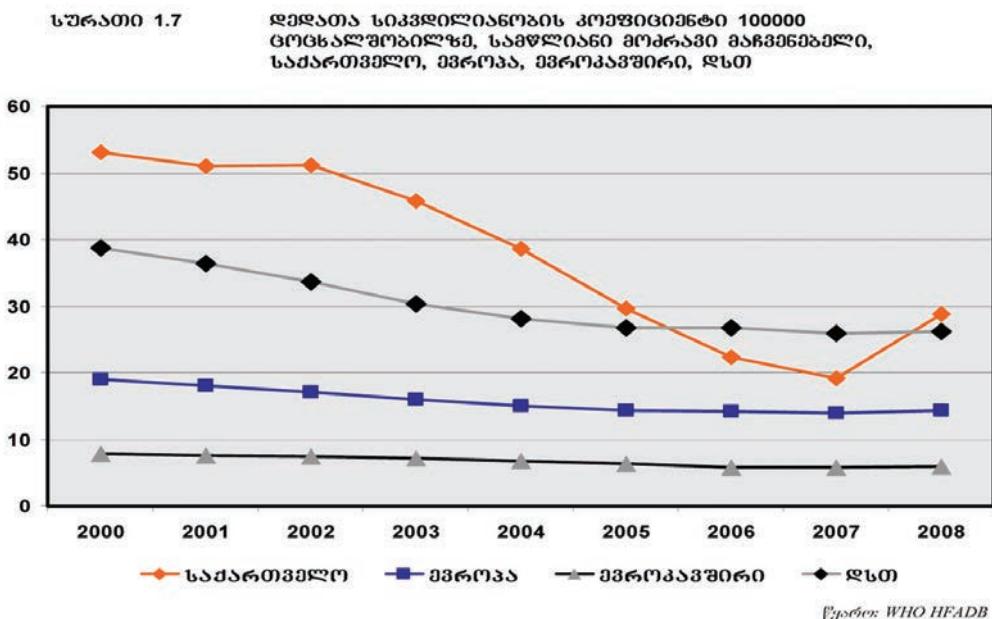
**სურათი 1.6 დედათა სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 100000
ცოცხალშობისას, საქართველო**

2009 წელს დედათა სიკვდილიანობის მაჩვენებელი მკვეთრად გაიზარდა, რაც შეიძლება ახსნილი იქნას რამდენიმე მიზეზით: ზოგადად გარდაცვალების რეგისტრაციის გაუმჯობესება, დაავადებათა კონტროლის ცენტრის მიერ დედათა სიკვდილის შემთხვევების აქტიური მოძიება, სამედიცინო და დემოგრაფიული სტატისტიკის მონაცემთა შეჯერება, H1N1 გრიპის 2009 წლის პანდემია.

2010 წელს დედათა სიკვდილიანობის მაჩვენებელი, 100000 ცოცხალშობილზე 19,4-ს შეადგენდა, რაც 62.8%-ით ნაკლები იყო, ვიდრე 2009 წლის ანალოგიური მაჩვენებელი. მაჩვენებელი დათვლილია საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის და დაავადებათა კონტროლის ეროვნული ცენტრის შეჯერებული მონაცემებით.

დედათა სიკვდილიანობის კოეფიციენტების შედარებისთვის, ფართოდ გამოიყენება მოძრავი საშუალო მაჩვენებლების დათვლის მეთოდი, რომელიც უკეთესად აფასებს მონაცემების ცვალებადობის დინამიკას და ასწორებს „ნახტომებს“. ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის მონაცემებით, საქართველოში დედათა სიკვდილიანობის სამწლიანი მოძრავი საშუალო მაჩვენებლიუფრო მაღალია, ვიდრე ევროპის რეგიონის ქვეყნებში, თუმცა მაჩვენებლის შემცირების ტენდენცია მკვეთრად არის გამოხატული. საქართვლოში 2000 წლიდან დედათა სიკვდილიანობის სამწლიანი მოძრავი საშუალო მაჩვენებელი 49%-ით შემცირდა. გაცილებით ნაკლები იყო შესაბამისი მაჩვენებლის პროცენტი ევროკავშირის (28%) და დსტ-ს (36%) ქვეყნებში (იხ. სურათი 1.7).

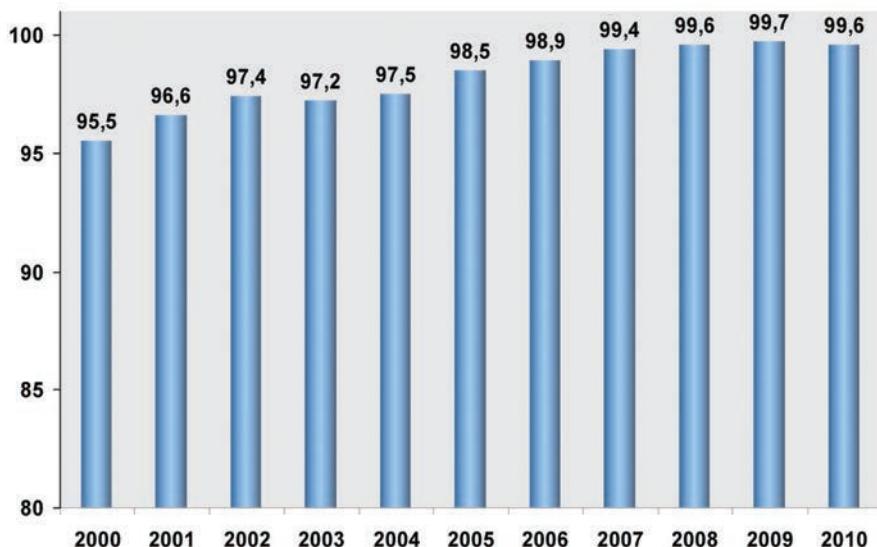
კვალიფიციური სამედიცინო პერსონალის მიერ მიღებული მშობიარობების ხვედრითი ცილი

მსოფლიო მაშტაბით 1990 წლიდან კლავიფიციური სამედიცინო პერსონალის მიერ მიღებული მშობიარობების რაოდენობა 58%-დან 68%-მდე გაიზარდა.

World Health Statistics, 2011, WHO

საქართველოში კვალიფიციური სამედიცინო პერსონალის მიერ მიღებული მშობიარობების ხვედრითი წილი ტრადიციულად მაღალია. რუტინული სამედიცინო სტატისტიკის მონაცემებით, 2010 წელს ამ მაჩვენებელმა 99.6% შეადგინა (იხ. სურათი 1.8).

სურათი 1.8 კვალიფიციური სამედიცინო პერსონალის მიერ მიღებული მშობიარობების ხვედრითი ცილი (%)

კვალიფიციური სამედიცინო პერსონალის მიერ მიღებული მშობიარობების მაღალი მაჩვენებლები საქართველოში ჩატარებული კვლევებითაც დასტურდება. 2005 წლის MICS კვლევის მონაცემებით, თითქმის ყველა მშობიარობა (93.8%) პროფესიონალების მიერ იყო მიღებული. ამ მშობიარობათა უმრავლესობაში ქალებს ექიმები ეხმარებოდნენ, ექთნების და ბებიაქალების მიერ მიღებულ იქნა მშობიარობათა მხოლოდ 4.5%; ჯანდაცვის დაწესებულებებში მიღებულ იყო მშობიარობების 95.5%.

ქალთა რეპროდუქციული ჯანმრთელობის კვლევების მონაცემებით, 1999 და 2005 წლებში ქალების ~8% მშობიარობდა ბინაზე და მათი უმრავლესობა — კვალიფიცირებული სამედიცინო დახმარების გარეშე. 2010 წელს ეს მაჩვენებელი 1.2%-მდე შემცირდა.

კვალიფიციური სამედიცინო პერსონალის მიერ მიღებული მშობიარობების ხვედრითი ნილი (%), GERHS

	1995-1999	2000-2004	2005-2009
სამედიცინო პერსონალის მიერ მიღებული მშობიარობები	92.2	92.5	98.8

კონტრაცეპტის გავრცელების დონე

გლობალური შეფასებებით რეპროდუქციული ასაკის ქალებში კონტრაცეპციის გავრცელების დონე 63%-ს აღწევს.

World Health Statistics, 2011, WHO

ამიერკავკასიის ქვეყნებში და მათ შორის საქართველოში აბორტების მაღალი დონე კონტრაცეპციის ტრადიციული ფორმების გამოყენებას (შენყვეტილი სქესობრივი აქტი) უკავშირდება.

Progress for Children: A Report Card on Maternal Mortality (No. 7), UNICEF, 2008

კონტრაცეპციის გამოყენება, ფერტილობისა და აბორტების მაჩვენებელთა სხვაობის მნიშვნელოვანი დეტერმინანტია.

2005 წლის მრავალინდიკატორული კლასტერული კვლევის მიხედვით, კონტრაცეპტივებს იყენებდა გათხოვილი ან პარტნიორის მყოლი ქალების 31.5%. ყველაზე პოპულარული მეთოდი ჩასახვის საწინააღმდეგო სპირალი იყო, რომლითაც სარგებლობდა სქესობრივად აქტიური ქალების 8.2%. მეორე გავრცელებულ მეთოდს – პერიოდულ თავშეკავებას (კალენდარული/რიტმული მეთოდი) – მიმართავდა სქესობრივად აქტიური ქალების 6.7%, ხოლო 5.9% იყენებდა კონდომს. სქესობრივად აქტიური ქალების 11.8% ჩასახვის საწინააღმდეგო ტრადიციულ, 20% კი თანამედროვე მეთოდებს იყენებდა.

რეპროდუქციული ჯანმრთელობის კვლევების თანახმად, 1995-2009 წლების განმავლობაში, საქართველოში, კონტრაცეპციის (მათ შორის თანამედროვე მეთოდების) გავრცელების დონე იზრდებოდა და 2010 წელს მან - 32% შეადგინა. კონტრაცეპციის გამოყენების მაჩვენებლის ზრდა, ძირითადად, თანამედროვე მეთოდების გამოყენების (8.9%-ით) ზრდით იყო განპირობებული. კონტრაცეპციის ტრადიციული მეთოდების გამოყენების შემცირება ნელი დინამიკით ხასიათდება.

კონტრაცეპციის გავრცელების დონე 15-44 წლის ასაკის ქალებში (%), GERHS

	1995-1999	2000-2004	2005-2009
კონტრაცეპციის ნებისმიერი მეთოდი	24.7	28.4	32.0
მათ შორის			
თანამედროვე მეთოდები	12.1	16.1	21.0
ტრადიციული მეთოდები	12.6	12.3	11.0

კონდომის გამოყენება ბოლო სქესობრივი აქტის დროს, GERHS

	1995-1999	2000-2004	2005-2009
15-44 წლის ასაკის ქალები	6.3	5.3	8.3

მოზარდთა შოგადობის მაჩვენებელი

1990-2007 წლების პერიოდში მოზარდთა შობადობის გლობალური მაჩვენებელი მნიშვნელოვნად შემცირდა. პირველ დეკადაში დაფიქსირებულ მკვეთრ შემცირებას 2000 წლიდან მაჩვენებლის თითქმის ერთ დონეზე შეჩერება მოჰყვა.

*How Universal is Access to Reproductive Health? A review of the evidence,
September 2010, UNFPA*

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მონაცემებით, საქართველოში 2000-2009 წლების განმავლობაში 20 წლამდე ასაკის ქალების შობადობის მაჩვენებელი 30.2%-ით გაიზარდა, თუმცა 2010 წელს, წინა წელთან შედარებით, მაჩვენებელი 6.7%-ით შემცირდა. (იხ. სურათი 1.9). მოზარდთა შობადობის მაჩვენებლის შემცირება განპირობებული იყო ქვეყნის დონეზე გარკვეული ქმედებების განხორციელებით. მათ შორის, მრავალი საერთაშორისო ორგანიზაციის მიერ (WHO, UNFPA, UNICEF, JSI და სხვ.) საქართველოში მიმდინარე სხვადასხვა პროექტებით, რომლებიც მოზარდთა რეპროდუქციულ ჯანმრთელობასთან დაკავშირებულ კომპონენტებს მოიცავდა. შემდგომი პროგრესის მისაღწევ ერთ-ერთ მიმართულებად, შეიძლება განიხილებოდეს შესაბამისი საგანმანათლებლო პროგრამების დანერგვა.

სურათი 1.9 მოზარდთა შოგადობის მაჩვენებელი 20 წლამდე ასაკის 1000 ქალზე, საქართველო

ოფიციალური სტატისტიკის მონაცემებით, 20 წლამდე ასაკობრივი ჯგუფის ქალებზე ცოცხალშობილი ბავშვების 12.6% მოდიოდა. დაახლოებით ასეთივე წილი ქალთა რეპროდუქციული ჯანმრთელობის კვლევით იყო მიღებული.

**20 წლამდე ასაკის ქალების მიერ გაჩენილი ცოცხლადშობილი ბავშვების წილი
ცოცხლადშობილთა საერთო რაოდენობიდან (%), GERHS**

	1995-1999	2000-2004	2005-2009
20 წლამდე ასაკის ქალების მიერ გაჩენილი ცოცხალშობილი ბავშვების წილი	14.6	14.6	13.7

ანტენატალური მომსახურებით მოცვა

2000-2010 წ.წ. პერიოდში ორსულ ქალთა 80% მოცულია ანტენატალური მომსახურების ერთი ვიზიტით მაინც და მხოლოდ 53% იღებს ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის მიერ რეკომენდებულ 4 ვიზიტს.

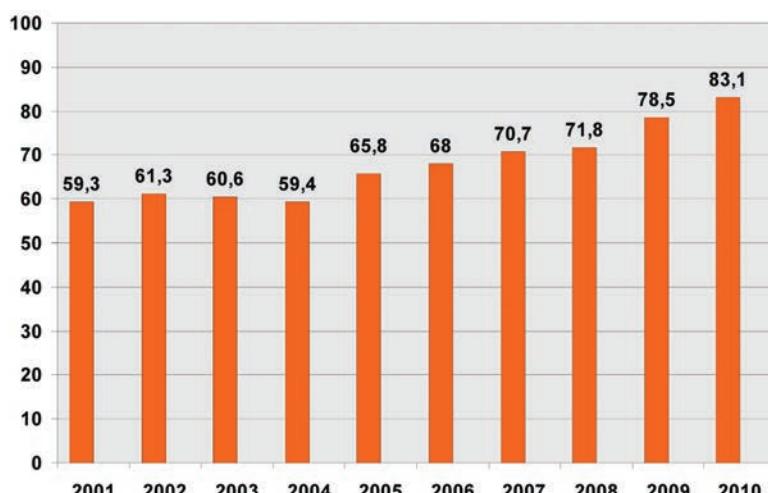
World Health Statistics, 2011, WHO

სტანდარტული პრენატალური მოვლა არაგართულებული ორსულობის დროს მოიცავს გესტაციურ ასაკთან დაკავშირებულ რუტინულ ვიზიტებს, კერძოდ: ყოველთვიური ვიზიტი 12 კვირის ორსულობამდე; 12-დან 30 კვირამდე ორსულობის პერიოდში ვიზიტები ორ თვეში ერთხელ და მშობიარობამდე ყოველკვირეული, ან ორ თვეში ერთხელ ვიზიტები.

ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის მიერ, რეკომენდებული ახალი მოდელის მიხედვით, პირველი ვიზიტი მოიცავს ჯანმრთელობის მდგომარეობის და პოტენციური რისკ-ფაქტორების სათანადო შეფასებას, რის მიხედვითაც ორსული ქალები ორ ჯგუფად იყოფიან: 1. ქალები, რომლებიც უნდა მოექცნენ პრენატალური მეთვალყურეობის საბაზისო პროგრამაში (ორსული ქალების 75%) და 2. ქალები, რომლებსაც ესაჭიროებათ უფრო მაღალი დონის მეთვალყურეობა.

საქართველოში, ანტენატალური და პოსტნატალური მეთვალყურეობა დედათა და ბავშვთა ჯანდაცვის სისტემის ერთ-ერთ ცენტრალურ კომპონენტს წარმოადგენს. ოფიციალური სტატისტიკის მონაცემებით, 2000 წლიდან ანტენატალური მომსახურების 4 სრული ვიზიტით მოცვა მზარდი დინამიკით ხასიათდება და 2010 წლისათვის - 83.1% შეადგინდა (იხ. სურათი 1.10).

სურათი 1.10 ანტენატალური მომსახურების მოცვა (%), 4 სრული ვიზიტი
საქართველო

2005 წელს ჩატარებული MICS კვლევის მონაცემებით, ქვეყანაში ანტენატალური მეთვალყურეობის მაჩვენებელი საკმაოდ დიდი იყო. ორსულობის პერიოდში, თითქმის ყველა ქალმა (97.4%) ერთხელ, ან მეტჯერ ისარგებლა ანტენატალური მეთვალყურეობით.

ქალთა რეპროდუქციული ჯანმრთელობის კვლევების თანახმად, ანტენატალური მომსახურების მოცვის მაჩვენებელები მნიშვნელოვნად აღემატებოდა რუტინული სტატისტიკის მონაცემებს: 2005-2009 წლების პერიოდში თითქმის უნივერსალური იყო და 98.4%-ს შეადგინდა.

ანტენატალური მომსახურებით მოცვა (4 ვიზიტი მაინც და უკიდურეს შემთხვევაში ერთი ვიზიტი) (%), GERHS

	1995-1999	2000-2004	2005-2009
1 ვიზიტი	90.8	95.4	98.4
4 ვიზიტი	85.3	80.7	92.7

ოჯახის დაგენერაციის დაუკავშირფილებები მოთხოვნილება

2007 წლის მონაცემებით გლობალურ დონეზე ოჯახის დაგეგმვის დაუკავშირფილებელი მოთხოვნილება 11%-ს (განვითარებად ქვეყნებში >24%) შეადგინდა, რაც 1990 წლიდან მაჩვენებლის მკვეთრ შემცირებაზე მიუთითებს.

*How Universal is Access to Reproductive Health?
A review of the evidence. September 2010, UNFPA*

რეპროდუქციული ჯანმრთელობის კვლევების თანახმად, 1995-2009 წლების განმავლობაში, საქართველოში, ოჯახის დაგეგმვის დაუკავშირფილებელი მოთხოვნილების მაჩვენებელი მცირდებოდა და 2010 წლის კვლევის თანახმად - 7.7%-ს მიაღწია.

ოჯახის დაგეგმვის დაუკავშირფილებელი მოთხოვნილება (%), GERHS

	1995-1999	2000-2004	2005-2009
15-44 წლის ასაკის ქალები	14.8	10.1	7.7

აივ ინციდენტის გავრცელება 15-24 წლის მოსახლეობაში*

2009 წელს მსოფლიოში აივ-ინციდენტით მცხოვრებ ადამიანთა რაოდენობამ 33,3 მლნ-ი შეადგინა (23%-ით მეტი, ვიდრე 1999 წელს), აღირიცხა დაინფიცირების 2,6 მლნ ახალი შემთხვევა და აივ-შიდსის მიზეზით გარდაცვალების 1,8 მლნ შემთხვევა.

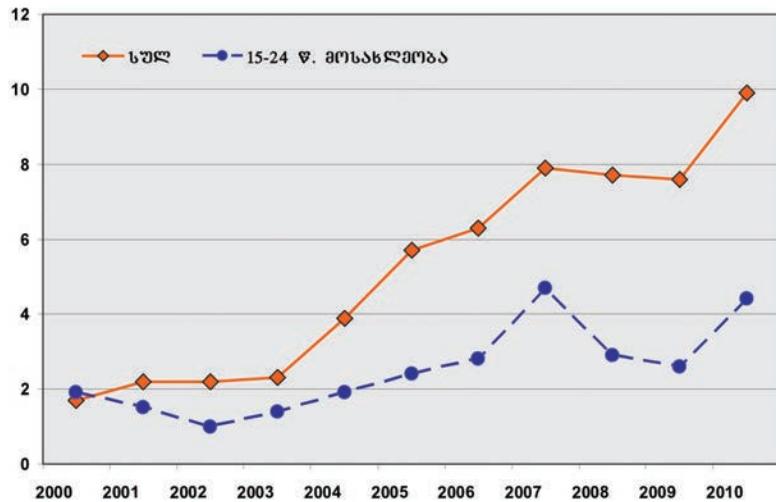
ყოველწლიურად აღრიცხული აივ-ინციდენტის ახალი შემთხვევების რაოდენობა შემცირებით ხასიათდება: 2009 წელს, 1999 წელთან შედარებით, აივ-ინციდენტის ახალი შემთხვევების რაოდენობა 19%-ით ნაკლები იყო.

World Health Statistics, 2011, WHO

საქართველოში 2000-2007 წლებში, აივ-ინციდენტის ინციდენტობის მაჩვენებელი მკვეთრი მატებით ხასიათდებოდა (მთლიან პოპულაციაში მოიმატა 4.6-ჯერ, ხოლო 15-24 წლის ასაკობრივ ჯენუფში კი 2.5-ჯერ). შემდგომი წლები უმნიშვნელო კლებით ხასიათდებოდა, 2010 წელს მაჩვენებლები ისევ გაიზარდა. გადაცემის გზების მიხედვით, ახლად გამოვლენილ შემთხვევებში მნიშვნელოვანი წილი ნარკოტიკების ინციდენტი მომხმარებლებზე (47.2%) და ჰეტეროსექსუალურ სქესობრივ კონტაქტებზე (43.5%) მოდიოდა (იხ. სურათი 1.11).

* დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ თავში “მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობა” – ინციდენტი ავადმყოფობები.

სურათი 1.11 200/2010-ის 0600დღეობის 100000 მოსახლეზე, საკარივლო

მსოფლიო სტატისტიკით, საქართველო აივ ინფექცია/შიდსის დაბალი პრევალენტობის ქვეყნებს მიეკუთვნება და ამ ქვეყნებს შორისაც, ერთ-ერთი ყველაზე ბოლო ადგილი უკავია. თუმცა, ექსპერტების შეფასებით და გავრცელების ხელისშემწყობი ფაქტორებიდან გამომდინარე (როგორიცაა მეზობელ ქვეყნებში აივ/შიდს-ის სწრაფი გავრცელება, ინექციური ნარკომანიის გავრცელების საკმაოდ მაღალი დონე, მოსახლეობის მზარდი მიგრაცია და სხვა), აივ/შიდსის პრევალენტობის სწრაფი ზრდის რისკი არსებობს.

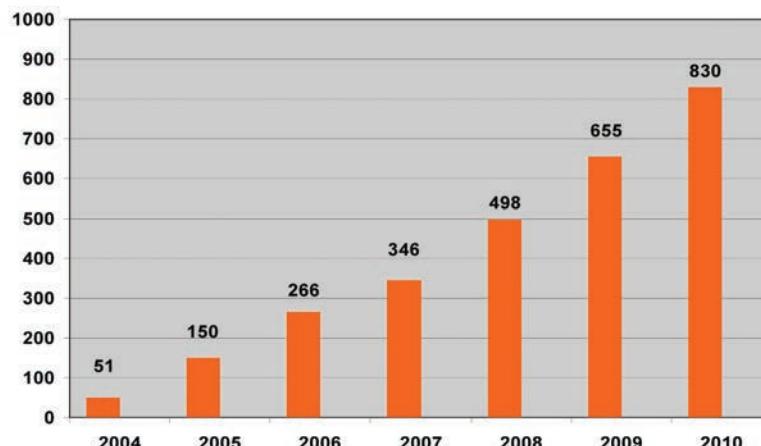
აივ ინფექციის მარცვი იმ აღამიანთა ხვედრითი ნილი, რომელთაც ხელი მიუწვდებათ ანტირეტროვირუსულ მკურნალობაზე

აივ-ინფექციით მცხოვრებ ადამიანთა რაოდენობის ზრდა ნაწილობრივ ანტირეტროვირუსული თერაპიის ფონზე სიცოცხლის გახანგრძლივების ეფექტს უკავშირდება. 2009 წლის დეკემბრის მონაცემებით, ანტირეტროვირუსული თერაპია დაბალი და საშუალო შემოსავლების მქონე ქვეყნებში 5 მლნ ადამიანისთვის იყო ხელმისაწვდომი, გლობალური მასშტაბით კი სულ 6 მლნ-მდე ადამიანი მქურნალობდა.

World Health Statistics, 2011, WHO

უკანასკნელ წლებში, საქართველოში მოიმატა ანტირეტროვირუსულ მკურნალობაზე მყოფი ავადმყოფების რაოდენობამ. 2004-2010 წლებში, ანტირეტროვირუსულ მკურნალობაზე მყოფი ავადმყოფების რაოდენობა 16-ჯერ გაიზარდა (იხ. სურათი 1.12).

სურათი 1.12 საკართველოში ანტირეტროვირუსულ მკურნალობაზე მყოფ აირთა რაოდენობას დინამიკა

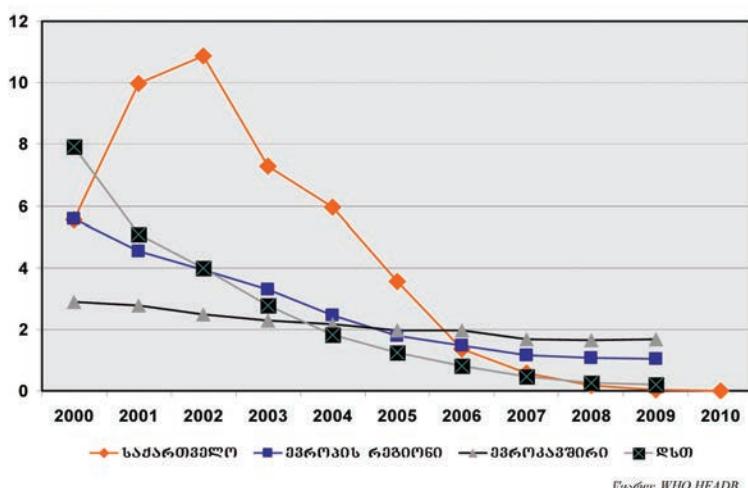
მაღარის ინციდენტობა და სიკვდილიანობის მაჩვენებელი

2000 წლიდან მსოფლიოში იზრდება იმ ქვეყნების რიცხვი, სადაც აღინიშნება მაღარის დაფასტურებული შემთხვევების და მაღარით გამოწვეული გარდაცვალების შემთხვევების კლება. 2009 წელს პირველად *Plasmodium falciparum*-ით გამოწვეული მაღარის არც ერთი შემთხვევა არ იქნა აღრიცხული ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის ევროპული რეგიონული ბიუროს მიერ.

World Health Statistics, 2011, WHO

2005 წელს, ქ. ტაშკენტში, ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის ევროპული რეგიონის ყველა ქვეყანამ მიიღო დეკლარაცია: „წინ მაღარიასთან ბრძოლიდან მის ელიმინაციამდე“. საქართველომ ტაშკენტის დეკლარაციაზე ხელის მოწერით მაღარიასთან ბრძოლის ვალდებულება აიღო. ქვეყნის ეროვნული სტრატეგია გულისხმობს მაღარის გადაცემის შეწყვეტას 2013 წლისთვის და შემდგომ სერტიფიცირებას. საქართველოში, 2002 წლიდან, მაღარის ინციდენტობის მაჩვენებელი შემცირების დინამიკით ხასიათდებოდა და 2010 წელს ნულს გაუტოლდა (იხ. სურათი 1.13).

სურათი 1.13 გადარის ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე, საქართველო, ვარობითი რეგიონი, ვარობითი მარკაზონი, ლათ

Fonte: WHO HFADB

საქართველოში მაღარით გამოწვეული გარდაცვალების არც ერთი შემთხვევა არ დაფიქსირებულა.

ტუბერკულოზის ინციდენტობა, პრევალენტობა და სიკვდილიანობის მაჩვენებელი*

მსოფლიოში ტუბერკულოზის ახალი შემთხვევების რაოდენობა ყოველწლიურად უმნიშვნელოდ მატულობს, თუმცა მოსახლეობის რაოდენობის ზრდის ფონზე, ინციდენტობის მაჩვენებელი უმნიშვნელოდ მაინც კლებულობს. 2008 წელს ნარმატებული მკურნალობის დონემ მსოფლიოს მასშტაბით 86%-ს, ხოლო მაღალი პრევალენტობის ქვეყნებში კი - 87%-ს მიაღწია. 2009 წლის მონაცემებით ტუბერკულოზის 12-16 მლნ. შემთხვევა დაფიქსირდა (მათ შორის 9.4 მლნ - ახალი), ამავე წელს, ტუბერკულოზით 1.3 მლნ. აივ-ნეგატიური ადამიანი გარდაიცვალა. 1990 წლიდან ტუბერკულოზით გამოწვეული სიკვდილიანობა 1/3-ზე მეტით შემცირდა. თუკი მსოფლიო დონეზე კლების ეს მაჩვენებელი შენარჩუნდება, მაშინ 2015 წლისათვის, ათასწლეულის განვითარების მიზნებით დაგეგმილი ტუბერკულოზის გავრცელების და მის მიერ გამოწვეული სიკვდილიანობის 2-ჯერ შემცირების მიღწევა შესაძლებელი გახდება.

World Health Statistics, 2011, WHO

* დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ თავში „მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობა“ – ინფექციური ავადმყოფობები.

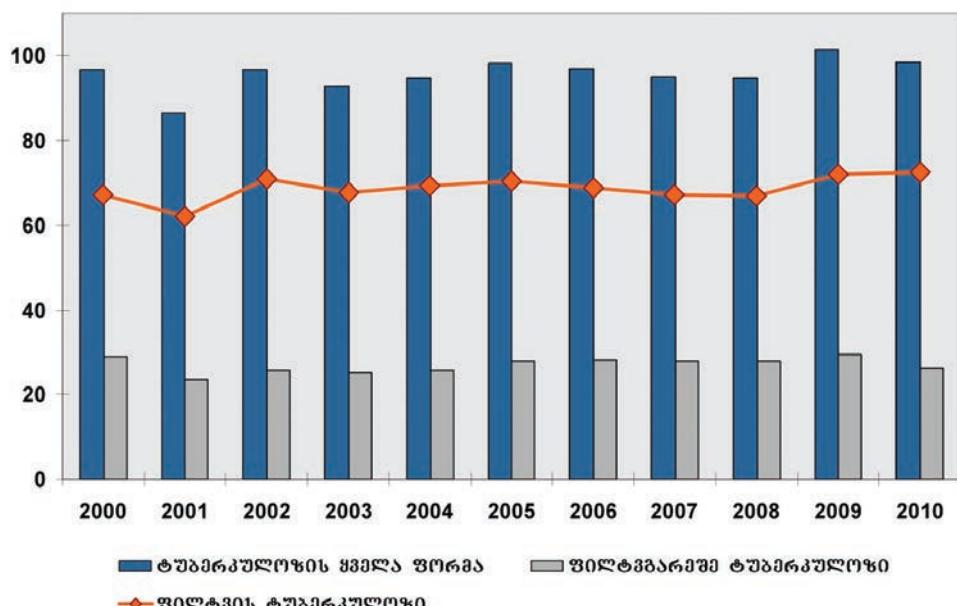
საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ ტუბერკულოზი საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან პრობლემად იქცა საქართველოში. ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის მონაცემებით, ტუბერკულოზის ინციდენტობის მაჩვენებელი 100000 სულ მოსახლეზე 1989-1996 წლების პერიოდში 29.6-დან 165.0-მდე გაიზარდა. შემდგომი წლების მანძილზე ქვეყანაში საგრძნობლად გაუმჯობესდა ტუბერკულოზის გამოვლენისა და აღრიცხვის სისტემები, ეპიდემიოლოგიური სიტუაცია ერთგვარად მონესრიგდა. 1997 წლიდან პრევალენტობის მაჩვენებლის საშუალო მნიშვნელობამ 142.2, ხოლო ინციდენტობის კი 96.1 შეადგინა.

2005-2006 წლებში, საქართველოში ჩატარდა ჯანმო-ს მიერ რეკომენდებული პირველი რიგის ანტიტუბერკულოზური წამლების მიმართ რეზისტენტობის კვლევა (DRS). კვლევის შედეგად, ბაქტერია-დადებითი ახალი შემთხვევების 6.8%-ში და განმეორებით მკურნალობაზე მყოფთა 27.4%-ში აღინიშნა ტუბერკულოზის მულტირეზისტენტული ფორმა. გამომდინარე აქედან, ტუბერკულოზის ეროვნული პროგრამის ფარგლებში, ქვეყანაში დაიწყო მეორე რიგის ანტიტუბერკულოზური მედიკამენტებისადმი უნივერსალური ხელმისაწვდომობის დანერგვა და 2008 წლიდან, პაციენტთა 100%-სთვის შესაძლებელი გახდა ადეკვატური თერაპიის მიწოდება.

გარდა ამისა, გლობალური ფონდის მხარდაჭერით, საქართველოში დაწესდა ტუბერკულოზის კონტროლი პირველადი ჯანდაცვის დონეზე. დაინერგა ნახველის აღებისა და ტრანსპორტირების სისტემა, DRS-ისრუტინულიჩატარება; მოხდა DOTs-ისგაფართოვებადამისისრულიიმპლემენტაცია, სწრაფი დიაგნოსტიკის მეთოდების დანერგვა ეროვნულ რეფერენსის და რეგიონულ ლაბორატორიებში; მასობრივი აქტიური და პასიური სკრინინგის ჩატარება პენიტენციარულ სექტორში და სხვა.

2010 წელს, წინა წელთან შედარებით, აღინიშნა ტუბერკულოზის მაჩვენებლების კლება. პრევალენტობის მაჩვენებელი 4.1%-ით, ხოლო ინციდენტობის კი 2.8%-ით შემცირდა (იხ. სურათი 1.14).

სურათი 1.14 ტუბერკულოზის ინციდენტობა 100000 აოსახლებელ, საქართველო

**ტუბერკულოზით ავადობა, ოფიციალური და შეფასებითი მონაცემები,
საქართველო, 2010**

	ოფიციალური სტატისტიკა	ჯანმრთელობის დაცვის მინისტრი
ტუბერკულოზის რეგისტრირებული შემთხვევების რაოდენობა	5806	5100
პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე	130.4	118.0
ტუბერკულოზის ახალი შემთხვევები	4392	4600
ინციდენტობის მაჩვენებელი 100000 მოსახლეზე	98.6	107.0
ტუბერკულოზით გამოწვეული სიკედილიანობის მაჩვენებელი 100000 მოსახლეზე	2.0	4.6

წყარო: ტუბერკულოზის და ფილტვის დაავადებათა ეროვნული ცენტრი, www.who.int/tb/data

მოსახლეობის ნიღი, რომელსაც სთაგილურად მიუვიდება ხელი

ჯანმრთელობისთვის უსაფრთხო სასმელი ნიღი

1990-2008 წლებში მსოფლიოს მოსახლეობის ნიღი, რომლისათვის ხელმისაწვდომია უსაფრთხო სასმელი ნიღალი, 77%-დან 87%-მდე გაიზარდა. ათასწლეულის განვითარების მე-7 მიზნის ერთ-ერთი კომპონენტი უსაფრთხო სასმელი ნიღლისადმი ხელმისაწვდომობის არმქონების პოპულაციის განახევრებას გულისხმობს. არსებული მდგომარეობის შეფასებით, ამ მიზნის მიღწევა შესაძლებელია. მიუხედავად ამისა, 2008 წელს 884 მლნ ადამიანს არ გააჩნია უსაფრთხო სასმელი ნიღლისადმი ხელმისაწვდომობა (აქედან 84% სოფლის მაცხოვრებელია).

World Health Statistics, 2011, WHO

საქართველო მდიდარია წყლის რესურსებით, მაგრამ მოსახლეობის ჯანმრთელობისათვის უსაფრთხო სასმელი ნიღლით უზრუნველყოფა კვლავ ერთ-ერთ პრობლემას წარმოადგენს. სასმელი წყლის ძირითადი წყაროა მიწისქვეშა წყლები, რომლებიც წყალმომარაგების სისტემის კვების 90%-ს შეადგენს. სოფლის მოსახლეობის უმეტესობა კვლავაც სარგებლობს ინდივიდუალური ჭებისა და ბუნებრივი წყაროების წყლით.

2005 წელს ჩატარებული მრავალინდიკატორული კლასტერული კვლევის მიხედვით მოსახლეობის 94.2% სასმელი წყლის გაუმჯობესებული წყაროთი სარგებლობდა. შინამეურნეობების 78.9%-ს სასმელი წყლის მომწოდებელი სისტემა სახლში აქვს მოწყობილი, 17.3%-ს სახლამდე წყლის მოსატანად 30 წუთზე ხაკლები დრო სჭირდება.

რეპროდუქციული ჯანმრთელობის კვლევების მიხედვით, 2000-2009 წლებში მოსახლეობის ნიღი, რომლისათვისაც ხელმისაწვდომია სასმელი წყალი მიღსადენიდან, არსებითად არ შეცვლილა. ქალაქის მოსახლეობაში ეს მაჩვენებელი 30%-ით აღემატებოდა მაჩვენებელს სოფლად მცხოვრებთათვის.

სასმელი წყლის მიღსადენიდან ხელმისაწვდომობა, (%), GERSH

	2000-2004	2005-2009
ქალაქი	96.1	96.8
სოფელი	66.2	65.9

მოსახლეობის ნიღი, რომელიც იყენებს გაუმჯობესებულ სანიტარულ

მოცულობილობას

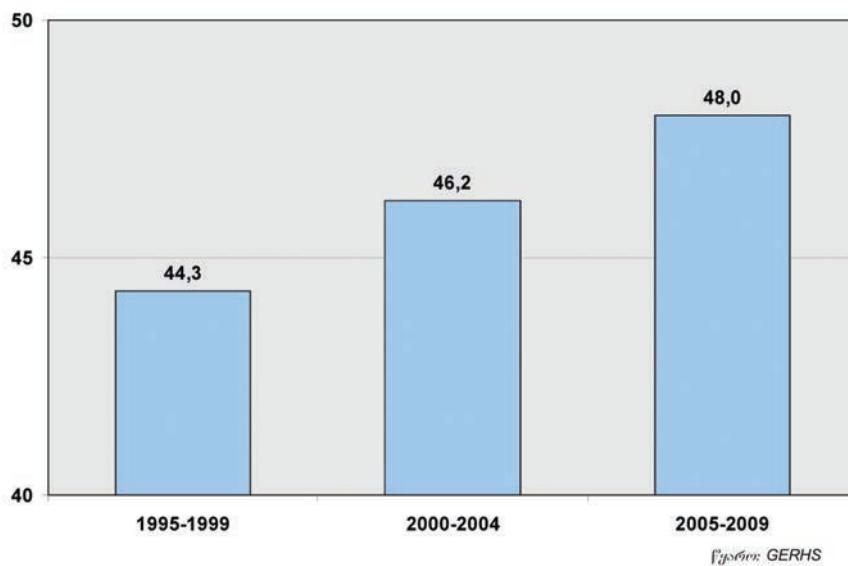
ათასწლეულის განვითარების მე-7 მიზნის ერთ-ერთი კომპონენტი ძირითადი სანმონ-ყობილობებისადმი ხელმისაწვდომობის არმქონე მოსახლეობის განახევრებას გულისხმობს. მსოფლიო მასშტაბით, დღეისათვის, მდგომარეობა ამ მიმართულებით არადამაქმაყოფილებელია. 2008 წელს 2600 მლნ ადამიანისათვის სანმონყობილობები არ იყო ხელმისაწვდომი, მათ შორის 1100 მლნ ადამიანი არ იყენებს ტუალეტს ან ნებისმიერი სხვა სახის სანიტარულ მოწყობილობას. თუ არსებული ტენდენცია შენარჩუნდება, ეს კომპონენტი შეუსრულებელი დარჩება

World Health Statistics, 2011, WHO

2005 წელს ჩატარებული მრავალინდიკატორული კლასტერული კვლევის მიხედვით, საქართველოს მოსახლეობის უმეტესობა (96.8%) ცხოვრობდა შინამეურნეობებში, რომელთაც გაუმჯობესებული სანიტარული პირობები ჰქონდათ. 0-2 წლამდე ასაკის ბავშვების 56.3% ისეთი საპირფარეშოებით იყო უზრუნველყოფილი, სადაც ჰიგიენური წესები სათანადოდ იყო დაცული.

რეპროდუქციული ჯანმრთელობის კვლევების მიხედვით, 1995-2009 წლების პერიოდში, შინამეურნეობებში ჩარეცხვადი ტუალეტის ხელმისაწვდომობა 3.7%-ით გაიზარდა (იხ. სურათი 1.15).

სურათი 1.15 ჩარეცხვადი ტუალეტის ხელმისაწვდომობის გადილება შენამეურნეობაში (%)

ცხრილი 1.1**5 წლიანული ასაკის გავშვისა სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 1000****ცოცხლადობის კატეგორია, საქართველო, 2000-2010**

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
აჭარა	21.9	36.7	22.9	21	21.9	25.1	21.1	20.9	15.5	12.8	10.2
თბილისი	43.7	37.3	35.4	31.9	28	28.4	29.6	21.1	24.6	21.5	16.9
კახეთი	23.2	21.2	17.7	9.7	13.5	8.2	9.1	7.8	7.4	9.5	8.8
იმერეთი	25.8	24.1	17.8	17.2	21.6	20	19.9	19.4	17	19.1	19.6
სამეგრელო	10.6	9.9	8.1	9.1	6.9	6.8	6.7	5.9	2.7	4.0	3.9
შიდა ქართლი	28.2	35.4	13.5	17.6	14.1	8.5	8.2	5.8	3.1	9.1	9.1
ქვემო ქართლი	13.3	9.8	9.1	5.7	8.0	5.5	5.9	5.4	3.7	5.5	7.7
გურია	21.2	13.4	10.2	10.3	12.3	5.6	12.4	7.9	3.1	1.8	1.8
სამცხე – ქავეთი	12.5	11.1	7.2	8.5	9	7.5	7.2	3.9	5.9	7.8	8.2
მცხეთა – მთიანეთი	10.2	13.1	10.8	6.6	11.7	7.1	9.1	6.6	6.3	5.7	2.3
რაჭა – ლეჩეთი და ქვემო სვანეთი	8.0	3.3	14.0	8.4	10.8	0	0	8.1	0	0	13.3
საქართველო	27.2	26.7	22.1	20.3	20.1	19.4	19.7	15.6	16.0	15.4	13.4

ცხრილი 1.2**5 წლიანული ასაკის გავშვისა სიკვდილიანობის მაჩვენებელი****1000 ცოცხლადობის კატეგორია, საქართველო, 2000-2010**

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
მამრობითი	28.0	28.7	29.5	30.1	27.3	20.8	16.9	15.2	19.0	18.0	14.0
მდედრობითი	20.9	21.9	22.2	24.8	25.4	21.4	17.0	13.6	18.0	15.0	11.0
ორივე სეასი	24.9	25.5	26.0	27.6	26.4	21.1	16.9	14.4	18.0	16.0	13.0

წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

ჯანმრთელობის დაცვა 2010

ცხრილი 1.3

0-1 წლამზე ასაკის გავშვთა სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 1000
ცოცხლადობილზე, საქართველო, 2000-2010

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
აზარა	35.4	33.4	20.4	18.0	21.4	23.0	20.7	19.1	15	12	9.0
თბილისი	39.5	34.0	32.4	28.8	24.7	26.5	27.6	18.6	22	20	15
კახეთი	20.7	10.9	16.0	9.7	11.8	7.2	8.4	7.9	7.4	8.7	7.5
იმერეთი	24.5	22.4	16.4	17.2	19.7	19.7	18.8	18.8	15	19	19
სამცხე- ჯავახეთი	9.6	8.9	7.0	9.1	5.7	6.5	6.5	5.7	2.2	3.6	3.7
შიდა ქართლი	26.9	33.7	12.1	16.5	13.4	8.6	7.1	5.4	3.1	8.7	8.0
ქვემო ქართლი	12.5	7.1	8.6	4.8	7.3	5.2	5.2	4.9	2.8	3.3	4.1
გურია	19.5	12.5	10.2	8.5	7.8	5.6	10.1	10.1	2.1	1.8	1.8
სამცხე – ჯავახეთი	11.6	9.4	6.3	6.6	8.6	6.6	6.3	2.9	5.9	7.3	6.4
მცხეთა – მთიანეთი	10.2	13.1	10.8	6.6	10.0	7.1	9.1	2.2	6.3	5.7	2.3
რაჭა – ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	8.0	3.3	14.0	8.4	10.8	0.0	0.0	8.1	0	0	13
საქართველო	21.2	24.3	20.1	18.5	18.0	18.1	18.4	14.1	14	14	12.0

ცხრილი 1.4

0-1 წლამზე ასაკის გავშვთა სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 1000
ცოცხლადობილზე, საქართველო, 2000-2010

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
მამრობითი	25.5	25.8	26.6	26.8	24.4	19.5	15.6	14.4	17.0	17.0	13.0
მდედრობითი	19.2	20.0	20.3	22.4	23.0	19.8	15.9	12.1	17.0	13.0	9.8
ორივე სქესი	22.5	23.1	23.6	24.8	23.8	19.7	15.7	13.3	17.0	15.0	11.0

წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

ცხრილი 1.5

12-23 თვის ასაკის გავშვთა ინთენსის სანიცაალოებო აცრით მოცავი (%) , საქართველო, 2000-2010

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
აზარა	76.7	97.4	93.5	91.4	93.5	94.0	92.2	93.8	86.7	68.9	98.5
კახეთი	82.0	86.9	96.7	83.5	90.9	97.0	96.2	93.2	97.5	77.6	98.8
იმერეთი	78.7	86.3	100.0	89.5	86.0	96.2	96.9	97.8	98.9	89.5	93.4
სამცხე- ჯავახეთი	72.3	83.6	89.4	72.9	83.5	95.8	91.9	97.9	96.5	82.7	91.8
შიდა ქართლი	77.9	91.1	80.0	77.5	81.9	98.6	92.7	100.0	98.8	82.0	100.0
ქვემო ქართლი	67.3	97.5	82.9	61.9	76.0	85.0	96.7	96.3	96.9	80.8	83.7
გურია	87.4	89.0	100.0	86.9	81.0	93.1	93.5	96.2	98.9	91.1	99.7
სამცხე – ჯავახეთი	78.5	92.9	94.2	84.0	100.0	95.1	98.0	90.6	92.5	81.8	95.3
მცხეთა – მთიანეთი	70.6	71.1	83.7	73.9	93.4	92.9	94.4	94.5	94.2	93.3	95.8
რაჭა – ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	76.2	86.5	85.3	86.1	94.2	93.8	86.8	96.6	93.2	93.8	96.4
საქართველო	62.3	90.0	92.9	82.2	86.5	91.2	95.1	97.0	96.5	82.7	94.3

ცხრილი 1.6

**დაღათა სიკვდილიანობა 100000 ცოცხალშობილზე,
საქართველო, 2000-2010**

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
აჭარა	21.7	43.6	89.9	47.3	44.2	45.6	22.7	0	73.8	48.7	0
თბილისი	68.6	63.1	48.9	70.9	59.4	31	34.9	14.1	8.2	34.3	18.9
კახეთი	55.9	32.2	0	0.0	34.6	0	0	0	0	0	53.4
იმერეთი	56.9	44.9	62.9	49.1	62.6	0	30.8	58.6	0	109.3	43.4
სამეგრელო	24.7	31.6	0.0	29.5	29.9	29.5	27.0	0	48.4	44.8	0
შიდა ქართლი	0	0	71.4	0	0	0	0	0	0	0	0
ევემო ქართლი	38.0	155.9	24.7	51.4	26.0	0	0	46.9	0	20.4	0
გურია	84.6	0.0	0	0.0	0	111.1	0	0	0	0	0
სამცხე – ჟავახეთი	44.5	133.7	0	47.0	0	0	0	47.8	0	86.3	45.5
მცხეთა – მთიანეთი	0	0	0	0	0	176.7	0	0	0	0	0
რაჭა – ლეჩემი და ევემო სვანეთი	398.4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
საქართველო	49.2	58.7	42.2	49.9	43.13	23.4	23.0	20.2	14.3	43.8*	19.4

* 43,8 არის დედათა სიკვდილიანობა, რომელიც დათვლილია დაავადებათა კონტროლის ცენტრის მონაცემებით.
საქართველოს და NCDC-ს შეჯერებული მონაცემებით, მაჩვენებელი 52,1 ტოლია

ცხრილი 1.7

**კვალიფიციური სამედიცინო პირსონალის მიერ მიღებული
მომართვების ცვალითი ცილი (%), საქართველო, 2000-2010**

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
აჭარა	90.2	89.5	94.5	93.8	95.8	97.4	97.8	98.6	98.7	99.3	99.3
თბილისი	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
კახეთი	81.1	84.3	90.6	85.2	81.8	89.7	88.3	98.1	96.6	97.7	95.8
იმერეთი	98.7	98.8	98.8	99.4	99.5	100.0	99.9	100.0	100.0	100.0	99.9
სამეგრელო	99.0	98.7	98.4	99.2	99.6	99.6	100	99.8	99.9	99.9	99.5
შიდა ქართლი	97.5	99.5	99.7	99.9	98.5	99.9	99.6	99.9	100.0	99.9	99.9
ევემო ქართლი	89.3	91.6	91.5	91.7	93.1	96.8	98.2	96.2	99.1	99.0	99.8
გურია	93.5	96.7	96.0	92.7	96.6	99.1	100.0	100.0	100.0	99.3	99.8
სამცხე – ჟავახეთი	99.7	98.6	94.9	99.8	99.7	96.8	98.8	99.2	99.6	99.1	98.8
მცხეთა – მთიანეთი	99.0	99.5	98.6	89.7	98.5	93.7	99.5	100.0	100.0	100.0	100.0
რაჭა – ლეჩემი და ევემო სვანეთი	91.7	99.3	100.0	96.2	82.6	96.4	95.6	100.0	96.2	98.9	100.0
საქართველო	95.5	96.6	97.4	97.2	97.5	98.5	98.9	99.4	99.6	99.7	99.6

ცხრილი 1.8

მოზარდთა შობადობის მაჩვენებელი, საქართველო, 2000-2010

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
20 წლამდე ასაკის 1000 ქალზე	39.9	32.5	32.8	33.2	35.1	38.5	36.7	36.3	42.4	52.0	48.5

წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

ცხრილი 1.9

ანტენაფალური მომსახურებით მოცვა (4 სრული 30წილი) 15-49 წლის
ასაკის ქალებში (%), საქართველო, 2000-2010

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
აფხაზეთი	NA	NA	NA	NA	12.5	NA	78.2	81.6	NA	NA	77.2
აჭარა	69.4	81.8	81.0	73.1	77.2	80.8	82.8	86.2	85.2	86.4	88.9
თბილისი	59.2	59.6	58.2	60.1	60.4	65.4	66.8	70.8	73.9	79.7	80.8
კახეთი	71.1	75.9	72.8	66.2	56.6	63.8	61.4	61.0	61.4	75.7	86.5
იმერეთი	59.5	71.9	57.2	53.7	54.8	62.5	69.2	69.9	70.3	80.5	86.0
სამცხე-ჯავახეთი	65.7	81.6	57.5	60.1	52.5	61.2	71.0	77.8	80.3	87.7	91.6
შიდა ქართლი	58.2	79.1	61.9	67.0	84.4	93.0	93.4	96.7	96.2	95.3	97.9
ქვემო ქართლი	64.0	70.7	54.6	53.3	43.6	50.6	45.0	40.5	39.6	47.9	63.4
გურია	61.3	82.2	55.8	54.9	51.8	57.8	61.3	55.0	56.2	69.7	75.9
სამცხე – ჯავახეთი	54.2	54.6	52.7	61.6	59.9	67.2	64.9	75.6	79.4	83.7	85.8
მცხეთა – მთიანეთი	45.9	52.0	52.9	59.6	43.9	54.5	45.2	51.3	65.4	79.3	71.5
რაჭა – ლეჩეუმი და ქვემო სვანეთი	41.6	65.4	58.4	64.2	51.3	66.8	55.2	71.0	49.0	55.3	77.9
საქართველო	61.6	59.3	61.3	60.6	59.4	65.8	68.0	70.7	71.8	78.5	83.1

ცხრილი 1.10

აივ ინცეპციის ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე,
საქართველო, 2000-2010

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
აჭარა	5.8	2.4	3.2	3.8	6.2	7.5	11.1	14.0	8.4	9.7	9.1
თბილისი	2.6	3.3	4.7	3.6	6.7	7.9	7.9	9.5	11.8	11.7	14.1
კახეთი	0.7	0.5	0.3	0.7	0.8	2.5	4.2	3.5	2.7	6.0	5.2
იმერეთი	1.0	1.0	1.4	1.3	3.5	4.4	6.4	8.7	6.3	5.2	10.4
სამცხე-ჯავახეთი	2.5	6.1	2.8	5.0	4.6	11.5	8.3	12.6	12.0	9.8	13.5
შიდა ქართლი	0.0	0.6	1.0	0.3	0.7	1.6	2.6	3.5	3.8	3.8	5.2
ქვემო ქართლი	0.0	0.6	0.4	0.6	0.2	1.6	3.6	3.3	2.8	2.5	4.0
გურია	0.7	0.0	2.8	0.7	1.4	7.9	7.2	4.3	2.9	4.3	7.9
სამცხე – ჯავახეთი	0.0	0.0	0.0	0.0	5.4	3.9	2.9	1.0	0.0	1.4	1.9
მცხეთა – მთიანეთი	0.8	0.8	0.0	0.8	0.8	1.6	1.6	3.2	2.5	0.0	3.7
რაჭა – ლეჩეუმი და ქვემო სვანეთი	1.9	0.0	0.0	0.0	4.1	4.1	2.0	0.0	0.0	0.0	2.1
საქართველო	1.7	2.2	2.2	2.3	3.9	5.7	6.3	7.9	7.7	7.6	9.9

ცხრილი 1.11

აივ ინფექციის ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე ასაკისა და
სესის მიხედვით, საქართველო, 2000-2010

	2006	2007	2008	2009	2010
კაცი					
0-14	1.2	2.2	1.5	0.5	2.0
15-24	1.6	2.7	2.4	0.8	4.7
25+	14.7	17.4	16.9	17.2	21.2
სულ	9.7	11.8	11.4	11.2	14.8
ქალი					
0-14	0.2	2.0	1.3	0.5	1.0
15-24	3.8	6.5	3.3	4.1	3.9
25+	4.7	5.1	6.4	6.4	8.1
სულ	3.6	4.8	4.9	4.9	6.0

ცხრილი 1.12

გაღარის ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე,
საქართველო, 2000-2010

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
აზარა	0	0	0	0.8	0.53	0	0	0	0	0	0
თკილისი	0.5	1.1	0.7	0.7	0.4	0.2	0.1	0.1	0	0.2	0
კაცეთი	29.2	81.6	104.9	66.6	28.2	13.8	7.6	3.5	0.7	0	0
იმარეთი	0	0	0.1	0.1	0.3	0	0	0	0	0	0
სამეგრელო	0.2	0	0	0	0	0	0.2	0	0	0	0
შიდა ქართლი	0	0	0.3	0.3	0	0	0	0	0.3	0	0
ქვემო ქართლი	9.4	14.8	7.2	6.6	23.5	19.3	10.2	1.8	0.8	0	0
გურია	0	18.7	1.4	0	0	0.7	0.25	0.7	0	0	0
სამცხე – ქავერეთი	0	0	0.5	0	8.7	0	0	0	0	0	0
მცხეთა – მთიანეთი	0	0	0.8	0	0	0	0	0	0	0	0
რაჭა – ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
საქართველო	3.8	9.9	10.9	7.2	5.9	3.5	1.4	0.6	0.2	0.02	0

ცხრილი 1.13

ტუპერკულოზის ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე,
საქართველო, 2000-2010

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
აფარა	150.5	101.5	111.4	140.7	151.3	163.3	148.9	141.8	129.0	124.8	119.9
თბილისი	99.1	104.6	123.2	114.8	110.3	101.7	106.5	106.6	124.0	111.6	100.4
კახეთი	97.3	81.4	80.6	73.4	70.7	68.0	56.2	67.8	54.8	59.5	58.5
იმერეთი	70.5	55.6	59.6	70.6	77.6	82.8	64.2	59.4	57.6	64.7	54.5
სამეგრელო	101.1	89.9	108.6	96.5	105.8	111.4	101.4	95.4	89.3	101.9	86.8
შიდა ქართლი	95.7	85.5	83.8	83.9	84.1	68.1	87.0	68.7	62.0	70.6	66.4
რემო ქართლი	61.2	52.1	75.4	58.5	62.5	74.4	57.5	68.6	69.3	80.3	68.0
გურია	118.7	125.5	136.8	97.8	97.7	110.9	97.1	76.3	82.9	78.2	80.7
სამცხე - ჯავახეთი	41.4	28.4	39.5	41.8	37.1	63.6	74.4	55.8	46.7	50.1	30.2
მცხეთა - მთიანეთი	46.7	63.1	65.4	71.7	71.8	70.2	92.5	92.1	72.8	70.2	88.0
რაჭა - ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	53.2	100.6	47.1	69.2	78.5	45.1	30.7	18.6	29.2	46.1	27.4
საქართველო	96.1	86.4	96.5	92.8	94.8	98.1	96.9	95.0	94.7	101.4	98.6

ცხრილი 1.14

ტუპერკულოზის პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე,
საქართველო, 2000-2010

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
აფარა	186.9	138.4	146.0	186.1	211.4	238.6	207.9	203.4	180.2	164.3	162.3
თბილისი	147.0	153.4	174.6	171.8	173.0	160.8	145.7	152.3	164.5	138.9	123.3
კახეთი	123.7	122.9	137.8	109.2	104.4	103.9	85.1	97.3	70.0	77.4	71.1
იმერეთი	93.2	89.2	89.0	107.9	117.8	125.2	97.7	89.5	82.7	84.5	71.5
სამეგრელო	165.9	143.7	170.1	150.0	170.8	185.6	163.5	176.6	129.7	141.8	116.9
შიდა ქართლი	127.8	111.5	115.3	125.8	125.5	103.2	127.2	109.8	90.4	96.1	89.2
რემო ქართლი	87.3	88.0	113.8	100.1	119.0	123.6	100.6	114.5	102.6	106.9	88.3
გურია	154.7	160.1	171.7	122.4	129.0	153.5	130.1	109.4	102.3	105.5	99.9
სამცხე - ჯავახეთი	68.3	52.0	87.2	92.4	67.4	86.2	108.4	91.8	70.2	70.6	53.8
მცხეთა - მთიანეთი	63.1	86.1	113.2	110.4	117.2	129.1	129.5	126.7	89.8	99.7	115.5
რაჭა - ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	63.4	141.7	64.7	100.8	115.8	76.5	51.2	39.3	41.8	54.5	37.9
საქართველო	133.4	128.8	145.2	143.4	149.7	153.2	143.1	147.0	133.0	135.9	130.4

თავი 2.

დემოგრაფია*

მოსახლეობა

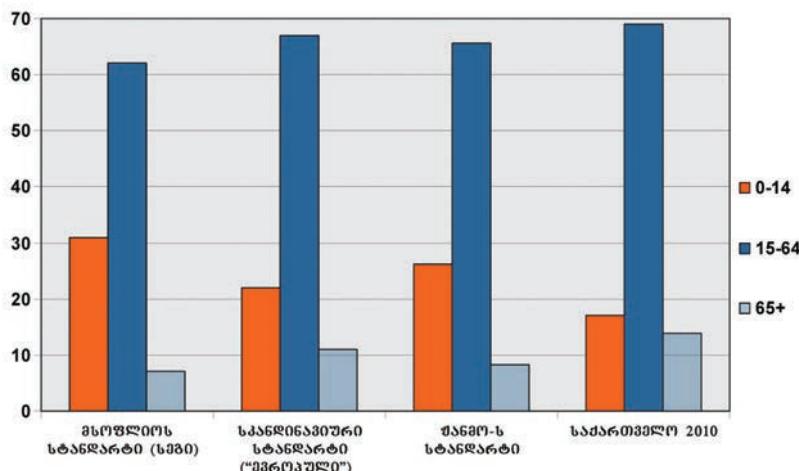
2010 წელს, საქართველოს მოსახლეობის საშუალო წლიური რიცხოვნობა 4452800 ადამიანს შეადგენდა, რაც 2009 წლის მაჩვენებელთან შედარებით 0.9 პროცენტით მეტია. უკანასკნელი სამი წლის განმავლობაში აღინიშნა მოსახლეობის რიცხოვნობის ზრდის ტენდენცია, რაც ბუნებრივი მატებით და გარე მიგრაციის დადებითი სალდოთი იყო განპირობებული. 2009 წელს, მიგრაციულმა სალდომ 34.2 ათასი, ხოლო 2010 წელს 18.1 ათასი კაცი შეადგინა.

მოსახლეობის 52.3% ქალი, 47.7% კი მამაკაცი იყო. 15 წლამდე ასაკის ბავშვთა პოპულაცია მოსახლეობის 17.0%-ს შეადგენდა. ქალაქებში ცხოვრობდა მოსახლეობის 53.0%, სოფლებში – 47.0%.

2007 წლიდან, საქართველოში აღინიშნება ცოცხლადდაბადებულთა რიცხოვნობის ზრდა, რამაც ნაწილობრივ განაპირობა 0-5 წლამდე მოსახლეობის წილის მატება. 2010 წელს 0-5 წლამდე მოსახლეობის წილი 0.3%-ით გაიზარდა.

65 წლის და უფროსი ასაკის მოსახლეობის პროცენტული წილი მთლიან მოსახლეობაში წინა წელთან შედარებით უმნიშვნელოდ, მაგრამ მაინც შემცირდა (14.2%-დან 13.9%-მდე) (იხ. სურათი 2.1).

სურათი 2.1 მოსახლეობის პროცენტული განაწილება ასაკობრივი ჯგუფების მიხედვით

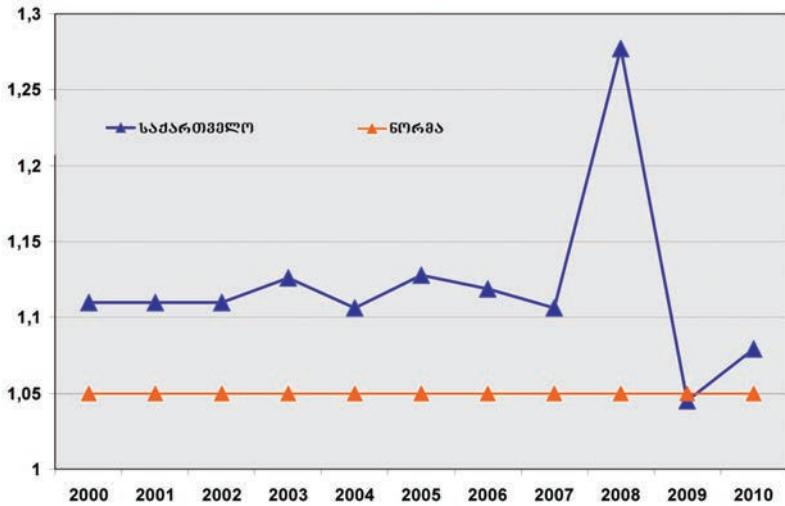
შორისობა

2010 წელს, აღირიცხა 62585 ცოცხალშობილი, შობადობის მაჩვენებელმა 2009 წელთან შედარებით უმნიშვნელოდ დაიკლო.

საქართველოში, 1994 წლიდან აღინიშნა სქესთა მეორეული რაოდენობრივი თანაფარდობის მცირე გადახრა ნორმიდან, რომელსაც მოჰყვა თანაფარდობის მნიშვნელოვანი დარღვევა და 2008 წელს ის 1.28-მდე გაიზარდა. 2009 წლიდან სქესთა მეორეული რაოდენობრივი თანაფარდობა ნორმას მიუჟახლოვდა, რაც შეიძლება მიუთითებდეს შობადობის სტატისტიკური აღრიცხვის მოწესრიგებაზე. 2010 წლის მონაცემების მიხედვით, თანაფარდობა ოდნავ გაზრდილია (იხ. სურათი 2.2).

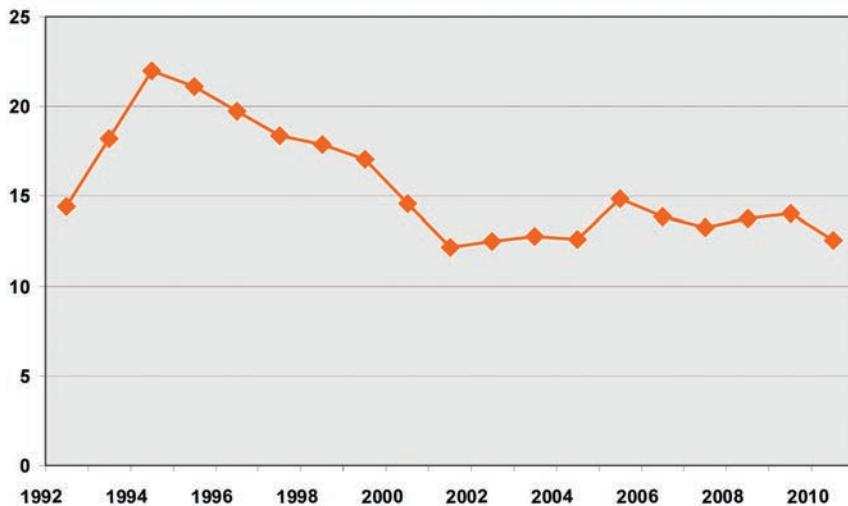
* ამ თავში მოყვანილია საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის (საქსტატი) მონაცემები

სურათი 2.2 სეფსია გეორგელი რაოდენობის თანაფარდობა,
საქართველო

1994 წლიდან, აღინიშნება ცოცხალშობილების საერთო რაოდენობაში 20 წლამდე ასაკის ქალების მიერ გაჩენილ ცოცხალშობილთა წილის შემცირების დინამიკა. ბოლო წლებში ეს წილი საკმაოდ სტაბილური იყო და 2010 წელს - 12.6%-ს შეადგენდა (იხ. სურათი 2.3).

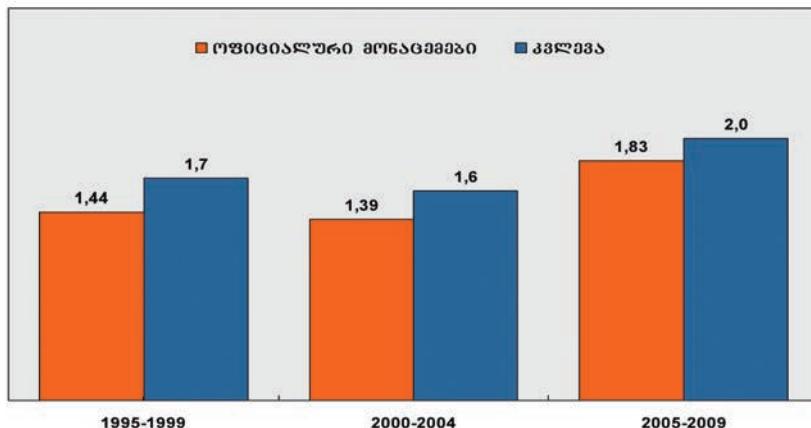
სურათი 2.3 20 წლამდე ასაკის ქალების მიერ გაჩენილი ცოცხალშობილი
ბაზების წილი ცოცხალშობილთა სამართო რაოდენობაში,
საქართველო

2005 წელს, დაფიქსირებული მინიმუმის (1.39) შემდგომ, შობადობის ჯამობრივი მაჩვენებელი იზრდებოდა და 2010 წელს 1.83-ს გაუტოლდა. საქართველოში ჩატარებული ქალთა რეპროდუქციული ჯანმრთელობის კვლევების მონაცემები რამდენადმე განსხვავდებოდა ოფიციალური სტატისტიკისაგან, თუმცა ეს სხვაობა შემცირების დინამიკით ხასიათდებოდა (იხ. სურათი 2.4).

სურათი 2.4

ურთადობის ჯამშირი კომპონენტი რცხილური
სტატისტიკის და რეარგების უზრიგოვრენი ჯამშირი
კვლევების მონაცემებით, საქართველო

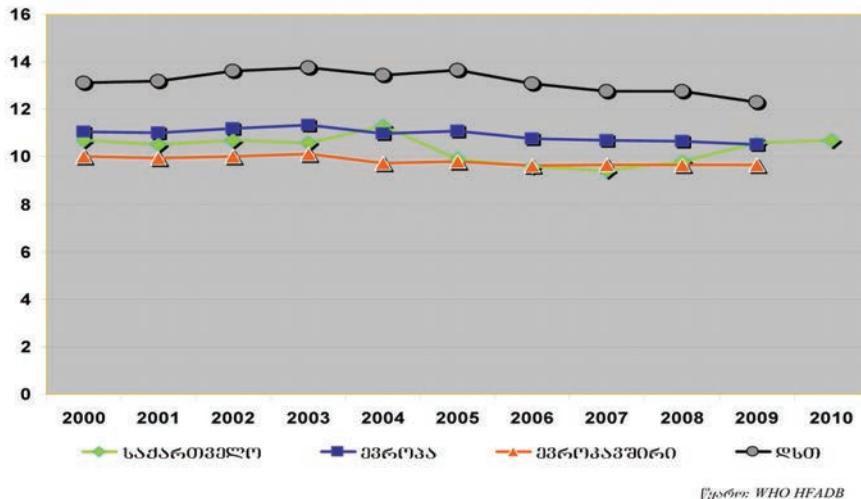

სიკვდილიანობა

საქართველოში, გარდაცვალების რეგისტრაციის გაუმჯობესებამ განაპირობა გარდაცვლილთა რიცხოვნობის ზრდის ტენდენცია. 2010 წელს, 2009 წელთან შედარებით, დაფიქსირდა 2.7%-იანი მატება და სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 10.7-ს გაუტოლდა. გარდაცვლილთა საერთო რაოდენობის 51.6% მამაკაცია, ხოლო 48.4% - ქალი. საქართველოში, სიკვდილიანობის მაჩვენებელი უფრო დაბალი იყო დათ-ს ქვეყნებთან შედარებით, თუმცა აღემატებოდა ევროპის რეგიონის და ევროკავშირის ქვეყნების საშუალო მაჩვენებლებს (იხ. სურათი 2.5).

სურათი 2.5

სიკვდილიანობის მაჩვენებლი 100000 მოსახლეზე,
საქართველო, ვარობის რეგიონი, ევროპავჭირი, დათ

Font: WHO HFADB

2010 წლის მონაცემებით, გარდაცვალების სამ ძირითად მიზეზს შორის - 55%-ს სიმპტომების და სიკვდილის უცნობი მიზეზების კლასი შეადგენდა, სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობები - 30%-ს, ხოლო სიმსიცეები - 6%-ს. 2010 წელს, საქართველოში დაფიქსირდა 0-1 წლამდე ბავშვთა სიკვდილიანობის მინიმალური მნიშვნელობა უკანასკნელი 20 წლის განმავლობაში. 2009 წელთან შედარებით, 1 წლამდე გარდაცვლილთა რაოდენობა 25.8 პროცენტით შემცირდა.

1 წლამდე ასაკის ბავშვებში სიკვდილის ძირითადი მიზეზები იყო პერინატალურ პერიოდში განვითარებული ზოგიერთი მდგომარეობები (73.3%), სიმპტომები და ნორმიდან გადახრები (14.8%), სასუნთქი სისტემის ავადმყოფობები (5.1%), თანდაყოლილი ანომალიები (2.4%).

გუნებრივი მატება

მოსახლეობის რაოდენობის ყოველწლიური მაჩვენებლის გაანგარიშებაში, მნიშვნელოვანია მოსახლეობის ბუნებრივი მატების მონაცემები (განსხვავება შობადობასა და გარდაცვალებას შორის). შობადობის უმნიშვნელო შემცირებამ და გარდაცვალების ზრდამ ზეგავლენა მოახდინა ბუნებრივ მატებაზეც. 2010 წელს მისი დონე 2009 წელთან შედარებით 12.1%-ით შემცირდა და 14721 შეადგინა.

ძირითადი დემოგრაფიული მაჩვენებლები, საქართველო

	2009		2010	
	სულ	მაჩვენებელი	სულ	მაჩვენებელი
ცოცხალშობილთა რაოდენობა და მაჩვენებელი 1000 მოსახლეზე	63377	14.4	62585	14.1
ბუნებრივი მატება და მაჩვენებელი 1000 მოსახლეზე	16752	3.8	14721	3.3
გარდაცვლილთა რაოდენობა და მაჩვენებელი 1000 მოსახლეზე	46625	10.6	47864	10.7
მათ შორის გარდაიცვალა 1 წლამდე და მაჩვენებელი 1000 ცოცხალშობილზე	945	14.9	701	11.2
მკვდრალშობადობა და მაჩვენებელი 1000 დაბადებულზე	484	7.6	653	10.3
ქორწინება და მაჩვენებელი 1000 მოსახლეზე	31752	7.2	34675	7.8
განქონინება და მაჩვენებელი 1000 მოსახლეზე	4030	0.9	4726	1.1
მიგრაციული მატება და მაჩვენებელი 1000 მოსახლეზე	34200	7.8	18100	4.1

სიცოცხლის მოსალოდნელი ხანგრძლივობა

2010 წელს საქართველოში სიცოცხლის მოსალოდნელი ხანგრძლივობა დაბადებისას - 74.4-მდე (ქალებში - 78.7; მამაკაცებში - 70.0) გაიზარდა.

სიცოცხლის მოსალოდნელი ხანგრძლივობა დაბადებისას, საქართველო

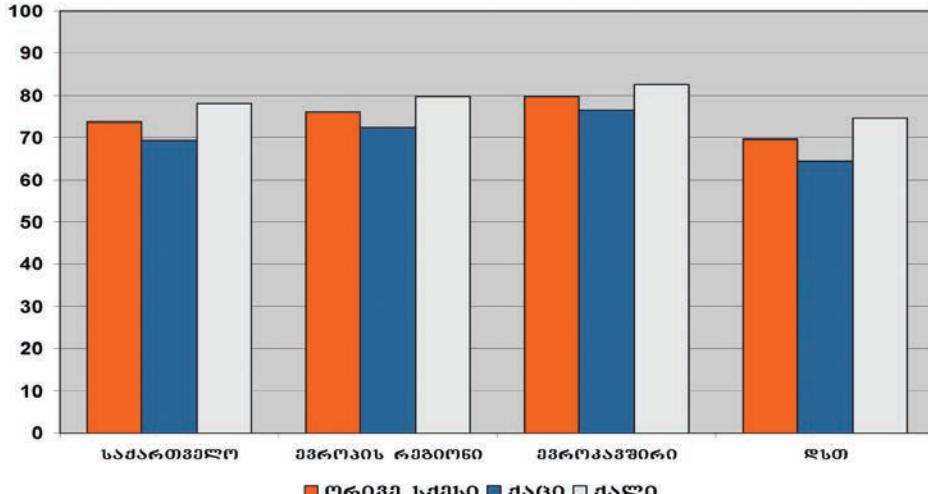
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
სულ	71.3	71.6	71.5	72.1	71.6	74.0	74.3	75.1	74.2	73.6	74.4
მამაკაცი	67.5	68.1	68.0	68.7	67.9	70.0	69.8	70.5	69.3	69.2	70.0
ქალი	75.0	74.9	74.9	75.3	75.1	77.6	78.6	79.4	79.0	77.7	78.7

ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის მონაცემებით, დას ქვეყნებისათვის სიცოცხლის მოსალოდნელი ხანგრძლივობა - 69.5 იყო, ევროკავშირის ქვეყნებისათვის - 79.6 (იხ. სურათი 2.6).

სურათი 2.6

სიცოცხლის მოსალოდნელი ხანგრძლივობა დაბადებისას, საქართველო,

მამაკაცის რაოდონი, მამაკაცური, დას, 2009

ცხრილი 2.1

საქართველოს საშუალო ტლიური მოსახლეობა (ათასი)
რაგიონების მიხედვით, 2009 – 2010

	2009			2010		
	სულ	მათ შორის		სულ	მათ შორის	
		ქალაქი	სოფალი		ქალაქი	სოფალი
აჭარა	384.6	168.9	215.7	388.7	170.6	218.1
თბილისი	1145.4	1115.3	30.1	1157.5	1127.2	30.3
კახეთი	403.1	82.1	321.0	405.3	83.2	322.1
იმერეთი	697.1	329.5	367.6	702.4	334.0	368.4
სამეგრელო-ზემო სვანეთი	471.0	189.3	281.7	475.6	191.6	284.0
შიდა ქართლი	309.0	119.0	190.0	311.8	120.4	191.4
ქვემო ქართლი	495.7	192.0	303.7	502.8	195.5	307.3
გურია	139.3	36.5	102.8	140.1	36.9	103.2
სამცხე-ჯავახეთი	209.7	64.9	144.8	212.0	65.8	146.2
მცხეთა-მთიანეთი	108.3	26.1	82.2	109.1	26.6	82.5
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	47.7	9.1	38.6	47.5	9.1	38.4
საქართველო	4410.9	2332.7	2078.2	4452.8	2360.9	2091.9

ცხრილი 2.2

საქართველოს საშუალო ტლიური მოსახლეობა (ათასი) ასაკის
და სქესის მიხედვით, 2009 – 2010

ასაკი	2009			2010		
	ორივა სქესი	მამაკაცები	ქალები	ორივა სქესი	მამაკაცები	ქალები
-1	59.0	31.5	27.5	62.2	32.0	30.2
1-4	193.0	102.8	90.2	205.2	109.6	95.6
5-9	229.1	120.8	108.3	229.2	120.9	108.3
10-14	271.8	141.9	129.9	261.4	137.0	124.4
15-19	348.3	177.3	171.0	331.8	169.6	162.2
20-24	362.2	183.2	179.0	366.0	185.3	180.7
25-29	338.0	169.6	168.4	347.4	174.8	172.6
30-34	315.0	154.9	160.1	320.5	158.2	162.3
35-39	303.1	146.7	156.4	308.8	150.5	158.3
40-44	296.4	139.9	156.5	295.8	140.4	155.4
45-49	336.0	155.9	180.1	332.8	154.3	178.5
50-54	296.5	136.5	160.0	308.3	142.5	165.8
55-59	255.4	115.7	139.7	261.0	118.5	142.5
60-64	180.9	80.7	100.2	203.1	90.4	112.7
65-69	166.8	68.2	98.6	142.9	58.4	84.5
70-74	196.1	78.6	117.5	203.7	81.0	122.7
75-79	129.3	49.8	79.5	127.9	49.5	78.4
80-84	90.2	31.1	59.1	94.4	33.3	61.1
85+	43.8	9.7	34.1	50.4	11.9	38.5
სულ	4410.9	2094.8	2316.1	4452.8	2118.1	2334.7
-15	752.9	397.0	355.9	758.0	399.5	358.5
15-64	3031.8	1460.4	1571.4	3075.5	1484.5	1591.0
65+	626.2	237.4	388.8	619.3	234.1	385.2

ხრილი 2.3

საქართველოს მოსახლეობის რაოდენობა (ათასი)
2011 წლის 1 იანვრის მდგრადარიგით

	სულ	გათ შორის	
		კალაპი	ცოვალი
აზარა	390.6	171.3	219.3
თბილისი	1162.4	1132.0	30.4
კახეთი	406.2	83.6	322.6
იმერეთი	704.5	335.6	368.9
სამეგრელო-ზემო სვანეთი	477.1	192.2	284.9
შიდა ქართლი	313.0	120.9	192.1
ქვემო ერთობენ	505.7	196.8	308.9
გურია	140.3	37.0	103.3
სამცხე-ჯავახეთი	212.8	66.1	146.7
მცხეთა-მთიანეთი	109.3	26.7	82.6
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	47.3	9.1	38.2
საქართველო	4469.2	2371.3	2097.9

ცხრილი 2.4

საქართველოს მოსახლეობის რაოდენობა (ათასი) 2011 წლის
1 იანვრის მდგრადარიგით და მისი პროცეცული განაწილება
ასაკის და სესის მიხედვით

ასაკი	მოსახლეობის რაოდენობა (ათასი)			მოსახლეობის პროცეცული განაწილება		
	ორივა სქასი	გამაკაცები	ქალები	ორივა სქასი	გამაკაცები	ქალები
-1	61.9	32.1	29.8	1.4	1.5	1.3
1-4	213.5	113.4	100.1	4.8	5.3	4.3
5-9	229.7	121.2	108.5	5.1	5.7	4.6
10-14	254.3	133.6	120.7	5.7	6.3	5.2
15-19	322.2	165.0	157.2	7.2	7.9	6.7
20-24	368.2	186.6	181.6	8.2	8.8	7.8
25-29	352.2	177.4	174.8	7.9	8.3	7.5
30-34	323.0	159.8	163.2	7.2	7.5	7.0
35-39	310.3	151.6	158.7	6.9	7.1	6.8
40-44	296.8	141.3	155.5	6.6	6.6	6.6
45-49	328.5	152.1	176.4	7.4	7.1	7.5
50-54	315.2	145.8	169.4	7.1	6.9	7.2
55-59	262.5	119.3	143.2	5.9	5.6	6.1
60-64	214.3	95.3	119.0	4.8	4.5	5.1
65-69	132.0	54.0	78.0	3.0	2.6	3.3
70-74	206.8	81.9	124.9	4.6	3.8	5.3
75-79	126.7	49.2	77.5	2.8	2.3	3.3
80-84	97.3	34.6	62.7	2.2	1.6	2.7
85+	53.8	13.1	40.7	1.2	0.6	1.7
სულ	4469.2	2127.3	2341.9	100.0	100.0	100.0
-15	759.4	400.3	359.1	17.0	18.8	15.3
15-64	3093.2	1494.2	1599.0	69.2	70.2	68.3
65+	616.6	232.8	383.8	13.8	11.0	16.4

ცხრილი 2.5

საქართველოს სამუალო ლიტური მოსახლეობა (ათასი)
პირითაღი ასაკობრივი ჯგუფების და სესის მიხედვით, 2007 – 2010

ასაკი	ორივა სესი	მამაკაცები	ქალები
2007			
სულ	4388.4	2079.0	2309.4
-15	767.2	400.8	366.4
15-64	2978.1	1430.9	1547.2
65+	643.1	247.3	395.8
2008			
სულ	4383.8	2079.6	2304.2
-15	752.2	395.4	356.8
15-64	2994.8	1441.2	1553.6
65+	636.8	243.0	393.8
2009			
სულ	4410.9	2094.8	2316.1
-15	752.9	397.0	355.9
15-64	3031.8	1460.4	1571.4
65+	626.2	237.4	388.8
2010			
სულ	4452.8	2118.1	2334.7
-15	758.0	399.5	358.5
15-64	3075.5	1484.5	1591.0
65+	619.3	234.1	385.2

ცხრილი 2.6

გუნდის მოძრაობის ზოგადი მაჩვენებლები,
საქართველო, 1995 – 2010

წელი	ცოცხლად დაგადებულები		გარდაცვლილები	გუნდის მატება	ერთიანება	გაცორცილება				
	რაოდენობა	განკვეთები 1000 მოსახლეზე								
1995	56341	11.9	49073	10.4	7268	1.5	21481	4.5	2685	0.6
1996	55000	11.9	47961	10.4	7039	1.5	19253	4.2	2269	0.5
1997	54000	11.9	47575	10.5	6425	1.4	17099	3.8	2267	0.5
1998	51526	11.5	47321	10.5	4205	0.9	15343	3.4	1758	0.4
1999	48695	10.9	47184	10.6	1511	0.3	13845	3.1	1622	0.4
2000	48800	11.0	47410	10.7	1390	0.3	12870	2.9	1854	0.4
2001	47589	10.9	46218	10.5	1371	0.3	13336	3.0	1987	0.5
2002	46605	10.7	46446	10.7	159	0.0	12535	2.9	1836	0.4
2003	46194	10.7	46055	10.6	139	0.0	12696	2.9	1825	0.4
2004	49572	11.5	48793	11.3	779	0.2	14866	3.4	1793	0.4
2005	46512	10.7	42984	9.9	3528	0.8	18012	4.1	1928	0.4
2006	47795	10.9	42255	9.6	5540	1.3	21845	5.0	2060	0.5
2007	49287	11.2	41178	9.4	8109	1.8	24891	5.7	2325	0.5
2008	56565	12.9	43011	9.8	13554	3.1	31414	7.2	3189	0.7
2009	63377	14.4	46625	10.6	16752	3.8	31752	7.2	4030	0.9
2010	62585	14.1	47864	10.7	14721	3.3	34675	7.8	4726	1.1

ცხრილი 2.7

შოგადობის ასაკობრივი და მოსახლეობის
აღნარმოვაბის მაჩვენებლები, საქართველო, 1995 – 2010

წელი	სულ (15-49)	დაძის ასაკი							შოგადობის ჯამობრივი კოეფიციენტი	აღნარმოვაბის კოეფიციენტი	
		-20	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45+			
1995	46.0	64.2	113.3	66.4	41.9	16.6	4.2	0.7	1.54	0.725	0.700
1996	45.8	59.7	112.8	69.5	44.1	18.2	4.0	0.8	1.55	0.732	0.708
1997	45.6	55.2	111.3	72.2	44.6	19.4	5.2	3.0	1.55	0.737	0.715
1998	43.8	51.4	109.1	71.6	42.3	18.9	4.6	3.0	1.50	0.713	0.694
1999	41.5	46.5	104.0	70.3	42.5	19.1	4.7	0.9	1.44	0.682	0.665
2000	41.7	39.9	110.1	74.4	43.3	19.2	4.9	0.9	1.46	0.694	0.675
2001	40.9	32.5	112.3	71.1	45.2	21.0	5.4	1.4	1.44	0.684	0.665
2002	40.2	32.8	108.6	63.5	50.2	21.2	6.4	1.5	1.42	0.673	0.653
2003	40.0	33.2	99.4	78.8	46.8	19.0	5.2	0.5	1.41	0.665	0.645
2004	42.8	35.1	109.3	83.3	47.2	21.1	5.4	1.0	1.51	0.718	0.695
2005	39.6	38.5	97.2	75.2	44.0	18.6	4.2	0.5	1.39	0.654	0.634
2006	40.2	36.7	100.7	76.0	43.3	18.9	4.6	0.7	1.40	0.663	0.648
2007	41.7	36.3	103.1	79.2	46.5	19.7	4.4	0.5	1.45	0.688	0.674
2008	50.2	42.4	115.4	90.1	55.0	24.2	5.7	0.5	1.67	0.732	0.713
2009	54.1	52.0	128.2	102.4	58.8	25.1	5.5	0.5	1.86	0.910	0.887
2010	53.5	48.5	122.4	101.1	60.9	26.3	6.3	0.5	1.83	0.880	0.866

ცხრილი 2.8

ცოცხლად დაგადეპულთა რაოდენობა რეგიონების მიხედვით,
საქართველო, 2009 – 2010

	სულ	2009		2010	
		ქალაქი	სოფელი	მათ მორის	
				ქალაქი	სოფელი
აჭარა	6322	3339	2983	6293	2571
თბილისი	16696	16376	320	16212	15833
კახეთი	5378	2703	2675	5348	1280
იმერეთი	9776	6766	3010	10041	5041
სამეგრელო-ზემო სვანეთი	6187	3826	2361	5969	2497
შიდა ქართლი	4801	2922	1879	4900	1948
ქვემო ქართლი	7283	4209	3074	7230	2976
გურია	2034	1070	964	1971	580
სამცხე-ჯავახეთი	2912	1424	1488	2706	932
მცხეთა-მთიანეთი	1465	754	711	1425	348
რაჭა-ლეჩხუმი და გველი სვანეთი	523	274	249	490	123
საქართველო	63377	43663	19714	62585	34129
					28456

ცხრილი 2.9

ცოცხლად დაგადაგულთა რაოდენობა ზედის
ასაკის მიხედვით, საქართველო, 1995 – 2010

წელი	სულ	ზედის ასაკი							
		- 20	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45+	უცნობი
1995	56341	11893	20578	12691	7474	2928	676	101	--
1996	55000	10862	19903	12715	7591	3153	649	127	--
1997	54000	9920	19223	12743	7465	3343	857	449	--
1998	51526	9212	18609	12287	6939	3256	768	455	--
1999	48695	8313	17552	11751	6861	3281	806	131	--
2000	48800	7124	18394	12100	6868	3305	868	141	--
2001	47589	5784	18571	11379	7073	3610	955	217	--
2002	46605	5833	17945	10077	7834	3541	1150	225	--
2003	46194	5907	16463	12449	7269	3040	929	81	56
2004	49572	6246	18258	13196	7316	3278	971	159	148
2005	46512	6903	16703	12110	6896	2870	752	87	191
2006	47795	6633	17666	12409	6831	2929	791	121	415
2007	49287	6549	18216	13021	7323	3058	727	79	314
2008	56565	7775	21025	14982	8392	3487	817	86	1
2009	63377	8896	22954	17250	9409	3920	864	84	--
2010	62585	7870	22126	17458	9878	4171	974	85	23

ცხრილი 2.10

ცოცხლად დაგადაგულთა რაოდენობა სქასის მიხედვით და
სქასთა მართვული რაოდენობის თანაფარდობა,
საქართველო, 1995 – 2010

წელი	ორივა სქასი	მათობითი	მდედრობითი	(მათობითი / მდედრობითი) * 100
1995	56341	29745	26596	111.8
1996	55000	28936	26064	111.0
1997	54000	28409	25591	111.0
1998	51526	27108	24418	111.0
1999	48695	25618	23077	111.0
2000	48800	25674	23126	111.0
2001	47589	25037	22552	111.0
2002	46605	24519	22086	111.0
2003	46194	24469	21725	112.6
2004	49572	26039	23533	110.6
2005	46512	24654	21858	112.8
2006	47795	25236	22559	111.9
2007	49287	25882	23405	110.6
2008	56565	31720	24845	127.7
2009	63377	32385	30992	104.5
2010	62585	32488	30097	107.9

ცხრილი 2.11

ცოცხლად დაპაზეპულთა რაოდენობა

დაპაზეპის რიგითობის მიხედვით, საქართველო, 1995 – 2010

წელი	დაპაზეპის რიგითობა					სულ
	I	II	III	IV	V+	
1995	30012	18352	5642	1621	714	56341
1996	28380	18535	5830	1595	660	55000
1997	27432	18036	6102	1674	756	54000
1998	26227	17210	5925	1494	670	51526
1999	25225	16069	5405	1363	633	48695
2000	25327	16250	5270	1318	635	48800
2001	25460	15086	5187	1285	571	47589
2002	24952	14878	5060	1146	569	46605
2003	28875	11752	3929	1025	613	46194
2004	28100	15773	4207	1037	455	49572
2005	27356	13743	4043	942	428	46512
2006	28935	13371	4107	938	444	47795
2007	29883	14075	4077	830	422	49287
2008	31307	18147	5400	1184	527	56565
2009	33651	21093	6627	1412	594	63377
2010	31062	22305	7097	1456	665	62585

ცხრილი 2.12

გარდაცვლილთა რაოდენობა და სიკვდილიანობის

მაჩვენებლები ასაკის და სესიის მიხედვით, საქართველო, 2010

ასაკი	გარდაცვლილთა რაოდენობა			სიკვდილიანობის მაჩვენებელი (1000 მოსახლეზე)		
	ორივა სესიი	მაგაკაცები	ქალები	ორივა სესიი	მაგაკაცები	ქალები
-1	701	406	295	11.2	12.7	9.8
1-4	96	59	37	0.5	0.5	0.4
5-9	60	38	22	0.3	0.3	0.2
10-14	71	41	30	0.3	0.3	0.2
15-19	157	116	41	0.5	0.7	0.3
20-24	288	244	44	0.8	1.3	0.2
25-29	351	296	55	1.0	1.7	0.3
30-34	416	331	85	1.3	2.1	0.5
35-39	622	477	145	2.0	3.2	0.9
40-44	906	685	221	3.1	4.9	1.4
45-49	1569	1169	400	4.7	7.6	2.2
50-54	2155	1563	592	7.0	11.0	3.6
55-59	2705	1872	833	10.4	15.8	5.8
60-64	3112	2018	1094	15.3	22.3	9.7
65-69	3442	2055	1387	24.1	35.2	16.4
70-74	7607	4136	3471	37.3	51.1	28.3
75-79	7789	3715	4074	60.9	75.1	52.0
80-84	8869	3552	5317	94.0	106.7	87.0
85+	6948	1908	5040	137.9	160.3	130.9
სულ	47864	24681	23183	10.7	11.7	9.9

ცხრილი 2.13

ერთ წლამდე გარდაცვლილ პაციენტა განაცილება
ასაკის და სესიის მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010

	2009		2010	
	მამრობითი	მუდაზრობითი	მამრობითი	მდაზრობითი
	546	399	406	295
1 დღემდე	176	134	78	60
1 დღე	54	35	44	35
2 დღე	35	23	30	16
3 დღე	28	15	29	5
4 დღე	22	10	10	8
5 დღე	19	10	17	14
6 დღე	13	7	9	11
7 - 27 დღე	90	78	81	59
28 დღე – 2 თვემდე	31	24	9	5
2 თვე	18	10	24	23
3 თვე	10	11	7	12
4 თვე	6	4	13	11
5 თვე	10	9	16	5
6 თვე	5	7	10	7
7 თვე	8	2	2	6
8 თვე	3	7	7	7
9 თვე	7	3	5	4
10 თვე	8	4	6	3
11 თვე	3	3	9	4

**ცხრილი 2.14 სიკვდილის გირითაღი მიზანების მიხედვით
(მაჩვენებლები 100 000 მოსახლეზე), საქართველო, 2008 – 2010**

	2008		2009		2010	
	რაოდენობა	მაჩვენებელი	რაოდენობა	მაჩვენებელი	რაოდენობა	მაჩვენებელი
სულ	43011	981.1	46625	1057.0	47864	1074.9
ზოგიერთი ინციძებული და პარაზიტული ავადმყოფობა	368	8.4	328	7.4	207	4.6
სიმინდები	4661	106.3	5039	114.2	2853	64.1
სისხლისა და სისხლებადი ორგანოების ავად-მყოფობა	11	0.3	50	1.1	54	1.2
ედოკინიცული სისტემის, კვებისა და ნივთიერებათა ცვლის დარღვევით გამოცვეული ავადმყოფობა	630	14.4	562	12.7	475	10.7
ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობები	40	0.9	50	1.1	29	0.7
ნერვული სისტემის ავადმყოფობა	283	6.5	367	8.3	401	9.0
თვალისა და მისი აჯანამატების ავადმყოფობა	0	0.0	0	0.0	0	0.0
ყურისა და დვინილისეპრი მოწერის ავად-მყოფობა	0	0.0	0	0.0	0	0.0
სისხლის მიმოქვევის სისტემის ავადმყო-ფობა	27579	629.1	25725	583.2	14427	324.0
სასუნთქმი სისტემის ავადმყოფობა	1237	28.2	766	17.4	542	12.2
საჟმალის მომცველებელი სისტემის ავადმყო-ფობა	1260	28.7	1189	27.0	776	17.4
კანისა და კანქვეშა ქსოვილის ავადმყოფობა	0	0.0	0	0.0	0	0.0
ქვალ-კუთოვანი სისტემისა და შემართებელი ქსოვილის ავადმყოფობა	4	0.1	7	0.2	12	0.3
შარფ-სასესო სისტემის ავადმყოფობა	322	7.3	317	7.2	152	3.4
ორსულობა, მშობიარობა და ლოგინობის ხანა	1	0.0	32	0.7	13	0.3
პერინატალურ პერიოდში განვითარებული ზოგიერთი მდგრადარაობა	783	17.9	787	17.8	516	11.6
თანადაყოლილი ანომალიები (განვითარების მანევრი). დეფორმაციები და ქრომოსომული დარღვევები	125	2.9	39	0.9	37	0.8
კლინიკური და ლაბორატორიული გამოკვლე-ვებით გამოვლენილი სიმატომები. ნიშნები და გადახრები ნორმიზაც. რომლებიც არ არის შეტანილი სხვა რეპრიკებში	3669	83.7	9746	221.0	26332	591.4
ტრავერსი, მონავალები და გარეგანიმინიჭების ზემოქმედების ზოგიერთი სხვა შედეგი	2038	46.5	1621	36.7	1038	23.3

ცხრილი 2.15

სიკვდილის გრძელება 1 წლის შემდეგი 1 წლის გრძელების განვითარები
მიზანის მიხედვით (გარევენერლები შესაბამისი ასაკობრივი
ჯგუფის და სკასის 100 000 გავლენი), საქართველო, 2010

	ცული		მამრობითი		მდგრადი	
	რაოდენობა	გარვანიანული	რაოდენობა	გარვანიანული	რაოდენობა	გარვანიანული
ცული	701	1127.0	406	1268.8	295	976.8
ზოგიერთი ინფექციური და აარაზითული ავადმყოფება	10	16.1	5	15.6	5	16.6
სიმივნეები	0	0.0	0	0	0	0
სისხლისა და სისხლმაღი ორგანოების ავადმყოფები და იმუნური გენეტიზმის ჩართვით გამოწვეული ზოგიერთი დარღვევა	0	0.0	0	0	0	0
ენორქიული სისტემის, კვეპისა და ნივთიერებათა ცვლის დარღვევით გამოწვეული ავადმყოფები	0	0.0	0	0	0	0
ფსიქიური და ძველითი აჭლილობები	0	0.0	0	0	0	0
ველვული სისტემის ავადმყოფები	7	11.3	5	15.6	2	6.6
თვალისა და მისი დანამატების ავადმყოფები	0	0.0	0	0	0	0
ყურისა და დვრილისეპრი მოწინის ავადმყოფები	0	0.0	0	0	0	0
სისხლის მიმოქვევის სისტემის ავადმყოფები	8	12.9	7	21.9	1	3.3
სასუნთქმი სისტემის ავადმყოფები	36	57.9	17	53.1	19	62.9
საჭმლის მომელებელი სისტემის ავადმყოფები	2	3.2	1	3.1	1	3.3
კანისა და კანქვება ძსოვილის ავადმყოფები	0	0.0	0	0	0	0
ძვალ-კუნთოვანი სისტემისა და შემართებელი ძსოვილის ავადმყოფები	0	0.0	0	0	0	0
შარქ-სასქესო სისტემის ავადმყოფები	0	0.0	0	0	0	0
ორსულობა, მომგიარეობა და ლოგინობის ხანა	0	0.0	0	0	0	0
პერინატულ პერიოდი განვითარებული ზოგიერთი მდგრადი	516	829.6	307	959.3	209	692.0
თანდაყოლილი ანომალიები (განვითარების მანევრი). ფეფორმაციები და ეროვნული დარღვევები	35	56.2	19	59.3	16	52.8
კლინიკური და ლაბორატორიული გამოკვლევებით გამოვლენილი სიმატეტიკი. ნიშვნები და გადახრები ნორმიზან. რომელიც არ არის შეტანილი სხვა რუკისები	104	167.2	58	181.3	46	152.3
ტრავენები, მონამვლები და გარეგანი მიზანების ზემოქმედების ზოგიერთი სხვა შედეგი	3	4.8	3	9.4	0	0

ცხრილი 2.16

სიკვდილიანობა 15 წლამდე ასაკის გავვარები ქილოტაზი
მიზანის მიხედვით (მარკენებლები შესაბამისი ასაკობრივი
და სესის ჯგუფის 100 000 პაციენტი), საქართველო, 2010

	სულ		მამონაბითი		მდედრობითი	
	რაოდენობა	გარვებები	რაოდენობა	გარვებები	რაოდენობა	გარვებები
სულ	928	122.4	544	136.2	384	107.1
ზოგიერთი ინფექციური და პარაზიტული ავადმყოფობა	16	2.1	7	1.8	9	2.5
სიმინდები	12	1.6	7	1.8	5	1.4
სისხლისა და სისხლგადი როგანობის ავადმყოფობი და იმუნური მიმართვის ჩართვით გამოწვეული ზოგიერთი დარღვევა	3	0.4	1	0.3	2	0.6
ენდოკრინული სისტემის, კვებისა და ნივთიერებათა ცვლის დარღვევით გამოწვეული ავადმყოფობა	0	0.0	0	0.0	0	0.0
ჰიდროკარი და ჰიდროტო აშლილობები	0	0.0	0	0.0	0	0.0
ნერვული სისტემის ავადმყოფობები	18	2.4	12	3.0	6	1.7
თვალისა და მისი ძანამატების ავადმყოფობები	0	0.0	0	0.0	0	0.0
ყურისა და დვინილისებრი მორჩის ავადმყოფობები	0	0.0	0	0.0	0	0.0
სისხლის მიმოქვევის სისტემის ავადმყოფობები	36	4.7	22	5.5	14	3.9
სასუნობი სისტემის ავადმყოფობები	41	5.4	20	5.0	21	5.9
საჭმლის მომცველებელი სისტემის ავადმყოფობები	3	0.4	1	0.3	2	0.6
კანისა და კაცვება ქსოვილის ავადმყოფები	0	0.0	0	0.0	0	0.0
ქვალ-კუნორვანი სისტემისა და შემართებელი ქსოვილის ავადმყოფები	0	0.0	0	0.0	0	0.0
შარლ-სასესო სისტემის ავადმყოფები	0	0.0	0	0.0	0	0.0
ორსულობა, მშობიარობა და ლოგინობის ხანა	0	0.0	0	0.0	0	0.0
პერინატულ პერიოდში განვითარებული ზოგიერთი მდგრმარეობა	516	68.0	307	76.8	209	58.3
თანადაყოლილი ანომალიები (განვითარების მაკვიდი). დეფორმაციები და ქრომოსოფული დარღვევები	37	4.9	21	5.3	16	4.4
კლინიკური და ლაპორატორიული გამოკლევებით გამოვლენილი სიმართლები. ნიშვნები და გადახრები ნორმიზაცია. რომელიც არ არის შეტანილი სხვა რუპრეტი	235	31.0	137	34.3	98	27.3
ტრავები, მონაცვლები და გარეგანი მიზანების ზემოქმედების ზოგიერთი სხვა შედეგი	30	4.0	25	6.3	5	1.4

ცხრილი 2.17

გარდაცვლილთა რაოდენობა რეგიონების მიხედვით,
საქართველო, 2009 – 2010

	2009			2010		
	სულ	მათ შორის		სულ	მათ შორის	
		კალაკი	სოფელი		კალაკი	სოფელი
აზარა	2950	1728	1222	3217	1501	1716
თბილისი	12397	12209	188	11645	11363	282
კახეთი	4972	1968	3004	5082	1098	3984
იმერეთი	8318	4596	3722	8726	3782	4944
სამეგრელო-ზემო სვანეთი	4976	2677	2299	5325	2391	2934
შიდა ქართლი	3575	1778	1797	3604	1399	2205
ჩოხატავი	3896	2129	1767	4032	1715	2317
გურია	1610	614	996	1767	407	1360
სამცხე-ჯავახეთი	1884	1015	869	2184	739	1445
მცხეთა-მთიანეთი	1280	594	686	1366	341	1025
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	767	214	553	916	130	786
საქართველო	46625	29522	17103	47864	24866	22998

ცხრილი 2.18

გურებრივი მატება რეგიონების მიხედვით,
საქართველო, 2009 – 2010

	2009			2010		
	სულ	მათ შორის		სულ	მათ შორის	
		კალაკი	სოფელი		კალაკი	სოფელი
აზარა	3372	1611	1761	3076	1070	2006
თბილისი	4299	4167	132	4567	4470	97
კახეთი	406	735	-329	266	182	84
იმერეთი	1458	2170	-712	1315	1259	56
სამეგრელო-ზემო სვანეთი	1211	1149	62	644	106	538
შიდა ქართლი	1226	1144	82	1296	549	747
ჩოხატავი	3387	2080	1307	3198	1261	1937
გურია	424	456	-32	204	173	31
სამცხე-ჯავახეთი	1028	409	619	522	193	329
მცხეთა-მთიანეთი	185	160	25	59	7	52
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	-244	60	-304	-426	-7	-419
საქართველო	16752	14141	2611	14721	9263	5458

ცხრილი 2.19

სიცოცხლის მოსალოდნელი სანერქტიკობა
დაგადაგისას, საქართველო, 2000 – 2010

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
სულ	71.3	71.6	71.5	72.1	71.6	74.0	74.3	75.1	74.2	73.6	74.4
მამაკაცი	67.5	68.1	68.0	68.7	67.9	70.0	69.8	70.5	69.3	69.2	70.0
ქალი	75.0	74.9	74.9	75.3	75.1	77.6	78.6	79.4	79.0	77.7	78.7

თავი 3.

მოსახლეობის სამედიცინო მომსახურება

ჯანდაცვის სისტემის კადრები

ჯანდაცვის სფეროში, ზოგიერთი მნიშვნელოვანი ღონისძიების სათანადო მართვისა და ათას-წლეულის განვითარების მიზნებთან დაკავშირებული სამედიცინო მომსახურების განსახორციელებისთვის, საკმარისია 2.3 ჯანდაცვის მუშაკი 1000 სულ მოსახლეზე.”

World Health Report, 2006, WHO

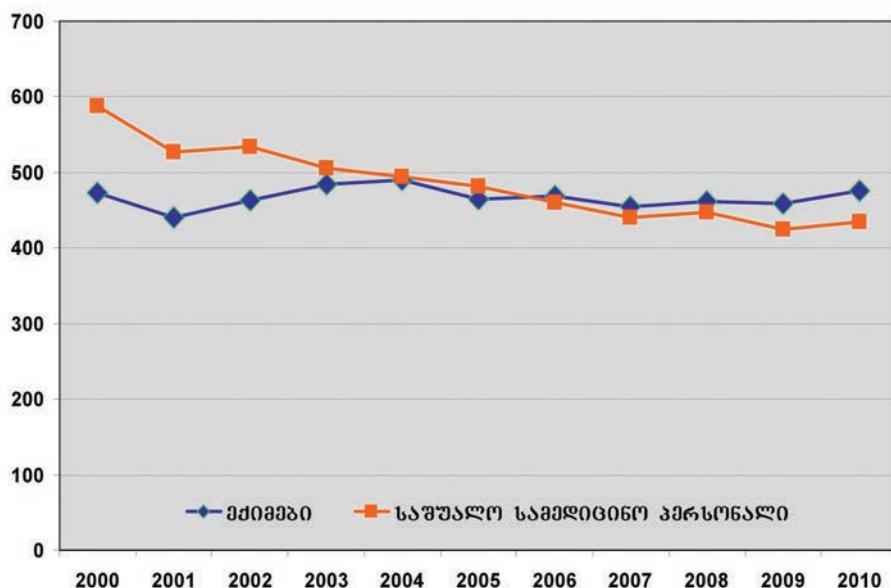
მკაფიოდ ჩამოყალიბებული და კარგად გააზრებული ჯანდაცვის საკადრო პოლიტიკა ჯანდაცვის სისტემის საქმიანობის მაჩვენებლების გაუმჯობესების მნიშვნელოვან მექანიზმს წარმოადგენს.

Assessing financing, education, management and policy context for strategic planning for human resources in health, WHO, 2009

წარმოდგენილი ანგარიშების მიხედვით, 2010 წელს საქართველოს მოსახლეობას 21162 ექიმი ემსახურებოდა. ექიმებით უზრუნველყოფის მაჩვენებელი 100000 მოსახლეზე - 475.3 შეადგენდა. 2000-2007 წლებში ექიმებით უზრუნველყოფის მაჩვენებელი კლების ტენდენციით ხასიათდებოდა. 2007 წლიდან - 2010 წლამდე მაჩვენებლის მნიშვნელობა 440.1 – 475.3 ფარგლებში დაფიქსირდა. 2009 წლის მონაცემებით, ევროპის რეგიონში ეს მაჩვენებელი 329.9, ევროკავშირში – 330.5, ხოლო დასტაციებში – 377.6 შეადგენდა.

2010 წელს, საქართველოში საშუალო და უმცროსი სამედიცინო პერსონალით უზრუნველყოფის მაჩვენებლები, შესაბამისად - 433.9 და 125.4 იყო. ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის 2009 წლის მონაცემებით, საშუალოდა უმცროსი სამედიცინო პერსონალით უზრუნველყოფის მაჩვენებლები ევროპის რეგიონში – 812.4, ევროკავშირში – 823.6, დასტაციებში კი - 798.1 შეადგენდა (იხ. სურათი 3.1).

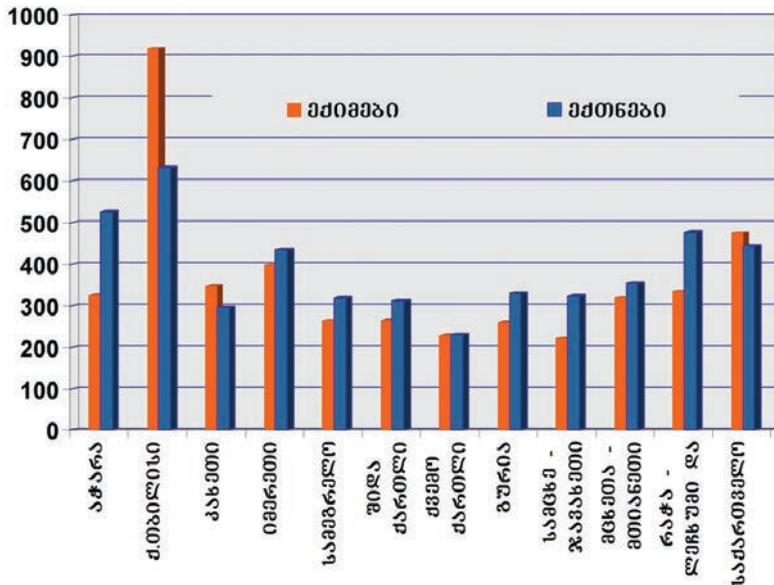
სურათი 3.1 მდგრადი და საშუალო სამედიცინო პერსონალით უზრუნველყოფის მაჩვენებლები, საქართველო, 2000-2010 წლები

არაერთგვაროვანია სამედიცინო კადრებით უზრუნველყოფა საქართველოს რეგიონებში. თბილისში ექიმებით უზრუნველყოფის მაჩვენებელი 920.5 შეადგენდა და 3-4-ჯერ აღემატებოდა ყველა დანარჩენი რეგიონის მაჩვენებლებს (იხ. სურათი 3.2).

სურათი 3.2

ეპიზეპის და ეპთეპის რეაციონული განაზილება
100000 მოსახლეზე, საქართველო, 2010

სამედიცინო მომსახურების გაწევის პროცესში მეტად მნიშვნელოვან ინდიკატორს ექიმების და საშუალო სამედიცინო პერსონალის შეფარდება წარმოადგენს. ეს მაჩვენებელი მსოფლიო მასშტაბით დიდი დიაპაზონით ხასიათდება. უმეტეს განვითარებულ ქვეყნებში ექიმების ექიმებთან შეფარდების საშუალო მაჩვენებელი საკმაოდ მაღალია: 4.4 – ნორვეგიაში, 4.7 – კანადაში, 5.6 – დანიაში, დაახლოებით 4.0 – ამერიკის შეერთებულ შტატებში. ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის მიერ რეკომენდებულია შეფარდების მაჩვენებელი 4.0.

საქართველოში საშუალო სამედიცინო პერსონალის ექიმებთან შეფარდების მაჩვენებელი უკანასკნელ წლებში თითქმის უცვლელი იყო და 1.0-ის ფარგლებში მერყეობდა.

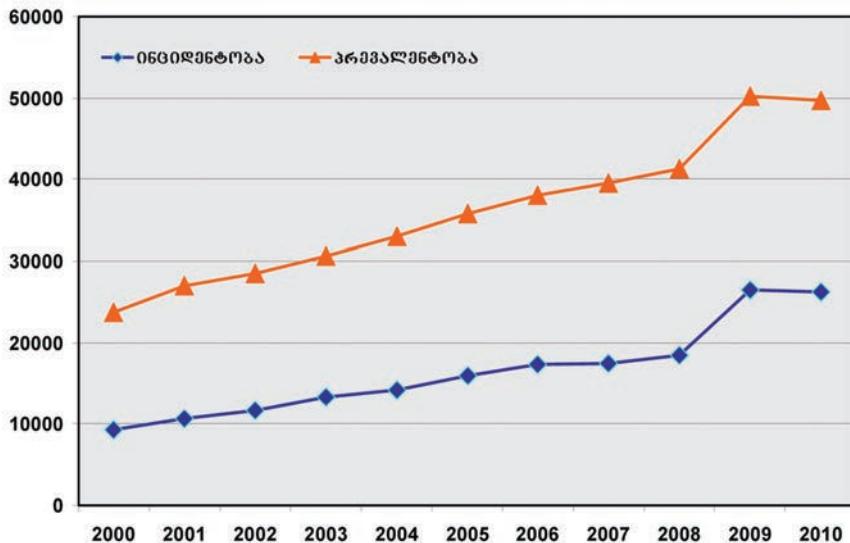
ამგულატორულ-პოლიკლინიკური დაცვებულებები

2010 წელს, დარგობრივი ანგარიშები წარმოადგინა 271 დამოუკიდებელმა და 85 შემავალმა პოლიკლინიკამ, 69 დისპანსერმა, 42 სამკურნალო ცენტრმა, 63 ამბულატორიამ, 25 დამოუკიდებელმა და 140 შემავალმა ქალთა კონსულტაციამ და 1203 სოფლის ექიმმა-მენარმემ.

საანგარიშო წლის განმავლობაში, ამბულატორულ-პოლიკლინიკურ დაწესებულებებში რეგისტრირებული იყო 2215535 დაავადების შემთხვევა (ზოგადი პრევალენტობის მაჩვენებელი – 49956.0), მათ შორის სიცოცხლეში პირველად დადგენილი დიაგნოზით – 1170137 (ზოგადი ინციდენტობის მაჩვენებელი – 26278.7) (იხ. სურათი 3.3).

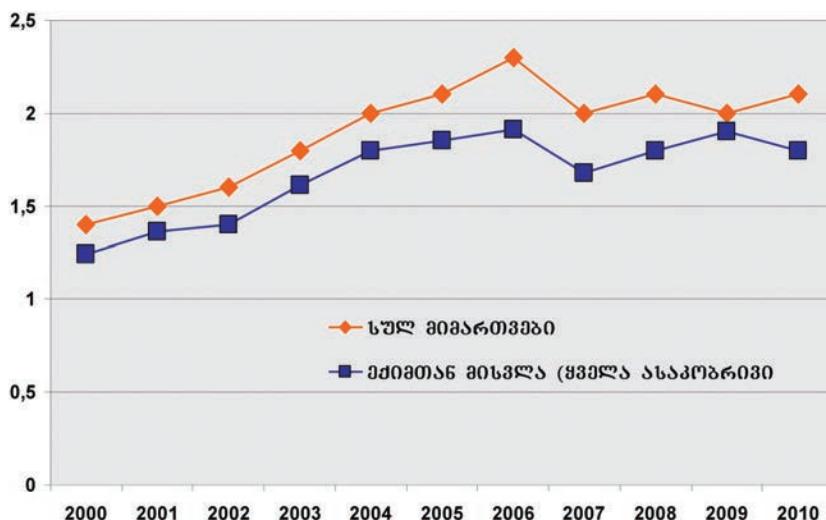
ამბულატორულ-პოლიკლინიკურ დაწესებულებებში მიმართვათა რაოდენობა ერთ სულ მოსახლეზე 2.1 შეადგენდა (2003 წლიდან 2006-მდე მაჩვენებელი გაიზარდა 1.8-დან 2.6-მდე, ხოლო 2007 წლიდან 2010 წლამდე 2.0 – 2.1 ფარგლებში მერყეობდა). დსთ-ს და ევროპის ქვეყნებთან შედარებით, ეს მაჩვენებელი საკმაოდ დაბალია: ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის 2009 წლის მონაცემებით, დსთ-ს ქვეყნებისთვის მიმართვათა რაოდენობა ერთ სულ მოსახლეზე საშუალოდ – 8.6, ხოლო ევროპის რეგიონის ქვეყნებისთვის – 7.9 შეადგენდა.

სურათი 3.3 ზოგადი პრევალიტობა და ინდიდენტობა 100000
მოსახლეზე, საქართველო

2010 წელს, ამბულატორულ-პოლიკლინიკური ქსელი 35.3%-ით იყო დატვირთული. წინა წლებთან შედარებით, ეს მაჩვენებლი შემცირდა (2008 წელს – 37.5%, 2009 წელს – 38.6%) (იხ. სურათი 3.4).

სურათი 3.4 ავადულათორულ-პოლიკლინიკურ დაზღვეულებები
მიმდინარეობის რაოდენობა 1 საუკუნის მოსახლეზე, საქართველო

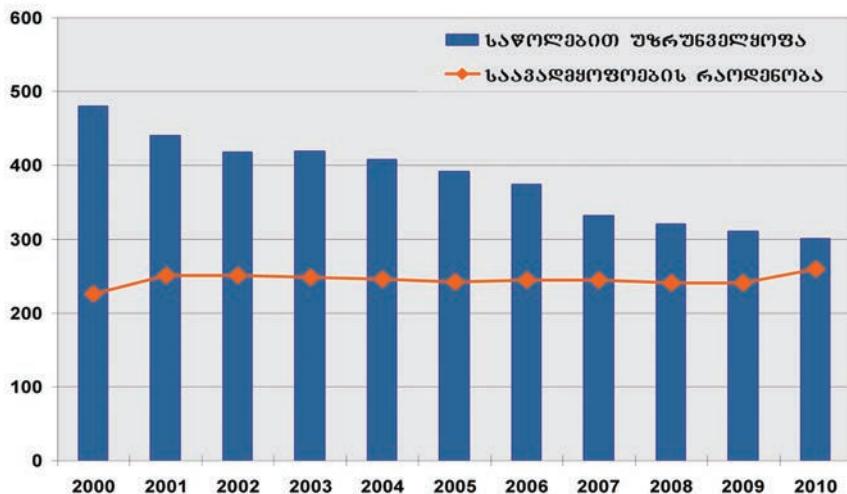
ამბულატორიულ-პოლიკლინიკურ დაწესებულებებში ჩატარდა 377 734 ქირურგიული ოპერაცია, მათ შორის 11979 – კანისა და კანქვემა ქსოვილებზე, 10580 – სამეცნი-გინეკოლოგიური, 7365 – მხედველობის ორგანოებზე.

2010 წელს, საქართველოს მოსახლეობას ემსახურებოდა 78 სასწრაფო დახმარების და 39 სისხლის დამამზადებელი სადგური. სასწრაფო დახმარების სამსახური 1074277 ფიზიკურ პირს მოემსახურა, მათ შორის 1063399-ს - სახელმწიფო სტანდარტებით.

სტაციონარული დაცვებულებები

2010 წელს, 276 სტაციონარულმა დაწესებულებამ წარმოადგინა მონაცემები 13378 საწოლზე (საწოლებით უზრუნველყოფის მაჩვენებელი 100000 მოსახლეზე – 300.4), მათ შორის - 255 საავადმყოფომ (11919 საწოლზე), 7 დისპანსერმა (142 საწოლზე) და 14 სამეცნიერო-კვლევითმა ინსტიტუტმა (1317 საწოლზე). ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის 2009 წლის მონაცემებით საწოლებით უზრუნველყოფის მაჩვენებელი ევროპის რეგიონში იყო 649.1, ევროკავშირში – 528.9, დასტ-ს ქვეყნებში – 832.9 (იხ. სურათი 3.5).

სურათი 3.5 სამრელთა უზრუნველყოფის მაჩვენებელი 100000
მოსახლეზე, სამართველო

უკანასკნელ წლებში, საქართველოში აღინიშნება ჰოსპიტალიზაციის მაჩვენებლის ზრდა. 2010 წელს, სტაციონარში სამკურნალოდ შემოვიდა 335 373 ავადმყოფი, ჰოსპიტალიზაციის მაჩვენებელი 100 სულ მოსახლეზე 7.5 შეადგენდა. ეს მაჩვენებელი, თითქმის 2.5-ჯერ ნაკლებია დასტ-სა (20.8) და ევროპის ქვეყნებთან (18.5) შედარებით.

საანგარიშო წელს, წინა წელთან შედარებით, საწოლზე საშუალო დატვირთვის მაჩვენებელმა 148.2-დან 160.0-მდე და საწოლის ბრუნვის მაჩვენებელმა 23.4-დან 25.2-მდე მოიმატა.

საწოლზე დაყოვნების მაჩვენებელი, წინა წელთან შედარებით, მნიშვნელოვნად არ შეცვლილა. ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის 2009 წლის მონაცემებით საწოლზე საშუალო დატვირთვის მაჩვენებელი საქართველოსთვის 36.1%-ს, ევროპის რეგიონის ქვეყნებისთვის - 77.6%-ს, დასტ-ს ქვეყნებისთვის - 84.7%-ს შეადგენდა.

დატვირთვის მაღალი მაჩვენებლებით ხასიათდებოდა პედიატრიული საწოლები, ფსიქიატრიული და ტუბერკულოზური პროფილის საწოლები. საწოლზე დაყოვნების მაღალი მაჩვენებლები აღინიშნებოდა ფსიქიატრიული, ტუბერკულოზის და ონკოლოგიურ-რადიოლოგიური პროფილის სტაციონარებში.

2010 წელს სტაციონარებიდან გავიდა 335697 ავადმყოფი, მათ შორის გარდაიცვალა 6581. ლეტალობის ზოგადი მაჩვენებელი 2.0%-ს შეადგენდა. სტაციონარული ლეტალობის მაღალი მაჩვენებლებით ხასიათდებოდა პერინატალურ პერიოდში განვითარებული მდგომარეობები (7.6%), სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობები (6.3%) და ნერვული სისტემის ავადმყოფობები (5.3%).

2010 წელს სტაციონარებში ჩატარდა 134941 ოპერაცია (მაჩვენებელი 1000 მოსახლეზე – 30.3; ოპერაციის შემდგომი ლეტალობა – 0.4%). 15 წლამდე ასაკის ბავშვებში ჩატარდა 14539 ოპერაცია (მაჩვენებელი 1000 ბავშვზე – 19.2; ლეტალობა – 0.4%).

ჯანმრთელობის დაცვა 2010

ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის 2009 წლის მონაცემებით, ქირურგიული პროცედურების მაჩვენებელი 1000 მოსახლეზე დათ-ს ქვეყნებში - 49.4, ხოლო ევროკავშირის ქვეყნებში - 92.8 შეადგენდა.

გადაუდებელი ოპერაციების წილი, ჩატარებულ ოპერაციათა საერთო რაოდენობაში, წინა წელთან შედარებით - 2.5%-ით შემცირდა.

ჩატარებული ოპერაციების სტრუქტურაში სამი წამყვანი ადგილი ეკავა: ოპერაციებს შარდსასქესო სისტემის ორგანოებზე - 42.0%; მუცლის ღრუს ორგანოებზე - 15.2%, ძვალ-კუნთოვანი სისტემაზე - 7.9%.

ძვალ-კუნთოვანი სისტემაზე ოპერაციებს შორის ერთ მესამედს (33.2%) მენჯ-ბარძაყის და მუხლის სახსრების პროტეზირება შეადგენდა. 2008 წელთან შედარებით, მენჯ-ბარძაყის სახსრის პროტეზირების რაოდენობა 1.5-ჯერ, ხოლო მუხლის სახსრის - 2.3-ჯერ გაიზარდა.

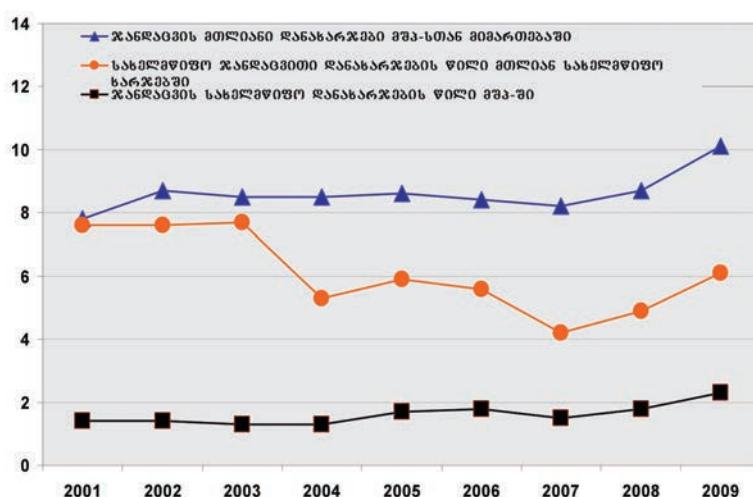
2010 წელს, 2008 წელთან შედარებით, გულზე ჩატარებულ ოპერაციათა რაოდენობამ 10.3%-ით მოიმატა მთლიან მოსახლეობაში და 18.5%-ით დაიკლო ბავშვებში. 2010 წელს გულზე ოპერაციების საერთო რაოდენობის 39.5% ღია გულზე ჩატარდა. ღია გულზე ოპერაციების შედეგად არც ერთი ლეტალური შემთხვევა არ დაფიქსირებულა. გულზე ოპერაციების 10.7% ჩატარდა თანდაყოლილი მანქების გამო, ენდოვასკულური ბალონური დილატაცია 15.8%-ს, კარდიოსტიმულატორის იმპლანტირება — 11.4%-ს შეადგენდა. გულზე ოპერაციების 85.8% ჩატარებულია თბილისში, 13.9% - იმერეთში.

ჯანდაცვის სისტემის დანახარჯები

ჯანდაცვის ეროვნული ანგარიშების თანახმად, 2009 წელს ჯანდაცვაზე მთლიანი დანახარჯების ხვედრითმა წილმა ქვეყნის მთლიან შიდა პროდუქტში 1.4%-ით მოიმატა და 10.1%-ს გაუტოლდა.

2008 წელთან შედარებით, 2.3%-მდე გაიზარდა ჯანდაცვაზე სახელმწიფო დანახარჯების ხვედრითი წილი ქვეყნის მთლიანი შიდა პროდუქტიდან. 6.1%-მდე მოიმატა ჯანდაცვაზე სახელმწიფო დანახარჯების წილმა მთლიან სახელმწიფო დანახარჯებიდან და 23%-მდე - (2008 წელს – 20.6%) ჯანდაცვაზე მთლიან დანახარჯებიდან (იხ. სურათი 3.6).

სურათი 3.6 ჯანდაცვაზე გამოხადი ხარჯები, სამართველო

ჯანდაცვის ფინანსირების 71.2%-ს კერძო დანახარჯები წარმოადგენდა. 2001-2009 წლებში, ერთ სულ მოსახლეზე ჯანდაცვაზე მთლიანი დანახარჯები 115 ლარიდან - 412 ლარამდე, ჯანდაცვაზე სახელმწიფო დანახარჯები 17 ლარიდან - 95 ლარამდე, ხოლო კერძო დანახარჯები კი 88 ლარიდან - 261 ლარამდე გაიზარდა.

ცხრილი 3.1

სამედიცინო კატეგორით უზრუნველყოფა, საქართველო, 2010

	სამედიცინო, ფიზიკური სისტემის უზრუნველყოფა	ედის 100000 მოსახლეობაზე	საშუალო საგენერიკო კატეგორიის უზრუნველყოფა	ედის 100000 მოსახლეობაზე	საშუალო საგენერიკო კატეგორიის უზრუნველყოფა	ედის 100000 მოსახლეობაზე
აფხაზეთი	235	-	155	-	9	-
აჭარა	1268	326.2	2045	526.1	573	147.4
თბილისი	10655	920.5	7322	632.6	2149	185.7
კახეთი	1406	346.9	1196	295.1	297	73.3
იმერეთი	2802	398.9	3060	435.6	1094	155.8
სამეგრელო	1252	263.2	1514	318.3	332	69.8
შიდა ქართლი	828	265.6	970	311.1	267	85.6
ქვემო ქართლი	1146	227.9	1151	228.9	352	70.0
გურია	364	259.8	461	329.1	112	79.9
სამცხე-ჯავახეთი	471	222.2	686	323.6	225	106.1
მცხეთა-მთიანეთი	348	319.0	385	352.9	76	69.7
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	159	334.7	226	475.8	35	73.7
სენა უცხოები	228	-	150	-	62	-
საქართველო	21162	475.3	19321	433.9	5583	125.4

ცხრილი 3.2

**ჯანმრთელობის დაცვის სისტემის სამაღისტრო კადრები,
საქართველო, 2006-2010**

	2006	2007	2008	2009	2010
ეპიზოდი (ფიზიკური პირი)	20597	19951	20253	20609	21162
მათ შორის					
თერაპევტი	1969	1875	1885	1403	1263
ქირურგი (გავშვითა ქირურგების ჩათვლით)	935	906	972	1034	1082
ანესტეზიოლოგი- რეანიმატოლოგი	878	895	850	942	941
ტრავებატოლოგი- ორთოპედი	273	263	276	301	299
კარდიოლოგი	594	603	623	705	702
უროლოგი	231	223	231	235	239
ონკოლოგი	233	249	255	181	217
პედიატრი	1674	1978	1907	1653	1594
ინფექციონისტი	255	255	258	237	242
ოფთალმოლოგი	292	307	326	327	359
ნერვოაათოლოგი	613	593	634	610	615
ოფთალმოლოგი	354	354	350	364	405
სტომატოლოგი	1242	1198	1197	1115	1236
მაან - გინეკოლოგი	1407	1370	1417	1444	1505
ფერიძიატრი	138	143	145	153	154
დერმატო-ვენეროლოგი	241	214	240	206	245
ფსიქიატრი	235	221	215	239	235
ენდოკრინოლოგი	286	299	307	319	344
ოკაცის ექიმი*	169	233	459	1386	1537
საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ექიმი- სპეციალისტი	190	299	301	378	455
სხვა სპეციალობები	8388	7521	7404	7367	7493

*2009 წლიდან სოფლის ექიმ-მენარმეების ჩათვლით

ცხრილი 3.3

საშუალო და უმციროსი სამაღისტრო პერსონალით
უზრუნველყოფა, საქართველო, 2007 – 2010

	2007		2008		2009		2010	
	სულ	განვითარებული 100000 მოსახლეები	სულ	განვითარებული 100000 მოსახლეები	სულ	განვითარებული 100000 მოსახლეები	სულ	განვითარებული 100000 მოსახლეები
საშუალო სამაღისტრო პერსონალი	19315	440.1	19593	446.9	18627	424.9	19321	433.9
მედიცინი	13583	309.5	13207	301.3	12933	292.8	13314	299.0
ფარმაცია	1194	27.2	1719	39.2	1325	29.9	1570	35.3
მედიცინი	854	19.5	919	21.0	732	16.5	736	16.5
ფარმაცია-მედიცინი	317	7.2	270	6.2	260	6.3	248	5.6
სოფლის ეკონომიკი	-	-	-	-	1136	25.6	1301	29.2
სერვ	3367	76.7	3478	79.3	3377	76.6	2325	52.2
უმციროსი სამაღისტრო პერსონალი	5669	129.2	5834	133.1	5915	134.1	5583	125.4

ცხრილი 3.4

ჯანმრთელობის დაცვის სისტემის სამკურნალო-
პროცედურული დანესახულებების კალი (წარდგენილი
ანგარიშების მიხედვით), საქართველო, 2010

სტაციონარული დანესახულებები	276
დისპარნირები	67
მათ შორის დისპარნირი სტაციონარით	7
დამოუკიდებელი:	
კოლიკლინიკური დანესახულებები	261
მათ შორის: სტომატოლოგიური კოლიკლინიკები	84
კალთა კონსულტაციები	25
სასწრავო სამაღისტრო დახმარების სადგურები	75
სოფლის საეპიზო ამბულატორიები	58
სისხლის გადასხმის სადგურები	6
ჩოლ გავვათა სახლები	2
სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტები	14
სამკურნალო ცენტრები	39
სოფლის ეკომი-მენარე	1203
გამავალი:	
საავადმყოფო შემავალი კოლიკლინიები	85
საეპიზო ჯანურებტები	15
სოფლის საეპიზო ამბულატორიები	22
საფერმაცია - საპეპილ პუნქტები	118
სასწრავო სამაღისტრო დახმარების სადგურები	3

ცხრილი 3.5

პაციენტთა დაცვის სისტემის ამჟღაფორმულ-
პოლიკლინიკური დაცვებულებები, საქართველო, 2010

	პოლიკლინიკა	დისაქცერი	სამაურნალო ცენტრი	ეპითა- კონსულ- ტაცია	დამოუკიდებელი საექიმო ამჟღაფორმული
აფხაზეთი	10	1	0	1	1
აჭარა	18	8	1	1	0
თბილისი	99	11	25	13	6
კახეთი	25	7	2	0	5
იმერეთი	39	14	3	4	8
სამეგრელო	17	5	3	2	4
შიდა ქართლი	11	5	0	2	2
ქვემო ქართლი	12	6	3	1	17
გურია	5	5	2	0	0
სამცხე-ჯავახეთი	12	5	0	1	0
მცხეთა-მთიანეთი	3	0	0	0	15
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	3	0	0	0	0
სენა უცყვებები	1	0	0	0	0
საქართველო	261	67	39	25	58

ცხრილი 3.6

**დაავადებათა რეგისტრირებული შემთხვევების რაოდენობა,
პრევალეონი და სტრუქტურული განაცილება კლასების
მიხედვით, საქართველო, 2010**

	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალეონი	%
სულ	2215535	49756.0	100
ზოგიერთი ინფექციური და პარაზიტული ავადმყოფები	82822	1860.0	3.7
სისიცევები	53428	1199.9	2.4
სისხლისა და სისხლმგები ინგინერის ავადმყოფები და იმუნური მექანიზმის ჩართვით გამოცვეული ზოგიერთი დარღვევა	168015	528.5	1.1
ენდოპარისული სისტემის, კვეპისა და ნივთიერებათა ცვლის დარღვევით გამოცვეული ავადმყოფები	23535	3773.2	7.6
ფსიქიური და ქცევითი აჭლილობები	91664	2058.6	4.1
ცერვული სისტემის ავადმყოფები	125619	2821.1	5.7
თვალისა და მისი დანამატების ავადმყოფები	124576	2797.7	5.6
ყურისა და დვილისებრი მოწმის ავადმყოფები	41059	922.1	1.9
სისხლის მიმძროვების სისტემის ავადმყოფები	420837	9451.1	19.0
სასუნთქმის სისტემის ავადმყოფები	494194	11098.5	22.3
საჭმლის მომენტების სისტემის ავადმყოფები	261977	5883.4	11.8
კანისა და კანქვეშა ქსოვილის ავადმყოფები	49136	1103.5	2.2
ქვალ-კუთოვანი სისტემის და შემართებელი ქსოვილის ავადმყოფები	78722	1767.9	3.6
გარდ-სასესო სისტემის ავადმყოფები	121634	2731.6	5.5
ორსულობა, მშობიარობა და ლოგინობის ხანა*	10341	883.8	0.5
პერინატულ პერიოდში განვითარებული ზოგიერთი მდგრადი რეაგირება**	2509	4033.8	0.1
თანაეპოლიტი ანომალიები (განვითარებული მანქები), დეფორმაციები და ქრომოსომული დარღვევები	8959	201.2	0.4
კლინიკური და ლაპორატორიული გამოკვლევებით გამოვლენილი სიმატომები, ნიჭები და გადახრები ნორმიდან, რომელიც არ არის შეტანილი სხვა რუბრიკებში	7986	179.3	0.4
ტრავები, მონავლები და გარეგანი მიზანების ზემოქმედების ზოგიერთი სხვა შეღებები	48522	1089.7	2.2

* მაჩვენებლები გამოთვლილია ფერტილური ასაკის ქალებზე

** მაჩვენებლები გამოთვლილია 0-1 წლამდე ასაკის ბავშვებზე

**ცხრილი 3.7 დაავადებათა ახალი შემთხვევების რაოდენობა, ინციდენტობა
და სტრუქტურული განაცილება კლასების მიხედვით,
საქართველო, 2010**

	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა	%
სულ	1170137	26278.7	100
ზოგიერთი ინცეპციური და აარაზიტული ავადმყოფობები	71642	1608.9	6.1
სიმძინეები	11685	262.4	1.0
სისხლისა და სისხლების მოგანოების ავადმყოფობები და ისუნური მედაციზმის ჩართვით გამოვლეული ზოგიერთი დარღვევა	43545	390.3	1.5
ედემური სისტემის კვებისა და ნივთიერებათა ცვლის დარღვევით გამოვლეული ავადმყოფობები	17378	977.9	3.7
ფსიური და ქცევითი ავადმყოფები	3984	89.5	0.3
ნერვული სისტემის ავადმყოფობები	47742	1072.2	4.1
თვალისა და მისი დანამატების ავადმყოფობები	49531	1112.4	4.2
ყურისა და ფრილისებრი მორჩის ავადმყოფობები	27902	626.6	2.4
სისხლის მიმოქვევის სისტემის ავადმყოფობები	98193	2205.2	8.4
სასუნთქმის სისტემის ავადმყოფობები	439289	9865.5	37.5
საჭმლის მომელებების სისტემის ავადმყოფობები	151848	3410.2	13.0
კანისა და კანებება ქსოვილის ავადმყოფობები	38305	860.2	3.3
ქვალ-კუნთოვანი სისტემის და შემართების ქსოვილის ავადმყოფები	30935	694.7	2.6
შარფ-სასაძესო სისტემის ავადმყოფობები	71952	1615.9	6.1
ორსულობა, მოგიარობა და ლოგინობის ხანა	7166	612.5	0.6
პარინატალურ პარიოლი განვითარებული ზოგიერთი მდგრადარიცვა	2198	3533.8	0.2
თანადაყოლილი აწომალიერი (განვითარებული მანები), დეფორმაციები და ქრომოსომული დარღვევები	2443	54.9	0.2
კლინიკური და ლაბორატორიული გამოკვლევებით გამოვლენილი სიმატომები, ნიშვნები და გადახრები ნორმიდან, რომლებიც არ არის შეტანილი სხვა რუსწილებში	7097	159.4	0.6
ტრავები, მონამდებები და გარეგანი მიზანების ზემოქმედების ზოგიერთი სხვა შედეგები	47302	1062.3	4.0

ცხრილი 3.8

**0-15 წლის განვითარებული ასაკის ბავშვების დაავალებათა რეგისტრირებული
შემთხვევების რაოდენობა, პრევალეცონა და სტრუქტურული
განაცილება კლასების მიხედვით, საქართველო, 2010**

	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალეცონა	%
სულ	463204	61229.9	100
ზოგიერთი ინფექციური და პარაზიტული ავაღმყოფები	41156	5440.3	8.9
სიმსიცეები	310	41.0	0.1
სისხლისა და სისხლებალი ორგანოების ავაღმყოფები და იმუნური მექანიზმის ჩართვით გამოწვეული ზოგიერთი დარღვევა	11977	1583.2	2.6
ენდოპარისული სისტემის, კვებისა და ნივთიერებათა ცვლის დარღვევით გამოწვეული ავაღმყოფები	14667	1938.8	3.2
ჰისტიკი და ქვევითი აზლილობები	1926	254.6	0.4
ნერვული სისტემის ავაღმყოფები	26896	3555.3	5.8
თვალისა და მისი დანართების ავაღმყოფები	17695	2339.1	3.8
ყურისა და დვლილისაგრძელი მოწმის ავაღმყოფები	12559	1660.1	2.7
სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავაღმყოფები	5796	766.2	1.3
სასუნთქმის სისტემის ავაღმყოფები	256897	33958.6	55.5
საჭმლის მომენტების სისტემის ავაღმყოფები	23718	3135.2	5.1
კანისა და კანქვება ქსოვილის ავაღმყოფები	16180	2138.8	3.5
ქვალ-კუნძოვანი სისტემის და შემართებელი ქსოვილის ავაღმყოფები	5017	663.2	1.1
შარდ-სასერვის სისტემის ავაღმყოფები	7193	950.8	1.6
ორსულობა, მშობიარობა და ლოგინობის ხარისხი*	3	1.1	0.001
პერიოდული პერიოდი განვითარებული ზოგიერთი მდგრადართულება**	2509	4033.8	0.5
თანდაყოლილი ანომალიები (განვითარებული მაკები), დოფორმაციები და ძრომოსობული დარღვევები	7547	997.6	1.6
კლინიკური და ლაბორატორიული გამოკვლევებით გამოვლენილი სიმატომები, ნივნები და გადახრები ნორმიზან, რომელიც არ არის შეტანილი სხვა რუბრიკებში	3797	501.9	0.8
ტრავები, მონავალები და გარეგანი მიზანების ზემოქმედების ზოგიერთი სხვა შეღებები	7361	973.0	1.6

* მაჩვენებლები გამოთვლილია 10 – 14 წლის ასაკის გოგონებზე

** მაჩვენებლები გამოთვლილია 0-1 წლამდე ასაკის ბავშვებზე

ცხრილი 3.9 0-15 წლამდე ასაკის გავშვების დაავადებათა ახალი შემთხვევების
რაოდენობა, იცნილებობა და სტრუქტურული განაცილება კლასების
მიხედვით, საქართველო, 2010

	ახალი შემთხვევები	იცნილებობა	%
სულ	387079	51167.1	100
ზოგიერთი ინფექციური და აარაზიტული ავადმყოფობები	39265	5190.4	10.1
სიმსიცეები	124	16.4	0.0
სისცლისა და სისხლმკაფი ორგანოების ავადმყოფობები და იგუნერი მედაციზოს ჩართვით გამოვლეული ზოგიერთი დარღვევა	10072	1331.4	2.6
ეცელების სისტემის, კედებისა და ნივთიერებათა ცვლის დარღვევით გამოვლეული ავადმყოფობები	6416	848.1	1.7
ფსიქიური და ქცევითი აშლილობები	357	47.2	0.1
ნერვული სისტემის ავადმყოფობები	11406	1507.7	2.9
თვალისა და მისი დანარატების ავადმყოფობები	9679	1279.4	2.5
ცურისა და ძვრილისეპრი მოწინის ავადმყოფობები	10622	1404.1	2.7
სისცლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობები	1103	145.8	0.3
სასუნოები სისტემის ავადმყოფობები	244385	32304.7	63.1
საჭმლის მომენტების სისტემის ავადმყოფობები	17296	2286.3	4.5
კანისა და კანქვეშა ქსოვილის ავადმყოფობები	13993	1849.7	3.6
ქვალ-კუნძოვანი სისტემის და შემართებელი ქსოვილის ავადმყოფები	1922	254.1	0.5
შარდ-სასესო სისტემის ავადმყოფობები	5582	737.9	1.4
ორულობა, მოგიარობა და ლოგიონის ხანა*	2	0.8	0.001
პერინატალურ პერიოდის განვითარებული ზოგიერთი მდგრადრეაგება**	2198	3533.8	0.6
თანდაყოლილი აციალიერი (განვითარებული მაცევი), დეფორმაციები და ქრომოსომული არალევები	1932	255.4	0.5
კლინიკური და ლაპორატორიული გამოკლევებით გამოვლენილი სიმატომები, ნიმუშები და გადახრები ნორმიდან, რომლებიც არ არის შეტანილი სხვა რუკიებში	3439	454.6	0.9
ტრავები, მონავლები და გარეგანი მიზეზების ზემოქმედების ზოგიერთი სხვა შედეგები	7286	963.1	1.9

* მაჩვენებლები გამოთვლილია 10 – 14 წლის ასაკის გოგონებზე

** მაჩვენებლები გამოთვლილია 0-1 წლამდე ასაკის ბავშვებზე

ცხრილი 3.10

სოფლის ექიმების მიერ რეგისტრირებული დაავადებების
რაოდენობა, პრევალეონიჩა და სტრუქტურული განაწილება
კლასების მიხედვით, საპარტვილო, 2010

	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალეონიჩა სოფლის 100000 მოსახლეაზე	%
სულ	593076	28351.1	100
ზოგიერთი ინფექციური და აკრაზიტული ავადმყოფები	28252	1350.5	4.8
სიმსიცეები	3797	181.5	0.6
სისხლისა და სისხლმგებადი ორგანოების ავადმყოფები და იმუნური მექანიზმის ჩართვით გამოწვეული ზოგიერთი დარღვევა	11048	528.1	1.9
ენდოპრინული სისტემის, კვეპისა და ნივთიერებათა ცვლის დარღვევით გამოწვეული ავადმყოფები	31058	1484.7	5.2
ვისიპიური და ქვევითი ავტოლოგები	315	15.1	0.1
ცერვული სისტემის ავადმყოფები	18789	898.2	3.2
თვალისა და მისი დანაგატების ავადმყოფები	14234	680.4	2.4
ყურისა და დორილისებრი მორჩის ავადმყოფები	9845	470.6	1.7
სისხლის მიმოქვევის სისტემის ავადმყოფები	136959	6547.1	23.1
სასუნთქმი სისტემის ავადმყოფები	193728	9260.9	32.7
საჭმლის მომენტების სისტემის ავადმყოფები	57305	2739.4	9.7
კანისა და კანქვება ქსოვილის ავადმყოფები	10763	514.5	1.8
ქვალ-კუნძოვანი სისტემის და შემართებელი ქსოვილის ავადმყოფები	24342	1163.6	4.1
შარდ-სასკესო სისტემის ავადმყოფები	30953	1479.7	5.2
ორსულობა, მშობიარობა და ლოგინოგის ხანა	1791	-	0.0
კერინატალურ კერიოლურ განვითარებული ზოგიერთი მდგრმარეობა	389	-	0.1
თანდაყოლილი ანომალიები (განვითარებული მანებები), დოფორმაციები და ქრომოსომული დარღვევები	687	32.8	0.1
კლინიკური და ლაპორატორიული გამოკვლევებით გამოვლენილი სიმატომები, ნიშნები და გადახრები ცორიდან, რომელიც არ არის შეტანილი სხვა რეპრიდებში	2551	121.9	0.4
ფრავეგი, მონაველები და გარეგანი მიზანების ზემოქმედების ზოგიერთი სხვა შიდების	16270	777.8	2.7

ცხრილი 3.11

ცოცლის ექიმების მიერ რეგისტრირებული ავადმყოფობის
ახალი შემთხვევების რაოდენობა, ინციდენტობა და
სტრუქტურული განაწილება, საქართველო, 2010

	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა ცოცლის 100000 მოსახლეზე	%
უსლი	360623	17239.0	100
ზოგიერთი ინცეპციური და პარაზიტული ავადმყოფობი	26933	1287.5	7.5
სიმძიმეები	864	41.3	0.2
სისხლისა და სისხლმგბალი ორგანოების ავადმყოფობი და იმუნური მიმართულის ჩართვით გამოწვეული ზოგიერთი დარღვევა	8415	402.3	2.3
ენდოპარიული სისტემის, კვერისა და ნივთიერებათა ცვლის დარღვევით გამოწვეული ავადმყოფობი	10732	513.0	3.0
ფსიქიური და ქცევითი ავტოლოგები	43	2.1	0.0
ცერვული სისტემის ავადმყოფობი	7402	353.8	2.1
თვალისა და მისი დანამატების ავადმყოფობი	6173	295.1	1.7
ჟურისა და დვრილისებრი მორჩის ავადმყოფობი	7097	339.3	2.0
სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობი	37305	1783.3	10.3
სასუნთქმის სისტემის ავადმყოფობი	176514	8438.0	48.9
საჭმლის მომენტების სისტემის ავადმყოფობი	25849	1235.7	7.2
კანისა და კანებისა ქსოვილის ავადმყოფობი	8155	389.8	2.3
ქვალ-კუთოვანი სისტემის და ჰიგიენითაბეჭიდი ქსოვილის ავადმყოფობი	9330	446.0	2.6
შარდ-სასახლის სისტემის ავადმყოფობი	15282	730.5	4.2
ორსულობა, მშობიარობა და ლოგინოგის ხანა	1425	-	0.4
პერინატალურ პერიოდი განვითარებული ზოგიერთი მფგომარეობა	363	-	0.1
თანადაყოლილი ანომალიები (განვითარებული მაცევა), დაფორმაციები და ეროვნული დარღვევები	294	14.1	0.1
კლინიკური და ლაპორატორიული გამოკვლევით გამოვლენილი სიმატომები, ნიჟერები და გადახრები ნორმიზაცია, რომლებიც არ არის პირანილი სხვა რუპიკებები	2365	113.1	0.7
ტრავესტი, მონავვლები და გარეგანი მიზანების ზემოქმედების ზოგიერთი სხვა შედეგები	16082	768.8	4.5

ცხრილი 3.12

**პრევალენტოგის და ინციდენტოგის ზოგადი მაჩვანეობები
რეგიონების მიხედვით, საქართველო, 2010**

	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტოგი 100000 მოსახლეზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენტოგი 100000 მოსახლეზე
აჭარა	181505	46695.4	93923	24163.4
თბილისი	718016	62031.6	322903	27896.6
კახეთი	186866	46105.6	97431	24039.2
იმერეთი	353218	50287.3	196118	27921.1
სამეგრელო	166832	35078.2	83413	17538.5
შიდა ქართლი	153308	49168.7	93441	29968.2
ქვემო ქართლი	116154	23101.4	67951	13514.5
გურია	50506	36050.0	32535	23222.7
სამცხე - ჯავახეთი	74742	35255.7	48179	22725.9
მცხეთა - მთიანეთი	58966	54047.7	36755	33689.3
რაჭა - ლეჩხუმი	25688	54080.0	12379	26061.1
საქართველო	2215535	49756.0	1170137	26278.7

ცხრილი 3.13

სოფლის ეკიმაჟთან მიმართვები, საქართველო, 2010

	მიმართვების საერთო რაოდენობა	მაჩვენებელი 1 სულ სოფლის მოსახლეზე
აჭარა	165527	0.76
თბილისი	22795	0.75
კახეთი	259361	0.81
იმერეთი	302463	0.82
სამეგრელო	165884	0.58
შიდა ქართლი	169381	0.88
ქვემო ქართლი	94163	0.31
გურია	100742	0.98
სამცხე-ჯავახეთი	89392	0.61
მცხეთა-მთიანეთი	55914	0.68
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	20964	0.55
საქართველო	1446586	0.69

ცხრილი 3.14

ცოდნის ექიმის მიერ ჩატარებული გამოკვლევების
რაოდენობა რეგიონების მიხედვით, საქართველო, 2010

	ოფოსპონი	ოფტალმო-სკოპი	ცენტრ-მარშატრია	ელექტრო-კარდიოგრაფია	პარიფერიულ სისხლში გლუკოზის განსაზღვრა
აჭარა	5006	2654	66788	4066	3814
კახეთი	3474	2108	128733	3674	3386
იმერეთი	8595	5969	144966	6824	9668
სამეგრელო	4554	9069	68123	2598	4655
შიდა ქართლი	5528	3754	68590	3737	10564
ქვემო ქართლი	2768	2458	28470	3081	3717
გურია	1755	471	39470	954	1646
სამცხე-ჯავახეთი	964	496	28872	2319	2337
მცხეთა-მთიანეთი	2735	2512	13022	458	2104
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	117	115	8271	658	542
საქართველო	35496	29606	595305	28369	42433

ცხრილი 3.15

სამედიცინო დაცვარების დანესახულებები
მიმართვათა რაოდენობა 1 სულ მოსახლეზე, საქართველო, 2004 – 2010

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
სულ მიმართვები	2.0	2.1	2.3	2.0	2.1	2.0	2.1
ექიმთან მიმართვა (ყველა ასაკობრივი ჯგუფი)	1.8	1.8	1.9	1.7	1.8	1.9	1.8
15 წლამდე პაციენტი	1.6	1.6	3.3	3.0	2.8	2.9	2.5
ექიმის ვიზიტი გირეზე (ყველა ასაკობრივი ჯგუფი)	0.1	0.1	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1
15 წლამდე პაციენტი	0.3	0.2	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2
სასწრავო სამედიცინო დაცვარების გამოპასეპა	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
15 წლამდე პაციენტი	0.003	0.04	0.08	0.08	0.07	0.10	0.10

ცხრილი 3.16

**ამბულატორულ-პოლიკლინიკური
დაცვებულებების დატვირთვა, საქართველო, 2004 – 2010**

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
სულ მიმართვები	8549147	8718622	9256759	8016113	8519856	7889951	8412988
გათ პორის							
ექიმთან მიმართვა	7890279	8069045	8403132	7350753	7875066	7418789	7943256
მ.შ. სტრმატოლოგიურ კოლეგიუმის მიმართვა	306359	330360	321438	388946	344999	345057	319928
გინაზე ნახვა	505862	475390	681940	500610	470241	424169	384026
საბეჭიო აუცილებელი	153006	174187	171687	164750	174549	23122	59999
სასწრავო დაცვარების მიმღები განყოფილება	-	-	-	-	-	23871	25707
გეგმური სიმძლავე (პპ- ცისტოს მიღების შესაძლო რაოდენობა 1 ცვლაში 1 დღეში)	94319	92061	87977	84819	87385	87405	87461
ერთ ცვლაში ფაქტური მიღება	32881	33533	35603	30789	32769	33738	30881
კოლეგიუმის მაჩვენებელი	34,9	36,4	40,5	36,3	37,5	38,6	35,3

ცხრილი 3.17

ჩავალია და მოზარდ-მოსავლეთა პროცედურას დაცვის გასინჯვის დოკუმენტი
გასინჯვები, საქართველო, 2010

გასინჯვულ გავრცელ რაოდენობა სულ	გამოვლენისა გასინჯვის დოკუმენტი				
	სერია ლარები	მსეულობის ლარებითავსა %	გენერალურის ლარებითავსა %	სპოლირიზი %	ტანალოგის ლარებითავსა %
15 წლამდე გავვები და 15-18 წლამდე მოზარდ-მოსავლეთი სულ	730305	0.2	0.8	0.4	0.9
15 წლამდე გავვები	596540	0.2	0.8	0.4	0.8
0-1 წლამდე	72682	0.1	0.2	0.1	0.04
1-5 წლამდე	177707	0.1	0.5	0.5	0.4
5-6 წლამდე	51905	0.4	2.4	1.5	1.8
15 წლის	50876	0.3	1.2	0.5	2.3
სპოლის დამთავრების წინ 16-18 წლამდე	82889	0.3	0.6	0.2	1.0
გათ პორის ვაჟები	40944	0.2	0.3	0.1	0.5
					0.4

**ცხრილი 3.18 ცვევამდებულთა სამაღისტერო გამოკვლევების
შედეგები, საქართველო, 2007 – 2010**

	2007	2008	2009	2010
ცვევამდებულთა რაოდენობა, რომელთაც საანგარიშო ცელს ჩაუტარდა სამაღისტერო გამოკვლევა	19420	29040	23731	21836
იმყოფებიან მათვალზურაობის ქვეშ საანგარიშო ცელის პოლოს	3091	4020	3673	4111

ცხრილი 3.19 დღის სტაციონარები, საქართველო, 2009 – 2010

	2009		2010	
	საავადმყოფოები	ამჟღატორულ- პოლიკლინიკურ დაცესაცულებები	საავადმყოფოები	ამჟღატორულ- პოლიკლინიკურ დაცესაცულებები
დღის სტაციონარული გაცემის დღეები	16	3	16	4
საცოლთა რაოდენობა	249	18	189	15
დღის სტაციონარები მურნალობდა	7475	252	6356	192

**ცხრილი 3.20 ამჟღატორულ-პოლიკლინიკური დაცესაცულებების ეირული
მუშაობა, საქართველო, 2005 – 2010**

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ეირული მუშაობის მუშაობი სულ	27525	25058	37456	27426	34398	37734
მათ შორის						
თვალი	1916	2831	3949	5214	6751	7365
მათ შორის მიკროსისურბიული	951	1455	2431	2212	3162	5123
მათ შორის: გლაუკომა	323	329	415	450	730	318
კატარაქტა	946	1725	2624	3297	4123	4370
ჟელ-ჟურ-ცეციონზე	349	524	576	973	1240	1684
მათ შორის უურზე	85	12	5	27	20	60
სისხლძარღვები	5	37	9	79	46	121
მუცელის დრუს ორგანოები	30	30	38	317	431	415
მათ შორის ჩაუჭედავი მისამრის კვეთა	8	22	20	139	120	130
სამართლებულოების გამოკვლევები	6009	6405	7439	7219	9098	10580
სარძველები	361	164	296	317	1058	214
კანისა და კანკვევა ესოვალები	14358	10647	6250	8960	9070	11979

ცხრილი 3.21

სტრატეგიული კოლექტიური პროცესი (კაგირები)
მიმართვათა რაოდენობა, საქართველო, 2005 – 2010

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
მიმართვები სულ	330360	321438	388946	344999	345057	319928
მათ შორის						
15 წლამდე ჩავჭვები	69355	65408	58405	54393	38322	30360
15-18 წლამდე მოზარდები	24936	24285	23761	24742	23358	17743
პირველადი მიმართვების რაოდენობა სულ	160033	141763	175978	170387	170017	164198
მათ შორის						
15 წლამდე ჩავჭვები	35069	30079	28981	26112	20398	17274
15-18 წლამდე მოზარდები	13866	12956	13313	12010	10563	9712

ცხრილი 3.22

**სტრატეგიული კოლექტიურა და კაგირები, ქსელი,
კადრები და მიმართვები წარმოდგენილი ანგარიშების
მიხედვით, საქართველო, 2007 – 2010**

	2007	2008	2009	2010
დამოუკიდებელი სტრატეგიული კოლექტიურა	109	70	84	84
სტრატეგიული კაგირები	354	439	353	367
მიმართვათა სამიზნო რაოდენობა	388946	344999	345057	319928
მათ შორის პავმილი მიმართვათა რაოდენობა	58405	54393	38322	30360
მიმართვების რაოდენობა 1 სულ მოსახლეზე	0,09	0,08	0,07	0,07
მიმართვათა რაოდენობა 1 კავშირი	0,08	0,07	0,05	0,04
სტრატეგიული რაოდენობა	1198	1197	1115	1236
საშუალო სამიზნო კარსონალი (კპ. ტექნიკოსები)	191	217	195	181

ცხრილი 3.23

**სასწრავო სამიზნო დაცვარების საღგურების და
გამოქარებების რაოდენობა, საქართველო, 2004 – 2010**

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
სასწრავო სამიზნო დაცვარების დაცვის განვითარების სამიზნო რაოდენობა	83	81	90	78	77	81	78
დამოუკიდებელი	31	72	72	75	73	77	75
შემავალი	52	9	18	3	4	4	3
გასვლების სამიზნო რაოდენობა	218188	453422	683003	750156	774192	907343	1097086
პირთა რაოდენობა, რომელთაც გაეცის დაცვარება სახელმწიფო პროგრამით	164218	427264	669764	713373	754818	864502	1063399

ცხრილი 3.24

ფიზიკურ პირთა რაოდენობა, რომელთაც გაენია
სასწრავო სამაღისტო დაცვარება, საქართველო, 1988 – 2010

პირველადი სამაღისტო დაცვარება გაენია სულ	მათ შორის						
	უგაღური ვამთხვევის დროს		უცაგადი ავად გაცდომის დროს		მოგინარობის და კათოლოგიური ორგანიზაციის დროს		
	სულ	%	სულ	%	სულ	%	
1988	1309352	62373	4.8	1111850	84.9	26897	2.1
1990	1268859	53629	4.2	1107048	87.2	23583	1.9
1995	156920	7774	5.0	144533	92.1	1317	0.8
2000	150645	7982	5.3	138383	91.9	1366	0.9
2001	135539	7618	5.6	124233	91.7	1126	0.8
2002	162376	8421	5.2	147701	91.0	1243	0.8
2003	192641	10166	5.3	172589	89.6	2104	1.1
2004	218188	19560	8.9	191379	87.7	3137	1.4
2005	453422	38594	8.5	393183	86.7	5246	1.2
2006	683003	49068	6.4	599335	87.8	6584	1.0
2007	726779	15930	2.2	644912	88.7	3319	0.5
2008	768167	10912	1.4	751945	97.9	5310	0.7
2009	883129	14579	1.6	863589	97.8	4961	0.6
2010	1074277	13286	1.2	1055719	98.3	5272	0.5

ცხრილი 3.25

ფიზიკურ პირთა რაოდენობა, რომელთაც გაენია სასწრავო
სამაღისტო დაცვარება რეგიონების მიხედვით,
საქართველო, 2006 -2010

	2006	2007	2008	2009	2010
აჭარა	70542	69033	67924	80974	80762
თბილისი	259426	277818	320354	351836	377066
კახეთი	53010	58960	59469	65206	70184
იმერეთი	94157	93190	94154	108081	111606
სამეგრელო	38761	50470	49342	76625	222459
შიდა ქართლი	35205	38138	40851	45177	47313
ქვემო ქართლი	52041	56755	59314	65481	66413
გურია	23157	22636	24182	27515	26869
სამცხე-ჯავახეთი	23411	29191	25657	28717	29992
მცხეთა-მთიანეთი	20172	17395	17282	21735	25982
რაჭა-ლეჩეთი და ქვემო სვანეთი	13121	13193	9638	11782	15631
საქართველო	683003	726779	768167	883129	1074277

ცხრილი 3.26

აგრძლებული-პროცესისა და აღრიცხვის კოდიფიცირები აღრიცხვის შეზღუდვის ემატიური რიცხვის მიზნით აირთა რაოდენობა,
საქართველო, 2010

საანგარიშო ცლის დასაწყისის აღრიცხვის იმყოფება სულ	74145
მათ შორის: გავვევი 0-15 წლამდე	5582
ომის ინციდენტი	2680
საანგარიშო ცელს მათვალყურეობაზე ახლად აყვანილი	8346
საანგარიშო ცელს მათვალყურეობიდან მოიხსენი	7311
მათ შორის გარდაიცვალა	2015
საანგარიშო ცლის გოლოს მათვალყურეობაზე იმყოფება	75180

ცხრილი 3.27

**დისპარსერულ გათვალყურეობაზე მყოფ შეზღუდვის
ემატიური რიცხვის აირთა განაცილება ჯგუფების მიხედვით,**
საქართველო, 2010

	სულ	მათ შორის ომის ინციდენტი
საანგარიშო ცლის გოლოს მათვალყურეობაზე იმყოფება	75180	2182
მათ შორის ემატიური რიცხვის შეზღუდვა ჯგუფების მიხედვით:		
I მკვეთრად	8229	298
II მნიშვნელოვანად	35185	1536
III ზომიერად	7066	348

ცხრილი 3.28

საქართველოს ჯანდაცვის სისტემის სტაციონარული
დაცვისაგულებების ესელი (წარდგენილი ანგარიშების მიხედვით),
საქართველო, 2010

	სუკ		მათ მორის					
			საავადმყოფო		დისპარსარი		სამეცნიერო კვლევითი ინსტიტუტი	
რაოდენობა	სამოსი	რაოდენობა	სამოსი	რაოდენობა	სამოსი	რაოდენობა	სამოსი	სამოსი
აფხაზეთი	0	0	0	0	0	0	0	0
აჭარა	20	1076	18	1039	2	37	0	0
თბილისი	103	5746	88	4416	1	13	14	1317
კახეთი	22	643	22	643	0	0	0	0
იმერეთი	40	2264	38	2209	2	55	0	0
სამეგრელო	26	895	25	883	1	12	0	0
შიდა ქართლი	11	571	11	571	0	0	0	0
ქვემო ქართლი	25	839	25	839	0	0	0	0
გურია	7	273	6	248	1	25	0	0
სამცხე-ჯავახეთი	12	552	12	552	0	0	0	0
მცხეთა-მთიანეთი	5	128	5	128	0	0	0	0
რაჭა-ლეჩეთი და ქვემო სვანეთი	4	215	4	215	0	0	0	0
სევა უცყვები	1	176	1	176	0	0	0	0
საქართველო	276	13378	255	11919	7	142	14	1317

ცხრილი 3.29

სამოლითა ფონდის გამოყენების მაჩვენებლები,
საქართველო, 2010

	სამოლითო უზრუნველყოფა 100000 სულ მოსახლეზე	დატვირთვა სამოლითი	დაყოვნება	გრუნტი
აჭარა	276.8	175.0	6.0	29.2
თბილისი	496.4	169.9	6.4	26.7
კახეთი	158.6	114.9	4.2	27.4
იმერეთი	322.3	194.1	8.1	24.1
სამეგრელო	188.2	139.5	5.6	25.1
შიდა ქართლი	183.1	142.7	5.6	25.6
ქვემო ქართლი	166.9	122.4	5.7	21.3
გურია	194.9	96.6	5.0	19.5
სამცხე - ჯავახეთი	260.4	135.7	7.2	18.8
მცხეთა - მთიანეთი	117.3	77.3	3.2	23.8
რაჭა - ლეჩეთი	452.6	69.8	6.7	10.5
სევა უცყვება	--	159.6	7.9	20.2
საქართველო	300.4	160.0	6.4	25.2

ცხრილი 3.30

**სანოლო ფონდი პროფილის მიხედვით და მისი
გამოყენების მაჩვენეაზები, საქართველო, 2010**

სანოლო პროფილი	სანოლო რაოდენობა	დაფინანსებული სანოლო (დღევაში)	დაყოვნება	პრცენტი
თერაპიული	1875	124.1	4.6	28.0
კედისატრიული	1317	202.4	6.0	34.6
ქირურგიული	3254	104.5	4.4	23.7
ონკოლოგიური და რადიოლოგიური	500	198.1	12.9	15.3
ინფექციური	782	105.1	5.2	20.2
ტუბერკულოზის	536	264.7	51.5	5.2
სამეცნ-გიცემლოგიური	2539	139.8	4.0	34.8
ცევროლოგიური	289	164.9	7.0	23.9
ფსიქიატრიული და ნერვულოგიური	1361	339.1	84.0	4.0
ოთოლარენთოლოგიური	223	51.9	1.3	40.5
ოფთალმოლოგიური	133	78.5	2.6	30.1

ცხრილი 3.31

პოსპიტალიზაცია რეაბილიტაციის მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010

	2009		2010	
	შემოსულ პაციენტთა რაოდენობა	პოსპიტალიზაციის დონე 100000 მოსახლეზე	შემოსულ პაციენტთა რაოდენობა	პოსპიტალიზაციის დონე 100000 მოსახლეზე
აჭარა	29139	7576.4	31073	7994.1
თბილისი	148413	12957.3	152293	13157.1
კახეთი	17260	4281.8	17713	4370.3
იმერეთი	48758	6994.4	54662	7782.2
სამეგრელო	21028	4464.5	22471	4724.8
შიდა ქართლი	13992	4528.2	14804	4747.9
ქვემო ქართლი	16947	3418.8	17829	3545.9
გურია	5166	3708.5	5318	3795.9
სამცხე – ჯავახეთი	8207	3913.7	10338	4876.4
მცხეთა – მთიანეთი	3466	3200.4	3040	2786.4
რაჭა - ლეჩხუმი	2039	4274.6	2243	4722.1
სენა უცყვებები	4289	--	3589	--
საქართველო	318872	7225.4	335373	7531.7

ცხრილი 3.32

**სტაციონარიზაცია გასული და გარდაცვლილი ავადმყოფების
რაოდენობა, საქართველო, 2010**

	სტაციონარიზაცია გავიდა	გათ მორის გარდაცვალა
სულ	335697	6581
გათ მორის		
ზოგიერთი ინფექციური და აარაზიტული ავადმყოფები	20467	201
სიმძინეები	14447	354
სისხლისა და სისხლებაზი მოგანოების ავადმყოფები და იაუნირი მედიკოზოს ჩართვით გამოვეული ზოგიერთი დარღვევა	1002	16
ეფლოპრინული სისტემის, კვებისა და ნივთიერებათა ცვლის დარღვევით გამოვეული ავადმყოფები	3449	55
ფსიქიური და ქცევითი აშლილობები	5534	56
ცერვული სისტემის ავადმყოფები	6468	346
თვალისა და მისი დანამატების ავადმყოფები	5631	0
ჟურისა და ფირილისებრი მორჩის ავადმყოფები	1289	0
სისხლის მიმოქვევის სისტემის ავადმყოფები	43907	2747
სასუნთქმის სისტემის ავადმყოფები	62446	629
საჭმლის მომენტებელი სისტემის ავადმყოფები	34613	587
კანისა და კანებების ქსოვილის ავადმყოფები	3415	2
ქვალ-კუთოვანი სისტემის და შემართებელი ქსოვილის ავადმყოფები	5551	6
შარდ-სასქასო სისტემის ავადმყოფები	13160	111
ორუელობა, მოგინარობა და ლოგინობის ხანა	79844	2
პერინატალურ პერიოდი განვითარებული ზოგიერთი მფგომარეობა	6824	519
თანდაყოლილი ანომალიები (განვითარებული მაცევი), დეფორმაციები და ქრომოსომული აარღვევები	2122	69
კლინიკური და ლაპორატორიული გამოკვლევებით გამოვლენილი სიმატომები, ნიშვნები და გადახრები ნორმიზან, რომელიც არ არის შეტანილი სხვა რუსწილებში	2925	338
ტრავები, მონავვლები და გარეგანი მიზეზების ზემოქმედების ზოგიერთი სხვა შედეგები	22603	543

ცხრილი 3.33

**სტაციონარიზაცია გასული და გარდაცვლილი 0-15 წლამდე
ასაკის პაციენტის რაოდენობა, საქართველო, 2010**

	გასულია ავაღეყოფი		გათ პორის 0-1 წლამდე ასაკის გაცვები	
	სულ	გ.ვ. გარდაიცვალა	გასულია სულ	გ.ვ. გარდაიცვალა
სულ	77107	808	25927	716
გათ პორის				
ზოგიერთი ინფექციური და პარაზიტული ავაღეყოფობი	12956	52	3912	44
სიმსიცხეები	1003	11	292	0
სისხლისა და სისხლგადი ინგანეობის ავაღ- ეყოფები და იმუნური მექანიზმის ჩართვით გამოწვეული ზოგიერთი დარღვევა	314	1	95	0
ენდოპრიცელი სისტემის, კვებისა და ნივთიერებათა ცვლის დარღვევით გამოწვეული ავაღეყოფობი	338	0	14	0
ფსიქიური და ქცევითი ავაღეყოფი	331	0	2	0
ნერვული სისტემის ავაღეყოფობი	1680	12	571	2
თვალისა და მისი დანართების ავაღეყოფები	252	0	4	0
ყურისა და დვრილისეპრი მოწინის ავაღეყოფები	282	0	20	0
სისხლის მიმოქვევის სისტემის ავაღეყოფები	330	8	7	0
სასუნოები სისტემის ავაღეყოფობი	40963	84	12958	63
საჭმლის მომნელებელი სისტემის ავაღეყოფები	4002	4	426	3
კანისა და კანქვევა ქსოვილის ავაღეყოფები	674	0	172	0
ქვალ-კუნოვანი სისტემის და შემაირთებელი ქსოვილის ავაღეყოფები	555	0	21	0
გარდ-სასახლე სისტემის ავაღეყოფები	994	2	96	2
ორსულობა, მშობიარობა და ლოგინობის ხანა	48	0	-	-
პერინატალურ პერიოდი განვითარებული ზოგიერთი მდგრადრეობა	6824	519	6305	519
თანადაყოლილი ანომალიები (განვითარებული მაკები), დაფორმაციები და ძრომოსმული დარღვევები	1586	66	599	61
კლინიკური და ლაპორატორიული გამოკვლევებით გამოვლენილი სიმატომები, ნიშვნები და გადახრები ნორმიდან, რომლებიც არ არის შეტანილი სხვა რუსებით	1356	30	290	15
ფრავენები, მონაზვლები და გარეგანი მიზანების ზემოქმედების ზოგიერთი სხვა შეღებები	2619	19	143	7

ცხრილი 3.34

ლეტალოგია სტაციონარული, საქართველო, 2010

	სულ	მათ მოწის	
		0-15 წლამდე ასაკის გავლენაში	0-1 წლამდე ასაკის გავლენაში
სულ	2.0	1.0	2.7
მათ მოწის			
ზოგიერთი ინფექციური და აარაზიტული ავადმყოფები	1.0	0.4	1.1
სიმიგრანტი	2.5	1.1	0
სისხლისა და სისხლმგები როგანოების ავადმყოფები და იმუნური მედიკოზოს ჩართვით გამოწვეული ზოგიერთი დარღვევა	1.6	0.3	0
ეფეოპრინული სისტემის, კვებისა და ნივთიერებათა ცვლის დარღვევით გამოწვეული ავადმყოფები	1.6	0	0
ფსიქიური და ქცევითი აჭლილობები	1.0	0	0
ცერვული სისტემის ავადმყოფები	5.3	0.7	0.3
თვალისა და მისი დანამატების ავადმყოფები	0	0	0
ყურისა და დვრილისეპრი მორჩის ავადმყოფები	0	0	0
სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფები	6.3	2.4	0
სასუნთქმის სისტემის ავადმყოფები	1.0	0.2	0.5
საჭმლის მომნელებელი სისტემის ავადმყოფები	1.7	0.1	0.7
კანისა და კანძველა ქსოვილის ავადმყოფები	0.1	0	0
ქვალ-კუნიოვანი სისტემის და შემართვებელი ქსოვილის ავადმყოფები	0.1	0	0
შარდ-სასძესო სისტემის ავადმყოფები	0.8	0.2	2.0
ორსულობა, მკონიარობა და ლოგინობის ხანა	0	0	-
პერინატალურ პერიოდი განვითარებული ზოგიერთი მდგრმარეობა	7.6	7.6	7.6
თანდაყოლილი ანომალიები (განვითარებული მაკები), დეფორმაციები და ქრომოსომული დარღვევები	3.3	4.2	9.2
კლინიკური და ლაპორატორიული გამოკვლევითი გამოვლენილი სიმამიები, ნიზები და გადასრუბი წორმიდან, რომლითაც არ არის შეტანილი სხვა რუბრიკებში	11.6	2.2	4.9
ტრავები, მონამვლები და გარებანი მიზეზების ზემოქმედების ზოგიერთი სხვა შედეგები	2.4	0.7	4.7

ცხრილი 3.35

პირურგიული ოპერატორის, საქართველო, 2000 – 2010

	ოპერატორის საერთო რაოდენობა			გათ მოწის გავლენაზე		
	სულ	მაჩვენებელი 1000 სულ მოსახლეობა	ლატალობა (%)	სულ	მაჩვენებელი 1000 გავლენაზე	ლატალობა (%)
2000	69360	15.6	0.8	9262	9.8	07
2001	75905	17.2	0.7	10415	11.3	0.6
2002	77657	17.8	0.7	10463	11.7	0.3
2003	82626	19.1	0.7	10970	13.0	0.5
2004	90790	20.8	0.7	10945	11.9	0.4
2005	98695	22.6	0.7	11655	12.7	0.5
2006	100303	22.8	0.6	11194	14.1	0.4
2007	100438	22.9	0.5	11722	15.3	0.2
2008	121189	27.6	0.5	13943	18.5	0.6
2009	123900	28.1	0.5	11361	15.1	0.5
2010	134941	30.3	0.4	14539	19.2	0.4

ცხრილი 3.36

ზოგადი ცალკოზით ჩატარებული პირურგიული
ოპერატორის რაოდენობა და ლატალობა, საქართველო, 2000 – 2010

	ზოგადი ცალკოზით ჩატარებული ოპერატორის საერთო რაოდენობა	პირურგიული საერთო რაოდენობისაზე	ლატალობა ცალკოზის შედეგად (%)
2000	32213	46.4	0.02
2001	34173	45.0	0.02
2002	35261	45.4	0.03
2003	39386	47.7	0.03
2004	43030	47.4	0.03
2005	54499	55.2	0.01
2006	54771	54.6	0.01
2007	57004	56.7	0.01
2008	71725	59.2	0.01
2009	73376	59.2	0.02
2010	82334	61.0	0.004

ცხრილი 3.37

ქირურგიული ოპერაციები, საქართველო, 2009 – 2010

	2009		2010	
	სტაციონარული ჩატარებული ოპერაციების რაოდენობა	ლეტალობა (%)	სტაციონარული ჩატარებული ოპერაციების რაოდენობა	ლეტალობა (%)
სულ ოპერაციები	123900	0.5	134941	0.4
ოპერაციები ნერვული სისტემის ორგანოები	3450	2.7	3387	2.5
ოპერაციები ენდოკრინული სისტემის ორგანოები	1070	0.1	1212	0
ოპერაციები თვალზე	5124	0	5723	0
ოპერაციები ზურზე, ცხვირზე	3895	0	5454	0
ოპერაციები სასუნოს ორგანოები	1035	1.7	1162	1.4
ოპერაციები გულზე	1373	3.5	1382	4.3
ოპერაციები სისხლძარღვები	3957	0.5	4649	0.3
ოპერაციები საჭმლის მომენტების და მუცელის ღრუს ორგანოები	26334	1.2	27503	1.2
ოპერაციები თირკმლებსა და შარლაცევოთის	2421	0.4	2311	0.5
ოპერაციები ნინამდებარე ჯირკვლზე	1275	0.4	1441	0.4
ოპერაციები ქალის სასქესო ორგანოები	9722	0.1	9861	0.03
სამიანო-გირეალოგიური ოპერაციები	35535	0.01	38262	0
ოპერაციები ქვალუნოვან სისტემაზე	9323	0.3	10648	0.4
ოპერაციები სარძევი ჯირკვლზე	1896	0	1918	0
ოპერაციები კანზე და კანევზა უჯრედისზე	5262	0	6083	0.1

ცხრილი 3.38

ქირურგიული ოპერაციები გავშვებში, საქართველო, 2010

	სტაციონარული ჩატარებული ოპერაციების რაოდენობა	ოპერაციის შემდგომ გარღვევალა	ლეტალობა %
სულ ოპერაციები	14539	63	0.4
გათ გორის			
ოპერაციები ნერვული სისტემის ორგანოები	212	6	2.8
ოპერაციები სასუნოს ორგანოები	97	0	0
ოპერაციები გულზე	247	28	11.3
ოპერაციები საჭმლის მომენტების და მუცელის ღრუს ორგანოები	3603	28	0.8
ოპერაციები ქვალუნოვან სისტემაზე	770	0	0

ცხრილი 3.39

კირურგიული ოპერაციები, საქართველო, 2010

	სფაციორეალი ჩატარებული ოპერაციების რიცხვი	შათ მოწის გავლენაზე	რაციაცის გენერაცია-გავლენას სულ	სულ მუშაობა
	სულ	შათ მოწის გავლენაზე	რაციაცის გენერაცია-გავლენას სულ	სულ
ცელ რაორაციები	134941	14539	587	0.4
ოპერაციები ნერვული სისტემის ორგანოებზე	3387	212	86	2.5
მათ შორის თავის ტვინზე	1013	187	43	4.2
ზურგის ტვინზე	66	15	1	1.5
ტვინის გარსებზე	107	4	1	0.9
პერიფერიულ ნერვულ სისტემაზე	109	0	1	0.9
მაღალაზურა ძისკეპზე	1960	0	0	0
ოპერაციები ენდოკრინული სისტემის ორგანოებზე	1212	3	0	0
მათ შორის პივოზიზე	20	0	0	0
ზარისეპრ ჯირკვალზე	898	0	0	0
პარათიროიდეპტომია	7	0	0	0
ადრენალიუპტომია	12	0	0	0
ოპერაციები თვალზე	5723	371	0	0
მათ შორის გლაუკომის	588	29	0	0
ენუკლეაციის	213	2	0	0
კატარაქტის მიზანით	3405	27	0	0
ოპერაციები ყურზე, ცევიზე	5454	2352	0	0
მათ შორის ყურზე	427	37	0	0
ადენოიდეპტომია	3366	2194	0	0
ოპერაციები ჟოვის ჯირკვალზე	7986	4952	1	0.01
ოპერაციები სუნივერსიტეტის ორგანოებზე	1162	97	16	1.4
მათ შორის პულმონეპტომია	83	0	5	6.0
ფილტვის ნილის მოკვეთა (რეზექცია)	110	15	1	0.9
ფილტვის სეპარაციის მოკვეთა (რეზექცია)	106	1	0	0
ხორხზე	331	13	4	1.2
სასულეულის რეზექცია	41	1	0	0
პროცესის რეზექცია	0	0	0	0
კლევრის რეზექცია	4	1	0	0
ოპერაციები გულზე	1382	247	60	4.3
მათ შორის ღია გულზე	546	199	0	0
გულის თანდაყოლილი მანევრის გამო	148	42	28	18.9
ენდოვასულური გალონური დილატატორი	218	0	0	0
კარდიოსტიმულატორის იმპლანტირება	157	0	0	0
პერიარდიუპტომია	8	0	0	0
ოპერაციები სისხლაპარავებზე	4649	55	13	0.3
ოპერაციები საჭმლის მომნალებაზე და მუცელის დრუს ორგანოებზე	27503	3603	335	1.2
ოპერაციები თირკოლებაზე და შარლსაცევაზე	2311	86	11	0.5
მათ შორის თირკოლის გადაცერვა	8	0	0	0
ოპერაციები ნინეამდებარე ჯირკვალზე	1441	3	6	0.4
ოპერაციები ქალის სასქესო ორგანოებზე	9861	14	3	0.03
სამარალ - გინეკოლოგიური ოპერაციები	38262	2	0	0
მათ შორის საშვილუსნოსგარე ორსულობის გამო	1082	0	0	0
ოპერაციები ქვალკუროვანი სისტემაზე	10648	770	39	0.4
მათ შორის: ქვლის გადაცერვა	93	8	0	0
მენჟ-პარკაციის სახსრის პროტეზირება	3035	170	4	0,1
მუხლის სახსრის პროტეზირება	505	4	0	0
კიდურების ან მისი ნაცილის ამაუტაცია	948	6	17	1.8
მათ შორის: კიდურების ან მისი ნაცილის ამაუტაცია დიაპერის გამო	470	0	3	0.6
ოპერაციები სარწვევი ჯირკვალზე	1918	1	0	0
ოპერაციები კანზე და კანებზე უჯრადისზე	6083	871	5	0.1

ცხრილი 3.40

**ქირურგიული ოპერაციების რაოდენობა და ლეტალობა
რეგიონების მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010**

	2009		2010	
	ოპერაციების რაოდენობა	ლეტალობა %	ოპერაციების რაოდენობა	ლეტალობა %
აჭარა	12614	0.5	13745	0.4
თბილისი	61610	0.6	67932	0.5
კახეთი	5292	0.3	5600	0.1
იმერეთი	19945	0.4	21461	0.3
სამეგრელო	6289	0.2	6847	0.6
შიდა ქართლი	4666	0.1	5037	0.1
ქვემო ქართლი	5588	0.2	6729	0.2
გურია	1625	0.1	1828	0.3
სამცხე-ჯავახეთი	2596	0.2	2561	0.1
მცხეთა-მთიანეთი	1305	0.5	1022	0.4
რაჭა-ლეჩხუმი	242	1.2	226	1.8
სევა უცყვება	2128	0.3	1953	0.2
საქართველო	123900	0.5	134941	0.4

ცხრილი 3.41

**გადაუდებალი ქირურგიული ოპერაციები,
საქართველო, 2000 – 2010**

	გადაუდებალი ოპერაციების რაოდენობა	პროცენტი სამომზადაო რაოდენობიდან	ლეტალობა (%)
2000	13982	20.2	1.4
2001	13372	17.6	1.1
2002	13610	17.5	1.4
2003	16498	20.0	1.3
2004	17541	19.3	1.4
2005	18414	18.6	1.4
2006	20146	20.1	1.2
2007	20369	20.3	1.4
2008	23022	19.0	1.1
2009	21818	17.6	1.3
2010	20385	15.1	1.1

ცხრილი 3.42

გადაუდებელი ქირურგიული ოპერაციები, საქართველო, 2010

	სულ	ოპერაციის შემდგომ გარღვევალა	ლეტალობა (%)
გადაუდებელი ქირურგიული დახმარება	20385	217	1.1
მათ მორის			
ნაცლავის მცვავე გაუვალობის გამო	1290	62	4.8
მცვავი აპარენიციის გამო	7890	1	0.01
კუზის და თორმეტგოვანი ნაცლავის პერფორაციის გამო	477	30	6.3
კუზ-ნაცლავური სისხლდენის გამო	164	12	0.7
ჩაჭედილი თიაპრის გამო	3732	11	0.3
მცვავი ქოლეოცისტიციის გამო	1788	9	0.5
მცვავი პანკრეატიციის გამო	118	8	6.8
საშვილოსნოსგარი ორსულობის გამო	1082	0	0
სალენეპტომია	129	7	5.4
სხვა რაერთიანი გუცლის ღრუს რეგისორიზო	1579	59	3.7
ფილტვის რეზეცცია	7	0	0
ცეფრეპტომია	210	3	1.4
ორძეპტომია	131	0	0
ოვარეპტომია	272	0	0
სხვა რაერთიანი გარღვევას გარღვევას სისტემაზე	748	0	0
კიდურის ან მისი ნაცილის ამაუტაცია	768	15	1.9

ცხრილი 3.43

გადაუდებელი ქირურგიული ოპერაციების
სტრუქტურა, საქართველო, 2009 – 2010

	2009		2010	
	სულ	%	სულ	%
გადაუდებელი ქირურგიული დახმარება	21818	100	20385	100
მათ მორის				
მცვავი აპარენიციის გამო	8281	38.0	7890	38.7
კუზის და თორმეტგოვანი ნაცლავის პერფორაციის გამო	487	2.2	477	2.3
მცვავი ქოლეოცისტიციის გამო	1925	8.8	1788	8.8
ნაცლავების მცვავე გაუვალობის გამო	1072	4.9	1290	6.3
კუზ-ნაცლავური სისხლდენის გამო	173	0.8	164	0.8
ჩაჭედილი თიაპრის გამო	3548	16.3	3732	18.3
მცვავი პანკრეატიციის გამო	115	0.5	118	0.6
საშვილოსნოსგარი ორსულობის გამო	1219	5.6	1082	5.3
სალენეპტომია	161	0.7	129	0.6
სხვა რაერთიანი გუცლის ღრუს რეგისორიზო	2126	9.7	1579	7.7
ფილტვის რეზეცცია	87	0.4	7	0.03
ცეფრეპტომია	278	1.3	210	1.0
ორძეპტომია	292	1.3	131	0.6
ოვარეპტომია	414	1.9	272	1.3
სხვა რაერთიანი გარღვევას გარღვევას სისტემაზე	927	4.2	748	3.7
კიდურის ან მისი ნაცილის ამაუტაცია	713	3.3	768	3.8

ცხრილი 3.44

გადაუდებელი ქილურგიული ოპერაციათა რაოდენობა და
დაავადების ძაცვების სტაციონარში შემოყვანის ვაღები,
საქართველო, 2010

	სტაციონარში შემოყვანილი ავადებები		მათ შორის				
	სულ	მ.ვ. 24 საათზე გვიანები		კავშირის მაჩვენებელი	უცალებელი მატერიალი (%)	კავშირის მაჩვენებელი	უცალებელი მატერიალი (%)
		სულ	%				
მცვავი ნაცოლავური გაუვალობა	1525	382	25.0	235	3.0	1290	4.8
მცვავი აავადებითი	7998	1210	15.1	108	0	7890	0.01
კუჭისა და თორმეტგოჯა ნაცოლავის აერცორისებული ცელული	490	49	10.0	13	23.0	477	6.3
კუჭნაცლავური სისხლდენა	1132	368	32.5	968	1.6	164	7.3
ჩაზოდილი თიარარი	3795	290	7.6	63	0	3732	0.3
მცვავი ქოლეცისტიტი	2018	476	23.6	230	0	1788	0.5
მცვავი აავარებატიტი	311	104	33.4	193	2.1	118	6.8
სამვილოსნოსგარე ორსულობა	1082	37	3.4	0	0	1082	0
სპლენექტომია	132	2	1.5	3	33.3	129	5.4
სხვა ოპერაციები მუცელის ღრუს როგორივაზე	1692	93	5.5	113	2.6	1579	3.7
ფილტვის რეზეპცია	11	0	0	4	0	7	0
ნეფრეპტომია	211	8	3.8	1	0	210	1.4
ორენეპტომია	149	18	12.1	18	0	131	0
ოვარეპტომია	272	20	7.3	0	0	272	0
სხვა ოპერაციები შარ- ლსასქესო სისტემაზე	767	42	5.5	19	0	748	0
კიდურის ან მისი ნაცილების ამაუტაცია	782	120	15.3	14	0	768	0

ცხრილი 3.45

ოპერატორის საფლავის მომცელებაზე და მუცლის
ღრუს ორგანიზაციები, საქართველო, 1996 – 2010

	სულ	ლეტალობა %	მათ შორის			
			გადაუდებელი ოპერატორი		სხვა ოპერატორი	
			რაოდენობა	ლეტალობა %	რაოდენობა	ლეტალობა %
1996	14899	1.8	10618	1.3	4281	3.0
1997	16967	1.9	11982	1.8	4985	2.1
1998	18266	1.9	12755	1.6	5511	2.6
1999	18948	1.8	13478	1.4	5470	2.6
2000	18055	1.7	12991	1.5	5064	2.3
2001	18367	1.6	12385	1.1	5982	2.4
2002	19979	1.4	12711	1.4	7268	1.4
2003	19647	1.4	13346	1.1	6301	1.9
2004	24419	1.4	14029	1.2	10390	1.6
2005	23434	1.4	14680	1.1	8754	2.0
2006	24617	1.2	17873	1.2	6744	1.2
2007	24592	1.1	18038	1.2	6554	1.0
2008	28614	0.9	19559	1.2	9055	0.5
2009	26334	1.2	17888	1.4	8446	0.8
2010	27503	1.2	17167	1.1	10336	1.3

ცხრილი 3.46

ეირულგიული სანოლების მუშაობის მარკეტისა, 1996 – 2010

	ეირულგიული სანოლები			
	სანოლების რაოდენობა	დატვირთვა სანოლები (დღეები)	დაყოვება	გრძელება
1996	5210	85.5	10.1	8.6
1997	5509	84.2	9.7	8.8
1998	5387	95.3	10.0	9.6
1999	5395	89.8	9.2	9.9
2000	5022	74.7	8.2	9.1
2001	4787	75.8	7.6	10.0
2002	4518	82.0	7.6	10.9
2003	4516	79.4	7.1	11.3
2004	4441	83.2	6.8	12.4
2005	4256	83.5	6.2	13.7
2006	3990	90.1	5.7	15.9
2007	3584	113.9	5.9	19.3
2008	3453	125.1	5.5	23.1
2009	3475	108.8	4.9	22.2
2010	3254	104.5	4.4	23.7

ცხრილი 3.47

**გავშვითა ქირურგიული საცოლეების მუშაობის
მაჩვენებელები, საქართველო, 1996 – 2010**

	გავშვითა ქირურგიული საცოლეები			
	საცოლეების რაოდენობა	დაზღვირებული საცოლეები (დღეები)	დაყოვება	პრცენტი
1996	666	79.1	9.3	8.7
1997	630	73.4	9.0	8.3
1998	655	78.7	8.7	9.2
1999	563	82.8	8.5	9.8
2000	588	70.7	7.5	9.6
2001	522	82.9	7.8	1.8
2002	513	78.5	7.6	10.5
2003	529	11.4	7.3	15.7
2004	549	116.7	6.0	19.6
2005	537	125.0	4.6	27.4
2006	460	134.2	7.3	18.3
2007	372	208.7	8.9	23.1
2008	389	153.8	6.2	24.6
2009	244	89.8	3.9	23.3
2010	219	110.1	3.5	31.3

ცხრილი 3.48

**მონაცემები დროულად ჩატარებული აცრების შესახებ,
საქართველო, 2010**

ვაკცინა	ვაკცინაციის ასაკი კალენდარის მიხედვით	აცრილთა რაოდენობა კალენდარის მიხედვით
პფ-1 (დროული)	0 – 5 დღე	58444
პფ-1	0 - 1 წლამდე	59565
დპტ-ჰიბ-ჰეპB 1	2 თვ. – 11 თვ. 29 დღ.	58403
დპტ-ჰიბ-ჰეპB 2	3 თვ. – 11 თვ. 29 დღ.	55524
დპტ-ჰიბ-ჰეპB 3	4 თვ. – 11 თვ. 29 დღ.	52848
დპტ-4	18 – 24 თვის	43560
პოლიო-1	2 თვ. – 11 თვ. 29 დღ.	54997
პოლიო-2	3 თვ. – 11 თვ. 29 დღ.	52738
პოლიო-3	4 თვ. – 11 თვ. 29 დღ.	50739
პოლიო-4	18 - 24 თვის	42690
პოლიო-5	5 წლის - 5 წლ. 11 თვ. 29 დღ.	37050
30წუსული ჰეპათიტი B1 (დროული)	0 - 24 საათი	56204
30წუსული ჰეპათიტი B1 (სულ)	0 - 24 საათი + 25 სთ. – 11 თვ. 29 დღ.	58781
30წუსული ჰეპათიტი B2	2 თვ. – 11 თვ. 29 დღ.	11013
30წუსული ჰეპათიტი B3	3 თვ. – 11 თვ. 29 დღ.	16515
ცცყ - 1	12 - 24 თვის	54064
ცცყ - 2	5 წლის - 5 წლ. 11 თვ. 29 დღ.	39188
დტ	5 წლის - 5 წლ. 11 თვ. 29 დღ.	38143
ტქ	14 წლის	36957

ცხრილი 3.49

ვაკცინაციით მოცვა პროცენტებში, საქართველო, 2010

ვაკცინა	ვაკცინაციით მოცვა (%)
გცჟ	95.7
დყტ-ჰიბ-ჰემB 1	95.0
დყტ-ჰიბ-ჰემB 3	86.0
დყტ-4	78.4
პოლიო-1	89.4
პოლიო-3	82.0
ვირუსული ჰემატიტი 1	94.5
ვირუსული ჰემატიტი 3	89.0
Hb3	62.0
ყბაყურა	88.0
ციტოლა შემცველი ვაკცინა ღოზა	88.0
ციტოლა შემცველი ვაკცინა ღოზა	84.0
ციტურა შემცველი ვაკცინა ღოზა	89.0

ცხრილი 3.50

დროულად ჩატარებული აცრების რაოდენობა
რაგიონების მიხედვით, საქართველო, 2010

	პოლიო - 3	ვირუსული ჰემატიტი B1 (0 - 24 საათი)	ვირუსული ჰემატიტი B3 (0 - 1 ცლამდე)
აჭარა	5302	5974	1523
თბილისი	17252	24148	7320
კახეთი	4297	3254	1353
იმერეთი	7097	8859	2225
სამეგრელო	3894	3389	1013
შიდა ქართლი	3642	2928	786
ქვემო ქართლი	4635	4149	1210
გურია	1279	1075	395
სამცხე-ჯავახეთი	2135	1968	452
მცხეთა-მთიანეთი	950	389	145
რაჭა-ლეჩხუმი და ევენი სვანეთი	256	71	93
საქართველო	50739	56204	16515

ცხრილი 3.51

დროულად ჩატარებული აცრების რაოდენობა
რაგიონების მიხედვით, საქართველო, 2010

	დტ	ნეუ - 1	ნეუ - 2
აჭარა	3467	5753	3744
თბილისი	12829	18555	12933
კახეთი	3393	4310	3283
იმერეთი	5428	7449	5430
სამეგრელო	2948	4060	2859
შიდა ქართლი	2222	3648	2679
ქვემო ქართლი	4182	5384	4284
გურია	1033	1467	1102
სამცხე-ჯავახეთი	1734	2289	1965
მცხეთა-მთიანეთი	725	935	719
რაჭა-ლეჩხუმი და ევენი სვანეთი	182	214	190
საქართველო	38143	54064	39188

**ცხრილი 3.52 1990-ის კაპიტალის მუშაობა
(ცოცის სანიცააღმდეგო აცრები), საქართველო, 2009 – 2010**

	2009	2010
კაციანთა რაოდენობა, რომელთაც მიმართეს ანცირაპიული დახმარებისთვის	41208	41394
კაციანთა რაოდენობა, რომელთაც მიმართეს დაცირებული ვაქცინაციაზე გამაგლობული აროფილაპტიკაზე	38670	36636
აცრილთა რიცხვიდან მიიღეს:		
აცრების პირობითი კურსი	22237	25861
აცრების არაპირობითი კურსი	11853	10775
დამოუკიდებლად შეცვიდვის აცრები	4580	5028

**ცხრილი 3.53 სისხლის დამამზადებელი სამსახურის
მუშაობის ძირითადი მაჩვენებელები, საქართველო, 2005 – 2010**

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
დონორის რაოდენობა სულ	29135	32787	28983	30366	33991	33514
მათ შორის უსასყიდლო (ნაიესავი)	7115	12360	7444	7575	11102	10273
მომუშავე აერსონებული სულ	456	443	371	317	358	350
მათ შორის ეპივარი	121	126	103	92	108	108
დამზადებული (ლ):						
უკრისერვაციო სისხლი სულ	12290	13472	18133	23529	14424	14026
მათ შორის უსასყიდლო	2864	3952	8548	11201	6432	3896
ერითროციტული მასა	5596	5982	6292	9693	5726	8404
ახლადგაყიდული კლაზმა	5750	6955	6130	10478	5041	8157
ლეიკოპოლიტებით და თრომიგროპილით გაღარიშებული ერითროციტული მასა	645	543	178	356	216	236
თრომიგროპილული მასა (დოზები)	1953	1690	1324	105	885	1116
ალგუმინი	66	0	0	0	0	0

ცხრილი 3.54

**რეცეგენოლოგიური გამოკვლევები
(პროფილაქტიკური გასიცვების ჩათვლით), საქართველო, 2010**

	სულ	მათ შორის		
		გულმკარდის ორგანოები	საჯმლის მომცელებალი ორგანოები	ქვალ- სახსართა სისტემა
რეცეგენოლოგიური გამოკვლევები	683606	294938	90618	293345
მათ შორის				
გაშუქება	107596	72580	14552	20277
რეცეგენოგრაფია	568101	214184	76347	273052
ელექტრორეცეფტოგრაფია	713	697	0	16
დიაგნოსტიკური ფლიუროგრაფია	12123	12123	0	0
საეციალური გამოკვლევა	51421	333	1262	0
საეციალურ გამოკვლევათა რიცხვებით ჩატარებულია:				
ანგიოგრაფია		1380		
ქოლეოსტონგრაფია		1262		
უროგრაფია		1568		
კომპიუტერული ტომოგრაფია		28714		
ტომოგრაფია ჩვეულებრივი		3993		
გენოტილიკის გამოკვლევა		71		
სალაიზონგრაფია		228		
მამოგრაფია		14202		

ცხრილი 3.55

დამსახურებული გაცემის მუშაობა, საქართველო, 2010

	რაოდენობა
ფიზიკური გაცემის მუშაობა	
პაციენტთა რაოდენობა, რომელმაც დაასრულეს მკურნალობა	55452
მათ შორის პოლიკლინიკაში და პინაზე	25973
პაციენტთა საერთო რაოდენობიდან 15 ცლამდე ასაკის პაცვები, რომლებმაც დაასრულეს მკურნალობა	28925
მათ შორის პოლიკლინიკაში და პინაზე	9684
ჩატარებული პროცედურების რიცხვი	349684
მათ შორის: პოლიკლინიკაში	151677
პინაზე	132
სამკურნალო ფიზულური კაპილარის მუშაობა	
პაციენტთა რაოდენობა, რომლებმაც დაასრულეს მკურნალობა	17695
მათ შორის პოლიკლინიკაში და პინაზე	10365
პაციენტთა საერთო რაოდენობიდან 15 ცლამდე ასაკის პაცვები, რომლებმაც დაასრულეს მკურნალობა	8705
მათ შორის პოლიკლინიკაში და პინაზე	7529
ჩატარებული პროცედურების რიცხვი	152154
მათ შორის: ამპულატორულ ავადმყოფებზე პოლიკლინიკაში	98831
პინაზე	1357
რაცლეპსომარავის კაპილარის მუშაობა	
პაციენტთა რაოდენობა, რომლებმაც დაასრულეს მკურნალობა	805
ჩატარებული პროცედურების რიცხვი	7532
ჰემიდიალიზის გაცემის მუშაობა	
დიალიზის ადგილთა რაოდენობა	224
ჩატარებულ პროცედურათა რაოდენობა	119293
ჰიპერპარიული ოქსიგენაციის გაცემის მუშაობა	
ჩატარებული სეანსების რიცხვი	152
ლოგოპედური დახმარება	
პაციენტთა რაოდენობა, რომელთაც დაამტავრეს მეცანიერება ლოგოპედთან	916
მათ შორის 15 ცლამდე ასაკის პაცვები	899

ცხრილი 3.56

**ულტრაგრანიტი გამოკვლევების რაოდენობა,
საქართველო, 2009 – 2010**

	2009	2010
გულ-სისხლძარღვთა სისტემის	77886	89360
მუცელის ღრუს ორგანოების	231289	294601
ქალის სასტესო ორგანოების	221818	310943
მათ შორის: ორსულობის დროს	101990	165800
ახალგობილების და ადრეული ასაკის ჩავშვების	8572	12307
სარქვევ ჯირკვლების	17280	17947
ვარისეპრი ჯირკვლის	45222	60740
ქვალ-სახსართა სისტემის	22646	26246
პერიფერიული სისხლძარღვის ფოთლერული გამოკვლევა	18302	20677
თავის ტვინის ეპოსკოპია	11091	16193
ვუძეციური გილიოსია და დრენირება ულტრაგრანიტი სხივით	307	468
ინტრაორაციული ულტრაგრანიტი გამოკვლევა	4248	5459

ცხრილი 3.57

**ენდოსკოპიური გაცემის განვითარების (პაპილოტოგის)
მუშაობა, საქართველო, 2010**

სულ	ენდოსკოპიური გაცემის განვითარების მუშაობა	მათ შორის		
		ენდოსკოპიური გაცემის განვითარების მუშაობა	კოლონისკორისი	გროვერსკორის
ენდოსკოპიური გამოკვლევები	29935	20994	2326	5053
მათ შორის				
სამკურნალო პროცედურები	5878	2948	255	2005
გამოკვლევათა საერთო რიცხვიდან ციტომორფოლოგიური მასალის აღებით	2220	729	146	413

ცხრილი 3.58

ლაპორატორიების მუშაობა, საქართველო, 2010

	სულ	ჩატარებული ანალიზების რიცხვი				
		პერიოდული გიური	ციფრული გიური	პირდღიში	პირდღიში	იმუნული- გიური
კაციანოზის საერთო რაოდენობა	5542984	1936395	98912	1578846	405198	671291
გათ გორის						
ამბულატორიული კაციანოზი	3228754	1110856	60989	848700	276535	449574
ანალიზთა საერთო რაოდენობის:						
ჰორმონები						124883
ზერმენტები						159098
შეღებებისა და შეღებების საწინააღმდეგო სისტემის მართველობის						265563
მარილვან-ცელოვანი ცვლის						93914
მასალის გაერთიანებული გამოკვლევები ტუპერულობის გაცილებამოყოფაზე						
პარტერიოსპორა			5542984			109142
დათესვა						33032
გამოკვლევები დიაზორიზაზე						1447
დათესვა						1154
გამოკვლევები მანინოგრადზე:						78
მიკროსპორა						
დათესვა						880
გამოკვლევები მალარიაზე		მიკროსპორა				281
სეროლოგიური რეაქცია სიცილისის სერო- და ლიდვორიდიაზნოსტიკისათვის						220423
სპორალური რეაქცია სიცილისის სერო- და ლიდვორიდიაზნოსტიკისათვის						67327

ცხრილი 3.59

ფუძეციური დიაგნოსტიკის პაგინეობის მუშაობა,
საქართველო, 2009 – 2010

	2009	2010
გამოკვლეულ კაციანოზის რაოდენობა	347342	396268
გათ გორის აოლიკლინიკაში და პინაზე	211413	237560
გამოკვლეულთა საერთო რიცხვიდან 15 ნლამდე ასაკის პავშვები	16194	24535
გამოკვლევათა რაოდენობა	391874	436723

ცხრილი 3.60

სამაღისტრო დანასახულებების გაცემის მიზანის
(კაპიტალის) რაოდენობა, საქართველო, 2009 – 2010

გაცემის მიზანი (კაპიტალი)	2009	2010
ფიზიკური რაოდენობა	178	188
სამკურნალო ფიზიკური რაოდენობა (მოზრდილთა და შავშვთა)	115	124
რეზლეასონთა რაოდენობა	8	10
ჰემოდიალიზის	11	9
ჰიპერტანიული ოქსიგენაციის	2	1
სურდოლოგიური	5	4
რენფენოლოგიური	301	309
ედოსპონატური	77	78
ანტირაბიული	80	79
კომარუტერული ტომოგრაფიის	20	21
აცერბის ჩასატარებელი	178	165
აათოლოგანატომიური	18	19
ელექტროკარდიოგრაფიისა და ფუნდოური დიაგნოსტიკის	303	329
სისხლის გადასხმის	98	117
ლაბორატორიატი		
რაიონიზომული დიაგნოსტიკის	1	3
კლინიკურ-დიაგნოსტიკური	540	556
გაერთიანებული	102	110
სეროლოგიური	125	132
გიოგიმიური	363	387
ციტოლოგიური	83	87

ცხრილი 3.61

პათოლოგიანატომიური სამსახურის მუშაობა,
საქართველო, 2009 – 2010

	2009		2010	
	პათოლოგიანატომიური გამოკვლევების რაოდენობა	% სტაციონარული გარაცვლებულისა საერთო	პათოლოგიანატო- მური გამოკვლევების რაოდენობა	% სტაციონარული გარაცვლებულისა საერთო
სულ	90	1.4	37	0.6
მათ შორის				
შავშვები 0-14 წლის ასაკში	30	3.1	24	3.0
ახალშობილები 0-6 წლის ასაკში	11	2.0	5	1.2
ეპიდრაზოგილებები	254	38.2	112	16.4

ცხრილი 3.62

სახელმწიფო ზრუნვის დაცვის გულებები და მათი მუშაობა
საქართველო, 2010

	დაცვუ- ლებათა რაოდენობა	გაცემი- ციართა რაოდენობა	სამაღისტო პერსონალი			მომვლელი
			ეკიმი	ეპთაცი	სევა სპეციალისტი	
საცდაზეულო აანძონები	2	221	2	11	2	24
შეზღუდული შასაპლეგლობების მქონე პირთა აანძონები	5	185	12	22	5	47
მათ შორის შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე გავჭვისა პანძიონები	2	79	6	8	2	0
ჩვილ გავზოა სახლი დედამისა და პავზოა თავსესაცარით	2	219	8	6	4	0
გავზოა სახლი	16	4272	16	15	15	0
მათ შორის დღის მომსახურეობით	6	62	6	6	6	0
გავზოა ცაცორი	3	123	1	1	3	0
მათ შორის თგილისის გავჭვის პრიზისული ცენტრი	1	37	1	1	3	0
გავჭვისა დღის ცენტრი	2	86	0	0	0	0
სულ	28	4996	39	55	29	71

ცხრილი 3.63

ჩვილ გავზოა სახლები და მათი მუშაობა,
საქართველო, 2007 – 2010

	2007	2008	2009	2010
ჩვილ გავზოა სახლების რაოდენობა	2	2	2	2
გავზოა ადგილის რაოდენობა	182	185	200	180
თანამშრომელთა რაოდენობა	145	153	153	143
მათ შორის				
ექიმი	8	9	9	8
საშუალო სამაღისტო პერსონალი	9	9	13	7
პედაგოგები	77	75	77	87
გავზოა სახლები საავარიუმო ლეის ზოლოს იმურავობა გავზო				
სულ	164	160	188	180
მათ შორის				
0-1 წლის ასაკის	47	60	38	58
1-3 წლის ასაკის	77	59	73	74
3 წლის და მეტი	40	41	77	48
ლეის განვითარებაში გასულ გავზოა რაოდენობიდან:				
წყვანილია მშობლების მიერ	60	30	26	47
გამვილებულია	6	11	4	22
გადაყვანილია ასაკის გამო სახალხო განათლების და სოციალური დოკუმენტის დაცვისულებებში	8	11	32	10
გარდაიცვალა	23	24	33	12

ცხრილი 3.64

ჯანდაცვის დაფინანსების ფინანსური
საქართველოში, 2002-2009

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ჯანდაცვაზე მთლიანი დანახარჯების ხვედრითი ცილი მშპ-დან, %	8.7	8.5	8.5	8.6	8.4	8.2	8.7	10.1
ჯანდაცვაზე სახელმწიფო დანახარჯების ხვედრითი ცილი მშპ-დან, %	1.2	1.3	1.3	1.7	1.8	1.5	1.8	2.3
ჯანდაცვაზე სახელმწიფო დანახარჯების ხვედრითი ცილი მთლიან სახელმწიფო დანახარჯები, %	6.3	6.7	5.4	6.0	5.7	4.2	4.9	6.1
ჯანდაცვაზე სახელმწიფო დანახარჯების ხვედრითი ცილი ჯანდაცვაზე მთლიან დანახარჯები, %	13.5	15.0	15.5	19.6	21.9	18.4	20.6	23.0
ჯანდაცვაზე კერძო დანახარჯების ხვედრითი ცილი ჯანდაცვაზე მთლიან დანახარჯები, %	74.3	77.6	78.4	77.7	73.0	72.4	68.9	71.2
ჯანდაცვაზე საერთაშორისო დაფინანსების ხვედრითი ცილი ჯანდაცვაზე მთლიან დანახარჯები, %	12.1	7.4	6.1	2.7	5.1	9.2	10.5	5.8
ჯანდაცვაზე მთლიანი დანახარჯები. მლn. ლარი	650.7	724.8	835.9	998.3	1159.6	1386.6	1660.7	1818.5
ჯანდაცვაზე სახელმწიფო დანახარჯები. მლn. ლარი	88.1	108.5	129.9	195.7	254.5	255.5	342.7	418.6
ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების დანახარჯები ჯანდაცვაზე. მლn. ლარი	21.2	20	26.7	41.4	17.7	15.6	14.5	18.7
ჯანდაცვაზე კერძო დანახარჯები. მლn. ლარი	483.6	562.5	655.3	775.2	846.3	1003.4	1144.1	1294.8
არედან წინასწარი სქემებით გადახდილი. მლn. ლარი	2.6	2.8	6.7	7.5	9.8	20.8	24.5	47.5
ჯანდაცვაზე საერთაშორისო დაფინანსება. მლn. ლარი	78.9	53.8	50.7	27.4	58.8	127.7	173.6	105.1
ჯანდაცვაზე მთლიანი დანახარჯები ერთ სულ მოსახლეზე. ლარი	149	168	194	229	264	316	379	412
ჯანდაცვაზე სახელმწიფო დანახარჯები ერთ სულ მოსახლეზე. ლარი	20	25	30	45	58	58	78	95
ჯანდაცვაზე კერძო დანახარჯები ერთ სულ მოსახლეზე. ლარი	111	130	152	178	192	229	261	294
ჯანდაცვაზე საერთაშორისო დაფინანსება ერთ სულ მოსახლეზე. ლარი	18	12	12	6	13	29	40	24

თავი 4.**მოსახლეობის ჯანმრთელობის გდგომარეობა**

10 ყველაზე გავრცელებული ავადმყოფობა, საქართველო, 2010

	ავადმყოფობა	პრევალენტობა 100000 მოსახლეზე წლის ბოლოს
1	ჰიპერტენზიული ავადმყოფობები	4335.9
2	პერინატალურ პერიოდში განვითარებული ზოგიერთი მდგომარეობები	3533.8
3	გულის იშემიური ავადმყოფობა	1993.7
4	ფსიქიური და ქცევითი აშლილობები	1978.8
5	შაქრიანი დიაბეტი	1599.1
6	ნაღვლის ბუშტის, ნაღვლის გზებისა და პანკრეასის ავადმყოფობები	990.5
7	საყლაპავის, კუჭის და თორმეტგოჯა ნაწლავის ავადმყოფობები	904.3
8	ქვედა სასუნთქი გზების ქრონიკული ავადმყოფობები	696.7
9	ფარისებრი ჯირკვლის ავადმყოფობები	539.1
10	ავთვისებიანი სიმსივნეები	126.4

10 ყველაზე იცვიდენტური ავადმყოფობა, საქართველო, 2010

	ავადმყოფობა	ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე
1	ზედა სასუნთქი გზების მწვავე რესპირაციული ინფექციები	6735.3
2	ჰიპერტენზიული ავადმყოფობები	1182.5
3	პერინატალურ პერიოდში განვითარებული ზოგიერთი მდგომარეობები	1001.6
4	ავთვისებიანი სიმსივნეები	704.5
5	გულის იშემიური ავადმყოფობა	558.5
6	საყლაპავის, კუჭის და თორმეტგოჯა ნაწლავის ავადმყოფობები	514.5
7	ნაღვლის ბუშტის, ნაღვლის გზებისა და პანკრეასის ავადმყოფობები	402.3
8	ქვედა სასუნთქი გზების ქრონიკული ავადმყოფობები	320.1
9	შაქრიანი დიაბეტი	247.6
10	ფარისებრი ჯირკვლის ავადმყოფობები	226.4

06 ფაქტოლი ავადმყოფობის

ევროპის რეგიონის ქვეყნების უმრავლესობაში, 21-ე საუკუნეშიც კი, ინფექციური ავადმყოფები ავადმობისა და სიკვდილიანობის ერთ-ერთ უმთავრეს მიზეზს წარმოადგენს. ინფექციური ავადმყოფების გავრცელება და მათთან ბრძოლის ეფექტურობა დანახარჯების რაოდენობასთან, პროფილაქტიკურ ღონისძიებებთან, მკურნალობასა და სამედიცინო მომსახურების ხელმისაწვდომობასთან კორელირებს.

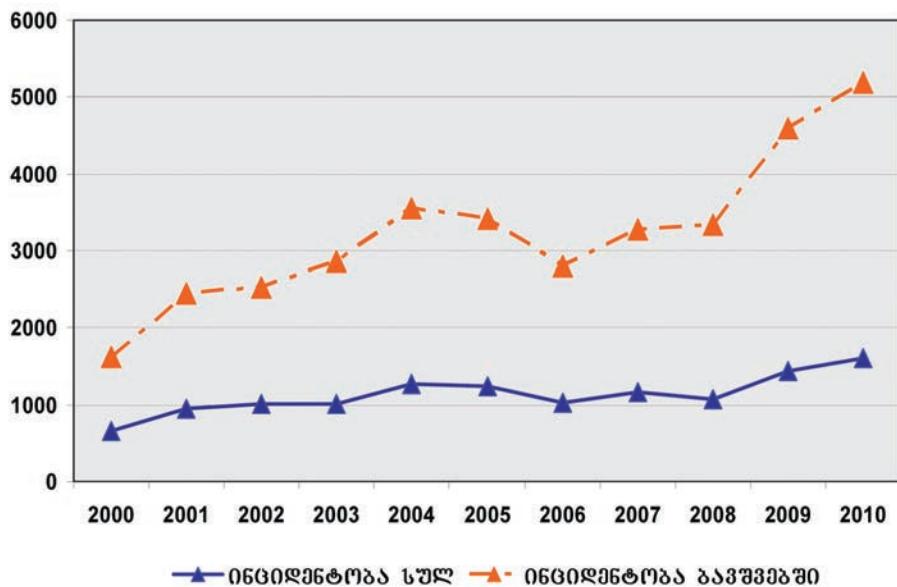
<http://www.euro.who.int/en/what-we-do/health-topics/communicable-diseases>

ინფექციური ავადმყოფების ნინააღმდეგ ბრძოლა მოითხოვს ეპიდზედამხედველობის გაძლიერებას და დაავადებათა კონტროლის და პროფილაქტიკის სისტემის მნიშვნელოვანობას, ვინაიდან ინფექციური ავადმყოფებით ავადმობის მაჩვენებელი ქვეყნის განვითარებისა და მოსახლეობის კეთილდღეობის რეალური დონის ერთ-ერთი ძირითადი მაჩვენებელია.

http://www.idsociety.org/Facts_About_ID/

უკანასკნელ წლებში, საქართველოში, ეპიდზედამხედველობის სისტემის გაუმჯობესებას მოჰყვა სტატისტიკური ანგარიშგების გაუმჯობესება, რაც აისახა ინფექციური და პარაზიტული ავადმყოფების ინციდენტობის მაჩვენებლების ზრდის ტენდენციაში, როგორც მთლიან მოსახლეობაში, ასევე ბავშვებში (იხ. სურათი 4.1).

სურათი 4.1 06 ფაქტოლი და პარაზიტული დაავადება, ინციდენტობა
100000 მოსახლეში, საქართველო

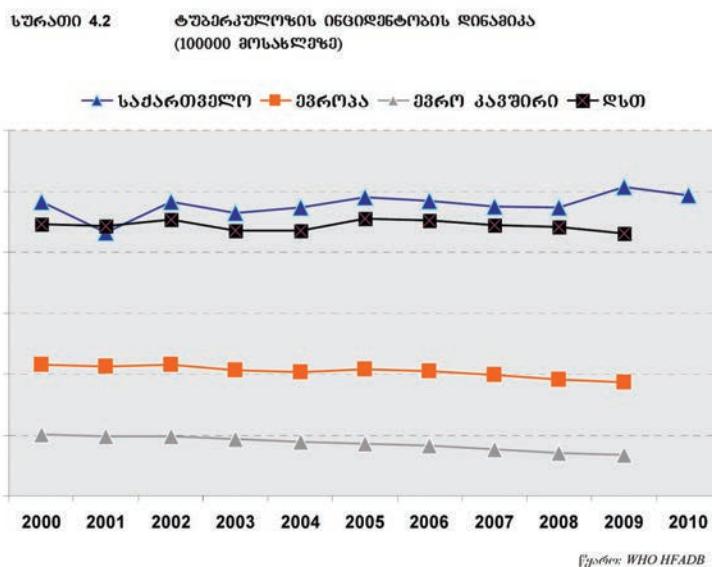

2010 წელს, აღინიშნებოდა ინფექციური და პარაზიტული ავადმყოფებით ჰოსპიტალიზაციის მაჩვენებლების ზრდა, განსაკუთრებით, 0-15 წლის ასაკის ბავშვებში. მთლიან პოპულაციაში ზრდის პროცენტმა 19.8, ხოლო ბავშვებში 36.6 შეადგინა. ბავშვთა ჰოსპიტალიზაციის ძირითად მიზეზს (შემთხვევების 70.3%) ნაწლავური ინფექციები წარმოადგენდა.

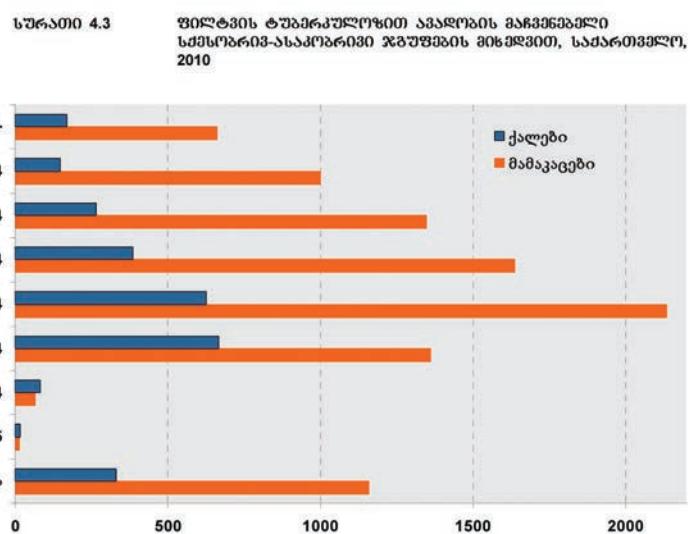
ფილტვის და ფილტვგარეშე ტუბერკულოზი*

ტუბერკულოზის პრევალენტობა განსაზღვრავს მოსახლეობაში ტუბერკულოზური ინფექციის გავრცელების რისკს და როგორც ტუბერკულოზის ახალი შემთხვევების სიჩქირის, ისე ავადმყოფობის საშუალო ხანგრძლივობის პროპორციულია. 2010 წელს აღინიშნა ტუბერკულოზის მაჩვენებლების კლება; ფილტვის და ფილტვგარეშე ტუბერკულოზის პრევალენტობის მაჩვენებლმა 100000 მოსახლეზე - 130.4 შეადგინა. საანგარიშო წელს რეგისტრირებულია ფილტვის და ფილტვგარეშე ტუბერკულოზის 4392 ახალი შემთხვევა (ინციდენტობა - 98.6), მათ შორის 73.5% - ფილტვის, ხოლო 26.5% - ფილტვგარეშე ტუბერკულოზის ფორმით.

ავადობის მაჩვენებლების კლების მიუხედავად, საქართველოში ტუბერკოლოზის ინციდენტობა სხვა ქვეყნებთან შედარებით უკანასკნელ წლებში საკმაოდ მაღალი რჩება (იხ. სურათი 4.2).

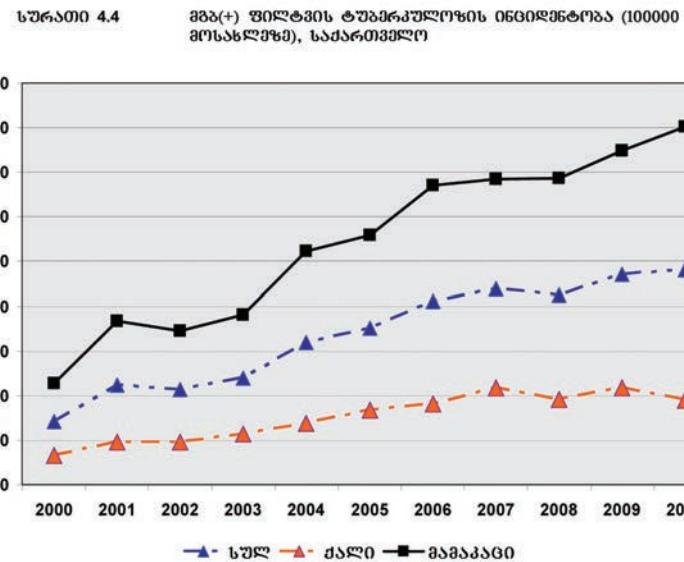

ფილტვის ტუბერკულოზის ინციდენტობის მაჩვენებელი მამაკაცებში თითქმის 4-ჯერ მეტი იყო, ვიდრე ქალებში. მამაკაცებში ინციდენტობა ყველა ასაკობრივ ჯგუფში, ბავშვთა ასაკის გარდა, ბევრად აღემატებოდა იგივე ასაკობრივი ჯგუფების მაჩვენებლებს ქალებში. ორივე სქესისთვის ინციდენტობის მაჩვენებელი მაქსიმუმს 15–44 წლის ასაკობრივ ჯგუფში აღწევდა (იხ. სურათი 4.3).

* დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ თავში “ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული ათასწლეულის განვითარების მიზნები”.

მგბ+ შემთხვევები ფილტვის ტუბერკულოზის ახალი შემთხვევების 66.3%-ს შეადგენდა (იხ. სურათი 4.4).

2010 წელს, ყველა ფორმის ტუბერკულოზის ავადობის მაჩვენებლის კლება ფილტვგარეშე ტუბერკულოზის ინციდენტობის შემცირებამ განაპირობა. ფილტვგარეშე ტუბერკულოზის რეგისტრირებული შემთხვევების სტრუქტურაში ყველაზე დიდი ნილი ტუბერკულოზურ პლევრიტი (47.6%), ლიმფური კვანძების (23.2%) და ძვალ-სახსართა (10.6%) ტუბერკულოზზე მოდიოდა. ტუბერკულოზური მენინგიტის 36 შემთხვევიდან 3 შემთხვევა აღირიცხა ბავშვებში.

ფილტვის ახალი მგბ+ ტუბერკულოზის მონიტორინგის და შეფასების ერთერთ მნიშვნელოვან ინდიკატორს წარმატებული მკურნალობის მაჩვენებელი წარმოადგენს, რომლის გამოთვლა განკურნების და დასრულებული მკურნალობის შემთხვევათა ჯამური რაოდენობის საფუძველზე ხდება. 2010 წელს, საქართველოში, ფილტვის მგბ+ ტუბერკულოზის განკურნების მაჩვენებელმა, წინა წელთან შედარებით, 3.4%-ით მოიმატა; შესაბამისად, წარმატებული მკურნალობის მაჩვენებელი - 75.3%-ს გაუტოლდა (ევროპის დაავადებათა კონტროლის და პრევენციის ცენტრის მიერ რეკომენდებული სამიზნე დონე 85%-ს შეადგენს).

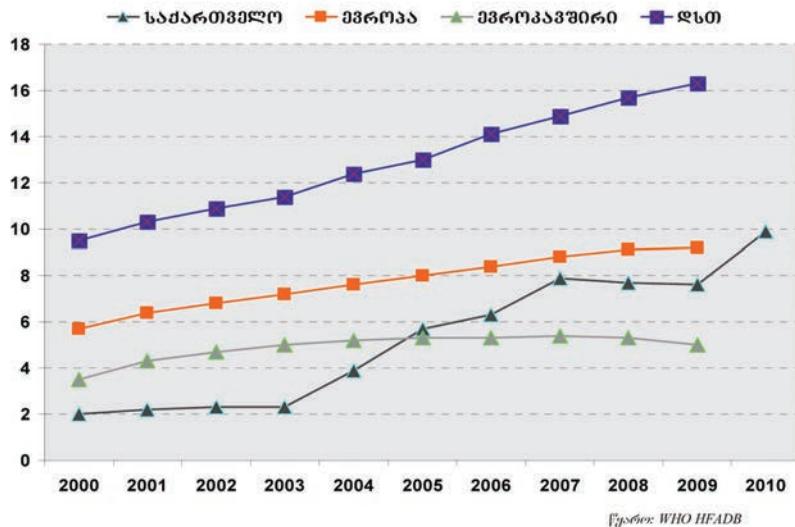
**12 თვის წინ რეგისტრირებული ფილტვის მგბ+ ტუბერკულოზის ახალი
შემთხვევების მკურნალობის შედეგები (ჯანმო-ს ინდიკატორების შესაბამისად),
საქართველო, 2007 – 2010**

	2007	2008	2009	2010
რეგისტრირებულ შემთხვევათა რაოდენობა	1580	1860	1868	2055
% საერთო რაოდენობიდან				
განკურნება	63.9	63.2	60.3	63.7
დასრულებული მკურნალობა	11.6	13.9	13.2	11.6
უშედეგო მკურნალობა	6.1	6.2	4.4	3.5
გარდაიცვალა	3.0	2.5	2.8	3.1
შეწყვეტილი მკურნალობა	8.9	8.8	8.8	7.3
სხვა დაწესებულებებში გადასვლა	5.5	3.1	2.4	1.4
შეუფასებელი შემთხვევები	1.0	2.4	1.6	1.3
გადაყვანილია IV კატეგორიაში	0	0	6.6	8.1

აივ-შიდსი*

საქართველოში აივ-ინფექციის ინციდენტობის მაჩვენებელი მზარდი ტენდენციით ხასიათდება. 2010 წელს, საქართველოში, სიცოცხლეში პირველად დადგენილი აივ-ინფექციის დღიაგნოზის 439 შემთხვევა გამოვლინდა (ინციდენტობის მაჩვენებელი – 9.9). შემთხვევების 71.1% მამაკაცებზე მოდიოდა. აივ-ინფექციის ინციდენტობა 1.7-ჯერ აღემატებოდა ევროკავშირის მაჩვენებელს და 2-ჯერ ნაკლები იყო, ვიდრე დათ-ს ქვეყნებში (იხ. სურათი 4.5).

სურათი 4.5 აივ ინფექციის ინციდენტობის დონაშინა (100000 მოსახლეშვ)

საანგარიშო წელს, დაავადების გადაცემის გზების მიხედვით, ახალი შემთხვევიბის 47.2% ნარკოტიკების ინექციურ მომხმარებელზე, ხოლო 48.3% სქესობრივ კონტაქტებზე მოდიოდა (მათ შორის 43,5%-ს ჰეტეროსექსუალური კონტაქტები შეადგენდა). ვერტიკალური გადაცემის (დედიდან შვილზე) 12 შემთხვევა აღირიცხა.

**აივ-ინფექციის ახალი შემთხვევების განაწილება გადაცემის გზების მიხედვით,
საქართველო, 2006 – 2010**

	2006		2007		2008		2009		2010	
	რაოდენობა	%								
ნარკოტიკების ინექციური მომხმარება	159	57.2	190	55.1	189	55.9	194	57.9	207	47.2
ჰეტეროსექსუალური სქესობრივი კონტაქტები	108	38.8	119	34.5	127	37.6	123	36.7	191	43.5
ჰომოსექსუალური სქესობრივი კონტაქტები	4	1.4	13	3.8	6	1.8	5	1.5	21	4.8
სისხლის ან სისხლის პროდუქტების გადასხმა	0	0.0	1	0.3	0	0.0	3	0.9	0	0.0
ვერტიკალური გადაცემა	6	2.2	16	4.6	11	3.3	4	1.2	12	2.7
დაუღვენელი	1	0.4	6	1.7	5	1.5	6	1.8	8	1.8
სულ	278	100.0	345	100.0	338	100.0	335	100.0	439	100.0

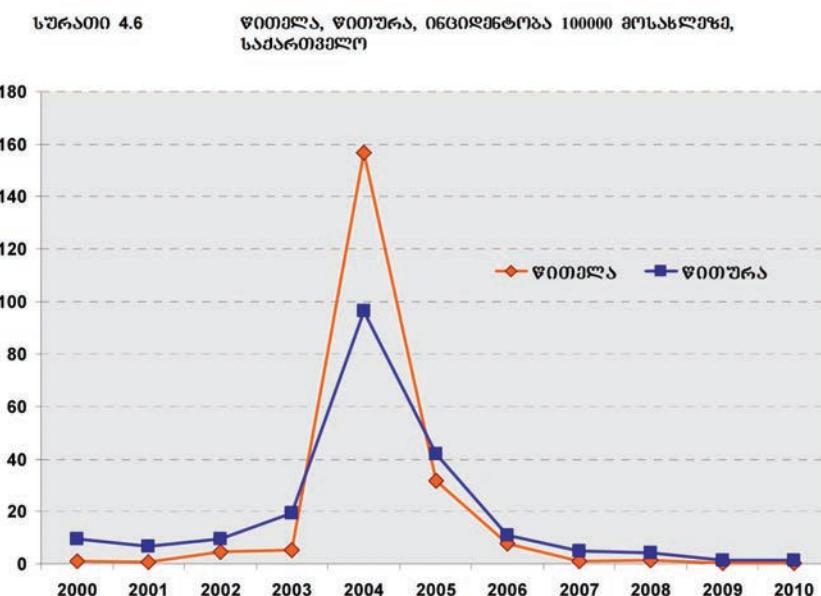
* დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ თავში “ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული ათასწლეულის განვითარების მიზნები”.

საანგარიშო წელს აღირიცხა შიდს-ის 301 ახალი შემთხვევა, მათ შორის 88 – განუვითარდა აღრიცხვაზე მყოფ აივ-ინფიცირებულ პირებს. შიდსის სტადიაში გამოვლენილია 213 შემთხვევა, გვიანი გამოვლენის მაჩვენებელი 48.5%-ს შეადგენდა.

2010 წელს შიდს-ით გარდაცვალების 90 შემთხვევა აღირიცხა.

ცითელა* და ციტურა

2010 წელს, საქართველოში წითელას და წითურას ზოგადი ინციდენტობა 2007 წლიდან მნიშვნელოვნად არ შეცვლილა (იხ. სურათი 4.6). ბავშვებში წითელას ინციდენტობა 17.4%-ით, ხოლო წითურას ინციდენტობა – 11.9%-ით შემცირდა.

საქართველოში წითელას ინციდენტობა 2.5-ჯერ ნაკლები იყო ევროკავშირის იგივე მონაცემთან შედარებით.

ვისცერული ლეიშმანიოზი

ვისცერული ლეიშმანიოზის აღმოფხვრის მიზნის მიღწევაში სირთულეებს მკურნალობის ძვირადღირებულება და მედიკამენტების და პესტიციდების მიმართ რეზისტენტობის ჩამოყალიბება წარმოადგენს.

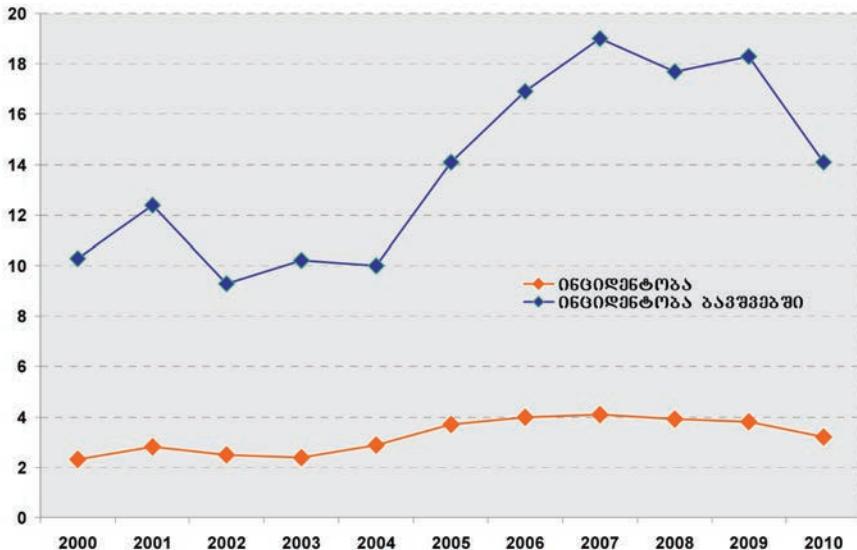
Bulletin of the World Health Organization, January, 2010

2010 წელს, 2009 წელთან შედარებით, საქართველოში ლეიშმანიოზის შემთხვევების კლება დაფიქსირდა; ბავშვებში ინციდენტობის მაჩვენებელი 18.3-დან - 14.1-მდე შემცირდა (იხ. სურათი 4.7).

* დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ თავში “ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული ათასწლეულის განვითარების მიზნები”.

სურათი 4.7

დეპარტამენტი, ინციდენტობა, განვითარება 100000 მოსახლეში, საქართველო

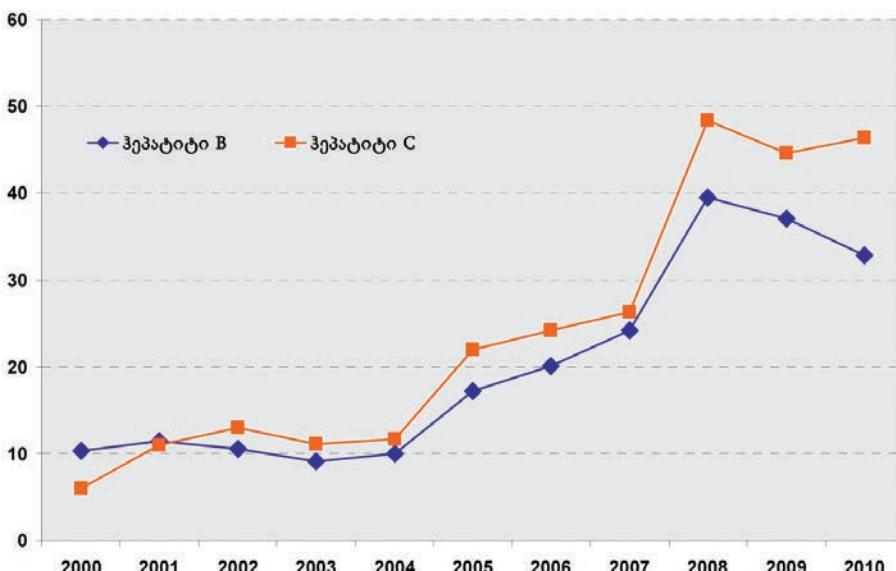
30 წლის შემდეგი კეპატიტები B და C

მსოფლიოს მოსახლეობის 5% (350 მილიონი ადამიანი) B ჰეპატიტის ვირუსით არის ინფიცირებული. ამ შემთხვევების დაახლობით 20% ტრანსფერმირდება B ჰეპატიტის ვირუსით გამონვეულ ლვიძლის ციროზში ან კარცინომაში. ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის მონაცემებით B ჰეპატიტის გართულებებით ყოველწლიურად 0.5–დან 1.2 მილიონამდე სიკვდილია განპირობებული, რაც B ჰეპატიტის ვირუსს მსოფლიოში სიკვდილის მეათე ნამყვან მიზეზად აქცევს.
ჰეპატიტი C მსოფლიოს მოსახლეობის დაახლოებით 0.5–2%-ში არის რევისტრირებული.
emedicine.medscape.com/article/185463-overview#aw2aab6b4

2010 წელს საქართველოში B ვირუსული ჰეპატიტების ინციდენტობის მაჩვენებელი დაახლოებით 11%-ით შემცირდა. C ვირუსული ჰეპატიტების ინციდენტობა 4%-ით გაიზარდა (იხ. სურათი 4.8).

სურათი 4.8

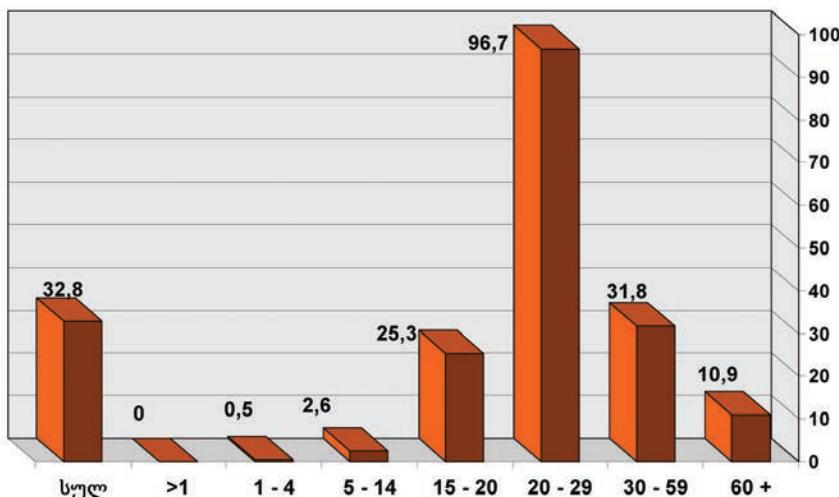
B და C ჰეპატიტების ინციდენტობის განვითარება 100000 მოსახლეში, საქართველო

B ჰეპატიტის რეგისტრირებულ შემთხვევათა შორის, მწვავე ჰეპატიტის შემთხვევები 7.1%-ს, ხოლო ქრონიკული 92.9%-ს შეადგენდა. ასაკობრივი ჯგუფების მიხედვით ავადობის მაქსიმალური მაჩვენებელი 20-29 წლის მოსახლეობაზე მოდიოდა (იხ. სურათი 4.9).

სურათი 4.9

В ვირუსული კვარატიტით ავადობის მაჩვენებელი ასაკობრივი ჯგუფების მიხედვით, საქართველო, 2010

ასაკობრივი ჯგუფი

C ჰეპატიტის ახალი შემთხვებიდან 3.0% მწვავე შემთხვევებზე, 97.0% - ახლად გამოვლენილი ქრონიკულ შემთხვევებზე მოდიოდა.

ცხრილი 4.1

ინფექციური და პარაზიტული ავაღებულობები, ინციდენტობა 100000
მოსახლეზე, საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	სულ		გ.ვ. გავრცელები		სულ		გ.ვ. გავრცელები	
	შემთხვევაზე რაოდენობა	ინციდენტობა	შემთხვევაზე რაოდენობა	ინციდენტობა 100000 კაციზე	შემთხვევაზე რაოდენობა	ინციდენტობა	შემთხვევაზე რაოდენობა	ინციდენტობა 100000 კაციზე
დიფთირის	3	0.1	0	0.0	0	0.0	0	0.0
ყიდვანახველი	138	3.1	117	15.5	49	1.1	46	6.1
ცითელა	23	0.5	17	2.3	22	0.5	14	1.9
ცითურა	67	1.5	63	8.4	59	1.3	56	7.4
ყგაყურა	42	0.9	37	4.9	101	2.3	77	10.2
ვირუსული ჰეპატიტი სულ	4644	105.3	399	53.0	4091	91.9	161	21.3
ვირუსული ჰეპატიტი A	389	8.8	176	23.4	103	2.3	37	4.9
ვირუსული ჰეპატიტი B	1634	37.0	15	2.0	1459	32.8	14	1.9
ვირუსული ჰეპატიტი C	1968	44.6	4	0.5	2067	46.4	2	0.3
სხვა ვირუსული ჰეპატიტი	653	14.8	204	27.1	462	10.4	108	14.3
სხვა სალომელოზები	166	3.8	66	8.8	77	1.7	38	5.0
შიგელოზი	96	2.2	76	10.1	159	3.6	124	16.4
ნანლავთა სხვა პაპტერიული ინფექციები	855	19.4	578	76.8	911	20.5	638	84.3
მათ შორის: ეზორისიოზი	626	14.2	439	58.3	773	17.4	533	70.5
გარდ. საკვირისმიერი მოშაავები	2050	46.5	582	77.3	2649	59.5	1049	138.7
მათ შორის ჰომულიზმი	12	0.3	1	0.1	20	0.4	3	0.4
ამებიაზი	4	0.1	1	0.1	7	0.2	3	0.4
სავარ. ინფექც. წარმ. ლიარები	9926	225.0	6572	872.9	19868	446.1	13185	1742.9
პრუცელოზი	173	3.9	16	2.1	199	4.5	21	2.8
მანინგონგონგო	34	0.8	32	4.2	15	0.3	12	1.6
მანინგონგო სულ	190	4.3	110	14.6	300	6.7	210	27.8
მალარია	1	0.02	0	0.0	0	0.0	0	0.0
ლეიზმანიოზი	169	3.8	138	18.3	141	3.2	107	14.1
ზ.ს.გ. მცვავე ინფექციები	273468	6199.8	185169	24594.0	262618	5897.8	183817	24298.3
გრიპი	36136	819.2	15564	2067.2	19984	448.8	7335	969.6
გრიპისებავსი ავაღებულობების ჰოსპიტალიზ.აცილს შემთხვევები	13656	309.6	10383	1379.1	18722	420.5	14701	1943.3
მდედ/მცვავე აოლიომიელიტი	12	0.3	12	1.6	7	0.2	7	0.9
ტეტაცუსი	3	0.1	0	0.0	7	0.2	0	0.0
ტულარემია	1	0.02	0	0.0	3	0.1	0	0.0
ჯილები	38	0.9	0	0.0	28	0.6	1	0.1
ლეპტოსაიროზი	16	0.4	0	0.0	72	1.6	1	0.1
ძუნორუვა	489	11.1	469	62.3	377	8.5	348	46.0
ლაიმის დაბადება (გორალოზი)	1	0.02	0	0.0	17	0.4	2	0.3

	2009				2010			
	სუკ		მ.პ. გავლენი		სუკ		მ.პ. გავლენი	
	შემსრულებაზე რაოდენობა	ინციდენტობა	შემსრულებაზე რაოდენობა	ინციდენტობა 100000 გავლენის	შემსრულებაზე რაოდენობა	ინციდენტობა	შემსრულებაზე რაოდენობა	ინციდენტობა 100000 გავლენის
Q პერიოდი	0	0.0	0	0.0	2	0.0	1	0.1
ჰიდროფორი	6	0.1	0	0.0	5	0.1	1	0.1
ც.ნ.ს.-ის დაუზუსტებელი ვირუსული ინფექციები	17	0.4	10	1.3	26	0.6	23	3.0
ფეხსახსრიანებისძიები ვირუსული და ვირუსული პი. ცელებები	2	0.1	0	0.0	0	0.0	0	0.0
ჩურჭვავილა	4664	105.7	3978	528.4	4704	105.6	3927	519.1
ციფრული მონიტორინგი დაავალება	830	18.8	0	0.0	930	20.9	0	0.0
ინფეციური მონიტორინგი	118	2.7	45	6.0	110	2.5	78	10.3
ეპინოეპოზი	58	1.3	19	2.5	80	1.8	24	3.2
ტრიქოფილოზი	2	0.1	0	0.0	12	0.3	3	0.4
ასპარიდოზი	6680	151.4	5485	728.5	6241	140.2	5425	717.1
ტრიქოფილოზი	812	18.4	671	89.1	611	13.7	476	62.9
ენტერიკიოზი	30345	687.9	27676	3675.9	16470	369.9	14909	1970.8

**ცხრილი 4.2 ინფექციური და პარაზიტული ავაღებულობები ასაკობრივი ჯგუფების
მიხედვით, საქართველო, 2010**

	სულ	გათ მორის						
		<1	1-4	5-14	15-19	20-29	30-59	60 +
დიზონი	0	0	0	0	0	0	0	0
ყივანახველა	49	27	8	11	1	0	2	0
ცითელა	22	5	7	2	3	5	0	0
ცითერა	59	18	26	12	0	3	0	0
ყგაბურა	101	0	10	67	20	4	0	0
ვილუსული ჰეპათიტი სულ	4 091	1	14	146	178	1 140	2 159	453
ვილუსული ჰეპათიტი A	103	0	4	33	26	20	13	7
ვილუსული ჰეპათიტი B	1 459	0	1	13	84	690	581	90
ვილუსული ჰეპათიტი C	2 067	0	1	1	16	325	1 424	300
სხვა ვილუსული ჰეპათიტები	462	1	8	99	52	105	141	56
სხვა სალმონელოზები	77	9	18	11	5	10	16	8
შიგალოზი	159	17	79	28	10	10	10	5
ნალეავთა სხვა ჩატტერიული ინფექციები	911	217	348	73	26	44	124	79
გათ მორის: ეპერისოზი	773	161	312	60	22	37	115	66
ჩატტერიული საკვეჭისმიერი მომსამვები	2 649	100	541	408	191	373	725	311
გათ მორის ჰომოლიზი	20	0	0	3	3	5	9	0
ამებიაზი	7	0	2	1	0	0	4	0
სახარ. ინფექც. წარმ. ღიარები	19868	2851	7292	3 042	811	1 701	2 712	1 459
პრუცელოზი	199	0	3	18	17	44	92	25
მანიგროპაცებია	15	5	6	1	2	0	1	0
მანიგრიტი სულ	300	21	61	128	24	16	34	16
მალარია	0	0	0	0	0	0	0	0
ლეიმანიოზი	141	25	74	8	2	9	21	2
ზ.ს.გ. მწვავე ინფექციები	262 618	44 868	79 376	59 573	13 878	17 740	25 848	21 335
გრიპი	19 984	1 402	2 832	3 101	1 771	3 074	4 342	3 462
გრიპის გრავიტესი ავაღებულობების ჰოსპიტალიზ.აცილს შემთხვევები	18 722	5 136	7 049	2 516	342	578	1 218	1 883
მდდ/მწვავე აოლიომიგრიტი	7	0	4	3	0	0	0	0
ტეტანუსი	7	0	0	0	0	0	1	6
ტულარებია	3	0	0	0	1	0	2	0
ჯილიკი	28	0	0	1	1	3	13	10
ლეპტოსაიროზი	72	0	0	1	12	11	37	11
რუტელუპა	377	17	190	141	27	2	0	0
ლაგილის დაავადება (პორელიოზი)	17	0	0	2	2	2	9	2
Q ცხელება	2	0	0	1	0	1	0	0
ჰიდროფინგი	5	0	0	1	1	1	1	1
ვ.ც.-ის დაუზუსტებელი ვილუსული ინფექციები	26	4	3	16	0	1	2	0
ფესტესირიანისმიერი ვილუსული ცხელებები და ვილუს. ჟამ. ცხელებები	0	0	0	0	0	0	0	0
ჩუტყავავილა	4 704	230	1 139	2 558	447	236	85	9
ციტომაგალოვილუსული ავავადება	930	0	0	0	100	575	244	11
ინფექციური მონოცეულები	110	1	47	30	10	15	7	0
ეპიცოპოზი	80	0	7	17	8	13	21	14
ტრიქინოლოზი	12	0	0	3	0	2	7	0
ასკარიდოზი	6 241	105	1 955	3 365	302	244	174	96
ტრიქოფიზიალოზი	611	20	197	259	44	33	38	20
ენტეროპაროზი	16 470	155	5 762	8 992	669	354	381	157

ცხრილი 4.3

ინფექციური და პარაზიტული ავაღიაზოვობები, ინციდენტობა 100000
მოსახლეზე, საქართველო, 1988 – 2010

	სულ		გავშვები 0-15 წლამდე	
	რაოდენობა	ინციდენტობა	რაოდენობა	ინციდენტობა
1988	58290	1080.0	22656	1771.7
1990	69497	1281.2	28196	2203.5
1995	18770	391.5	8386	842.7
1996	34275	733.2	18799	1982.4
2000	29353	664.4	15320	1640.1
2001	41887	955.1	22595	2456.0
2002	44173	1013.8	23156	2571.2
2003	43410	1002.8	19267	2855.5
2004	55577	1271.3	32580	3557.0
2005	53999	1235.2	31311	3418.4
2006	44882	1020.5	22194	2793.5
2007	50829	1158.3	25121	3274.4
2008	47124	1075.0	25120	3339.5
2009	63510	1439.8	34583	4593.3
2010	71642	1608.9	39265	5190.4

ცხრილი 4.4

ინფექციური და პარაზიტული ავაღიაზოვობები, ინციდენტობა 100000
მოსახლეზე რეგიონების მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010

	2009			2010		
	სულ		გ.ვ. გავშვები	სულ		გ.ვ. გავშვები
	გამოსაკვათა რაოდენობა	ინციდენტობა	გამოსაკვათა რაოდენობა	ინციდენტობა	გამოსაკვათა რაოდენობა	ინციდენტობა
აზერბაიჯანი	1150	--	595	--	1226	--
აჭარა	6545	1701.8	4042	6152.2	7223	1858.2
თბილისი	17765	1551.0	5781	2957.0	17161	1482.6
კახეთი	4067	1008.9	2787	4050.9	4170	1028.9
იმერეთი	10722	1538.1	7907	6644.5	16396	2334.3
სამეგრელო და ზემო სვანეთი	4326	918.5	2550	3171.6	4286	901.2
შიდა ქართლი	4571	1479.3	3027	5743.8	5387	1727.7
ქვემო ქართლი	6246	1260.0	3407	4027.2	6210	1235.1
გურია	2391	1716.4	1889	7937.0	3112	2221.3
სამცხე – ჯავახეთი	1933	921.8	1158	3234.6	2491	1175.0
მცხეთა – მთიანეთი	1869	1725.8	1146	6194.6	2134	1956.0
რაჭა – ლეჩეზემი და ქვემო სვანეთი	466	976.9	234	2888.9	299	629.5
სამარგარიტა	1459	--	60	--	1547	--
საქართველო	63510	1439.8	34583	4593.3	71642	1608.9
					39265	5190.4

ცხრილი 4.5

ინფექციური და პარაზიტული ავადმყოფობები, სტაციონარიზაცია
გასული ავადმყოფების რაოდენობა და ლეტალობა ზოგიერთი
ნოზოლოგიის მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010

	2009			2010		
	სტაციონარიზაცია გავიღა	მათ შორის გარღაბვალა	ლეტალობა %	სტაციონარიზაცია გავიღა	მათ შორის გარღაბვალა	ლეტალობა %
ინფექციური და პარაზიტული ავადმყოფობები	16691	171	1.0	20266	201	1.0
მათ შორის						
ნაცლავური ინფექციები	9065	16	0.2	11437	18	0.2
რეპარაციული ტუპერკულოზი	1723	16	0.9	1932	25	1.3
სეპტიცემია	218	55	20.1	224	54	19.4
ვირუსული ჰემატიტი	1493	31	2.0	1165	47	3.9

ცხრილი 4.6

ინფექციური და პარაზიტული ავადმყოფობები, სტაციონარიზაცია
გასული 0-15 წლამდე ჩავალების რაოდენობა და ლეტალობა
ნოზოლოგიის მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010 ზოგიერთი

	2009				2010			
	სტაციონარიზაცია გავიღა		ლეტალობა %		სტაციონარიზაცია გავიღა		ლეტალობა %	
	სულ	მათ შორის 0-1 წლამდე	სულ	მათ შორის 0-1 წლამდე	სულ	მათ შორის 0-1 წლამდე	სულ	მათ შორის 0-1 წლამდე
ინფექციური და პარაზიტული ავადმყოფობები	9399	3258	0.5	1.2	12904	3912	0.4	1.1
მათ შორის								
ნაცლავური ინფექციები	6408	2419	0.2	0.4	9063	2936	0.1	0.1
რეპარაციული ტუპერკულოზი	182	4	0.0	0.0	177	10	0.0	0.0
სეპტიცემია	107	72	31.8	38.9	85	58	36.5	50.0
ვირუსული ჰემატიტი	119	2	0.0	0.0	79	1	0.0	0.0

ცხრილი 4.7

იცველებული და პარაზიტული ავაღებოლოგები, სტაციონარიზაცია
გასული ავაღებოლოგის რაოდენობა და ლატალობა რეგიონების
მიხედვით, საქართველო, 2008 – 2010

	სტაციონარიზაცია გავისული	2008 წელის შემთხვევა %	2009 სტაციონარიზაცია გავისული	2009 წელის შემთხვევა %	2010 სტაციონარიზაცია გავისული	2010 წელის შემთხვევა %
აჯარი	1645	1.6	1213	1.2	1354	1.5
თბილისი	9037	1.5	8610	1.4	10076	1.1
კახეთი	384	0.5	411	0.2	394	0.0
იმერეთი	2866	1.0	2645	0.8	3950	1.2
სამეგრელო და ხევო სვანეთი	920	0.4	817	0.7	735	2.0
შიდა ქართლი	707	0.1	689	0.3	844	0.1
ქვემო ქართლი	847	0.0	1061	0.1	1227	0.1
გურია	470	0.0	279	0.0	320	0.0
სამცხე-ჯავახეთი	799	0.1	777	0.4	1073	0.6
მცხეთა-მთიანეთი	0	0.0	0	0.0	3	0.0
რაჭა-ლეჩეთი და ქვემო სვანეთი	216	0.0	47	0.0	130	0.0
სენა უცყვები	212	0.5	313	0.0	160	0.0
საქართველო	18103	1.1	16862	1.0	20266	1.0

ცხრილი 4.8

ტურერკულოზის გავრცელების მაჩვენებლები 100000 მოსახლეზე,
საქართველო, 2000 – 2010

	ტურერკულოზის ყველა ფორმა				ფილტვის ტურერკულოზი			
	რეგისტრ. შემთ- ხევები	პრევალე- ტობა	ანალი შემთხვე- ვები	ინციდენ- ტობა	რეგისტრ. შემთ- ხევები	პრევა- ლენტობა	ანალი შემთხვე- ვები	ინცი- დენ- ტობა
2000	5941	133.4	4279	96.5	4587	103.0	2989	67.1
2001	5707	128.8	3801	86.4	4603	103.9	2756	62.2
2002	6346	145.2	4220	96.5	5111	116.9	3093	70.8
2003	6208	143.4	4018	92.8	5012	115.8	2929	67.7
2004	6543	149.7	4145	94.8	5318	121.7	3026	69.2
2005	6696	153.2	4290	98.1	5373	122.9	3057	70.3
2006	6294	143.1	4261	96.9	4934	112.2	3030	68.9
2007	6450	147.0	4170	95.0	5104	116.3	2952	67.3
2008	5831	133.0	4153	94.7	4471	102.0	2931	66.9
2009	5993	135.9	4471	101.4	4587	104.0	3175	72.0
2010	5806	130.4	4392	98.6	4524	101.6	3228	72.5

ცხრილი 4.9

ტუპერკულოზის გავრცელების მაჩვენებლები 100000 მოსახლეზე
რეგიონების მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	რეგისტრ. შემთხვევები	პრევალუ- რუს	ასალი შემთხვე- ვები	ინციდენტები	რეგისტრ. შემთხვევები	პრევალუ- რუს	ასალი შემთხვე- ვები	ინციდენტები
აჭარა	632	164.3	480	124.8	631	162.3	466	119.9
თბილისი	1591	138.9	1278	111.6	1427	123.3	1162	100.4
კახეთი	312	77.4	240	59.5	288	71.1	237	58.5
იმერეთი	589	84.5	451	64.7	502	71.5	383	54.5
სამეგრელო	668	141.8	480	101.9	556	116.9	413	86.8
შიდა ქართლი	297	96.1	218	70.6	278	89.2	207	66.4
ქვემო ქართლი	530	106.9	398	80.3	444	88.3	342	68.0
გურია	147	105.5	109	78.2	140	99.9	113	80.7
სამცხე – ჯავახეთი	148	70.6	105	50.1	114	53.8	64	30.2
მცხეთა – მთიანეთი	108	99.7	76	70.2	126	115.5	96	88.0
რაჭა – ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	26	54.5	22	46.1	18	37.9	13	27.4
სენა უცყვები	945	--	614	--	1282	--	896	--
საქართველო	5993	135.9	4471	101.4	5806	130.4	4392	98.6

ცხრილი 4.10

ფინანსურირებული ტუპერკულოზის გავრცელება რეგიონების მიხედვით,
საქართველო, 2009– 2010

	2009				2010			
	რეგისტრ. შემთხვევები	პრევალუ- რუს	ასალი შემთხვე- ვები	ინციდენტები	რეგისტრ. შემთხვევები	პრევალუ- რუს	ასალი შემთხვე- ვები	ინციდენტები
აჭარა	459	119.3	314	81.6	487	125.3	329	84.6
თბილისი	1196	104.4	911	79.5	1095	94.6	860	74.3
კახეთი	226	56.1	161	39.9	217	53.5	173	42.7
იმერეთი	464	66.6	339	48.6	402	52.7	291	41.4
სამეგრელო	531	112.7	353	74.9	425	89.4	294	61.8
შიდა ქართლი	226	73.1	153	49.5	217	69.6	150	48.1
ქვემო ქართლი	376	75.9	255	51.4	321	63.8	230	45.7
გურია	122	87.6	85	61.0	112	79.9	85	60.7
სამცხე – ჯავახეთი	111	52.9	71	33.9	85	40.1	42	19.8
მცხეთა – მთიანეთი	82	75.7	55	50.8	89	81.6	62	56.8
რაჭა – ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	17	35.6	13	27.3	13	27.4	8	16.8
სენა უცყვები	777	--	465	--	1061	--	704	--
საქართველო	4587	104.0	3175	72.0	4524	101.6	3228	72.5

ცხრილი 4.11

ფილტვის ტუპერკულოზის ახალი შემთხვევები (ნახველის
მიკროსკოპის შეღებაშის მიხედვით), საქართველო, 2009 – 2010

	2009			2010		
	გგგ+	გგგ-	მიკროსკოპის გარეშე	გგგ+	გგგ-	მიკროსკოპის გარეშე
აჭარა	176	126	12	190	126	13
თბილისი	545	349	17	524	326	10
კახეთი	112	48	1	117	54	2
იმერეთი	235	100	4	201	84	6
სამეგრელო	233	108	12	206	83	5
შიდა ქართლი	101	51	1	92	56	2
ქვემო ქართლი	153	89	13	158	65	7
გურია	45	40	0	44	41	0
სამცხე – ჯავახეთი	34	36	1	17	22	3
მცხეთა – მთიანეთი	39	16	0	45	16	1
რაჭა – ლეჩეუმი და ქვემო სვანეთი	8	5	0	5	2	1
სენა უცყებები	374	90	1	541	158	5
საქართველო	2055	1058	62	2140	1033	55

ცხრილი 4.12

ფილტვების ტუპერკულოზის ინციდენტობა რაგიონების
მიხედვით, საქართველო, 2008 – 2009

	2009			2010		
	ახალი შემთხ- ვევები	ინციდენ- ტობა	% ტუპერ- კულოზის ახალ შემთხვევათა საერთო რაოდენობაზე	ახალი შემთხვევები	ინციდენ- ტობა	% ტუპერკულოზის ახალ შემთხვევათა საერთო რაოდენობიდან
აჭარა	166	43.2	34.6	137	35.2	29.4
თბილისი	367	32.0	28.7	302	26.1	26.0
კახეთი	79	19.6	32.9	64	15.8	27.0
იმერეთი	112	16.1	24.8	92	13.1	24.0
სამეგრელო	127	27.0	26.5	119	25.0	28.8
შიდა ქართლი	65	21.0	29.8	57	18.3	27.5
ქვემო ქართლი	143	28.8	35.9	112	22.3	32.7
გურია	24	17.2	22.0	28	20.0	24.8
სამცხე-ჯავახეთი	34	16.2	32.4	22	10.4	34.4
მცხეთა – მთიანეთი	21	19.4	27.6	34	31.2	35.4
რაჭა – ლეჩეუმი და ქვემო სვანეთი	9	18.9	40.9	5	10.5	38.5
სენა უცყებები	149	--	24.3	192	--	21.4
საქართველო	1296	29.4	29.0	1164	26.1	26.5

**ცხრილი 4.13 ფილტვებარეზე ტუპერკულოზის რაგისტრირებული შემთხვევების
რაოდენობა ლოკალიზაციის მიხედვით, საქართველო, 2005 – 2009**

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ფილტვებარეზე ტუპერკულოზის რაგისტრირებული შემთხვევები	1323	1360	1346	1360	1406	1282
მათ შორის						
ტუპერკულოზური მინინიტი	44	28	24	44	32	36
ქვალ-სასასართა ტუპერკულოზი	131	138	149	151	122	137
უროგენიტალური ტუპერკულოზი	66	96	115	91	97	107
ტუპერკულოზური კლევრიტი	649	652	649	616	688	610
ლიმფური კანძირის ტუპერკულოზი	397	189	330	320	346	297
სხვა ორგანოთა ტუპერკულოზი	36	257	79	138	121	95

ცხრილი 4.14 ტუპერკულოზური მანიგირი, საქართველო, 2003 – 2010

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
რაგისტრირებულ შემთხვევების რაოდენობა სულ	60	42	44	28	24	44	32	36
მათ შორის პაციენტი	27	26	26	11	9	9	2	3

**ცხრილი 4.15 აივ-ინფექციის აცლად გამოვლენილი შემთხვევები,
ინციდენტორა რაგისტრის მიხედვით, საქართველო, 2006 – 2010**

	2006		2007		2008		2009		2010	
	სულ	გარე- ნეგატი								
აფეზები	3	-	13	-	32	-	26	-	27	-
აფარა	42	11.1	53	14.0	32	8.4	37	9.7	35	9.1
თბილისი	87	7.9	105	9.5	130	11.8	133	11.7	163	14.1
კახეთი	17	4.2	14	3.5	11	2.7	24	6.0	21	5.2
იმერეთი	45	6.4	61	8.7	44	6.3	36	5.2	73	10.4
სამეგრელო	39	8.3	59	12.6	56	12.0	46	9.8	64	13.5
შიდა ქართლი	8	2.6	11	3.5	12	3.8	12	3.8	16	5.2
ქვემო ქართლი	18	3.6	17	3.3	14	2.8	12	2.5	20	4.0
გურია	10	7.2	6	4.3	4	2.9	6	4.3	11	7.9
სამცხე - ჯავახეთი	6	2.9	2	1.0	0	0.0	3	1.4	4	1.9
მცხეთა - მთიანეთი	2	1.6	4	3.2	3	2.5	0	0.0	4	3.7
რაჭა - ლეჩეუში და ქვემო სვანეთი	1	2.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	1	2.1
საქართველო	278	6.3	345	7.9	338	7.7	335	7.6	439	9.9

ცხრილი 4.16

**აივ-ინფექციის აცლად გამოვლენილი შემთხვევები, ინციდენტობა
სეასის და ასაკობრივი ჯგუფების მიხედვით, საქართველო, 2006 – 2010**

	2006		2007		2008		2009		2010	
	სულ	მარვე- ნიგელი								
მარავაფი - სულ	202	9.7	246	11.8	237	11.4	233	11.2	312	14.8
მათ შორის: 0-14	5	1.19	9	2.22	6	1.52	2	0.51	8	2.01
15-24	6	1.64	10	2.72	9	2.45	3	0.83	17	4.75
25+	191	14.7	227	17.4	222	16.9	228	17.2	287	21.2
ქალი - სულ	76	3.7	99	4.8	101	4.9	102	4.9	127	6.0
მათ შორის: 0-14	1	0.24	8	1.97	5	1.26	2	0.51	4	1.00
15-24	14	3.84	24	6.52	12	3.26	15	4.13	14	3.91
25+	61	4.70	67	5.13	84	6.39	85	6.43	109	8.06
ორივა სეასი - სულ	278	6.3	345	7.9	338	7.7	335	7.6	439	9.9
მათ შორის: 0-14	6	0.8	17	2.2	11	1.5	4	0.5	12	1.6
15-24	20	2.8	34	4.7	21	2.9	18	2.6	31	4.4
25+	252	8.8	294	10.2	306	10.5	313	10.6	396	13.2

ცხრილი 4.17

**პიღის ასაღი შემთხვევების განაცილება და ინციდენტობა
რეგიონების მიხედვით, საქართველო, 2006 – 2010**

	2006		2007		2008		2009		2010	
აფენეტი	1	-	5	-	9	-	10	-	14	-
აჭარა	22	5.83	26	6.86	25	6.58	28	7.32	26	6.72
თბილისი	43	3.90	51	4.63	68	6.14	91	8.01	114	9.89
კახეთი	14	3.46	12	2.97	9	2.24	12	2.99	17	4.20
იმერეთი	22	3.14	33	4.73	18	2.59	35	5.05	46	6.57
სამეგრელო	30	6.34	30	6.39	34	7.27	38	8.12	46	9.70
შიდა ქართლი	6	1.91	8	2.55	9	2.88	6	1.92	12	3.86
ქვემო ქართლი	13	2.56	8	1.57	5	0.99	12	2.45	13	2.60
გურია	5	3.59	3	2.16	2	1.44	4	2.88	4	2.86
სამცხე - ჯავახეთი	5	2.40	1	0.48	2	0.96	2	0.96	6	2.84
მცხეთა - მთიანეთი			3	2.42	2	1.69	1	0.95	2	1.84
რაჭა - ლეჩეთი და ქვემო სვანეთი	1	2.04	0	0.0	0	0.0	0	0.0	1	2.10
საქართველო	162	3.68	180	4.10	183	4.18	239	5.45	301	6.6

ცხრილი 4.18

შიდსის გვიანი გამოვლენის შემთხვევების პროცენტული განაწილება
სეადისა და ასაკობრივი ჯგუფების მიხედვით, საქართველო, 2008-2010

	2008			2009			2010		
	აი3-ინფიცირებულობა რაოდენობა	გ.ვ. შილსის გამოვლენილი შემთხვევები	%	აი3-ინფიცირებულობა რაოდენობა	გ.ვ. შილსის გამოვლენილი შემთხვევები	%	აი3-ინფიცირებულობა რაოდენობა	გ.ვ. შილსის გამოვლენილი შემთხვევები	%
მამაკაცი - სულ	237	107	45.1	233	115	49.4	312	157	50.3
0-14	6	5	83.3	2	1	50.0	8	6	75.0
15-24	9	0	0.0	3	0	0.0	17	1	5.9
25+	222	102	45.9	228	114	50.0	287	150	52.3
ქალი - სულ	101	32	31.7	102	33	32.4	127	56	44.1
0-14	5	3	60.0	2	0	0.0	4	3	75.0
15-24	12	1	8.3	15	2	13.3	14	3	21.4
25+	84	28	33.3	85	31	36.5	109	50	45.9
ორივა სეადი	338	139	41.1	335	148	44.2	439	213	48.5

ცხრილი 4.19

შიდსის გვიანი გამოვლენის შემთხვევების პროცენტული
განაწილება გაძაფების გზების მიხედვით, საქართველო, 2008-2010

გაძაფების გზა	2008			2009			2010		
	აი3-ინფიცირებულობა რაოდენობა	გ.ვ. შილსის გამოვლენილი შემთხვევები	%	აი3-ინფიცირებულობა რაოდენობა	გ.ვ. შილსის გამოვლენილი შემთხვევები	%	აი3-ინფიცირებულობა რაოდენობა	გ.ვ. შილსის გამოვლენილი შემთხვევები	%
ნარკოტიკების ინკვირი მომხმარება	189	85	45.0	194	101	52.1	207	116	56.0
ჰერიტეისუალური სეადის გრადუსი კონტაქტები	127	38	29.9	123	41	33.3	191	80	41.9
ჰომოსექსუალური სეადის გრადუსი კონტაქტები	6	3	50.0	5	1	20.0	21	6	28.6
სისხლის ან სისხლის პროდუქტების გადასხვა	0	0	0.0	3	3	100.0	0	0	0.0
ვერტიკალური გაძაფება	11	8	72.7	4	1	25.0	12	9	75.0
დაუღვეველი	5	5	100.0	6	1	16.7	8	2	25.0
სულ	338	139	41.1	335	148	44.2	439	213	48.5

ცხრილი 4.20

მიღებით დაავადებულების დაფარვა სიკვდილის მიზანების
მიხედვით, საქართველო, 2006 – 2010

	2006	2007	2008	2009	2010
	გარღა-კალა	ლეთა-ლრპა, %	გარღა-კალა	ლეთა-ლრპა, %	გარღა-კალა
აივ-თან დაკავშირებული	17	39.5	32	56.1	27
დაუკავშირებული	21	48.8	22	38.6	10
უცხოების	5	11.6	3	5.3	2
სულ	43	100.0	57	100.0	39
					100.0
				66	100.0
				90	100.0

ცხრილი 4.21

პეპატიტი A, ინციდენტობა რეგიონების მიხედვით,
საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	ცუკ		გ.მ. ჩავალები		ცუკ		გ.მ. ჩავალები	
	შემსრულებელი რაოდენობა	ინციდენტობა	შემსრულებელი რაოდენობა	ინციდენტობა 100000 გავლენის	შემსრულებელი რაოდენობა	ინციდენტობა	შემსრულებელი რაოდენობა	ინციდენტობა 100000 გავლენის
აჭარა	69	17.9	40	60.9	2	0.5	1	1.5
თბილისი	81	7.1	22	11.3	32	2.8	11	5.6
კახეთი	36	8.9	22	32.0	11	2.7	2	2.9
იმერეთი	8	1.1	4	3.4	6	0.9	0	0.0
სამეგრელო	68	14.4	24	29.9	23	4.8	10	12.4
შიდა ქართლი	3	1.0	3	5.7	3	1.0	0	0.0
ევეონ ქართლი	53	10.7	41	48.5	16	3.2	9	10.5
გურია	7	5.0	6	25.2	6	4.3	3	12.6
სამცხე-ჯავახეთი	1	0.5	1	2.8	2	0.9	0	0.0
მცხეთა-მთიანეთი	6	5.5	3	16.2	1	0.9	1	5.4
რაჭა-ლეჩეთი	1	2.1	0	0.0	1	2.1	0	0.0
სენა უმცირები	56	--	10	--	0	--	0	-
საქართველო	389	8.8	176	23.4	103	2.3	37	4.9

ცხრილი 4.22

პეპატიტი В, ინციდენტობა რეგიონების მიხედვით,
საქართველო, 2010

	მცავა ვირუსული პეპატიტი В	ინციდენტობა	ეროვნული ვირუსული პეპატიტი В	ინციდენტობა
აჭარა	8	2.1	286	73.6
თბილისი	32	2.8	246	21.3
კახეთი	24	5.9	39	9.6
იმერეთი	12	1.7	437	62.2
სამეგრელო	2	0.4	174	36.6
შიდა ქართლი	4	1.3	38	12.2
ქვემო ქართლი	16	3.2	65	12.9
გურია	1	0.7	52	37.1
სამცხე-ჯავახეთი	3	1.4	11	5.2
მცხეთა-მთიანეთი	1	0.9	5	4.6
რაჭა-ლეჩეთი	0	0.0	2	4.2
საქართველო	103	2.3	1355	30.4

ცხრილი 4.23

მცავა და ეროვნული პეპატიტი С, ინციდენტობა რეგიონების
მიხედვით, საქართველო, 2010

	მცავა ვირუსული პეპატიტი С	ინციდენტობა	ეროვნული ვირუსული პეპატიტი С	ინციდენტობა
აჭარა	0	0	164	42,2
თბილისი	11	1.0	618	53.4
კახეთი	9	2.2	27	6.7
იმერეთი	25	3.6	716	101.9
სამეგრელო	1	0.2	349	73.4
შიდა ქართლი	3	1.0	27	8.7
ქვემო ქართლი	11	2.2	45	8.9
გურია	1	0.7	45	32.1
სამცხე-ჯავახეთი	0	0	7	3.3
მცხეთა-მთიანეთი	0	0	5	4.6
რაჭა-ლეჩეთი	0	0	3	6.3
საქართველო	61	1.4	2006	45.1

ცხრილი 4.24

ნაცლავური ინფექციების სტრუქტურა, საქართველო, 2009 – 2010

	2009		2010	
	შემთხვევათა რაოდენობა	%	შემთხვევათა რაოდენობა	%
სულ	13097	100	23669	100
	მათ მორის			
სხვა სალეგიონობები	166	1.3	77	0.3
შიგელონი	96	0.7	159	0.7
ნაცლავთა სხვა პაპტერიული ინფექციები	855	6.5	911	3.8
პაპტერიული საკვიპისმიერი მოჭრამავები	2050	15.7	2649	11.2
ამებიაზი	4	0.0	7	0.0
სავარაუდო ინფექციური ცარმოვნების დიარევები	9926	75.8	19866	83.9

ცხრილი 4.25

სავარაუდო ინფექციური ცარმოვნების დიარევები რეგიონების
მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	სულ	გ.ვ. გავრცელები	სულ	გ.ვ. გავრცელები	სულ	გ.ვ. გავრცელება	სულ	გ.ვ. გავრცელება
აზარა	3559	925.4	2390	3637.7	9747	14768.2	6183	9368.2
თბილისი	1388	121.2	872	446.0	2287	1162.7	1714	871.4
კახეთი	346	85.8	148	215.1	387	561.7	198	287.4
იმერეთი	1332	191.1	926	778.2	2301	1928.8	1685	1412.4
სამეგრელო	573	121.7	312	388.1	716	886.1	341	422.0
შიდა ქართლი	679	219.7	444	842.5	1327	2503.8	866	1634.0
ქვემო ქართლი	1140	230.0	1021	1206.9	1339	1567.9	1131	1324.4
გურია	89	63.9	53	222.7	230	966.4	125	525.2
სამცხე-ჯავახეთი	204	97.3	156	435.8	447	1241.7	392	1088.9
მცხეთა-მთიანეთი	81	74.8	40	216.2	133	718.9	74	400.0
რაჭა-ლეჩეთი	111	232.7	26	321.0	312	3851.9	103	1271.6
სხვა	424	-	184	-	642	-	373	-
საქართველო	9926	225.0	6572	872.9	19868	2626.3	13185	1742.9

ცხრილი 4.26

სქესოპრივი გზით გადამდები ავაღმყოფები, ანალიზ
შემთხვევები რეგისტრის მიხედვით, საქართველო, 2010

	სიულისი		გონიერებული ინციდენტი	
	შემთხვევათა რაოდენობა	ინციდენტი	შემთხვევათა რაოდენობა	ინციდენტი
აჭარა	55	14.1	110	28.3
თბილისი	437	37.8	341	29.5
კახეთი	8	2.0	66	16.3
იმერეთი	41	5.8	22	3.1
სამეგრელო	23	4.8	59	12.4
შიდა ქართლი	2	0.6	2	0.6
ქვემო ქართლი	23	4.6	112	22.3
გურია	6	4.3	0	0.0
სამცხე – ჯავახეთი	4	1.9	8	3.8
მცხეთა – მთიანეთი	0	0.0	0	0.0
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	0	0.0	0	0.0
სენა უცყვება	0	-	21	-
საქართველო	599	13.5	741	16.6

ცხრილი 4.27

სქესოპრივი გზით გადამდები ზოგიერთი ავაღმყოფების ანალიზ
შემთხვევები, საქართველო, 2008 – 2010

	2008		2009		2010	
	შემთხვევათა რაოდენობა	ინციდენტი	შემთხვევათა რაოდენობა	ინციდენტი	შემთხვევათა რაოდენობა	ინციდენტი
სიულისი	346	7.9	503	11.4	599	13.5
გონიერებული ინციდენტი	684	15.6	670	15.2	741	16.6
ქლამიდიური ინციდენტი	709	16.2	1276	28.9	1646	37.0
ტრიქომონიაზი	3446	78.5	3925	89.0	4340	97.5

ცხრილი 4.28

სქასოპრივი გზით გადამდები ავადმყოფობები, ახალი
შემთხვევების გაანილება ასაკის და სესიის
მიხედვით, საქართველო, 2010

	სესიი	ასაკობრივი ჯგუფები									
		სულ		0 - 14		15 - 19		20 - 29		30 - 39	
		შემთხვევაზე სარიცხვობა	ინციდენტობა								
სიუმლისი, დაავადების ყველა ფორმა	მ	400	100.1	4	1.0	70	41.3	112	31.1	128	41.5
	ქ	199	55.5	0	0.0	10	6.2	88	24.9	61	19.0
გონიერებული ინციდენტის	მ	614	153.7	2	0.5	165	97.3	265	73.6	142	46.0
	ქ	127	35.4	2	0.6	16	9.9	59	16.7	33	10.3
საცავის ავადმყოფო ავადმყოფობები	მ	304	76.1	0	0.0	147	86.7	112	31.1	37	12.0
	ქ	307	85.6	1	0.3	41	25.3	133	37.6	111	34.6
ელაზილური ინციდენტის	მ	689	172.5	0	0.0	165	97.3	257	71.4	201	65.1
	ქ	957	266.9	1	0.3	183	112.8	458	129.6	248	77.4
ტრიქომონიაზი	მ	1493	373.7	1	0.3	362	213.4	688	191.1	360	116.6
	ქ	2847	794.1	3	0.8	317	195.4	1287	364.3	881	274.8

ცხრილი 4.29

მიმღებები, საქართველო, 2008 – 2010

	2008		2009		2010	
	შემთხვე- ვაზე რაოდენობა	ინციდენტობა	შემთ- ხვევაზე რაოდენობა	ინცი- დენტობა	შემთ- ხვევაზე რაოდენობა	ინციდე- ნტობა
მიმღებები სულ	8050	183.6	9770	221.5	10127	227.4
მათ მორის						
ტრიქომიზი	520	11.9	549	12.4	599	13.5
მიმღებების მიმღებები	131	3.0	163	3.7	208	4.7
კანდიდობის	5068	115.6	7133	161.7	7665	172.1
საცავის მიმღებები	2331	53.2	1925	43.6	1655	37.2

ცხრილი 4.30

აკარიაზი (მუნი), საქართველო, 2003 – 2010

	შემთხვევაზე რაოდენობა	ინციდენტობა
2003	1705	39.5
2004	2139	48.9
2005	2399	54.9
2006	2056	46.7
2007	1842	42.0
2008	1957	44.6
2009	1832	41.5
2010	1863	41.8

არაგადამდები ავადმყოფობის კავშირი

მსოფლიო მასშტაბით, როგორც განვითარებულ, ისე განვითარებად ქვეყნებში არაგადამდები დაავადებების ავადობის და სიკვდილიანობის ტვირთი მუდმივად იზრდება.

2008 წელს არაგადამდები დაავადებებით სიკვდილიანობა საერთო სიკვდილიანობის 63%-ს შეადგენდა. ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის შეფასებითი გათვლებით, 388 მილიონი ადამიანი გარდაიცვლება მომდევნო 10 წელიწადში ისეთი ქრონიკული დაავადებებით, როგორიცაა კარდიოვასკულური დაავადებები, დიაბეტი, ავთვისებიანი ახალწარმონაქმნები და ქრონიკული რესპირაციული დაავადებები.

GSR 2010, World Health Statistics, 2011, WHO

ჯანმო-ს შეფასებითი მონაცემებით, საქართველოში არაგადამდები ავადმყოფობებით გამოწვეული სიკვდილიანობის წილი 91%-ს შეადგენდა, მათ შორის 71% სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობებზე, 12% – სიმსივნეებზე, 2% – დიაბეტზე და 1% – ქრონიკულ რესპირაციულ ავადმყოფობებზე მოდიოდა.

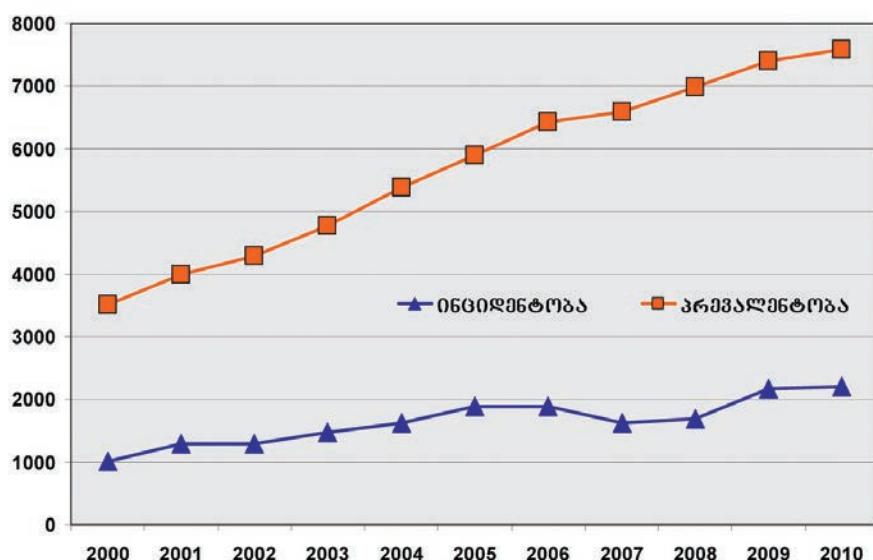
სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობის კავშირი

ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის შეფასებითი მონაცემებით, მსოფლიოში 2008 წელს სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობებით გარდაიცვალა 17.3 მილიონი ადამიანი, რაც ზოგადი სიკვდილიანობის 30%-ს შეადგენდა. პროგნოზული გათვლებით, 2030 წლისთვის კარდიოვასკულური დაავადებებით დაახლოებით 23.6 მილიონი ადამიანი მოკვდება, რაც ძირითადად გულის დაავადებებით და ინსულტით იქნება განპირობებული.

International Cardiovascular Diseases - www.sld.cu

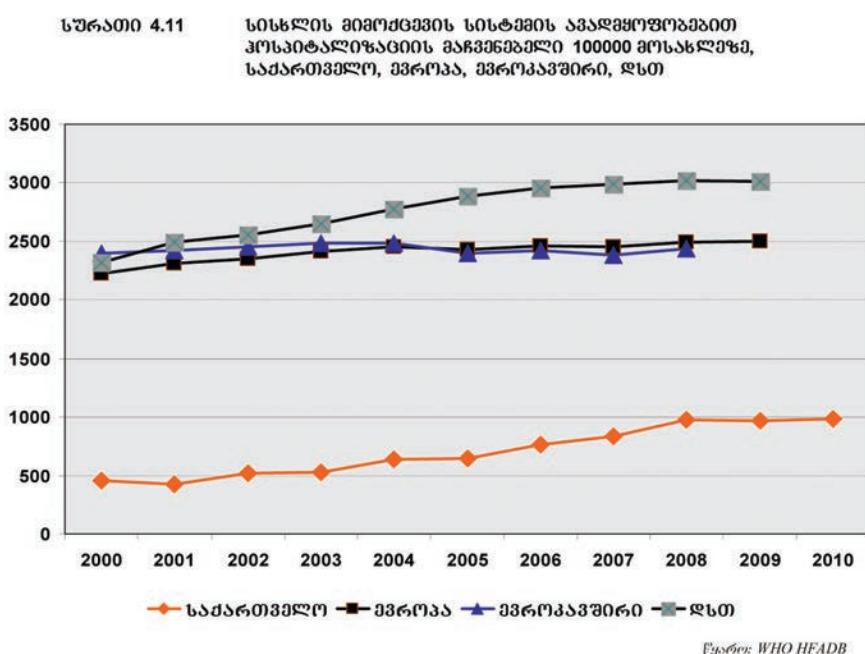
საქართველოში 2000-2010 წლების ავადმყოფობების გავრცელება ასახავს სისხლის მიმოქცევის ავადმყოფების პრევალენტობის ზრდის ტენდენციას რაც აიხსნება არა მხოლოდ ინციდენტობის რეალური ზრდით, არამედ, ნინა წლებთან შედარებით, მონაცემების შეგროვების გაუმჯობესებით. რუტინული სამედიცინო სტატისტიკის მონაცემებით, სისხლის მიმოქცევის ავადმყოფობების კლასში ყველაზე მაღალი პრევალენტობით გამოირჩევა ჰიპერტენზია, გულის იშემიური ავადმყოფია და ცერებროვასკულური ავადმყოფობა (იხ. სურათი 4.10).

სურათი 4.10 სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობის გავრცელება, საქართველო

სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობების სტრუქტურაში ყველაზე მნიშვნელოვანი წილი ჰიპერტენზიულ ავადმყოფობას – 57,1% (პრევალენტობა – 4335,9, ინციდენტობა – 1182,5), გულის იშემიურ ავადმყოფობას – 26,3% (პრევალენტობა – 1993,7, ინციდენტობა – 558,5) და ცერებროვასკულურ ავადმყოფობებს – 4,4% (პრევალენტობა – 333,7, ინციდენტობა – 112,7) ეკავა.

2010 წელს, 2009 წელთან შედარებით, სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობების დიაგნოზით ჰოსპიტალიზაციათა რაოდენობამ 2,5%-ით მოიმატა. ჰოსპიტალიზაციის დონე 100000 სულ მოსახლეზე 986,1 შეადგენდა, რაც თითქმის 3-ჯერ ნაკლები იყო, ვიდრე დსთ-ს ქვეყნებში და 2,5-ჯერ ნაკლები, ვიდრე ევროკავშირის ქვეყნებში. ლეტალობის მაჩვენებელი, ნინა წელთან შედარებით, მნიშვნელოვნად არ შეცვლილა (იხ. სურათი 4.11).

საქართველოში სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობების კლასში მაღალი ლეტალობა აღინიშნა ფილტვისმიერი გულის და ფილტვის სისხლძარღვოვანი (21,3%) და ცერებროვასკულური ავადმყოფობების (15,5 %) ჯგუფებში.

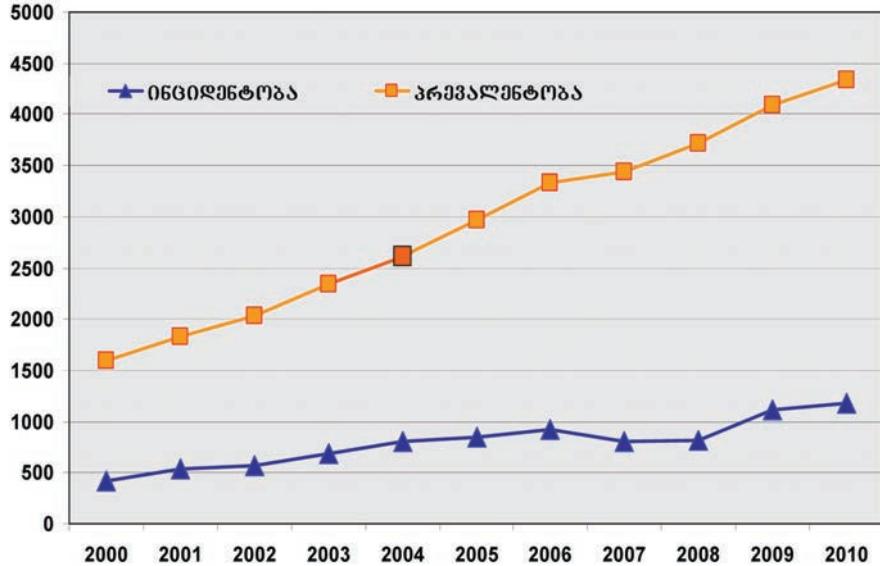
ჰიპერტენზიული ავადმყოფობა

არტერიული ჰიპერტენზია სიკვდილიანობის და ავადობის ნამყვან მიზეზს ნარმოადგენს მსოფლიოში.

University of Wisconsin School of Medicine and Public Health (2007)

საქართველოში 2000–2010 წლებში ჰიპერტენზიის წილი სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობების სტრუქტურაში 48%–დან 57%–მდე ვარირებდა. ჰიპერტენზიული ავადმყოფობების პრევალენტობის და ინციდენტობის მაჩვენებლები ზრდის დინამიკით ხასიათდებოდა და 2010 წელს, ნინა წელთან შედარებით, მათი მნიშვნელობა, შესაბამისად, 8%–ით და 7%–ით გაიზარდა (იხ. სურათი 4.12).

სურათი 4.12 პიპერტენზიული ავადმყოფობის გავრცელება,
საქართველო

2006–2007 წლებში, საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტროს და ჯანმო–ს ხელშეწყობით, ჩატარდა კვლევა „არაგადამდები ავადმყოფობების რისკ–ფაქტორები საქართველოში“. კვლევის შედეგების მიხედვით, მაღალი არტერიული წნევა რესპონდენტთა 34%-ში დაფიქსირდა.

2010წელს, საქართველოში დაავადებათა კონტროლის დასაზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრის მიერ, ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის და ევროკავშირის მხარდაჭერით, ჩატარდა პირველი ფართომასშტაბიანი კვლევა „არაგადამდებ ავადმყოფობათა რისკ–ფაქტორების კვლევა“ (STEPS-2010). კვლევის რესპონდენტთა 33,4%-ს (მამაკაცების 37% და ქალების 30%) აღმოაჩნდა ჩამოყალიბებული ან პოტენციური ჰიპერტენზია. ჰიპერტენზის დიაგნოზის მქონე გამოკითხულების 61,1% არ ღებულობდა ადეკვატურ ანტიჰიპერტენზიულ მკურნალობას.

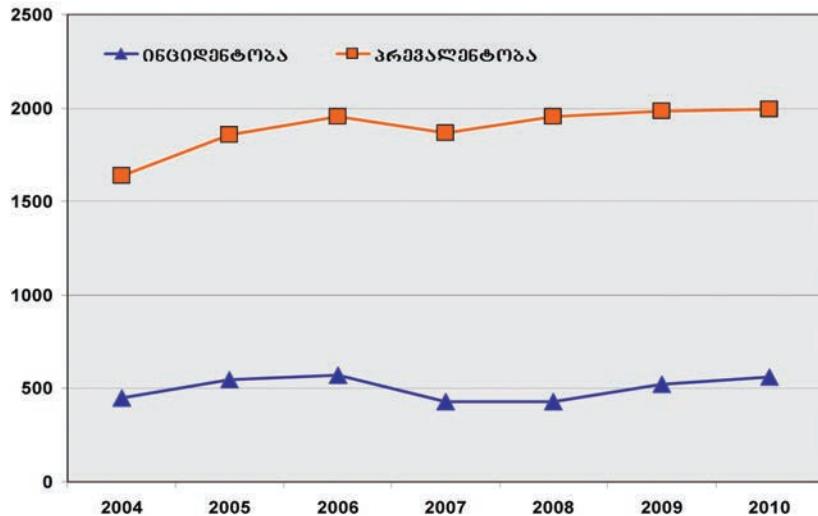
2009–2011 წლების EUROPREV კვლევამ აჩვენა, რომ საქართველოში პაციენტთა უმეტესობა პირველადი ჯანდაცვის დაწესებულებებს მაღალი არტერიული წნევის გამო მიმართავს.

გულის იშემიური ავადმყოფობები

სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობების სტრუქტურაში გულის იშემიურ ავადმყოფები მეორე წამყვან ადგილს იკავებს. 2010 წელს ეს წილი 26,3%-ს შეადგინდა.

გულის იშემიური ავადმყოფების პრევალენტობის მაჩვენებლები უმნიშვნელო მზარდი დინამიკით ხასიათდება. 2010 წელს, გულის იშემიური ავადმყოფობების პრევალენტობის მაჩვენებელი წლის ბოლოსთვის - 993,7, ინციდენტობის კი – 558,5 შეადგინდა (იხ. სურათი 4.13).

სურათი 4.13 გულის იშემიური ავადმყოფობების სტრუქტურაში რეგისტრირებული შემთხვევების გამოცვლება, საქართველო

გულის იშემიური ავადმყოფობების სტრუქტურაში რეგისტრირებული შემთხვევების 33,7% და ახალი შემთხვევების 39,0% სტენოკარდიაზე მოდის.

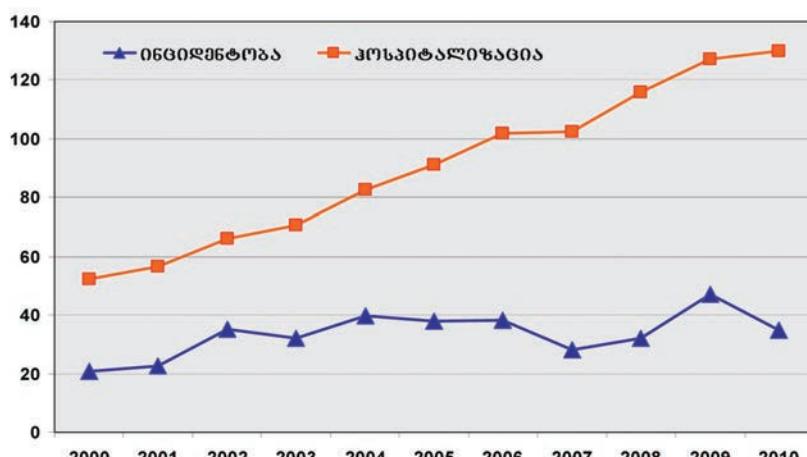
მიოკარდიუმის მცვავი ინციდენტი

გულის იშემიურ ავადმყოფობას ეწოდება ”ავადმყოფობა №1” – განვითარებული ქვეყნების სიკვდილის მიზეზების ჩამონათვალში მას პირველი ადგილი უკავია. ჯანმო-ს სტატისტიკის თანახმად, ყოველწლიურად მიოკარდიოუმის პირველადი ინფარქტით კვდება ავადმყოფების 25%, განმეორებითით კი – 50%.

www.who.tobacco/research/heart_disease/en/

2010 წელს, საქართველოში მიოკარდიუმის მწვავე ინფარქტის ინციდენტობა 34.7 შეადგინდა, რაც 2009 წლის მონაცემებთან შედარებით 26%-ით ნაკლებია. ჰოსპიტალიზებული იყო სულ 5790 ავადმყოფი (ჰოსპიტალიზაციის დონე 100000 მოსახლეზე – 130.0), ლეტალობის მაჩვენებელი – 9.4% (იხ. სურათი 4.14).

სურათი 4.14 მიოკარდიუმის მცვავი ინციდენტი, ინციდენტობას და არსაიტალიზაციის მაჩვენებელი 100000 მოსახლეში, საქართველო

მიოკარდიუმის მწვავე ინფარქტის დიაგნოზით, ავადმყოფობის დაწყების პირველ 24 საათში ჰოსპიტალიზებულ იქნა 2673 ავადმყოფი (46% მწვავე ინფარქტის დიაგნოზით ჰოსპიტალიზებულ ავადმყოფთა საერთო რაოდენობიდან, რაც 25%-ით მეტია, ვიდრე 2009 წელს).

ინსულინი

მთელ მსოფლიოში ინსულტი საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის უმთავრეს პრობლემას - მოზრდილი მოსახლეობის ხანგრძლივი უუნარობის ნამყვანდა სიკვდილიანობის მეორე, ყველაზე გავრცელებულ მიზეზს. წარმოადგენს.

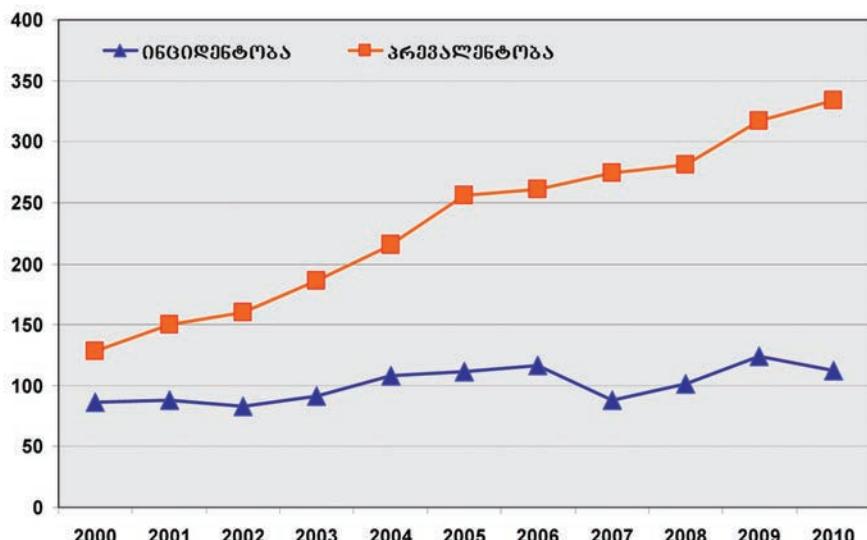
Department of Medicine, University of Auckland, New Zealand

2010 წელს, სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობების სტრუქტურაში ცერებროვასკულურმა ავადმყოფობებმა 4,4% შეადგინა. წინა წელთან შედარებით, ინციდენტობის მაჩვენებელი (112,7) 9%-ით არის შემცირებული.

2010 წელს რეგისტრირებულია ცერებროვასკულური ავადმყოფობების 14861 შემთხვევა (პრევალუნტობის მაჩვენებელი – 333,7), პრევალუნტობა ზრდის ტენდენციით ხასიათდება და 2009 წელთან შედარებით, 5,1%-ით გაიზარდა (იხ. სურათი 4.15).

სურათი 4.15

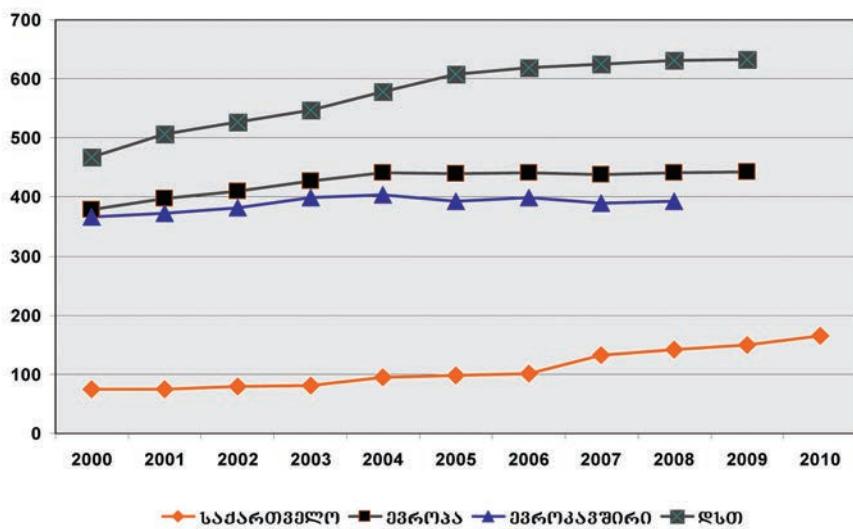
ცერებროვასკულური დაავადებები, ინციდენტობის და პრევალუნტობის გარვევალები 100000 მოსახლეზე, საბარითოდ

2010 წელს, ჰოსპიტალიზებული იყო 7383 ავადმყოფი (ჰოსპიტალიზაციის მაჩვენებელი – 165,8, რაც 11%-ით აღემატება წინა წლის მაჩვენებელს) (იხ. სურათი 4.16). ლეტალობის მაჩვენებელი (15,5) 13,5%-ით ნაკლები იყო წინა წელთან შედარებით.

სურათი 4.16

ცენტრალური ავაღმყოფების დიაგნოზი
კოსატალიზაციის განვითარები 100000 მოსახლეზე,
საქართველო, ვეროაა, ვეროპავშირი, დსთ

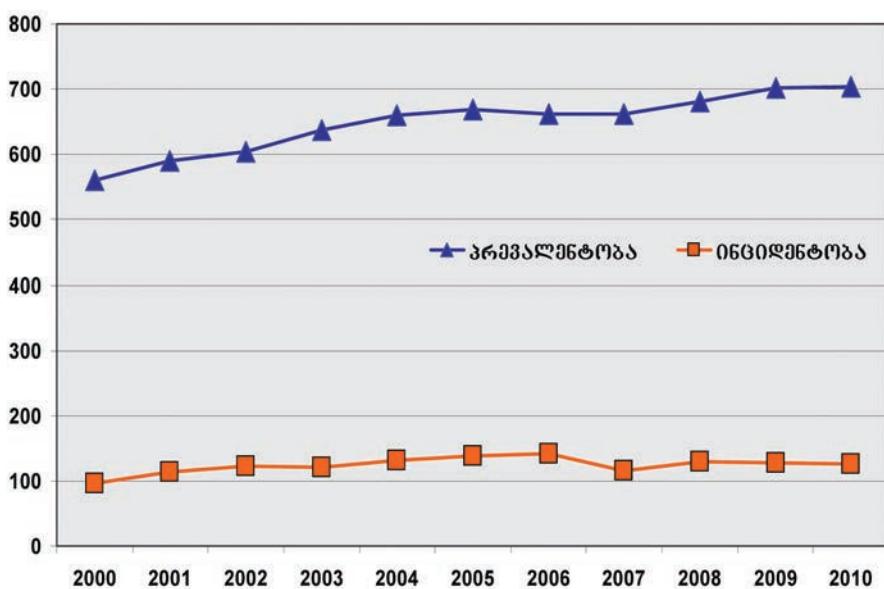
წყარო: WHO/HFADB

ავტოსეპიანი სიმსიცხვები

საანგარიშო წლის ბოლოს, საქართველოში ავთვისებიანი სიმსიცხვების დიაგნოზით აღრიცხვაზე იმყოფებოდა 31370 ავადმყოფი (პრევალენტობა – 1015,3). სიცოცხლეში პირველად დადგენილი დიაგნოზით რეგისტრირებულია 5628 ავადმყოფი (ინციდენტობა – 126,4), მათ შორის 50,9% - ქალია, 49,1% - მამაკაცი (იხ. სურათი 4.17).

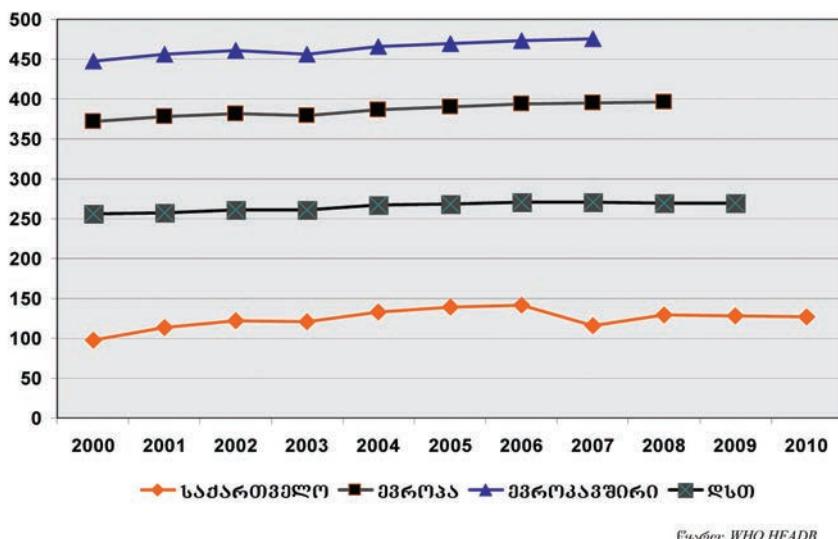
სურათი 4.17

ავტოსეპიანი სიმსიცხვების გამოვლენა, საქართველო

ინციდენტობის მაჩვენებელი 2-ჯერ დაბალია, ვიდრე დსთ - ს ქვეყნებში და თითქმის 4-ჯერ დაბალი, ვიდრე ევროკავშირის ქვეყნებში. პრევალენტობა, როგორც დსთ-ს, ისე ევროკავშირის ქვეყნებთან შედარებით 2-ჯერ დაბალი იყო (იხ. სურათი 4.18).

სურათი 4.18 ავტოსეპიანი სიმსივნეების ინციდენტობის მაჩვენებელი
100000 მოსახლეზე, საქართველო, ევროპა, ევროპაშირი,
დსტ

ავთვისებიანი სიმსივნეების პრევალენტობის მაჩვენებელი 100 მოსახლეზე

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
საქართველო	0.56	0.59	0.61	0.64	0.67	0.67	0.66	0.66	0.68	0.7
ევროპა	1.31	1.36	1.4	1.43	1.48	1.52	1.55	NA	NA	NA
დსტ	1.21	1.24	1.27	1.3	1.33	1.37	1.42	1.43	1.44	1.45

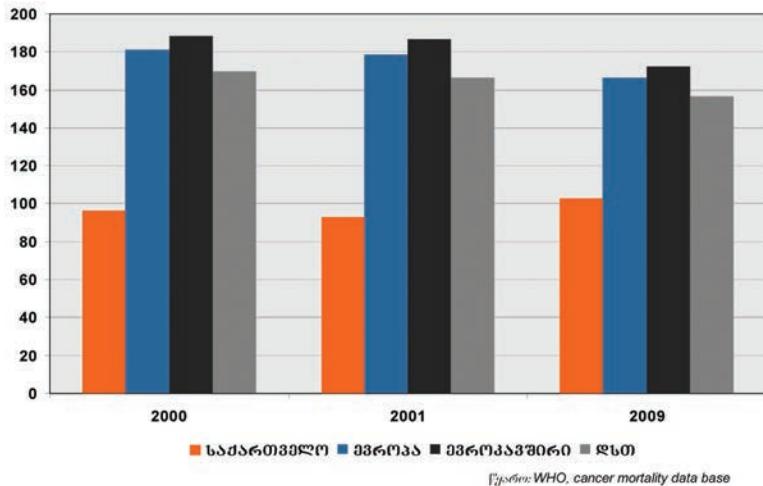
2010 წელს, ახალწარმონაქმნების დიაგნოზით 14447 ავადმყოფი იყო ჰოსპიტალიზებული (ჰოსპიტალიზაციის მაჩვენებელი – 324,4, ლეტალობა – 2,5). საქართველოში ჰოსპიტალიზაციის მაჩვენებელი ევროპის მაჩვენებელთან შედარებით 4-ჯერ და დსტ-ს ქვეყნებთან შედარებით 3-ჯერ დაბალი იყო.

ავთვისებიანი სიმსივნეებით ჰოსპიტალიზაციის მაჩვენებელი 100000 მოსახლეზე

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
საქართველო	201.0	197.3	200.5	198.5	217.7	214.5	235.5	254.7	297.3	337.2
ევროპა	1185.5	1214.3	1256.9	1292.9	1313.6	1310.1	1329.5	1337.6	1355.5	1356.5
ევროკავშირი	1554.8	1584.2	1610.9	1650.8	1657.5	1641.6	1649.9	1640.1	1661.0	NA
დსტ	762.5	786.3	852.8	880.9	918.8	941.8	973.5	983.1	995.1	998.1

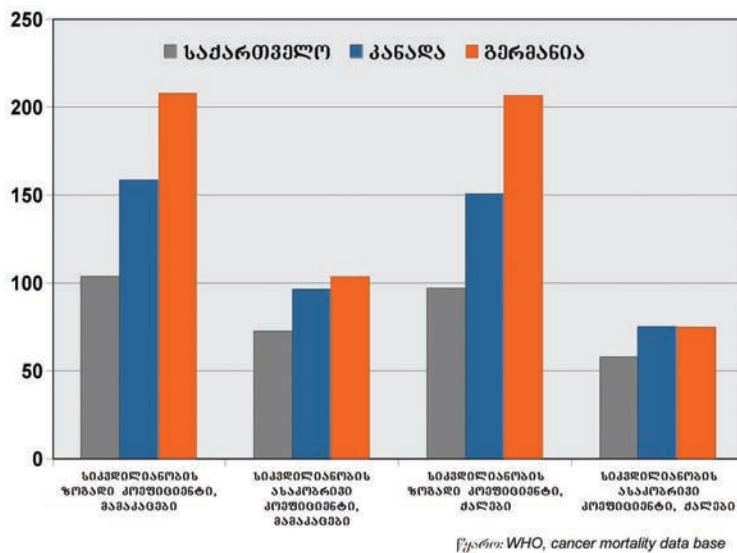
საქართველოში ავთვისებიანი ახალწარმონაქმნებით გამოწვეული სიკვდილიანობის სტანდარტიზებული მაჩვენებლები დაახლოებით ორჯერ ნაკლები იყო ევროპის რეგიონის, ევროკავშირის და დსტ-ს ქვეყნების მონაცემებთან შედარებით. ეს შესაძლებელია აიხნებოდეს გარდაცვალების მიზეზების არასწორი კოდირებით (იხ. სურათი 4.19).

სურათი 4.19
ავტოსეპიანი სიმსივნეებით გამოწვეული სიკვდილიანობის
სიკვდილიანობის სრადეართიზაციული განვითარები,
საქართველო, გვრცელა, გვრცელა 2000, 2001, 2009

ჯანმო-ს მონაცემების თანახმად, ავთვისებიანი ახალწარმონაქმნებით გამოწვეული სიკვდილიანობის საქართველოს მაჩვენებლები (ზოგადი და ასაკობრივი ჯგუფების მიხედვით) მნიშვნელოვნად დაბალი იყო განვითარებული ქვეყნების ანალოგიურ მაჩვენებლებთან შედარებით (იხ. სურათი 4.20).

სურათი 4.20
ავტოსეპიანი ახალწარმონაქმნებით გამოწვეული
სიკვდილიანობის განვითარება, საქართველო, კანადა,
გერმანია, 2009

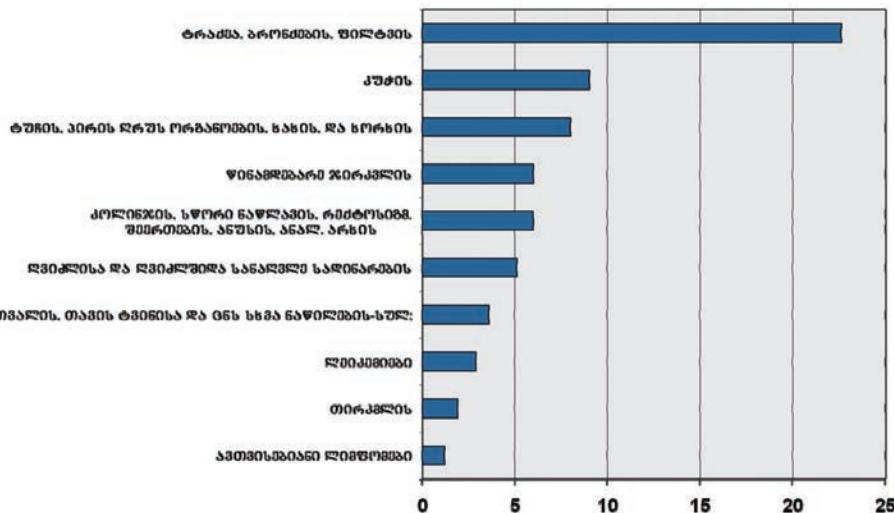
საანგარიშო წელს ავთვისებიანი სიმსივნეებით დაავადებულთა კონტინგენტიდან 12,8% გარდაიცვალა. გარდაცვლილთა 30,9%-ს დიაგნოზის დადგენიდან პირველივე წელს გარდაცვლილები შეადგედნენ.

2010 წელს, საქართველოში სიმსივნის დიაგნოზით ჰოსპიტალიზული იყო 14447 ავადმყოფი, მათ შორის 1003 ბავშვი. ჰოსპიტალიზაციის დონემ 100000 სულ მოსახლეზე 324,4 შეადგინა, რაც 3-ჯერ ნაკლებია, ვიდრე დასტ-ს ქვეყნებში და 4-ჯერ ნაკლებია, ვიდრე ევროკავშირის ქვეყნებში. ზოგადი ლეტალობის მაჩვენებელი - 2.5, ხოლო ბავშვებში - 1.1 იყო.

ჯანმო-ს მონაცემების თანახმად, საქართველოში, 2009 წელს ავთვისებიანი ახალწარმონაქმნებით გამოწვეული სიკვდილიანობის ასაკობრივი მაჩვენებლების სტრუქტურაში მამაკაცებში, წამყვანი ადგილი ტრაქეის, ბრონქების, ფილტვის და კუჭის ახალწარმონაქმნებს, ქალებში კი - სარძევე ჯირკვლის და საშვილოსნოს ავთვისებიან სიმსივნეებს ეკავა (იხ. სურათი 4.21; 4.22).

სურათი 4.21

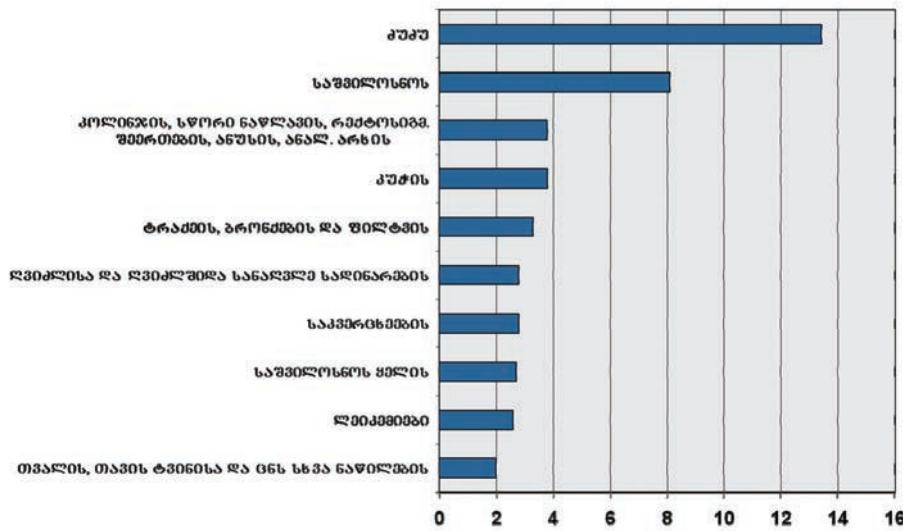
აპივთხებიანი ახალზარმონაქმნებით გამოწვეული სიკვდილიანობის ათი მილიონიდი მიზანი მაგალითში, ასაკობრივი კოდებითი განაკვეთი, 2009

წყარო: WHO, cancer mortality data base

სურათი 4.22

აპივთხებიანი ახალზარმონაქმნებით გამოწვეული სიკვდილიანობის ათი მილიონიდი მიზანი კალებაში, ასაკობრივი კოდებითი განაკვეთი, 2009

წყარო: WHO, cancer mortality data base

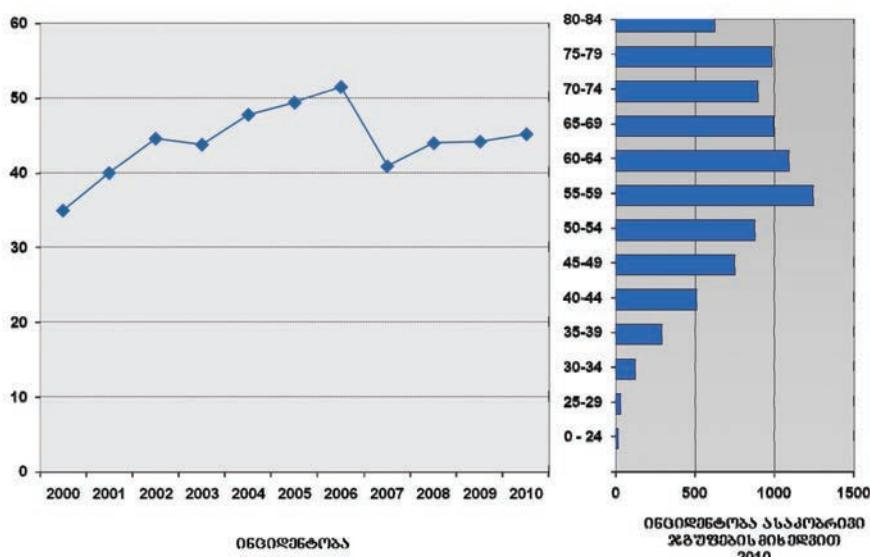
სარძევე ჯირკვლის ავთვისების ახალნარმნაქვები

ქალებში სარძევე ჯირკვლის კიბო ყველაზე გავრცელებულ ახალწარმონაქმნეს წარმოადგენს – მსოფლიოში ყოველწლიურად 1,38 მილიონი შემთხვევა დიაგნოსტირდება და აქედან მიახლოებით 458,000 ქალი კვდება. განვითარებულ ქვეყნებში 20–59 წლის ქალებს შორის სიკვდილის ძირითად მიზეზს სარძევე ჯირკვლის კიბო წარმოადგენს.

Globocan 2008, IARC, 2010

2010 წელს, ქალებში ახლად გამოვლენილ ავთვისებიან სიმსიცნეებში სარძევე ჯირკვლის ნილმა 36,8% შეადგინა. საანგარიშო წლის ბოლოს, სარძევე ჯირკვლის ავთვისებიან სიმსიცნეების დიაგნოზით აღრიცხვაზე იმყოფებოდა 9139 ავადმყოფი (პრევალენტობა – 391.4). სიცოცხლეში პირველად დადგინდონი დიაგნოზით დარღვესტრირდა 1055 ავადმყოფი (ინგუიდენტობა – 45.2) (იხ. სურათი 4.23).

სურათი 4.23 სარეკლამო სიმსივნეების ახალი გეგმები
მაღლატ, საქართველო

2010 წელს, ახლად გამოვლენილი სარძევე ჯირკვლის ავთვისებიანი სიმსივნეების სტრუქტურა სტადიების მიხედვით შემდეგნაირია: I სტადია – 6,1%, II სტადია – 36,5%, III სტადია – 31,6%, IV სტადია – 23,3%, უცნობი სტადიის დიაგნოსტირება – 2,6%. პირველად აღრიცხულთაგან დიაგნოზის დადგინდან პირველ წელიწადში გარდაიკვალა 17,5%.

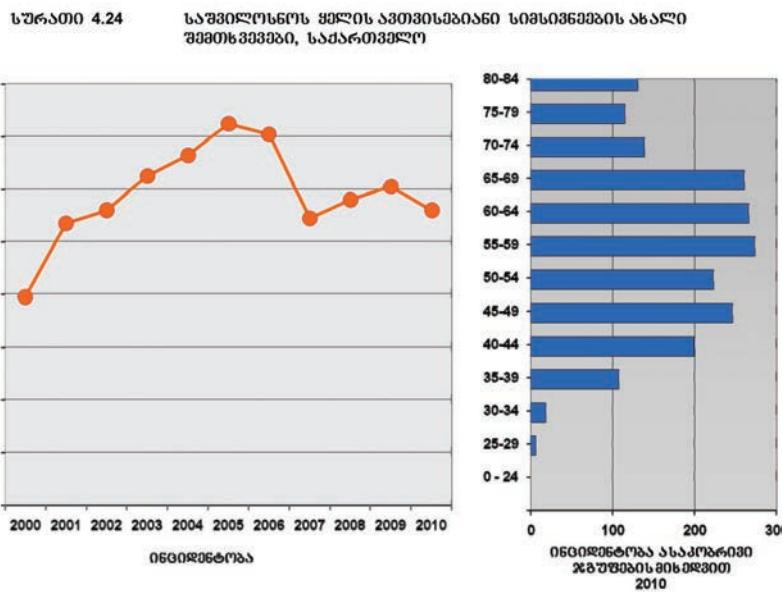
სამართლოსნო ყელის პირი

საშვილოსნოს ყელის კიბო მეორე ყველაზე გავრცელებული ავთვისებიანი ახალწარმონაქმნია მსოფლიოში. ამავადმყოფობის ნამყვანისკ-ფაქტორს ნარმოადგენს ადამიანის პაპილომავირუსით ინფიცირება. მიუხედავად მიმდინარე პრევენციული ღონისძიებისა (სექსუალური ქცევის შეცვლა, ვაქცინაცია) და ადრეულ სტადიაზე გამოვლებისა, ყოველწლიურად დიაგნოსტირებული 529,000 შემთხვევიდან 274,000 ლეტალური გამოსავლით მთავრდება.

Globocan 2008, IARC, 2010

საანგარიშო წლის ბოლოს, საშვილოსნოს ყელის ავთვისებიანი სიმსივნების დიაგნოზით აღრიცხვაზე 2449 ავადმყოფი იმყოფებოდა (პრევალუტობა – 105.0). სიცოცხლეში პირველად დადგენილი დიაგნოზით თარჯისტრირდა 261 ავადმყოფი (ინციდენტობა – 11.2) (იხ. სურათი 4.24). საშვილოსნოს

ყელის ავთვისებიანი ახალწარმონაქმნების ინციდენტობის კლების ტენდენცია, სავარაუდოდ, განპირობებულია საქართველოში 2006 წლიდან ამოქმედებული რეპროდუქციული ტრაქტის კიბოს პრევენციისა და ნაადრევი დიაგნოსტიკის სახელმწიფო პროგრამით, რომელიც სარძევე ჯირკვლის და საშვილოსნოს ყელის კიბოს პრევენცია/გამოვლენაზე არის მიმართული.

2010 წელს, საშვილოსნოს ყელის ახლად გამოვლენილი ავთვისებიანი სიმსივნეების სტრუქტურა სტადიების მოხედვით შემდეგნაირია: I სტადია – 12,6%, II სტადია – 29,5%, III სტადია – 34,9%, IV სტადია – 19,9%, უცნობი სტადიის დიაგნოსტირება – 3,1%. პირველად აღრიცხულთაგან დიაგნოზის დადგენიდან პირველ წელიწადში გარდაიცვალა 23,4%.

ტრაქეას, ბრონქების და ფილტვის კიბო

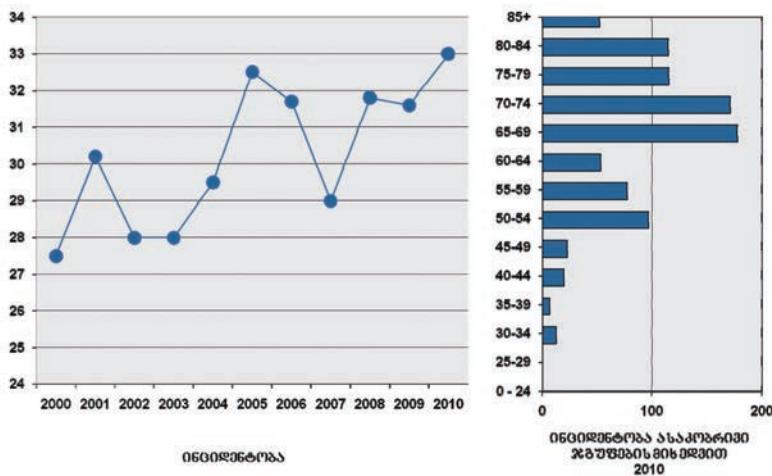
ფილტვის კიბო მიჩნეულია ყველაზე ვავრცელებულ ავთვისებიან სიმსივნედ. მსოფლიოში 2008 წელს 1,4 მილიონი სიკვდილი ფილტვის კიბოს დიაგნოზით იყო განპირობებული.

Globocan 2008

ტრაქეას, ბრონქების და ფილტვის კიბოს დიაგნოზით აღრიცხვაზე იმყოფებოდა 1532 ავადმყოფი (პრევალენტობა – 34,0). სიცოცხლეში პირველად დადგენილი დიაგნოზით რეგისტრირებულ ავადმყოფთა შორის 87,8% მამაკაცი იყო (ინციდენტობა – 33,0). მამაკაცებში სიცოცხლეში პირველად დადგენილი ავთვისებიანი სიმსივნეების სტრუქტურაში 25% ტრაქეა, ბრონქების და ფილტვის სიმსივნეებზე მოდიოდა.

2010 წელს, ტრაქეის, ბრონქების და ფილტვის ახლად გამოვლენილი ავთვისებიანი სიმსივნეების სტრუქტურა სტადიების მოხედვით შემდეგნაირია: I სტადია – 1,1%, II სტადია – 9,9%, III სტადია – 14,1%, IV სტადია – 70,5%, უცნობი სტადიის დიაგნოსტირება – 4,4%. პირველად აღრიცხულთაგან დიაგნოზის დადგენიდან პირველ წელიწადში გარდაიცვალა 41,8% (იხ. სურათი 4.25).

სურათი 4.25

თრაქეას, ბრონქიის, ჰილტონის, ავტოსევიანის ავთვისებიანი
სიმსიმების ახალი გენოსევიანი განაკავევაზო, საქართველო

დიაპეზი

მსოფლიოში 285 მილიონი ადამიანი დაავადებულია დიაბეტით, პროგნოზით, ეს რიცხვი 2030 წლისთვის 438 მილიონს მიაღწევს. დაბალი და სამუალო შემოსავლების მქონე ქვეწებში დიაბეტით დაავადებულები უმეტესად სამუალო ასაკის ადამიანები არიან, დიაბეტის მიზეზით გარდაცვალების შემთხვევების 80%-ზე მეტი ამავე ქვეწებში აღირიცხება.

CDC / Atlanta

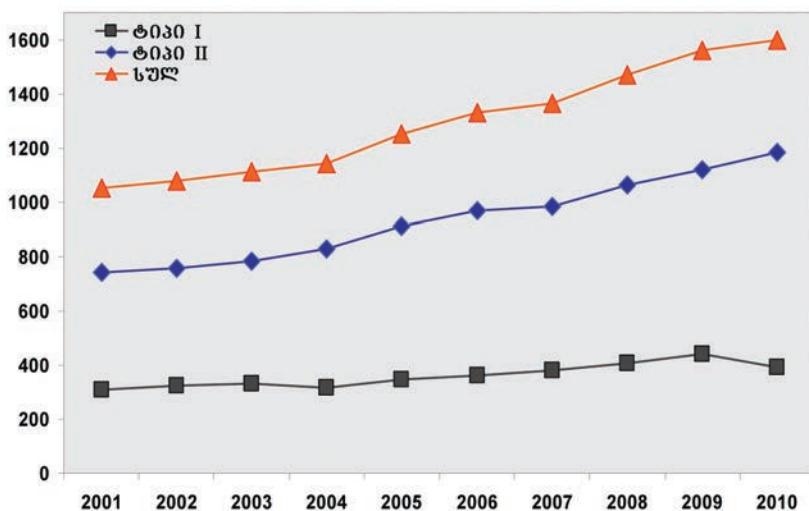
ჯანმო-ს შეფასებითი მონაცემების თანახმად, 2000 წელს, საქართველოში 200000 დიაბეტით დაავადებული იყო, 2030 წლისთვის ეს რიცხვი 223000 მიაღწევს. დკეც-ის მონაცემების თანახმად, 2005 წლიდან - 2010 წლამდე შაქრიანი დიაბეტის პრევალენტობა 1,4-ჯერ (შაქრიანი დიაბეტის ტიპი I პრევალენტობა 1,3-ჯერ, ხოლო შაქრიანი დიაბეტის ტიპი II პრევალენტობა 1,4-ჯერ) გაიზარდა. ამ მაჩვენებლების ზრდის რისკ-ფაქტორებად მიჩნეულია: არასათანადო კვება, სიმსუქნე, თამბაქოს მოხმარება, ალკოჰოლის ჭარბი მოხმარება, ჰიპერტენზია, გლუკოზის მიმართ არატოლერანტობა, სტრესი, იმუნიტეტის დაქვეითება და სხვა.

საქართველოში, 2010 წელს, შაქრიანი დიაბეტის 79525 შემთხვევა იყო რეგისტრირებული (პრევალენტობა - 1786,0), მათ შორის 11026 - ახლად გამოვლენილი (ინციდენტობა - 247,6). ინსულინდამოკიდებული შაქრიანი დიაბეტის (ტიპი I) 2894 ახალი შემთხვევა დაფიქსირდა (ინციდენტობა - 65,0), აქედან 35 - ბავშვებში (ინციდენტობა - 4,6). პრევალენტობის მაჩვენებელი თითქმის 3-ჯერ დაბალია, ვიდრე ევროკავშირში, და არის დასტ ქვეყნების დონეზე (იხ. სურათი 4.26).

ინსულინდამოუკიდებული შაქრიანი დიაბეტის (ტიპი II) 58282 შემთხვევა იყო აღრიცხული (პრევალენტობა - 1308,9), აქედან 7756 აღირიცხა სიცოცხლეში პირველად (ინციდენტობა - 174,2). ბავშვებში რეგისტრირებული შემთხვევების რაოდენობა 46 იყო (პრევალენტობა - 6,1), მათ შორის ახალი - 19 (ინციდენტობა - 2,5). 2009 წელთან შედარებით, ინციდენტობის მაჩვენებელი პრაქტიკულად არ შეცვლილა, პრევალენტობა წლის ბოლოსთვის უმნიშვნელოდ შემცირდა.

2010 წელს, საქართველოს სტაციონარებიდან შაქრიანი დიაბეტის დიაგნოზით გავიდა 2093 პაციენტი (ჰოსპიტალიზაციის დონე - 47,0), ლეტალობის მაჩვენებელი - 1,9%.

სურათი 4.26 შეძლების დიაბეტის პრევალენტრობის განვითარება
დიაბეტის აიას მიხედვით, საქართველო

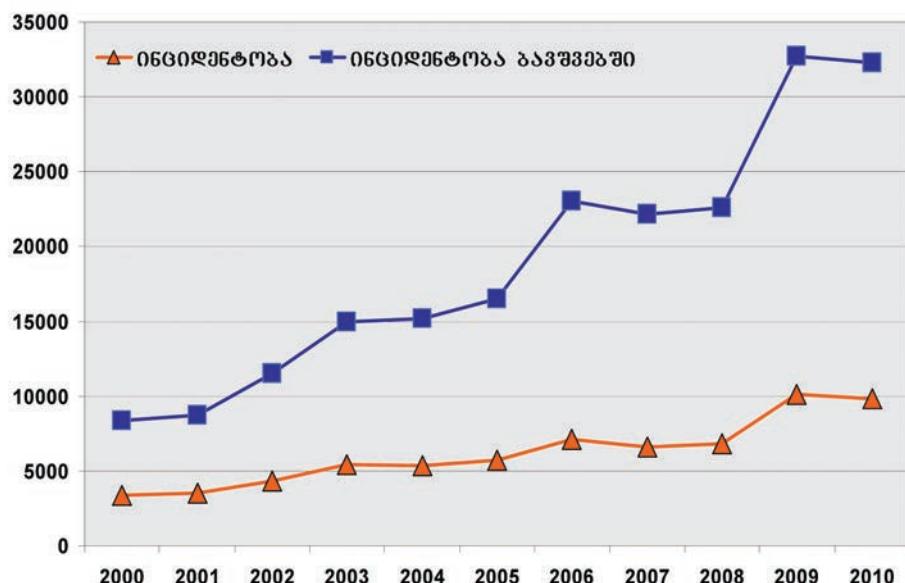

სასულიშვილი სისტემის ავადმყოფობის მაღალი და დაბალი დანართები

2010 წელს, საქართველოში სასუნთქი ორგანოების ავადობის მაჩვენებლები ტრადიციულად მაღალი იყო. ბავშვთა ავადობის 63,1%-ს სასუნქტი ორგანოების ავადმყოფობები შეადგენდა.

2009 წელთან შედარებით აღინიშნა სასუნთქი სისტემის ავადმყოფობების ავადობის მაჩვენებლების უმნიშვნელოდ შემცირება. სულ აღირიცხა 494 194 შემთხვევა (პრევალენტრობის მაჩვენებელი – 11098,5), მათ შორის 439 289 ახალი (ინციდენტობის მაჩვენებელი – 9865,5). სიცოცხლეში პირველად დადგენილი დიაგნოზით აღრიცხული ავადმყოფობების 55,6% ბავშვებზე მოდიოდა. ბავშვებში ინციდენტობის მაჩვენებელი კვლავ მაღალი დარჩა – 32 304,7 (იხ. სურათი 4.27).

სურათი 4.27 სასულიშვილი სისტემის ავადმყოფობის ინციდენტობა,
საქართველო

სასუნთქი სისტემის ავადმყოფობების დიაგნოზით 2010 წელს სტაციონარიდან გავიდა 52446 ავადმყოფი (ჰოსპიტალიზაციის დონე – 1177,8, ლეტალობა – 1,0%), მათ შორის 40963 ბავშვი (ჰოსპიტალიზაციის დონე – 5414,8, ლეტალობა – 1,7%).

რესპირაციული სისტემის ეროვნული ავადმყოფობები (CRD)

ქრონიკული რესპირატორული ავადმყოფობები (CRD) ხასიათდება მაღალი ავადობით და მძიმე ეკონომიკური ტვირთით. ქრონიკული რესპირატორული ავადმყოფობები ქმნიან სერიოზულ პრობლემებს საზოგადოებრივი ჯანდაცვისთვის მთელ მსოფლიოში, განსაკუთრებით კი – განვითარებადი ქვეყნებისთვის და მოწყვლადი მოსახლეობითვის.

ჯანმო-ს 53 ასამბლეაზე აღიარებულ იქნა მოსახლეობისთვის ქრონიკული ავადმყოფობებით მინიჭებული უდიდესი ზიანი და ქრონიკული ავადმყოფობების კონტროლის და პრევენციის პრიორიტეტი, განსაკუთრებით განვითარებად ქვეყნებში. ეს გახდა საფუძველი ჯანმო - ს გლობალური აღიანსი ქრონიკული რესპირატორული ავადმყოფობების ნინააღმდეგ (GARD) ჩამოყალიბებისთვის.

WHO, Fifty-Third World Health Assembly

სასუნთქი სისტემის ავადმყოფობების სტრუქტურაში მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია რესპირაციული სისტემის ქრონიკული ავადმყოფობების (CRD) ჯგუფს, რომელიც აერთიანებს ასთმას, სასუნთქი სისტემის ალერგიულ ავადმყოფობებს, ფილტვის ქრონიკულ ობსტრუქციულ ავადმყოფობებს, ფილტვის პროფესიულ ავადმყოფობებს და პულმონარულ ჰიპერტენზიას.

ფილტვის ეროვნული ობსტრუქციული ავადმყოფობა (COPD)

2004 წელს მსოფლიოში ფილტვის ქრონიკული ობსტრუქციული ავადმყოფობით 64 მილიონი ადამიანი იყო დაავადებული. 2005 წელს ამ დაავადებით 3 მილიონი ადამიანი გარდაიცვალა, რაც ზოგადი სიკვდილიანობის 5%-ს შეადგენდა და ძირითადად დაბალი და საშუალო შემოსავლის მქონე ქვეყნებზე მოდიოდა.

ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის პროგნოზით, ფილტვის ქრონიკული ობსტრუქციული ავადმყოფობა, მსოფლიო მასშტაბით, სიკვდილიანობის მიზეზებს შორის 2030 წლისთვის მესამე ადგილს დაიკავებს.

WHO, Fifty-Third World Health Assembly

საანგარიშო წელს საქართველოს მთლიან მოსახლეობაში ფილტვის ქრონიკული ობსტრუქციული ავადმყოფობების წილში ქვედა სასუნთქი გზების ქრონიკული ავადმყოფობების 55,9% შეადგინა (ბავშვებში – 60,4%).

ფილტვის ქრონიკული ობსტრუქციული ავადმყოფობების სტრუქტურაში 77,4% ქრონიკულ და დაუზუსტებელ ბრონქიტზე მოდიოდა (პრევალენტობა - 424,7, ინციდენტობა - 168,7). ბავშვებში ეს პროცენტი უფრო მაღალი იყო და 84,5%-ს გაუტოლდა (პრევალენტობა - 387,4, ინციდენტობა - 247,5).

2009 წელთან შედარებით, ქრონიკული და დაუზუსტებელი ბრონქიტით ავადობის მაჩვენებლები უმნიშვნელოდ შემცირებულია, როგორც მთელ მოსახლეობაში, ისე ბავშვებში.

2006 წელს ჩატარებული კვლევის „ქრონიკული რესპირაციული ავადმყოფობების კვლევა პირველადი ჯანდაცვის დონეზე საქართველოში“ (WHO, GARD, ARIA) მონაცემებით, ფილტვის ქრონიკული ობსტრუქციული ავადმყოფობების დიაგნოზი დაისვა 67,4%-ში, მათ შორის 32% – ავადმყოფობის III სტადია იყო.

2008–2009 წლებში საქართველოში ჩატარებულმა გლობალური ალიანსის რესპირატორული ავადმყოფობების წინაამღმდეგ პილოტურმა კვლევამ აჩვენა, რომ ფილტვის ქრონიკული ობსტრუქციული ავადმყოფობების პრევალენტობა ხუთჯერ აღემატებოდა ოფიციალური სტატისტიკის მონაცემებს.

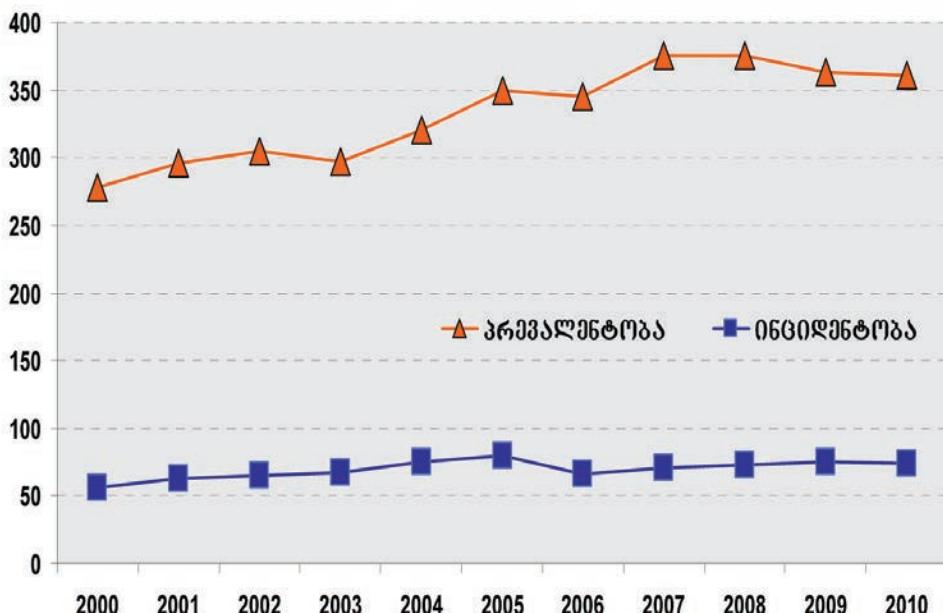
ასთმა

გლობალურად ასთმა საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის მნიშვნელოვან პრობლემას წარმოადგენს. მსოფლიოში დაახლოებით 235 მილიონი ადამიანი ასთმით არის დაავადებული. ბავშვებში ეს ყველაზე გავრცელებული ქრონიკული დაავადებაა.

WHO, Fifty-Third World Health Assembly

2010 წელს, საქართველოში რეგისტრირებულია ასთმის და ასთმური სტატუსის 16078 შემთხვევა (პრევალენტობის მაჩვენებელი - 361,1), მათ შორის 3285 – ახალი (ინციდენტობის მაჩვენებელი - 73,8). 2009 წელთან შედარებით, ასთმის და ასთმური სტატუსის პრავალენტობის და ინციდენტობის მაჩვენებლები მთლიან მოსახლეობაში თითქმის არ შეცვლილა, ბავშვებში ინციდენტობის მაჩვენებლების შემცირება თითქმის 10% - ს შეადგენდა (იხ. სურათი 4.28). ასთმის წილი, სუნთქვის ორგანოების ავადმყოფობებში 3,3%-ს, ხოლო ქვედა სასუნთქი გზების ქრონიკული ავადმყოფობების ჯგუფში - 36,8 %-ს შეადგენდა.

სურათი 4.28 პროცენტული ასთმის და ასთმური სტატუსის გავრცელება, საქართველო

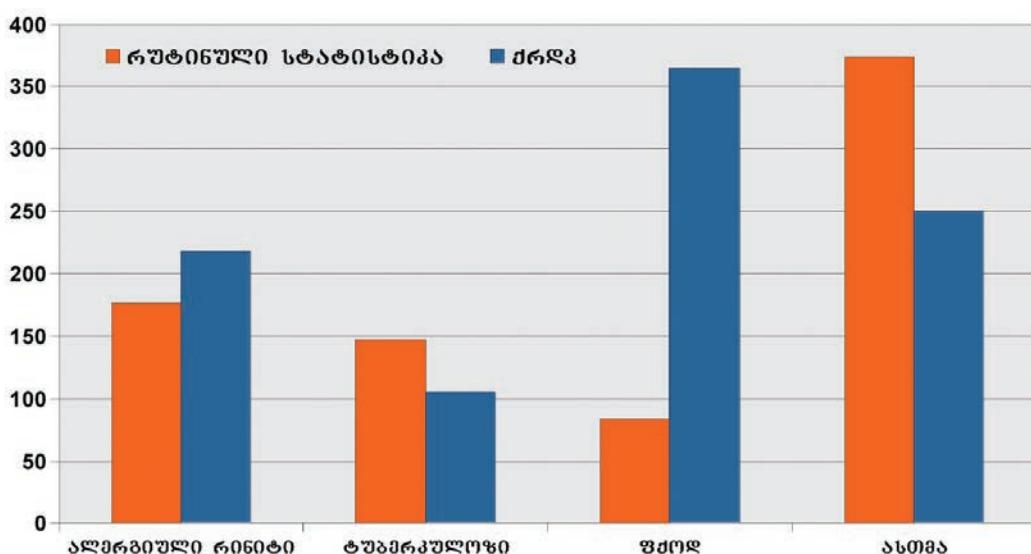

2006 წელს ჩატარებულმა კვლევამ - „ქრონიკული რესპირაციული ავადმყოფების კვლევა პირველადი ჯანდაცვის დონეზე საქართველოში“ (WHO, GARD, ARIA) აჩვენა, რომ ქრონიკულ რესპირაციულ ავადმყოფებს შორის ასთმის გავრცელება 4,8%-ს შეადგენდა. ამ პაციენტების 18,2%-ს დიაგნოზი პირველად კვლევის ფარგლებში დაესვა. ფილტვის ქრონიკული ობსტრუქციული ავადმყოფობის დიაგნოზი დაუდგინდა 67,4%-ს, მათ შორის მე-3 სტადია დიაგნოსტირებულების 32,2%-ს.

2008–2009 წლებში საქართველოში ჩატარებული GARD-ის პილოტური კვლევის ასთმის პრევალენტობის მონაცემები თითქმის არ განსხვავდებოდა ოფიციალური სტატისტიკის მონაცემებისაგან (იხ. სურათი 4.29). სამედიცინო სტატისტიკის მონაცემებით, 2010 წელს ასთმის პრევალენტობა 361.1, ინციდენტობა – 73.8-ის ტოლი იყო.

სურათი 4.29

მროვიაული რესპირატორული დაავადებების კვლევის
(ძრდებ) და რუტინული სტატისტიკის მონაცემთა შედარება,
მაჩვენებელი 100000 მოსახლეზე, საქართველო, 2008 – 2009

ცხრილი 4.31

სიმსიცვევების გავრცელება, საქართველო, 2000 – 2010

	სუკ			გავრცელები 0-15 წლამზე				
	რეგისტრირებულია წლის პოლიციელის	პრევალენობა	ასალი გამოსკვლევი	ინციდენტები	რეგისტრირებულია წლის პოლიციელის	პრევალენობა	ასალი გამოსკვლევი	ინციდენტები
2000	26415	597.9	5658	128.1	194	16.5	68	7.4
2001	29590	674.7	6927	157.4	222	21.0	93	10.2
2002	31225	716.6	7092	162.2	267	23.5	110	12.0
2003	32109	741.7	7117	164.4	269	24.3	123	13.4
2004	34858	807.2	8347	190.9	340	31.6	147	16.0
2005	36165	829.2	8364	191.3	405	40.9	166	21.0
2006	39063	888.2	9186	208.9	442	63.6	132	16.9
2007	40219	917.4	7445	169.7	433	68.2	111	14.5
2008	41748	952.3	7886	179.9	387	66.6	148	19.7
2009	44465	1008.1	13001	294.7	315	54.7	156	20.7
2010	45210	1015.3	11685	262.4	236	40.9	124	16.4

ცხრილი 4.32 ავთვისების დიმის სიმსიცვევების გავრცელება, საქართველო, 1995 – 2010

	რეგისტრირებულია წლის პოლიციელის	პრევალენობა	ახალი გამოსკვლევი	ინციდენტები
2000	24816	561.7	4292	97.1
2001	25991	592.6	4974	113.4
2002	26374	605.3	5332	122.4
2003	27610	637.8	5251	121.3
2004	28853	668.2	5726	132.6
2005	29241	670.4	6045	138.6
2006	29104	661.8	6200	141.0
2007	29065	663.0	5059	115.4
2008	29875	681.5	5658	129.1
2009	30954	701.8	5656	128.2
2010	31370	704.5	5628	126.4

ცხრილი 4.33

ავტოსერვისი სიმსივნეების გავრცელება
რაგიონების მიხედვით, საქართველო, 2010

	ნლის პოლოსთვის	არავალეფობა*	ახალი შემთხვევები	იცილებობა
აზერბაიჯანი	231	--	78	--
აჭარა	4019	1034.0	634	163.1
თბილისი	6646	574.2	1184	102.3
კახეთი	3937	971.4	561	138.4
იმერეთი	4782	680.8	884	125.9
სამეგრელო და ზემო სვანეთი	2318	487.4	660	138.8
შიდა ქართლი	3977	1275.5	403	129.2
ქვემო ქართლი	2374	472.2	571	113.6
გურია	1034	738.0	199	142.0
სამცხე - ჯავახეთი	1081	509.9	220	103.8
მცხეთა - მთიანეთი	682	625.1	134	122.8
რაჭა - ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	289	608.4	100	210.5
საქართველო	31370	704.5	5628	126.4

* პრევალუნტობა - საანგარიშო წლის ბოლოს მეთვალყურეობაზე მყოფ ავადმყოფთა რაოდენობა 100000 მოსახლეზე

ცხრილი 4.34

ავტოსერვისი სიმსივნეების ახალი შემთხვევების სტრუქტურა
ლოკალურადის და სერის მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010

ლოკალურადის	2009				2010			
	ქალი		მამაკაცი		ქალი		მამაკაცი	
	კალი შევალისვები	% საერთო რაოდი						
სულ	2962	100	2694	100	2868	100	2760	100
გათ მორის								
ტური, პირის ღრუს ორგანოები და ხახა	38	1.3	114	4.2	37	1.3	119	4.3
საჭმლის მომნებელების ორგანოები	554	18.7	716	26.6	532	18.5	681	24.7
სუსტევის და გულგარდის ორგანოები	145	4.9	853	31.7	108	3.8	895	32.4
ქვეყნი და სასახლის სამსახური	34	1.1	58	2.2	13	0.5	42	1.5
პარი	122	4.1	121	4.5	134	4.7	139	5.0
მეზოთელიუმი და რეილი ქსოვილები	33	1.1	39	1.4	33	1.2	32	1.2
სარძევი ჯირკვლი	1023	34.5	6	0.2	1055	36.8	2	0.1
სასტერი მოგანეობი	665	22.5	290	10.8	615	21.4	307	11.1
საშარდე სისტემა	54	1.8	181	6.7	60	2.1	224	8.1
თვეული, თვევის ტვინი და ცენტრალური ცერტული ცისტების სახვა ნაილები	64	2.2	84	3.1	62	2.2	74	2.7
ვარისეპრი და სხვა ენდოპრინული ჯირკვლები	45	1.5	13	0.5	46	1.6	22	0.8
ლიმფოიდური, სისხლმარტი და მონათესავი ქსოვილები	71	2.4	94	3.5	100	3.5	116	4.2
პრაზუსტად აღმიგრული, მერადი და დაუზუსტებელი ლოკალურადის	114	3.8	125	4.6	73	2.5	107	3.9

ცხრილი 4.35

ავტოსერვისი სიმძინეების ინციდენტობა ლოკალიზაციის და
სერვის მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010

ლოკალიზაცია	2009				2010			
	კალი		მაჩვაცე		კალი		მაჩვაცე	
	ურცველესობის მარაგი	ინციდენტობა						
სულ	2962	127.9	2694	128.6	2868	122.8	2760	130.3
გათ პორტ								
ტური, კიბის ღრუს ორგანოები და ხახა	38	1.6	114	5.4	37	1.6	119	5.6
საჯარის მომენტუმანი ორგანოები	554	23.9	716	34.2	532	22.8	681	32.2
სურველის და გულმარტის ორგანოები	145	6.3	853	40.7	108	4.6	895	42.3
ქვეყნის და სასახსრე ხროვა	34	1.5	58	2.8	13	0.6	42	2.0
კანი	122	5.3	121	5.8	134	5.7	139	6.6
მაზოთელუმი და რბილი ქსოვილები	33	1.4	39	1.9	33	1.4	32	1.5
სარძევი ჯირკვლი	1023	44.2	6	0.3	1055	45.2	2	0.1
სასერვ ინგრენები	665	28.7	290	13.8	615	26.3	307	14.5
საშარდე სისტემა	54	2.3	181	8.6	60	2.6	224	10.6
თვალი, თავის ტვინი და ცენტრალური ნერვული სისტემის სევა ნაწილები	64	2.8	84	4.0	62	2.7	74	3.5
ფარისებრი და სევა ენდოპრინელი ჯირკვლები	45	1.9	13	0.6	46	2.0	22	1.0
ლიმფოიდური. სისხლმგები და მონათესავი ქსოვილები	71	3.1	94	4.5	100	4.3	116	5.5
პრაზუსტად აღნიშული. მეორადი და დაუზუსტებელი ლოკალიზაცია	114	4.9	125	6.0	73	3.1	107	5.1

ცხრილი 4.36

ავტოსერვისი სიმძინეების ახალი შემთხვევების განაცილება
სტატიურის მიხედვით (%), საქართველო, 2006 – 2010

	I სტატია	II სტატია	III სტატია	IV სტატია	V ცენტრი
2006	4.7	25.7	22.0	43.3	4.3
2007	4.1	21.5	23.2	45.1	6.0
2008	6.0	21.5	23.2	45.1	4.1
2009	4.8	17.6	23.9	48.0	5.7
2010	4.5	20.5	25.1	45.0	4.9

ცხრილი 4.37

სარძევი პირკავლის ავთვისებიანი სიმსიცხვების ახალი
შემთხვევების განაწილება სტაზიების მიხედვით (%),
საქართველო, 2006 – 2010

	I სტაზია	II სტაზია	III სტაზია	IV სტაზია	უცნობი
2006	7.8	42.0	23.5	25.8	1.0
2007	5.7	39.6	25.2	26.8	4.0
2008	7.4	39.7	25.4	24.0	3.4
2009	7.1	32.0	29.3	28.5	3.2
2010	6.1	36.5	31.6	23.3	2.6

ცხრილი 4.38

საშვილოსნოს ყალის ავთვისებიანი სიმსიცხვების ახალი
შემთხვევების განაწილება სტაზიების მიხედვით (%),
საქართველო, 2006 – 2010

	I სტაზია	II სტაზია	III სტაზია	IV სტაზია	უცნობი
2006	11.0	38.8	23.2	24.8	2.2
2007	11.5	34.5	27.3	24.2	2.5
2008	12.4	36.0	22.1	25.1	4.5
2009	10.7	25.3	29.5	30.6	3.9
2010	12.6	29.5	34.9	19.9	3.1

ცხრილი 4.39

საჭმლის მომენტებები სისტემის სიმსიცხვების ახალი
შემთხვევების განაწილება სტაზიების მიხედვით (%),
საქართველო, 2006 – 2010

	I სტაზია	II სტაზია	III სტაზია	IV სტაზია	უცნობი
2006	0.2	13.8	20.9	61.2	3.8
2007	0.8	12.7	22.6	59.4	4.4
2008	1.3	10.9	19.7	63.7	4.5
2009	1.3	10.6	19.4	64.9	3.7
2010	1.7	9.6	21.2	62.3	5.1

ცხრილი 4.40

ტრაქას, გროვების, ფილტვის ავთვისებიანი სიმსიცხვების ახალი
შემთხვევების განაწილება სტაზიების მიხედვით (%),
საქართველო, 2006 – 2010

	I სტაზია	II სტაზია	III სტაზია	IV სტაზია	უცნობი
2006	0.7	9.6	18.7	69.2	1.8
2007	0.4	6.4	21.6	68.1	3.5
2008	0.8	8.4	19.8	67.1	3.9
2009	1.5	6.4	16.5	70.9	4.7
2010	1.1	9.9	14.1	70.5	4.4

**ცხრილი 4.41 ცინამდებარე პირკველის, სიმსიცვევების ახალი შემთხვევების
განაცილება სტადიონის მიხედვით (%), საქართველო, 2006 – 2010**

	I	II	III	IV	უფრობი
2006	2.2	17.5	18.9	59.6	1.8
2007	0.5	18.3	23.7	53.8	3.8
2008	0.5	15.1	18.5	60.5	5.4
2009	0.9	11.3	20.7	61.3	5.9
2010	3.1	14.6	24.4	55.5	2.4

**ცხრილი 4.42 კოლორეატული სიმსიცვევების ახალი შემთხვევების განაცილება
სტადიონის მიხედვით (%), საქართველო, 2006 – 2010**

	I	II	III	IV	უფრობი
2006	0.7	18.5	29.6	47.0	4.2
2007	0.8	21.3	27.3	46.4	4.1
2008	2.9	15.3	26.8	49.6	5.5
2009	1.8	15.5	28.5	48.2	6.0
2010	3.1	17.6	29.5	44.2	5.7

**ცხრილი 4.43 სარჩევი პირკველის ავთვისებიანი სიმსიცვევების
განვითარება ქალაპი, საქართველო, 2003 – 2010**

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ახალი შემთხვევების რაოდენობა	1007	1116	1156	1211	952	1015	1023	1055
ინციდენტობა 100000 ქალაპი	43.8	47.8	49.4	51.5	40.9	43.7	44.2	45.2
ტლის პოლის რეგისტრირებული შემთხვევების რაოდენობა	7614	7892	8174	8393	8448	8655	9019	9139
პრევალენტობა ტლის პოლის 100000 ქალაპი	329.6	341.7	353.9	363.4	366.0	375.3	389.4	391.4
გარდაცვლილთა რაოდენობა	626	719	677	595	602	617	628	613
სიპაზილიანობის მაჩვენებელი 100000 ქალაპი	27.1	31.1	29.3	25.8	26.1	26.8	27.1	25.3
გარდაცვლილ ქალთა % ტლის განვითარებისათვისტრირებული შემთხვევების რაოდენობიდან	7.6	8.2	7.5	6.3	6.4	6.5	6.4	6.2
პირველად აღრიცხულთაგან დიაგნოზის დადგენილან 1 წელში გარდაიცვალა	251	227	194	256	220	186	224	185
პირველად აღრიცხულთაგან დიაგნოზის დადგენილან 1 წელში გარდაიცვალილთა %	24.1	22.5	17.4	22.1	18.2	19.5	21.9	17.5

ცხრილი 4.44

საშვილოსნოს ყალის ავთვისებიანი სიმსიცეების გავრცელება,
საქართველო, 2003 – 2010

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ახალი შემთხვევების რაოდანობა	285	308	334	327	252	267	281	261
ინციდენტობა 100000 კალზე	12.5	13.3	14.5	14.1	10.9	11.6	12.1	11.2
ცლის პოლოს რეგისტრირებული შემთხვევების რაოდანობა	2306	2388	2374	2378	2372	2398	2464	2449
პრევალენტობა ცლის პოლოს 100000 კალზე	100.7	104.6	103.2	102.7	102.7	104.1	106.4	105.0
გარდაცვლილთა რაოდანობა	197	201	249	215	197	203	230	186
სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 100000 კალზე	8.5	8.8	10.8	9.3	8.5	8.8	9.9	8.0
გარდაცვლილ კალთა % ცლის განვალობაში რეგისტრირებული შემთხვევების რაოდანობიდან	7.8	7.7	9.2	8.0	7.5	7.7	8.4	6.9
პირველად აღრიცხულთაგან დიაგნოზის დადგენილან 1 წლის გარდაიცვალა	80	74	94	91	84	71	86	61
პირველად აღრიცხულთაგან დიაგნოზის დადგენილან 1 წლის დანართი გარდაიცვალილთა %	30.9	26.0	30.5	27.2	25.7	28.2	30.6	23.4

ცხრილი 4.45

საშვილოსნოს ყალის ავთვისებიანი სიმსიცეები, ახალი
შემთხვევების რაოდანობა რეგიონების მიხედვით,
საქართველო, 2000 – 2010

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
აფხაზეთი	5	2	2	5	4	6	5	2	4	6	8
აჭარა	11	18	14	26	25	27	24	17	19	25	20
თბილისი	45	68	80	74	70	70	81	71	72	56	52
კახეთი	14	23	19	38	31	28	45	23	29	36	24
იმერეთი	30	37	42	34	37	48	42	30	40	34	37
სამეგრელო	17	22	24	15	28	35	35	33	29	36	42
შიდა ქართლი	19	25	27	28	24	36	19	19	18	35	25
ქვემო ქართლი	14	17	18	19	41	39	24	27	31	20	21
გურია	10	8	9	8	12	16	14	9	5	8	7
სამცხე- ჯავახეთი	14	15	13	21	11	14	14	8	9	13	16
მცხეთა- მთიანეთი	4	7	7	10	17	14	19	12	10	8	8
რაჭ-ლეჩეთი და ქვემო სვანეთი	2	2	2	5	6	1	5	1	1	4	1
სენა უცყენები	1	5	2	2	2	0	0	0	0	0	0
საქართველო	186	249	259	285	308	334	327	252	267	281	261

ცხრილი 4.46

საშვილოსნოს ყველის ავთვისებიანი სიმსიცხვები, წლის პოლოს
აღრიცხვაზე მყოფ ავადგუროვთა რაოდანობა რეგიონების
მიხედვით, საქართველო, 2000 – 2010

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
აფხაზეთი	4	0	0	9	8	11	11	10	9	14	19
აჭარა	126	140	142	158	164	141	153	163	169	179	184
თბილისი	622	620	542	568	563	576	559	559	560	555	543
კახეთი	204	239	221	262	266	238	262	256	273	334	281
იმერეთი	409	405	382	375	385	377	392	386	375	373	356
სამეგრელო	180	191	193	179	191	209	211	215	222	195	203
შიდა ქართლი	215	210	214	231	234	257	263	270	277	296	307
ქვემო ქართლი	183	192	200	201	225	240	228	218	233	236	272
გურია	80	77	82	88	109	107	92	90	89	93	94
სამცხე- ჯავახეთი	94	98	106	120	109	102	91	95	98	101	102
მცხეთა- მთიანეთი	68	72	70	74	95	98	101	94	79	69	72
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	14	15	23	25	24	18	15	16	14	19	16
სენა უცყვებები	18	21	18	16	15	0	0	0	0	0	0
საქართველო	2217	2280	2193	2306	2388	2374	2378	2372	2398	2464	2449

ცხრილი 4.47

საშვილოსნოს ტანის ავთვისებიანი სიმსიცხვები რეგიონების
მიხედვით, ასაღი ვებთხოვების რაოდანობა,
საქართველო, 2000 – 2010

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
აფხაზეთი	4	0	0	1	1	3	3	3	2	0	3
აჭარა	13	19	12	13	28	31	28	23	19	17	17
თბილისი	54	50	79	68	49	72	69	44	49	40	29
კახეთი	8	9	15	24	15	16	15	14	13	21	18
იმერეთი	25	34	34	31	47	47	61	29	34	29	26
სამეგრელო	15	19	23	28	25	27	32	17	15	10	9
შიდა ქართლი	5	8	25	11	11	17	16	13	15	7	6
ქვემო ქართლი	11	13	13	18	21	13	16	18	14	16	23
გურია	6	5	6	7	8	13	12	9	7	2	5
სამცხე-ჯავახეთი	6	5	5	6	9	9	15	12	6	7	11
მცხეთა-მთიანეთი	4	2	5	5	7	10	12	12	10	9	5
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	1	0	4	3	5	3	2	3	9	6	4
სენა უცყვებები	4	1	2	4	3	0	0	0	0	0	0
საქართველო	156	165	223	219	229	261	281	197	193	164	156

ცხრილი 4.48

**საშვილოსნოს ტანის ავთვისებიანი სიმსივნეებით ნლის პოლოს
აღრიცხვაზე მყოფ ავადმყოფთა რაოდენობა,
საქართველო, 2000 – 2010**

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ავსაზეთი	4	2	2	3	2	4	7	11	9	9	9
აზარა	103	106	118	128	150	159	180	193	200	210	215
თგილისი	451	441	455	477	457	483	488	480	471	469	454
კახეთი	128	131	133	151	157	163	168	160	162	197	178
იმერეთი	200	208	197	215	230	250	281	271	265	262	260
სამეგრელო	102	115	124	143	156	176	189	141	150	121	115
შიდა ქართლი	99	100	117	130	134	146	155	163	174	171	173
ქვემო ქართლი	54	61	65	72	83	85	75	81	91	104	110
გურია	44	44	49	51	63	64	50	51	49	48	52
სამცხე- ჯავახეთი	28	31	35	34	40	48	49	54	57	63	72
მცხეთა- მთიანეთი	41	44	41	46	47	52	59	60	59	56	54
რაჭა-ლეჩეთი და ქვემო სვანეთი	1	1	5	9	18	16	19	20	25	25	25
სენა უცყვება	10	10	10	12	20	0	0	0	0	0	0
საქართველო	1265	1294	1351	1471	1557	1646	1720	1685	1712	1735	1717

ცხრილი 4.49

**სარძევი ჯილკვლის ავთვისებიანი სიმსივნეები ეალებზე, ახალი
შემთხვევების რაოდენობა რეგიონების მიხედვით,
საქართველო, 2000 – 2010**

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ავსაზეთი	13	5	11	8	20	57	11	12	12	8	21
აზარა	76	78	75	82	79	93	95	94	106	79	111
თგილისი	253	319	360	319	325	394	423	282	312	310	247
კახეთი	66	75	102	91	121	82	87	97	82	112	119
იმერეთი	147	163	159	147	187	178	178	177	182	163	162
სამეგრელო	63	57	85	88	74	85	85	61	71	86	104
შიდა ქართლი	60	64	80	86	107	68	95	69	71	91	95
ქვემო ქართლი	55	59	67	70	91	99	115	76	69	70	92
გურია	29	32	27	29	29	26	36	27	38	18	26
სამცხე- ჯავახეთი	24	45	35	34	36	31	41	25	32	41	36
მცხეთა- მთიანეთი	22	18	17	21	22	24	29	21	25	33	22
რაჭა-ლეჩეთი და ქვემო სვანეთი	9	12	16	24	19	19	16	11	15	18	20
სენა უცყვება	2	10	6	8	6	0	0	0	0	0	0
საქართველო	819	937	1040	1007	1116	1156	1211	952	1015	1029	1055

ცხრილი 4.50

სარჩევე ჯირკვლის ავთვისების ინდიკატორი ქალებში,
ცლის გოლოს აღრიცხვაზე მყოფ ავაღმყოფთა რაოდენობა
რეგიონების მიხედვით, საქართველო, 2000 – 2010

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
აფხაზეთი	13	4	10	16	20	75	78	86	75	74	68
აჭარა	567	608	657	701	737	764	816	850	841	871	942
თბილისი	2136	2139	2125	2227	2235	2422	2439	2430	2486	2583	2548
კახეთი	713	830	890	941	1012	1002	1047	1096	1133	1225	1109
იმერეთი	1146	1187	1161	1196	1264	1317	1377	1396	1407	1442	1464
სამცხე-ჯავახეთი	417	462	488	529	526	552	583	537	564	575	606
შიდა ქართლი	533	620	663	710	737	737	807	841	892	938	976
ქვემო ქართლი	386	420	442	462	505	545	514	504	532	551	618
გურია	206	206	222	231	272	262	240	238	252	250	268
სამცხე- ჯავახეთი	191	211	223	233	231	230	230	224	224	246	259
მცხეთა- მთიანეთი	179	178	184	200	174	179	185	179	174	182	188
რაჭა-ლეჩეთი და ქვემო სვანეთი	48	58	72	80	87	89	77	67	75	82	93
სენა უცყენებელი	87	91	93	88	92	0	0	0	0	0	0
საქართველო	6682	7014	7230	7614	7892	8174	8393	8448	8655	9019	9139

ცხრილი 4.51

ტრაქეას, პრონეცეპის, ფილტვის ავთვისების ინდიკატორი ქალებში, ინციდენტობა მამაკაცებში, საქართველო, 2002 – 2010

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
აჭარა	38.6	26.5	30.4	36.4	32.3	42.7	34.6	43.2	50.8
თბილისი	25.0	25.8	30.7	33.4	29.5	24.1	20.7	22.5	26.0
კახეთი	20.5	24.1	19.0	23.1	34.0	26.5	29.1	32.7	21.3
იმერეთი	37.7	35.6	34.4	40.7	33.7	35.0	36.8	33.8	33.2
სამცხე- ჯავახეთი და ზემო სვანეთი	38.2	40.2	37.8	39.6	41.3	28.3	41.6	48.6	49.5
შიდა ქართლი	29.1	19.0	18.5	24.5	23.8	20.2	27.0	17.5	26.3
ქვემო ქართლი	11.6	15.8	20.3	20.3	17.0	20.0	22.1	21.7	28.0
გურია	41.7	38.7	41.7	41.7	74.3	52.6	73.7	40.6	48.1
სამცხე - ჯავახეთი	17.9	20.9	19.9	19.9	21.7	17.8	23.8	23.8	19.8
მცხეთა- მთიანეთი	13.3	13.3	26.5	19.9	19.8	19.3	29.0	32.8	34.7
რაჭა - ლეჩეთი და ქვემო სვანეთი	16.7	49.9	29.1	41.6	25.3	40.1	66.9	66.9	49.1
საქართველო	28.0	27.8	29.5	32.6	31.7	28.5	31.2	31.3	33.0

ცხრილი 4.52

საჯარო მომრთავებების ორგანოების ავტოსერვისი სიმძიმეების
გავრცელება, საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	ასალი გაეთხვევებით	იცილენობა	ნლის გაულის რეგისტრირებულია	პრევალუნობა	ასალი გაეთხვევები	იცილენობა	ნლის გაულის რეგისტრირებულია	პრევალუნობა
სულ	1270	28.8	3301	74.8	1213	27.2	3398	76.3
მათ მორის								
საყლაკავი მილის	36	0.8	111	2.5	40	0.9	97	2.2
კუჭის	388	8.8	1051	23.8	398	8.9	1074	24.1
კოლინჯის	155	3.5	652	14.8	133	3.0	684	15.4
სწორი ნაცლავის, რეპტილიდი. შემორთების, ანუსის, ანალური არაბის	231	5.2	911	20.7	254	5.7	958	21.5
დვიპლისა და დვიპლიზის სანალვლე საღინარების	257	5.8	279	6.3	201	4.5	276	6.2
პარენეასის	166	3.8	218	4.9	146	3.3	211	4.7

ცხრილი 4.53

ავტოსერვისი სიმძიმეის დიაგნოზის დაზგენიზაციის პირველ წლები
გარდაცვლილი ავადმყოფები, საქართველო, 2002 – 2010

	სიცოცხლეაში პირველად აღრიცხული ავადმყოფების რაოდინობა	მათ მორის გარდაიცვალა	გარდაცვლილთა % სიცოცხლეაში პირველად აღრიცხულ ავადმყოფთა რაოდინობიდან
2002	5332	2209	41.4
2003	5251	2125	40.5
2004	5726	2177	38.0
2005	6045	2068	34.2
2006	6200	2306	37.2
2007	5066	2022	39.9
2008	5662	2007	35.4
2009	5656	2024	35.8
2010	5628	1737	30.9

ცხრილი 4.54

ხუთი წლის და მათი ძროის განვითარებაში აღრიცხვაზე მყოფ
ავაღებობის რაოდენობა სიმსივნის ღოკალიზაციის მიხედვით,
საქართველო, 2009 – 2010

მოკალიზაცია	კონტინენტი ნომერი	2009		2010	
		კუთხით წლის კუთხით წლის	კუთხით წლის კუთხით წლის	კუთხით წლის კუთხით წლის	კუთხით წლის კუთხით წლის
სულ	30954	13126	42.4	31370	12855
მათ გორის					
ტერი. პირის ღრუს ორგანოები და სამსახური	1163	557	47.9	1152	500
საჯარის მომენტის ღრუს ორგანოები	3301	872	26.4	3398	850
სუბიექტის და გულმარის ორგანოები	2879	979	34.0	2991	959
ქვეყნის და სასახლის ხროლები	404	136	33.7	385	144
კანი	3106	1516	48.8	3087	1517
მაზოთელიუმი და რჩილი ქსოვილები	382	137	35.9	395	137
სარძევი ჯირკვლი	9019	4742	52.6	9139	4635
ქალის სასესხო მოგანები	5465	2336	42.7	5424	2304
მამაკაცის სასესხო მოგანები	1180	462	39.2	1216	466
საშარდე სისტემა	1267	426	33.6	1309	372
თვალი. თავის ტვინი და ცენტრალური ეროვნული სისტემის სხვა ნაწილები	505	98	19.4	540	111
ფარისებრი და სხვა ერთობრივი ჯირკვლები	396	150	37.9	416	171
არაზუსტად აღნიშული. მეორედ და დაუზუსტებელი ღოკალიზაცია	254	34	13.4	268	29
ლიმფოიდური. ინსელმაზი და მონათესავი ქსოვილები	1633	681	41.7	1650	660

ცხრილი 4.55

მონაცემები ავთვისების სიმსივნეებით ავაღებობის
სპეციალური მაურნაღობის შესახებ, საქართველო, 2006 – 2010

	2006	2007	2008	2009	2010
აღრიცხვული ავაღებობები კლინიკური ჯგუფის*	3020	2253	2589	2525	2706
დაამთავრა მაურნაღობა	2436	1684	2005	2130	2215
მათ მოგანები მაურნაღობის მეთოდით:					
ქირურგული	818	571	776	791	758
სხივური	226	148	270	212	256
მაღიკამინფური	240	193	252	334	379
კომპინერაბული	1025	684	617	710	735

* // კლინიკურ ჯგუფში შედიან პაციენტები ონკოლოგიური დაავადებებით, რომებსაც ესაჭიროებათ
სპეციალური მკურნალობა (ქირურგია, სხივური თერაპია, ქიმიოთერაპია და ა.შ.)

ცხრილი 4.56

სიმსიცხოების დიაგნოზით სტაციონარიზაციული გასული ავადმყოფების
რაოდენობა და ლეტალობა რეგიონების მიხედვით,
საქართველო, 2009 – 2010

	სტაციონარიზაციული გავილები	2009		2010	
		მათ შორის გარღვევალა	ლეტალობა %	სტაციონარიზაციული გავილები	მათ შორის გარღვევალა
აჭარა	941	21	2.2	1006	24
თბილისი	11900	253	2.1	11151	286
კახეთი	91	11	12.1	89	7
იმერეთი	1544	35	2.3	1566	18
სამეგრელო და ზემო სვანეთი	53	3	5.7	27	9
შიდა ქართლი	37	3	8.1	25	3
ქვემო ქართლი	106	6	5.7	67	4
გურია	9	1	11.1	26	2
სამცხე – ჯავახეთი	37	1	2.7	7	0
მცხეთა – მთიანეთი	6	0	0	0	0
რაჭა – ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	3	0	0	0	0
საცავაები	145	1	0.7	129	1
საქართველო	14872	335	2.3	14093	354

ცხრილი 4.57

სიმსიცხოების დიაგნოზით სტაციონარიზაციული გასული 0-15 წლამზე
ასაკის პაციენტის რაოდენობა და ლეტალობა რეგიონების მიხედვით,
საქართველო, 2009 - 2010*

	სტაციონარიზაციული გავილები	2009		2010	
		მათ შორის გარღვევალა	ლეტალობა %	სტაციონარიზაციული გავილები	მათ შორის გარღვევალა
აჭარა	29	2	6.9	25	0
თბილისი	877	13	1.5	964	11
იმერეთი	1	0	0.0	3	0
სამეგრელო	1	0	0.0	0	0
სამცხე – ჯავახეთი	20	0	0.0	0	0
საქართველო	928	15	1.6	992	11

* დანარჩენ რეგიონებში არ არის აღრიცხული ბავშვთა ჰოსპიტალიზაციის შემთხვევა

ცხრილი 4.58

სისხლის და სისხლმკაფი ორგანოების ავაღებობობის
გავრცელება, საქართველო, 1988 – 2010

	სუკ				გავრცელები 0-15 წლამზე			
	რეგისტრირებული გეამოსკევები	კრიმინალური გეამოსკევები	ასალი გეამოსკევები	ინციდენტები	რეგისტრირებული გეამოსკევები	კრიმინალური გეამოსკევები	ასალი გეამოსკევები	ინციდენტები
1988	11423	211.7	4061	75.23	9691	757.8	3818	277.36
1990	10688	197.0	3311	61.07	8872	693.3	2932	216.32
1995	8788	183.3	3499	67.81	6719	675.2	2563	206.99
1996	9827	210.2	4978	97.50	6857	723.1	3218	262.63
2000	13189	296.2	6784	152.4	5576	613.0	2909	319.8
2001	16330	371.0	8511	193.4	6966	753.6	3826	413.9
2002	16442	376.1	7730	176.8	7469	815.4	4022	439.1
2003	14695	339.5	7400	170.9	7072	836.4	3700	437.6
2004	16175	370.0	8605	196.8	8233	898.9	4848	529.3
2005	16305	373.0	8505	194.6	8651	944.5	4955	541.0
2006	17048	387.6	9397	213.7	7624	959.6	4391	552.7
2007	19030	433.6	10264	233.9	7975	1039.5	4854	632.7
2008	19546	445.9	11672	266.3	8501	1130.2	5686	755.9
2009	25064	568.2	17653	400.2	12414	1648.8	10285	1366.1
2010	23535	528.5	17378	390.3	11977	1580.1	10072	1328.8

ცხრილი 4.59

სისხლის და სისხლმკაფი ორგანოების ავაღებობის
გავრცელება რაგიონების მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	რეგისტრირებული გეამოსკევები	კრიმინალური გეამოსკევები	ასალი გეამოსკევები	ინციდენტები	რეგისტრირებული გეამოსკევები	კრიმინალური გეამოსკევები	ასალი გეამოსკევები	ინციდენტები
აფხაზეთი	1941	--	870	--	1377	--	740	--
აჭარა	3188	828,9	2331	606,1	3109	799,8	2249	578,6
თბილისი	3288	287.1	1871	163.3	2002	173.0	1365	117.9
კახეთი	2130	528.4	1540	382.0	2099	517.9	1525	376.3
იმერეთი	4834	693.4	3590	515.0	4864	692.5	3696	526.2
სამეგრელო	2645	561.6	1977	419.7	2893	608.3	2035	427.9
შიდა ქართლი	1613	522.0	1235	399.7	1679	538.5	1424	456.7
ჩვევნ ქართლი	1861	375.4	1518	306.2	1632	324.6	1324	263.3
გურია	1791	1285.7	1540	1105.5	1956	1396.1	1677	1197.0
სამცხე-ჯავახეთი	890	424.4	548	261.3	934	440.6	607	286.3
მცხეთა-მთიანეთი	503	464.5	423	390.6	581	532.5	457	418.9
რაჭა-ლეჩეუში და ქვემო სვანეთი	309	647.8	152	318.7	337	709.5	212	446.3
სენა უცხებიში	71	--	58	--	72	--	67	--
საქართველო	25064	568.2	17653	400.2	23535	528.5	17378	390.3

ცხრილი 4.60

სისხლის და სისხლმჩაღი ორგანოების ავადმყოფობები გავრცელება
პავშვებში რეგიონების მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	რეგიონის მიერ გამოიყენებული გემობრივი განვითარების სამსახური	პრევალუნგონიანი	აწალი გემობრივი განვითარების სამსახური	ინციდენტები	რეგიონის მიერ გამოიყენებული გემობრივი განვითარების სამსახური	პრევალუნგონიანი	აწალი გემობრივი განვითარების სამსახური	ინციდენტები
აზერბაიჯანი	884	--	474	--	587	--	386	--
აზერბაიჯანი	1703	2592.1	1495	2275.5	1715	2598.5	1464	2218.2
თბილისი	993	507.9	817	417.9	678	344.7	535	272.0
კახეთი	1062	1543.6	856	1244.2	1100	1596.5	922	1338.2
იმერეთი	2814	2364.7	2412	2026.9	2592	2172.7	2210	1852.5
სამეგრელო	1180	1467.7	983	1222.6	1382	1710.4	1145	1417.1
შიდა ქართლი	818	1552.2	679	1288.4	762	1437.7	676	1275.5
ქვემო ქართლი	1144	1352.2	974	1151.3	1084	1269.3	926	1084.3
გურია	1188	4991.6	1072	4504.2	1283	5390.8	1132	4756.3
სამცხე-ჯავახეთი	286	798.9	238	664.8	362	1005.6	293	813.9
მცხეთა-მთიანეთი	233	1259.5	208	1124.3	344	1859.5	316	1708.1
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	101	1246.9	71	876.5	79	975.3	60	740.7
სენა უცყენება	8	--	6	--	9	--	7	--
საქართველო	12414	1648.8	10285	1366.1	11977	1580.1	10072	1328.8

ცხრილი 4.61

სისხლის და სისხლმჩაღი ორგანოების ავადმყოფობების დიაგნოზით
სტაციონარიდან გასული ავადმყოფების რაოდენობა
და ლეტალობა, საქართველო, 2010

	სტაციონარიდან გაიმუშავებული დიაგნოზი			მათ შორის გავრცელებული ლეტალობა (%)	
	სულ	მათ შორის გარღაბულობა	ლეტალობა (%)	სულ	ლეტალობა (%)
აზერბაიჯანი	231	6	2.5	33	0.0
თბილისი	527	6	1.1	222	0.4
კახეთი	16	1	5.9	3	0.0
იმერეთი	130	1	0.8	54	0.0
სამეგრელო	45	1	2.2	0	0.0
შიდა ქართლი	5	0	0.0	0	0.0
ქვემო ქართლი	24	0	0.0	0	0.0
გურია	1	0	0.0	0	0.0
სამცხე-ჯავახეთი	2	1	33.3	0	0.0
მცხეთა-მთიანეთი	0	0	0.0	0	0.0
რაჭა-ლეჩხუმი	1	0	0.0	1	0.0
სენა უცყენება	4	0	0.0	0	0.0
საქართველო	986	16	1.6	313	0.3

ცხრილი 4.62

აციმის გავრცელება, საქართველო, 2004 – 2010

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
რეგისტრირებული პაციენტები	14578	14236	14102	15828	16670	21914	20979
პრევალეროგა 100000 მოსახლეზე	333.5	325.6	320.7	360.7	380.3	496.8	471.1
ახალი პაციენტები	8115	7751	8024	8976	10419	16012	15902
ინციდენტოგა 100000 მოსახლეზე	185.6	177.3	182.5	204.5	237.7	363.0	357.1

ცხრილი 4.63

აციმის გავრცელება 15 წლამდე ასაკის პაციენტები,
საქართველო, 2004 – 2010

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
რეგისტრირებული პაციენტები	7665	7851	6662	6930	7594	11449	11146
პრევალეროგა	825.9	857.2	838.5	903.3	1009.6	1520.7	1470.4
ახალი პაციენტები	4626	4636	3883	4416	5177	9666	9472
ინციდენტოგა	504.9	506.1	488.7	575.6	688.2	1283.8	1249.6

ცხრილი 4.64

აციმის გავრცელება რეგიონების მიხედვით,
საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	რეგისტრირებული პაციენტები	პრევალერო გამოყენება	ახალი პაციენტები	ინციდენტო გამოყენება	რეგისტრირებული პაციენტები	პრევალერო გამოყენება	ახალი პაციენტები	ინციდენტო გამოყენება
აფხაზეთი	1532	--	825	--	1133	--	687	--
აჭარა	2681	697.1	2039	530.2	2820	722.0	2082	533.0
თბილისი	2377	207.5	1382	120.7	1522	130.9	1209	104.0
კახეთი	1941	481.5	1459	361.9	1939	477.4	1457	358.7
იმერეთი	4474	641.8	3361	482.1	4368	620.0	3304	469.0
სამეგრელო	2511	533.1	1901	403.6	2699	565.7	1916	401.6
შიდა ქართლი	1558	504.2	1188	384.5	1611	514.7	1370	437.7
ქვემო ქართლი	1607	324.2	1305	263.3	1479	292.5	1185	234.3
გურია	1764	1266.3	1529	1097.6	1808	1288.7	1533	1092.7
სამცხე-ჯავახეთი	725	345.7	500	238.4	798	375.0	559	262.7
მცხეთა-მთიანეთი	378	349.0	324	299.2	404	369.6	330	301.9
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	302	633.1	147	308.2	329	695.6	206	435.5
სენა უცყენები	64	--	52	--	69	--	64	--
საქართველო	21850	495.4	15960	361.8	20979	471.1	15902	357.1

ცხრილი 4.65

ენდოკრინული სისტემის, კვებისა და ნივთიერებათა ცვლის
დარღვევით გამოწვეული ავაღმყფობები, საქართველო, 2000 – 2010

	ცხრილი 4.65				გავრცელები 0-15 წლამზე			
	ცლის პროცენტული (კონფიდენციალი)	კაცების ცოდნა	ქალის ცოდნა	ნიცილებრივი	ცლის პროცენტული (კონფიდენციალი)	კაცების ცოდნა	ქალის ცოდნა	ნიცილებრივი
2000	140145	3147.8	32116	721.4	32756	3601.3	11856	1303.5
2001	121866	2750.3	31573	712.3	22434	2478.2	9484	1047.7
2002	120087	2747.0	30056	687.5	21842	2384.6	9452	1031.9
2003	124264	2870.6	28859	666.7	22420	2651.7	7985	944.4
2004	129346	2958.8	29920	684.4	22227	2426.7	6580	718.4
2005	137216	3138.9	31843	720.2	23716	2589.2	7906	863.2
2006	124016	2819.8	27660	628.9	18310	2304.6	6441	810.7
2007	118812	2707.4	27307	622.3	10392	1354.5	5602	730.2
2008	119864	2734.2	30580	697.6	9356	1243.8	5323	707.7
2009	124793	2829.2	40054	908.1	9053	1202.4	7982	1060.2
2010	129731	2913.5	43545	977.9	8124	1073.9	6416	848.1

ცხრილი 4.66

ენდოკრინული სისტემის, კვებისა და ნივთიერებათა ცვლის
დარღვევით გამოწვეული ავაღმყფობები, რეგიონების მიხედვით,
საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	ცლის პროცენტული რეგიონის სილექსულ გარემოებები	კაცების ცოდნა	ქალის ცოდნა	ნიცილებრივი	ცლის პროცენტული რეგიონის სილექსულ გარემოებები	კაცების ცოდნა	ქალის ცოდნა	ნიცილებრივი
ენდოკრინული სისტემის, კვებისა და ნივთიერებათა ცვლის დარღვევით გამოწვეული ავაღმყფობები	124793	2829.2	40054	908.1	129731	2913.5	43545	977.9
მათ შორის								
სუპერინიური იოდ-დე-ფიციტური პიპერ-ტირეოიდი და პიპერთირეოიდის სხვა ფორმები	25913	587.5	7999	181.3	23083	518.4	7240	162.6
არატოპისიური ჩიყვის სხვა ფორმები	15793	358.0	6634	150.4	16503	370.6	5947	133.6
თირეოიდალის დიოდი	5637	127.8	2213	50.2	5524	124.1	2465	55.4
ინსულინდამოკიდებული შაპრინგი დიაბეტი (ტიპი I)	19461	441.2	3390	76.9	17517	393.4	2894	65.0
ინსულინდამოკიდებული შაპრინგი დიაბეტი (ტიპი II)	49453	1121.2	7737	175.4	52776	1185.2	7756	174.2

ცხრილი 4.67

ედიოპრიცელი სისტემის, კვებისა და ნივთიერებათა ცვლის
ჩარღვევით გამოცვეული ავაღმყოფებები, რეგიონების მიხედვით,
საქართველო, 2010

	ცლის პოლის (კონტინენტი)				ახალი შემთხვევები		
	სულ		მ.მ. ჩავალებები		სულ		მ.მ. ჩავალებები
	შემთხვევაზე სარაჯვეობა	პრევალუნგობა	შემთხვევაზე სარაჯვეობა	პრევალუნგობა	შემთხვევაზე სარაჯვეობა	პრევალუნგობა	შემთხვევაზე სარაჯვეობა
აფხაზეთი	3047	--	128	--	1260	--	201
აჭარა	14307	3680.7	605	916.7	3216	827.4	877
თბილისი	38854	3356.7	1425	724.5	8058	696.2	292
კახეთი	17852	4404.6	3403	4939.0	4831	1192.0	773
იმერეთი	24888	3543.3	822	689.0	9634	1371.6	962
სამეგრელო	7965	1674.7	426	527.2	2805	589.8	809
შიდა ქართლი	8160	2617.1	594	1120.8	4321	1385.8	888
ქვემო ქართლი	5422	1078.4	167	195.6	2481	493.4	813
გურია	1627	1161.3	114	479.0	636	454.0	241
სამცხე - ჯავახეთი	3312	1562.3	264	733.3	1723	812.7	294
მცხეთა - მთიანეთი	2480	2273.1	137	740.5	1027	941.3	191
რაჭა - ლეჩეთი და ქვემო სვანეთი	1497	3151.6	30	370.4	480	1010.5	63
სენა უცხებები	320	--	9	--	3073	--	12
საქართველო	129731	2913.5	8124	1073.9	43545	977.9	6416
							848.1

ცხრილი 4.68

შაქრიანი დიაპაზის გავრცელება, საქართველო, 2008 – 2010

	2008		2009		2010	
	რაოდენობა	ინციდენტობა	რაოდენობა	ინციდენტობა	რაოდენობა	ინციდენტობა
შაქრიანი დიაპაზი	9425	215.0	11127	252.3	11026	247.6
გათ პორტ						
შაქრიანი დიაპაზი ინსულინდამოკიდებული (ტიპი I)	2630	60.0	3390	76.9	2894	65.0
შაქრიანი დიაპაზი ინსულინდამო- ჟენდერებული (ტიპი II)	6795	155.0	7737	175.4	7756	174.2
ცლის პოლის მეთვალყრიობაზე მყოფი ავაღმყოფები (კონტინენტი)	რაოდენობა	პრევალუნგობა	რაოდენობა	პრევალუნგობა	რაოდენობა	პრევალუნგობა
შაქრიანი დიაპაზი	64442	1470.0	68914	1562.4	71205	1599.1
გათ პორტ						
შაქრიანი დიაპაზი ინსულინდამოკიდებული (ტიპი I)	17817	406.4	19461	441.2	17517	393.4
შაქრიანი დიაპაზი ინსულინდამოუკიდებული (ტიპი II)	46625	1063.6	49453	1121.2	52776	1185.2

ცხრილი 4.69

შაქრიანი დიაბეტის გავრცელება 0-15 წლამდე
ასაკის პაციენტი, საქართველო, 2008 – 2010

	2008		2009		2010	
ახალი შემთხვევები	რაოდე- ნობა	ინციდენ- ტობა	რაოდე- ნობა	ინციდენ- ტობა	რაოდე- ნობა	ინციდენ- ტობა
შაქრიანი დიაბეტი	45	6.0	64	8.5	63	8.3
მათ შორის						
შაქრიანი დიაბეტი ინსულინზამო- კიდეგული (ტიპი I)	35	4.6	57	7.6	35	4.6
შაქრიანი დიაბეტი ინსულინზამო- უკიდესები (ტიპი II)	10	1.3	7	0.9	19	2.5
მედის გოლოს გეთვალყრე- ობაზე მყოფი ავადმყოფები (კონტინგენტი)						
შაქრიანი დიაბეტი	234	31.1	257	34.1	238	31.4
მათ შორის						
შაქრიანი დიაბეტი ინსულინზამოკიდეგული (ტიპი I)	184	24.5	228	30.3	189	24.9
შაქრიანი დიაბეტი ინსულინზამოუკიდეგული (ტიპი II)	50	6.6	29	3.9	32	4.2

ცხრილი 4.70

შპრინტი დიაპოზიტის გავრცელება რეგიონებში,
საქართველო, 2010

	კონტინენტი				ახალი გეოტექნიკი			
	სუს ლის გოლოს		მ.მ. გავრცელები		სუს		მ.მ. გავრცელები	
	რაოდენობა	პრეცენტი	რაოდენობა	პრეცენტი	რაოდენობა	ინციდენტი	რაოდენობა	ინციდენტი
აფრიკი	1533	--	5	--	301	--	1	--
აზია	7383	1899.4	7	10.6	1028	264.5	2	3.0
თბილისი	24575	2123.1	97	49.3	2730	235.9	18	9.2
კანონი	6791	1675.5	15	21.8	1215	299.8	6	8.7
იმპერი	13084	1862.8	46	38.6	2123	302.2	8	6.7
სამხრელი	3453	726.0	18	22.3	549	115.4	5	6.2
შიდა ქართლი	5226	1676.1	17	32.1	998	320.1	5	9.4
ქვემო ქართლი	3797	755.2	9	10.5	750	149.2	9	10.5
გურია	1094	780.9	10	42.0	178	127.1	3	12.6
სამცხე - ჯავახეთი	1712	807.5	8	22.2	492	232.1	4	11.1
მცხეთა - მთიანეთი	1190	1090.7	4	21.6	230	210.8	1	5.4
რაჭა - ლეჩეთი და ქვემო სვანეთი	1153	2427.4	2	24.7	303	637.9	1	12.3
სენა უცხოები	214	--	0	--	129	--	0	--
საქართველო	71205	1599.1	238	31.4	11026	247.6	63	8.3

ცხრილი 4.71

ედოკარიული სისტემის, კვებისა და ნივთიერებათა ცვლის
დარღვევით გამოწვეული ავაღმყოფობების დიაგნოზი
სტაციონარიზაცია გასულ ავაღმყოფთა რაოდენობა და ლატაცია,
საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	გასულია სუს	ლეთალობა (%)	მ.მ. გავრცელები		გასულია სუს	ლეთალობა (%)	მ.მ. გავრცელები	
			გასულია	ლეთალობა (%)			გასულია	ლეთალობა (%)
ედოკარიული სის- ტემის ავაღმყოფო- ბი სუს	3836	1.8	406	0	3449	1.6	338	0
გათ შორის								
თირიოროპსიკოზი	435	0.2	2	0	323	0	0	0
შპრინტი დიაპოზიტი	1950	2.7	194	0	2093	1.9	243	0

ცხრილი 4.72

ენდოკრინული სისტემის, კვეპისა და ნივთიერებათა
ცვლის დარღვევით გამოცვეული ავაღმყოფობების დიაგნოზით
სფაციონალიზაციას გასულ ავაღმყოფთა რაოდენობა და ლეტალობა,
რეგიონების მიხედვით, საქართველო, 2010

	2009				2010			
	გასული სულ	ლეტალობა (%)	მ.მ. ჩავალები		გასული სულ	ლეტალობა (%)	მ.მ. ჩავალები	
			გასული	ლეტალობა (%)			გასული	ლეტალობა (%)
აჭარა	372	0	5	0	317	2,8	2	0
თბილისი	1698	2.4	395	0	1743	0.9	303	0
კახეთი	225	1.7	1	0	254	3.5	2	0
იმერეთი	928	1.2	2	0	590	0.8	23	0
სამეგრელო	153	1.9	0	0	199	5.0	4	0
შიდა ქართლი	177	1.7	3	0	96	0	0	0
ქვემო ქართლი	86	3.4	0	0	95	3.2	1	0
გურია	33	2.9	0	0	12	8.3	1	0
სამცხე - ჯავახეთი	36	7.7	0	0	83	2.4	2	0
მცხეთა - მთიანეთი	3	0	0	0	13	0	0	0
რაჭა - ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	3	0	0	0	4	0	0	0
სენა უცყეპები	52	0	0	0	43	0	0	0
ენდოკრინული სისტემის ავაღმყოფობის სულ	3836	1.8	406	0	3449	1.6	338	0

ცხრილი 4.73

ენდოკრინული პროცედურის სამოლაპის მუშაობის
მაჩვენებლები რეგიონების მიხედვით, საქართველო, 2010

	სამოლაპის რაოდენობა	დაფინანსებული სამოლაპი	დაყოვება	პრცენტი
აჭარა	10	46.6	2.8	16.7
თბილისი	37	80,4	2,1	22,9
იმერეთი	3	107.7	7.5	14.3
სამეგრელო	2	95.5	2.5	38.0
ქვემო ქართლი	1	125.0	2.6	48.0
საქართველო	54	75.6	3.5	21.9

ცხრილი 4.74

ფინანსურირებულის გამოკვლევის შედეგები,
საქართველო, 2008 – 2010

	2008		2009		2010	
	სულ	%	სულ	%	სულ	%
სამპურნალო დანესპულებებს მიმართა გამოსაკვლევად						
სულ	45037	100	46486	100	37856	100
ფინანსურირებულის გადიდება აღმოაჩვენა	24288	53.9	25780	55.4	23814	62.9
მკურნალობა დაცვისა	20497	84.4	22764	88.3	22170	93.1
მათ შორის პავშვები						
სულ	16402	100	9912	100	6130	100
ფინანსურირებულის გადიდება აღმოაჩვენა	6845	41.7	5617	56.7	3389	55.3
მკურნალობა დაცვისა	5534	80.8	4616	82.2	3109	91.7

ცხრილი 4.75

ფინანსურირებულის გადიდების შემთხვევათა
სტრუქტურა, საქართველო, 2009 – 2010

	2009					2010						
	სულ	% გამოკვლეულობა საერთო რაოდენობისაზე	სტრუქტურა %-ში სტანდარტის მიხედვით				სულ	% გამოკვლეულობა საერთო რაოდენობისაზე	სტრუქტურა %-ში სტანდარტის მიხედვით			
			=	=	=	=			=	=		
ფინანსურირებულის გადიდება აღმოაჩვენა სულ	25780	55.4	35.1	26.3	25.9	12.7	23814	62.9	42.8	21.6	25.8	9.8
მათ შორის პავშვები	5617	56.7	46.0	26.7	21.8	5.6	3389	55.3	42.7	23.7	24.7	8.9

ცხრილი 4.76

**ფარისებრი ჯირკვლის გაფიზიკის გამოკვლევის
შედეგები რეგიონების მიხედვით, საქართველო, 2010**

	გამოკვლეულთა რაოდენობა			მათ შორის გავრცელები		
	სულ	მათ შორის ფარისებრი ჯირკვლის გაფიზიკა აღმოაჩვენა	% საერთო რაოდენობიდან	სულ	მათ შორის ფარისებრი ჯირკვლის გაფიზიკა აღმოაჩვენა	% საერთო რაოდენობიდან
აფხაზეთი	2056	766	37.3	634	115	18.1
აჭარა	2322	2126	91.6	190	172	90.5
თბილისი	7340	4724	64.4	937	376	40.1
კახეთი	1719	1122	65.3	391	208	53.2
იმერეთი	15702	9291	59.2	1651	1070	64.8
სამეგრელო	2582	1417	54.9	452	288	63.7
შიდა ქართლი	2729	2109	77.3	700	440	62.9
ქვემო ქართლი	791	486	61.4	194	48	24.7
გურია	493	343	69.6	265	194	73.2
სამცხე - ჯავახეთი	1080	842	78.0	524	400	76.3
მცხეთა - მთიანეთი	851	439	51.6	188	78	41.5
რაჭა - ლეჩეთი და ქვემო სვანეთი	70	25	35.7	0	0	--
სენა უცყენები	124	124	100	4	0	0
საქართველო	37859	23814	62.9	6130	3389	55.3

ცხრილი 4.77

ჩატარებული იოდონაროვილაქტიდა, საქართველო, 2006 – 2010

	2006	2007	2008	2009	2010
იოდით პლაზიდული ალბური	24910	25471	24805	21521	13395
გ.პ. გავრცელება	11205	10001	12369	7113	3351

ცხრილი 4.78

ფინანსური და ეცვლითი ამაღლობების გავრცელება,
საქართველო, 1988 – 2010

	სუკ				გავრცელ 0-15 წლამზე			
	ლის პრეს რეგისტრის ვალისაცვევები	არავალე-ზოგა	ასალი შავისვავაცი	ინციდენტობა	ლის პრეს რეგისტრის ვალისაცვევები	არავალე-ზოგა	ასალი შავისვავაცი	ინციდენტობა
1988	77537	1436.7	3627	67.2	2728	213.3	587	45.9
1990	74757	1378.2	2718	50.1	5074	396.5	465	36.3
1995	65031	1356.5	2122	44.3	3171	318.7	160	16.1
1996	66392	1420.3	1459	31.2	2747	289.7	131	13.8
2000	67641	1519.3	1817	40.8	1905	201.9	99	10.5
2001	67299	1526.1	1741	39.5	1710	185.0	147	15.9
2002	65161	1490.6	1728	39.5	1747	190.7	217	23.7
2003	65788	1519.7	1645	38.0	1459	172.6	215	25.4
2004	68993	1578.2	3206	73.3	1537	167.8	412	45.0
2005	71179	1628.2	3974	91.0	1662	181.5	564	61.6
2006	74022	1683.3	3810	87.2	1716	216.0	344	37.6
2007	72588	1654.1	2677	61.0	1496	195.0	167	21.8
2008	75448	1721.1	3740	85.3	1672	222.3	284	37.8
2009	76457	1733.4	2505	56.8	1651	219.3	343	45.6
2010	79216	1779.0	2339	52.5	1628	217.5	298	39.8

ცხრილი 4.79

ლის პრეს აღრიცხვაზე მყოფ ფინანსურ ავაღმყოფთა
კონტინენტის განაცილება რაგიონების მიხედვით,
საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	სუკ		მათ მონის გავრცელ		სუკ		მათ მონის გავრცელ	
აფხაზეთი	1171	--	0	--	1201	--	0	--
აჭარა	7313	1901.5	329	500.8	7500	1929.5	326	493.9
თბილისი	9978	871.1	394	201.5	9577	827.4	318	161.7
კახეთი	5731	1421.7	131	190.4	6223	1535.4	131	190.1
იმერეთი	18359	2633.6	237	199.2	21130	3008.3	311	260.7
სამეგრელო	12128	2574.9	186	231.3	11745	2469.5	193	238.9
შიდა ქართლი	7376	2387.1	114	216.3	7517	2410.8	112	211.3
ეპიმ ქართლი	7246	1461.8	154	182.0	7345	1460.8	152	178.0
გურია	3196	2294.3	40	168.1	3034	2165.6	32	134.5
სამცხე-ჯავახეთი	1893	902.7	60	167.6	1947	918.4	45	125.0
მცხეთა-მთიანეთი	2066	1907.7	6	32.4	1997	1830.4	8	43.2
საქართველო	76457	1733.4	1651	219.3	79216	1779.0	1628	217.5

ცხრილი 4.80

ფინანსური და ეფექტური აპლილობების ახალი მათემატიკას
განაცილება რეგიონების მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	სულ		მათ შორის განვითარებული		სულ		მათ შორის განვითარებული	
	ანალიზი	ინდიკატორი	ანალიზი	ინდიკატორი	ანალიზი	ინდიკატორი	ანალიზი	ინდიკატორი
აფხაზეთი	33	--	0	--	30	--	0	--
აჭარა	254	66.0	43	65.4	226	58.1	47	71.2
თბილისი	481	42.0	81	41.4	528	45.6	64	32.5
კახეთი	170	42.2	22	32.0	153	37.7	15	21.8
იმერეთი	596	85.5	82	68.9	597	85.0	112	93.9
სამეგრელო	190	40.3	12	14.9	159	33.4	16	19.8
შიდა ქართლი	413	133.7	28	53.1	246	78.9	28	52.8
ქვემო ქართლი	145	29.3	19	22.5	136	27.0	2	2.3
გურია	103	73.9	26	109.2	135	96.4	0	0.0
სამცხე-ჯავახეთი	88	42.0	30	83.8	81	38.2	12	33.3
მცხეთა-მთიანეთი	32	29.5	0	0.0	48	44.0	2	10.8
საქართველო	2505	56.8	343	45.6	2339	52.5	298	39.8

ცხრილი 4.81

ფსიქიკური და ეცევითი ამონტობრგების გავრცელება ზოგიერთი
ნოზოლოგიური ჯგუფის და ნოზოლოგიის მიხედვით
საქართველო, 2010

	მათ შორის: დამატებითი სევაგან უკვე მოყვანილი. საეფიციური ავადმყოფობის დროს	მათ შორის: მათ შორის და მიმღების სიმღებების სიმღებები	მათ შორის: მათ შორის და მიმღების სიმღებები	მათ შორის: მათ შორის და მიმღების სიმღებები
სუს	2339	79216	52.5	1779
ორგანული გუნდების ამონტობრგები. სიმპატიკული ამონტობრგები	453	11491	10.1	258
მათ შორის: დამატებითი სევაგან უკვე მოყვანილი. საეფიციური ავადმყოფობის დროს	86	2901	1.9	65.1
ორგანული აიროველი ამონტობრგები (მათ შორის ლიმფური ეპილეფსიის აიროველების სიმღებები)	96	5695	2.1	127
ფსიქოარტიური ნივთიერებით განვითობებული ფსიქიკური და ეცევითი ამონტობრგები	22	2161	0.5	48.5
შიზოფრენია. შიზოტიკური და გოდვითი ამონტობრგები	724	23686	16.2	531.9
მათ შორის: შიზოფრენია	292	15228	6.5	341.9
შიზოტიკური ამონტობრგება	137	2351	3.1	52.8
ხანგრძლივი გოდვითი ამონტობრგება	97	2110	2.2	47.3
მცვავი და გარდამავალი (ტრანზიტორული) ფსიქოზური ამონტობრგები	83	987	1.9	22.1
შიზოფეპტიური ამონტობრგება	93	2146	2.1	48.1
განეგ-განეგობის (აფეპტური) ამონტობრგები	209	5504	4.7	123.6
მათ შორის: მანიაკალური ეპიზოდი	5	989	0.1	22.2
გიკოლარული აფეპტური ამონტობრგება	42	977	0.9	21.9
დეარესიული ეპიზოდი	122	1563	2.7	35.1
რეურენტული დეარესიული ამონტობრგება	39	1898	0.9	42.6
ნევროზული. სტრესთან დაკავშირებული და სრმატოფორებული ამონტობრგები	77	8712	1.7	195.6
ეცევითი სინდრომები და კავშირებული ფიზიოლოგიურ დარღვევებთან და ზოზიურ ფაქტორებთან	5	541	0.1	12.1
მოზრდილთა პერსონლოგიური და ეცევითი ამონტობრგები	60	2630	1.3	59
გონებრივი ჩამორჩენილობა	713	22741	16.0	510.7
ფსიქიკური განვითარების დარღვევები	29	1323	0.6	29.7
გავვთა და მოზარდთა ასაკში დაწყებული ეცევითი და ემოციური ამონტობრგები	47	427	1	9.5

ცხრილი 4.82

**ნლის გოლოს აღრიცხვაზე მყოფ ავადმყოფთა კონტინენტის
განაცილება ასაკის და სქესის მიხედვით, საქართველო, 2010**

	სულ	0-14 წ.	გათ მორის			გათ მორის კალაპი
			15-17 წ.	18-19 წ.	20-59 წ.	
ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობები	79216	1628	1229	1388	63579	32738
გათ მორის:						
ორგანული გუნების აშლილობები, სიმატომურ აშლილობათა ჩათვლით	11491	300	272	276	9111	4674
ფსიქოარტიური ნივთიერებით განაირობებული ფსიქიკური და ქცევითი აშლილობები	2161	0	0	0	1971	136
შიზომიზური, შიზომიზური და ბოძვითი აშლილობები	23686	67	119	366	20441	11220
გათ მორის: მიზოვონენია	15228	32	36	267	13039	6769
გუნებ-განეცობის (ავეპტური) აშლილობები	5504	20	76	9	4443	2236
ცევროზული, სტრესთან დაკავშირებული და სომატოფორმული აშლილობები	8712	0	39	76	7482	4960
ქცევითი სიცდრომები დაკავშირებული ფიზიოლოგიურ და არაცივებთან და ფიზიურ ფაქტორებთან	541	0	1	2	522	208
მოზრდილთა პერსონოლოგიური და ქცევითი აშლილობები	2630	0	0	55	1997	521
გონებრივი ჩამორჩენილობა	22741	1039	634	577	16213	8054
ფსიქიკური განვითარების დარღვევები	1323	40	40	7	1217	588
გავჭვთა და მოზარდთა ასაკში დაწყებული ქცევითი და ემოციური აშლილობები	427	162	48	20	182	141

ცხრილი 4.83

ფსიქიკური და ეფეზიტი აშლილობების აჩალი შემთხვევების
განაცილება ასაკის და სესის მიხედვით, საქართველო, 2010

	სულ	გათ მორის				გათ მორის ქალები
		0-14 წ.	15-17 წ.	18-19 წ.	20-59 წ.	
ფსიქიკური და ეფეზიტი აშლილობები	2339	298	90	100	1575	1018
გათ მორის:						
ორგანული პუნეპის აშლილობები, სიმატომატურ აშლილობათა ჩათვლით	453	22	11	9	296	176
ფსიქოადანტიური ნივთიერებით განვირობებული ფსიქიკური და ეფეზიტი აშლილობები	22	0	0	0	22	0
შიზოფრენია, შიზოფრინური და გოდვითი აშლილობები	724	1	7	14	623	334
მათ მორის შიზოფრენია	292	1	1	8	259	132
გურეა-განეცობის (აუვაზური) აშლილობები	2209	1	2	8	173	126
ნევროზული, სტრესთან დაკავშირებული და სომატოფრენული აშლილობები	77	0	1	4	68	35
ეფეზიტი სინდრომები და პავილინებული ფიზიოლოგიურ დარღვევებთან და ფიზიკურ ფაკტორებთან	5	0	0	0	5	1
მოზრდილთა პარსონოლოგიური და ეფეზიტი აშლილობები	60	0	0	10	35	3
გონებრივი ჩამორჩენილობა	713	229	56	54	377	303
ფსიქიკური განვითარების დარღვევები	29	10	1	1	16	16
ტავშვება და მოზარდთა ასაკში დაცვებული ეფეზიტი და ემოციური აშლილობები	47	35	12	0	10	24

ცხრილი 4.84

ფსიქიკური და ეცევითი აშლილობების დიაგნოზით სტაციონარიდან გასული ავაღმყოფების რაოდენობა და ლატალობა ზოგიერთი ნოზოლოგიის მიხედვით, საქართველო, 2010

	სტაციონარიდან გავისა	მათ შორის გარდაიცვალა	ლატალობა (%)
სულ	3734	56	1.5
მათ შორის:			
ორგანული გუცების აშლილობები, სიმატომატურ აშლილობათა ჩათვლით	413	17	4.1
ფსიქოარტიური ნივთიერებით განაირობებული ფსიქიკური და ეცევითი აშლილობები	183	1	0.5
მიზოორენია, მიზოორიცური და პოდვითი აშლილობები	2615	34	1.3
გუცებ-განეცვლის (ავეპტური) აშლილობები	1947	28	1.4
ევროზული, სტრესთან დაკავშირებული და სომატოფრენული აშლილობები	272	1	0.4
ეცევითი სიცერომები დაცავშირებული ფიზიოლოგიურ დარღვევებთან და ფიზიურ ფაქტორებთან	45	0	0
მოზრდილთა ვერსონლოგიური და ეცევითი აშლილობები	6	0	0
გონებრივი ჩამორჩენილობა	47	0	0
გონებრივი ჩამორჩენილობა	145	3	2.1

ცხრილი 4.85

ფსიქიკური და ეცევითი აშლილობების დიაგნოზით სტაციონარიდან გასული ავაღმყოფების რაოდენობა და ლატალობა, საქართველო, 2008- 2010

	2008	2009	2010
სტაციონარიდან გასული ავაღმყოფები	3705	3488	3734
მათ შორის: გარდაიცვალა	82	52	56
ლატალობა (%)	2.2	1.5	1.5
დღის სტაციონარში მცურნალობა	670	575	593

ცხრილი 4.86

ნერვული სისტემის ავაღმყოფობების გავრცელება, საქართველო, 2007 – 2010

	სულ				გავრცელები 0-15 წლამდე			
	რეგისტრირებული გუცებები	არევალერ-ტრაქა	აკალი გუცებები	ინციდენტები	რეგისტრირებული გუცებები	არევალერ-ტრაქა	აკალი გუცებები	ინციდენტები
2007	93749	2136.3	26013	592.8	22003	2868.0	6555	854.4
2008	104523	2384.3	29049	662.6	22224	2954.5	6267	833.2
2009	121062	2744.6	45489	1031.3	27474	3649.1	13149	1746.4
2010	125619	2821.1	47742	1072.2	26896	3555.3	11406	1507.7

ცხრილი 4.87

ცერვული სისტემის ავაღებობის გავრცელება რეზილიტაციის
მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	რეგისტრირ. შეამონევავაში	პრევალეცოგანა	ასალი შეამონევავაში	ინციდენტები	რეგისტრირ. შეამონევავაში	პრევალეცოგანა	ასალი შეამონევავაში	ინციდენტები
აფხაზეთი	6398	--	1483	--	5410	--	1953	--
აჭარა	6367	1655.5	2453	637.8	5656	1455.1	2125	546.7
თბილისი	52972	4624.8	12965	1131.9	55519	4796.5	12160	1050.5
კახეთი	8332	2067.0	3199	793.6	7394	1824.3	2750	678.5
იმერეთი	15012	2153.5	7023	1007.5	17045	2426.7	8663	1233.3
სამეგრელო	6563	1393.4	2288	485.8	6560	1379.3	2361	496.4
შიდა ქართლი	8725	2823.6	5969	1931.7	8751	2806.6	5246	1682.5
ქვემო ქართლი	5127	1034.3	2430	490.2	5308	1055.7	2640	525.1
გურია	1170	839.9	582	417.8	1104	788.0	487	347.6
სამცხე-ჯავახეთი	1681	801.6	545	259.9	2468	1164.2	1256	592.5
მცხეთა-მთიანეთი	2655	2451.5	1653	1526.3	2594	2377.6	1089	998.2
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	1476	3094.3	477	1000.0	1291	2717.9	660	1389.5
სენა უცყენები	4584	--	4422	--	6519	--	6352	--
საქართველო	121062	2744.6	45489	1031.3	125619	2821.1	47742	1072.2

ცხრილი 4.88

ცერვული სისტემის ავაღებობის გავრცელება პაციენტები
რეზილიტაციის მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	რეგისტრირ. შეამონევაული შეამონევავაში	პრევალეცოგანა	ასალი შეამონევავაში	ინციდენტები	რეგისტრირ. შეამონევაული შეამონევავაში	პრევალეცოგანა	ასალი შეამონევავაში	ინციდენტები
აფხაზეთი	669	--	415	--	846	--	521	--
აჭარა	891	1356.2	392	596.7	627	950.0	321	486.4
თბილისი	14733	7536.1	4329	2214.3	16254	8263.3	4356	2214.5
კახეთი	942	1369.2	539	783.4	825	1197.4	388	563.1
იმერეთი	1689	1419.3	845	710.1	2556	2142.5	1683	1410.7
სამეგრელო	1195	1486.3	666	828.4	1050	1299.5	688	851.5
შიდა ქართლი	4913	9322.6	4278	8117.6	2202	4154.7	1553	2930.2
ქვემო ქართლი	1790	2115.8	1294	1529.6	1613	1888.8	1235	1446.1
გურია	336	1411.8	210	882.4	219	920.2	107	449.6
სამცხე-ჯავახეთი	147	410.6	72	201.1	530	1472.2	453	1258.3
მცხეთა-მთიანეთი	119	643.2	84	454.1	128	691.9	76	410.8
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	31	382.7	10	123.5	29	358.0	9	111.1
სენა უცყენები	19	--	15	--	17	--	16	--
საქართველო	27474	3649.1	13149	1746.4	26896	3555.3	11406	1504.7

ცხრილი 4.89

**ნერვული სისტემის ავაღებების გავრცელება ზოგიართი
ნოზოლოგიის მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010**

	რეგისტრირებული ეპი- კვეთები	2009			2010		
		პრევალუნფრა	არალი ჰემოსტაზი	ინფილტრა	რეგისტრირებული გემოტენიკი	პრევალუნფრა	არალი ჰემოსტაზი
ნერვული სისტემის ავაღებები	121062	2744.6	45489	1031.3	125619	2821.1	47742
მათ შორის							
ცენტრალური ნერვული სისტემის ანთეპიტი ავაღებები	3857	87.4	1163	26.4	5474	122.9	2627
უპირატესად ცენტრალური ნერ- ვული სისტემის დამაზიანებელი სისტემური ატროფიები	1598	36.2	542	12.3	2259	50.7	1076
ექსტრაკრანალიზული და მო- რაობის სხვა მომღილობები	7650	173.4	2055	46.6	8764	196.8	2776
ნერვული სისტემის სხვა დე- გენერაციული და დემი- ლინიზაციით მიმღირე ავაღ- ებები	2173	49.3	756	17.1	2740	61.5	1011
ეპიზოდური დაბაროვსიზმული დარღვევები	21802	494.3	5772	130.9	22174	498.0	6334
გათ შორის: ეპილეფსია და ეპილეფსის სტატუსი	8928	202.4	1450	32.9	9384	210.7	1629
პერიოდული ნერვული სისტემის ავაღებები	40272	913.0	16230	368.0	40424	907.8	16705
ცერებრული დამაზიანებები ან არალიზური სინდრომები	5738	130.1	1720	39.0	7258	163.0	2551
							57.3

ცხრილი 4.90

ნერვული სისტემის ავაღებულობების გავრცელება პაციენტები

ცოდნულობის მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	რეგისტრირებული შემთხვევები	არევისაუნიფორმა	ასაკის მიხედვით	ინციდენტები	რეგისტრირებული შემთხვევები	არევისაუნიფორმა	ასაკის მიხედვით	ინციდენტები
ნერვული სისტემის ავაღებულობები	27474	3649.1	13149	1746.4	26896	3555.3	11406	1507.7
მათ შორის								
ცენტრალური ნერვული სისტემის ანთეპითო ავაღებულობები	260	34.5	141	18.7	1604	212.0	1447	191.3
უპირატესად ცენტრალური ნერ- ვული სისტემის ძარაზიანებები სისტემური აზროვნიერი	89	11.8	33	4.4	251	33.2	195	25.8
ექსტრაკირანიდული ძარა მოძ- რაობის სხვა მომღილობები	514	68.3	224	29.8	798	105.5	432	57.1
ნერვული სისტემის სხვა ძარა- ნერაციული ძარა მიმღები მიმღი- ნარი ავაღებულობები	120	15.9	52	6.9	295	39.0	151	20.0
ეპიზოდური ძარა ააროპსიზმული ძარღვევები	5068	673.1	1668	221.5	4902	648.0	1928	254.9
მათ შორის: ეპილეზის და ეპილეზის სტატუსი	2237	297.1	325	43.2	2036	269.1	324	42.8
პერიფერული ნერვული სისტემის ავაღებულობები	1440	191.3	407	54.1	1260	166.6	455	60.1
ცენტრალური ძარა და სხვა პარალიზური სინდრომები	1873	248.8	489	64.9	1910	252.5	430	56.8

ცხრილი 4.91

ნერვული სისტემის ავაღებულობების დიაგნოზით სტაციონარიდან

გასული ავაღებულობების რაოდენობა და ლეტალობა,

საქართველო, 2009 – 2010

	2009		2010	
	სტაციონარიდან გავიდა	ლეტალობა %	სტაციონარიდან გავიდა	ლეტალობა %
ნერვული სისტემის ავაღ- ებულობები	5486	4.8	6468	5.3
მათ შორის				
გავშვითა ცენტრალური ძარა	146	2.1	373	1.3
პერიფერული ნერვული სისტემის ავაღებულობები	1070	1.2	1253	0.2

ცხრილი 4.92

ნერვული სისტემის ავაღებების დიაგნოზით სტაციონარიზაცია
გასული პაციენტის რაოდენობა და ლეტაცია,
საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	სტაციონარიზაცია გავისჯა	ლეტაცია (%)	მათ შორის 1 ლეტაცია ასაკის		სტაციონარიზაცია გავისჯა	ლეტაცია (%)	მათ შორის 1 ლეტაცია ასაკის	
			გავისჯა	ლეტაცია (%)			გავისჯა	ლეტაცია (%)
ნერვული სისტემის ავაღებები	1539	1,5	586	1.9	1680	0.7	573	0.3
გათ შორის								
პავონია ცენტრული დაგძლენი	137	2.2	41	2.5	146	3.4	16	6.2
პერიფერიული ნერვული სისტემის ავაღებები	267	0	206	0	370	0	264	0

ცხრილი 4.93

ნერვული გიგრი აროვილის სანოლების მუშაობის განვითარება
რაგიონების მიხედვით, საქართველო, 2009 - 2010*

	2009				2010			
	სანოლება რაოდენობა	ლაყოვება	ლატენიანია	პრცენტი	სანოლება რაოდენობა	ლაყოვება	ლატენიანია	პრცენტი
აჭარა	30	8.2	158.3	19.9	32	7.0	152.2	22.3
თბილისი	165	6.1	121.6	20.2	168	6.8	150.1	22.1
ივერეთი	29	6.0	168.4	28.9	29	7.2	248.4	35.3
სამეგრელო	8	5.2	272.4	52.4	8	5.2	310.4	59.4
შიდა ქართლი	2	5.1	92.0	18.0	0	-	-	-
ქვემო ქართლი	25	4.2	62.0	14.9	15	4.6	98.9	21.3
გურია	10	5.5	54.1	9.7	10	7.1	84.2	12.2
რაჭა-ლეჩერეზე და ქვემო სვანეთი	5	7.2	140.8	19.6	5	7.5	192.6	25.6
სამარგალო	22	11.6	238.5	20.5	22	11.0	209.0	18.9
საქართველო	296	6.5	135.5	21.1	289	7.0	164.9	23.9

* დანარჩენ რეგიონებში ნერვული გიგრი პროცენტის საწოლები არ არის

ცხრილი 4.94

ცერვული სისტემის ავაღებოვნების დიაგნოზით სტაციონარიზაცია
გასული ავაღებოვნების რაოდენობა და ლეტაციონა რაგიონების
მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	სტაციონარიზაცია გავიზა		ლეტაციონა (%)		სტაციონარიზაცია გავიზა		ლეტაციონა (%)	
	სულ	გარის გავიზა	სულ	გავიზა	სულ	გარის გავიზა	სულ	გავიზა
აჭარა	618	115	4.9	0	993	119	5.0	0
თბილისი	2364	811	4.1	1.5	2345	898	4.4	0.4
კახეთი	323	27	1.2	3.7	477	25	9.0	0
იმერეთი	970	456	4.4	0.7	1053	505	5.3	0.4
სამეგრელო	296	46	0	0	329	29	0.6	0
შიდა ქართლი	340	43	16.8	16.3	523	61	13.0	0
ჩვევნ ქართლი	87	19	14.9	0	234	27	6.0	0
გურია	74	18	0	0	48	14	0	0
სამცხე-ჯავახეთი	102	4	6.9	0	174	2	4.0	0
მცხეთა-მთიანეთი	11	0	9.1	0	0	0	-	-
რაჭა-ლეჩხუმი	13	0	0	0	28	0	-	-
სვერდლის მთიანეთი	288	0	3.5	0	264	0	1.1	0
საქართველო	5486	1539	4.8	1.5	6468	1680	5.3	0.3

ცხრილი 4.95

ცერვული სისტემის ორგანოებზე ჩატარებული პირურგიული
ოპერაციების რაოდენობა და ლეტაციონა, საქართველო, 2008 – 2010

	2008		2009		2010	
	რაოდენობა	ლეტაციული რატიო %	რაოდენობა	ლეტაციული რატიო %	რაოდენობა	ლეტაციული რატიო %
ს უ ს	3239	3.6	3450	2.7	3387	2.5
თავის ტვინები	1020	7.1	1101	6.6	1013	4.2
ზერგის ტვინები	198	0	133	2.3	66	1.5
ტვინის გარსებზე	60	10.0	284	0	107	10.7
პერიფერიულ ცერვულ სისტემაზე	103	6.8	144	0.7	109	0.9
მაღარაზუა დისეპზე	1742	0.1	1701	0.1	1960	0

ცხრილი 4.96

ნერვული სისტემის ორგანოებზე ჩატარებული პირულგიული
რაორაციების განაცილება რეგიონების მიხედვით,
საქართველო, 2010*

	სექ	მათ შორის				
		თავის ტვინები	ზურგის ტვინები	ფინის გარსებზე	პერიფერიულ ნერვულ სისტემაზე	მაღალაზარ დისკებზე
აჭარა	346	29	0	0	5	312
თბილისი	2274	762	60	74	103	1162
იმერეთი	457	141	5	32	0	268
სამეგრელო	190	60	1	0	0	129
შიდა ქართლი	52	8	0	0	0	36
ქვემო ქართლი	2	2	0	0	0	0
სენა უცყვებები	66	11	0	1	1	53
საქართველო	3387	1013	66	107	109	1960

ცხრილი 4.97

თვალისა და მისი დანამატების ავაღებულობების
გავრცელება საქართველო, 2007 – 2010

	სექ				მათ შორის გავრცელება			
	რეგისტრ. გამოთხვევები	პრევალენ ტრანს.	ასალი გამოთხვევები	ინციდენ ტრანს.	რეგისტრ. გამოთხვევები	პრევალენ ტრანს.	ასალი გამოთხვევები	ინციდენ ტრანს.
2007	86322	1967.1	24573	560.0	14340	1869.1	7473	974.1
2008	104858	2391.9	35072	800.0	17102	2273.6	8648	1149.7
2009	123384	2797.3	47797	1083.6	19241	2555.6	10415	1383.3
2010	124576	2797.7	49531	1112.4	17695	2339.1	9679	1279.4

* დანარჩენ რეგიონებში ნერვული სისტემის ორგანოებზე ოპერაცია არ ჩატარებულა

ცხრილი 4.98

თვალისა და მისი დანამატების ავაღებულობების გავლენაზე
ზოგიერთი ნოზოლოგიის მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა	ასალი შემთხვევები	ინციდენტობა	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა	ასალი შემთხვევები	ინციდენტობა
თვალის და მისი დანამატების ავაღებულობები	123384	2797.3	47797	1083.6	124576	2797.7	49531	1112.4
გათ შორის								
პროდუს დაზიანებები (პა- ტარაპტა)	33967	770.1	11341	257.1	36309	815.4	11847	266.1
გლუკოზი	10962	248.5	3277	74.3	12347	277.3	3783	85.0
თვალის, თვალის კუთიების, და მისი დანამატების ავაღებულობები	36488	827.2	15168	343.9	37194	835.3	17274	387.9

ცხრილი 4.99

თვალის და მისი დანამატების ავაღებულობების გავლენაზე
პავშვები ზოგიერთი ნოზოლოგიის მიხედვით,
საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა	ასალი შემთხვევები	ინციდენტობა	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა	ასალი შემთხვევები	ინციდენტობა
თვალის და მისი დანამატების ავაღებულობები	19241	2555.6	10415	1383.3	17695	2339.1	9679	1279.4
გათ შორის								
პროდუს დაზიანებები (პა- ტარაპტა)	313	41.6	159	21.1	285	37.7	143	18.9
გლუკოზი	78	10.4	23	3.1	75	9.9	21	2.8
თვალის, თვალის კუთიების, და მისი დანამატების ავაღებულობები	8703	1155,9	2926	388.6	7719	1020.4	3020	399.2

ცხრილი 4.100

თვალისა და მისი დანამატების ავაღმყოფების გავრცელება
რაგიონების მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	რეგისტრი- რეგული- გამოსავავა	პრევალენტრიანი	ასალი გამოსავავა	ინციდენტობა	რეგისტრი- რეგული- გამოსავავა	პრევალენტრიანი	ასალი გამოსავავა	ინციდენტობა
აფხაზეთი	6732	--	2090	--	4865	--	1668	--
აჭარა	15215	3956.1	8316	2162.2	11218	2886.0	5870	1510.2
თბილისი	58493	5106.8	15386	1343.3	58258	5033.1	15030	1298.5
კახეთი	6299	1562.6	2685	666.1	7410	1828.3	3154	778.2
იმერეთი	14776	2119.6	6099	874.9	15788	2247.7	7090	1009.4
სამეგრელო	4492	953.7	2272	482.4	4606	968.5	1794	377.2
შიდა ქართლი	3292	1065.4	1688	546.3	7422	2380.4	5298	1699.2
ქვემო ქართლი	4193	845.9	3422	690.3	4821	958.8	3330	662.3
გურია	2412	1731.5	1408	1010.8	2626	1874.4	1591	1135.6
სამცხე-ჯავახეთი	2097	1000.0	1308	623.7	2490	1174.5	1573	742.0
მცხეთა-მთიანეთი	2179	2012.0	1203	1110.8	2115	1938.6	1116	1022.9
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	1132	2373.2	500	1048.2	808	1701.1	305	642.1
სენა უძყებები	2072	--	1420	--	2149	--	1712	--
საქართველო	123384	2797.3	47797	1083.6	124576	2797.7	49531	1112.4

ცხრილი 4.101

თვალისა და მისი დანამატების ავაღმყოფების გავრცელება
გავრცელები რაგიონების მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	რეგისტრი- რეგული- გამოსავა	პრევალენტრიანი	ასალი გამოსავა	ინციდენტობა	რეგისტრი- რეგული- გამოსავა	პრევალენტრიანი	ასალი გამოსავა	ინციდენტობა
აფხაზეთი	855	--	509	--	747	--	437	--
აჭარა	2730	4155.3	1750	2663.6	2015	3053.0	1262	1912.1
თბილისი	8493	4344.2	3821	1954.5	7746	3938.0	3054	1552.6
კახეთი	806	1171.5	451	655.5	864	1254.0	544	789.6
იმერეთი	2690	2260.5	1306	1097.5	2653	2223.8	1508	1264.0
სამეგრელო	533	662.9	297	369.4	435	538.4	265	328.0
შიდა ქართლი	1342	2546.5	840	1593.9	1214	2290.6	994	1875.5
ქვემო ქართლი	957	1131.2	790	933.8	1057	1237.7	843	987.1
გურია	446	1873.9	349	1466.4	486	2042.0	393	1651.3
სამცხე-ჯავახეთი	119	332.4	89	248.6	144	400.0	112	311.1
მცხეთა-მთიანეთი	193	1043.2	161	870.3	241	1302.7	202	1091.9
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	71	876.5	47	580.2	84	1037.0	57	703.7
სენა უძყებები	6	--	5	--	9	--	8	--
საქართველო	19241	2555.6	10415	1383.3	17695	2339.1	9679	1279.4

ცხრილი 4.102

თვალისა და მისი დანაშაულის ავაღეყოფების დიაგნოზით
სტაციონარიზაცია გასული ავაღეყოფების რაოდენობა,
საქართველო, 2009 – 2010

სტაციონარიზაცია გასული	2009		2010		
	სტაციონარიზაცია გასული	მათ შორის გავავები	სტაციონარიზაცია გასული	0-15 წლამდე	მათ შორის გავავები
		0-15 წლამდე			0-1 წლამდე
თვალის და მისი დანაშაულის ავაღეყოფები	4809	205	6	5631	252
მათ შორის					
პროცეს დაზიანებები (კატარაქტი)	2587	22	0	2879	29
გლუკოზი	519	4	0	594	4

ცხრილი 4.103

ოფთალმოლოგიური პროცედურის სამოლის მუშაობის მაჩვენებლები
რაგიონების მიხედვით, საქართველო, 2009 - 2010*

	2009				2010			
	სამოლის რაოდენობა	ჯაყოვნება	ჯათვილება	პრცენტი	სამოლის რაოდენობა	ჯაყოვნება	ჯათვილება	პრცენტი
აჭარა	13	2.0	103.8	52.8	13	1.7	160.7	95.6
თბილისი	83	3.8	95.8	25.1	85	3.7	86.5	23.3
კახეთი	5	1.0	54.4	52.6	10	1.1	39.9	37.7
იმერეთი	8	1.2	38.4	33.1	20	1.4	26.9	18.8
სამეგრელო	2	1.0	2.5	2.5	2	1.0	2.5	2.5
გურია	3	2.0	5.3	2.7	3	2.0	18.7	9.3
საქართველო	114	3.0	86.8	29.1	133	2.6	78.5.	28.1

* დანარჩენ რეგიონებში ოფტალმოლოგიური პროცედურის საწლევი არ არის

ଓৰোল 4.104

პირულების მიზანის თვალზე და მის დანამატებზე,
საქართველო, 2007 – 2010

	2007	2008	2009	2010
სტაციონარული ჩატარებული რპერაციები				
სულ	3634	5748	5124	5723
მათგან მიკრობილურგიული	2255	3683	3372	4435
რპერაციების საერთო რაოდენობიდან გლაუკომის გამო	373	603	594	588
ენცილებია	132	149	132	213
კატარაქტის გამო	2077	3651	2803	3405
ავტომატორიული რპერაციები				
სულ	3949	5214	6751	7365
მათგან მიკრობილურგიული	2431	2212	3162	5123
რპერაციების საერთო რაოდენობიდან გლაუკომის გამო	415	450	730	318
კატარაქტის გამო	2624	3297	4123	4370

ଓৰোল 4.105

თვალზე და მის დანამატებზე სტაციონარში ჩატარებული
ძირულგიული ოპერაციების განვითარება რაგიონების მიხედვით,
საქართველო, 2009-2010

	2009				2010			
	სულ	მათ მორის			სულ	მათ მორის		
		გლუკოზის გამო	ლიპიდები	კატარატის გამო		გლუკოზის გამო	ლიპიდები	კატარატის გამო
აზარა	684	52	2	478	896	64	58	653
თბილისი	2075	169	82	663	1841	153	84	772
კახეთი	250	40	9	187	382	50	17	292
იმერეთი	1410	229	33	956	1961	209	45	1092
სამეგრელო	234	5	4	203	297	13	5	247
შიდა ქართლი	248	79	0	164	245	54	0	167
ჩვევნ ქართლი	81	13	0	65	149	15	2	115
გურია	8	0	0	0	28	14	0	14
სამცხე-ჯავახეთი	52	5	0	47	37	12	0	25
რაჭა-ლეონიშვილი	0	0	0	0	0	0	0	0
მცხეთა-მთიანეთი	0	0	0	0	29	1	0	15
სენა უცყენება	82	2	2	40	58	3	2	13
საკართველო	5124	594	132	2803	5723	588	213	3405

ცხრილი 4.106

თვალზე და მის დანამატებით აგრძლებულ-პოლიციის
ჩანარისკული განაკვეთის განვითარების განვითარება
რაგიონების მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	სულ	მათ შორის		სულ	მათ შორის		სულ	მათ შორის
		მიკრობი-რუსების	გლუკომის გამო		კატარაქტის გამო	მიკრობი-რუსების		კატარაქტის გამო
აჭარა	31	31	0	0	6	0	0	0
თბილისი	5784	2640	676	3455	6058	4426	226	3378
კახეთი	0	0	0	0	0	0	0	0
იმერეთი	569	433	44	384	856	686	71	615
სამეგრელო	7	7	0	0	4	4	0	137
შიდა ქართლი	0	0	0	0	153	3	13	103
ქვემო ქართლი	119	20	0	99	111	4	4	85
გურია	151	11	0	139	91	0	0	0
სამცხე-ჯავახეთი	14	0	0	0	17	0	0	37
რაჭა-ლეჩხუმი	56	0	10	46	40	0	3	0
მცხეთა-მთიანეთი	0	0	0	0	29	0	1	15
სენა უცხოება	20	20	0	0	0	0	0	0
საქართველო	6751	3162	730	4123	7365	5123	318	4370

ცხრილი 4.107

ურისა და დარილისებრი მოწოდის ავაღებოვნების გავრცელება,
საქართველო, 2007 – 2010

	ცხრი			მათ შორის გავრცელები				
	პრეზიდენტის შემთხვევაში	პრეზიდენტის ასალი	გნილებების ასალი	პრეზიდენტის შემთხვევაში	პრეზიდენტის ასალი	გნილებების ასალი	გნილებების ასალი	
2007	27799	633.5	15382	350.5	8570	1117.0	6568	856.1
2008	32167	733.8	19900	453.9	8859	1177.7	6872	913.6
2009	42031	952.9	28289	641.3	13682	1817.2	11621	1543.5
2010	41059	922.1	27902	626.6	12559	1660.1	10622	1404.1

ცხრილი 4.108

ყურისა და დოკუმენტის მოწოდების
ავაღმყოფობის გავრცელება, საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა	ანალიზი გამოსავავი	ინციდენტები	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა	ანალიზი გამოსავავი	ინციდენტები
ყურის და დოკუმენტის მოწოდების ავაღმყოფობი	42031	952.9	28289	641.3	41059	922.1	27902	626.6
მათ მორის								
შუა ყურის ანოეპები	18789	426.0	12587	285.4	18200	408.7	12217	274.4

ცხრილი 4.109

ყურისა და დოკუმენტის მოწოდების ავაღმყოფობის
გავრცელება ჩავჭვები, საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა	ანალიზი გამოსავავი	ინციდენტები	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტობა	ანალიზი გამოსავავი	ინციდენტები
ყურის და დოკუმენტის მოწოდების ავაღმყოფობი	13682	1817.2	11621	1543.5	12559	1660.1	10622	1404.1
მათ მორის								
შუა ყურის ანოეპები	6621	879.4	5333	708.3	6216	821.7	5027	664.5

ცხრილი 4.110

ყურისა და დოკუმენტის მოწმის ავაღებობის გავრცელება
რეგიონების მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	რეგისტრის ნომერი	პრევალენტრა	ანალიზი გამოსკვერვები	ინციდენტების რაოდი	რეგისტრის ნომერი	პრევალენტრა	ანალიზი გამოსკვერვები	ინციდენტების რაოდი
აფხაზეთი	4725	--	1477	--	2943	--	1210	--
აჭარა	4442	1155.0	3091	803.7	6048	1556.0	3703	952.7
თბილისი	10935	954.7	6885	601.1	9025	779.7	5709	493.2
კახეთი	3099	768.8	2240	555.7	3303	815.0	2219	547.5
იმერეთი	8293	1189.6	6444	924.4	8301	1181.8	6501	925.5
სამეგრელო	2926	621.2	1718	364.8	3156	663.6	1938	407.5
შიდა ქართლი	2265	733.0	1917	620.4	2373	761.1	1726	553.6
ჩოხა ქართლი	1874	378.1	1595	321.8	1811	360.2	1543	306.9
გურია	1025	735.8	883	633.9	1019	727.3	845	603.1
სამცხე- ჯავახეთი	784	373.9	600	286.1	1027	484.4	743	350.5
მცხეთა- მთიანეთი	507	468.1	400	369.3	903	827.7	765	701.2
რაჭა-ლეჩეთი და ქვემო სვანეთი	352	737.9	246	515.7	438	922.1	297	625.3
სენა ყოფა	804	--	793	--	712	--	703	--
საქართველო	42031	952.9	28289	641.3	41059	922.1	27902	626.6

ცხრილი 4.111

ყურისა და დოკუმენტის მოწოდების ავაღმყოფობების გაცემის
პავონების რაოდინის მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	რეგისტრ. შემთხვევა ვები	პრევალუნ ტორპ	ასალი გავლენა ვები	ინციდენ ტორპ	რეგისტრ. შემთხვევა ვები	პრევალუნ ტორპ	ასალი გავლენა ვები	ინციდენ ტორპ
აფხაზეთი	826	--	518	--	534	--	421	--
აზერბაი	2084	3172.0	1741	2649.9	2425	3674.2	1830	2772.7
თბილისი	3051	1560.6	2700	1381.1	2140	1088.0	1920	976.1
კახეთი	911	1324.1	697	1013.1	915	1328.0	809	1174.2
იმერეთი	2496	2097.5	2180	1831.9	2149	1801.3	1826	1530.6
სამეგრელო	1026	1276.1	748	930.3	1125	1392.3	879	1087.9
შიდა ქართლი	1158	2197.3	1089	2066.4	863	1628.3	739	1394.3
ქვემო ქართლი	897	1060.3	824	974.0	949	1111.2	888	1039.8
გურია	669	2810.9	634	2663.9	635	2668.1	595	2500.0
სამცხე-ჯავახეთი	282	787.7	253	706.7	388	1077.8	337	936.1
მცხეთა-მთიანეთი	184	994.6	155	837.8	321	1735.1	291	1573.0
რაჭა-ლეჩეთი და ქვემო სვანეთი	98	1209.9	82	1012.3	105	1296.3	78	963.0
სენა უცხოება	0	--	0	--	10	--	9	--
საქართველო	13682	1817.2	11621	1543.5	12559	1660.1	10622	1404.1

ცხრილი 4.112

ყურისა და დოკუმენტის მოწოდების ავაღმყოფობების დიაგნოზით
სტაციონარიზაცია გასული ავაღმყოფების რაოდენობა,
საქართველო, 2009 – 2010

	2009		2010	
	სტაციონარიზაცია გავლენა	მათ მოწოდები	სტაციონარიზაცია გავლენა	მათ მოწოდები
აზერბაი	372	4	739	184
თბილისი	131	27	324	8
კახეთი	2	0	3	0
იმერეთი	112	78	110	55
სამეგრელო	4	0	1	0
შიდა ქართლი	0	0	0	0
ქვემო ქართლი	115	51	99	35
გურია	1	0	0	0
სამცხე-ჯავახეთი	0	0	0	0
მცხეთა-მთიანეთი	0	0	3	0
რაჭა-ლეჩეთი	0	0	0	0
სენა უცხოება	16	0	10	0
საქართველო	753	160	1289	282

ცხრილი 4.113

სტაციონარული ყურზე ჩატარებული კირულგიული ოპერატორი,
საქართველო, 2007 – 2010

	2007	2008	2009	2010
სულ	187	245	308	427
მათ შორის გავლენის	48	15	3	37

ცხრილი 4.114

სტაციონარული ყურზე ჩატარებული კირულგიული ოპერატორის
განაცილება რაგიონების მიხედვით, საქართველო, 2009 - 2010*

	2009		2010	
	სულ	მათ შორის გავლენის	სულ	მათ შორის გავლენის
აჭარა	72	1	37	0
თბილისი	210	2	380	37
კახეთი	7	0	0	0
იმერეთი	13	0	10	0
სამეგრელო	6	0	0	0
ქვემო ქართლი	0	0	0	0
სვენა უცყვება	0	0	0	0
საქართველო	308	3	427	37

ცხრილი 4.115

სისხლის მიმოქვეთის სისტემის ავაღმყოფობის გავრცელება,
საქართველო, 1988 – 2009

	სულ			გავლენის 0-15 წლამზე			
	წლის გოლონის რეგისტრის გეოგრაფიული გარემონტი	პრევალუნგონგა*	ასალი გეოგრაფიკი	0-5 წლის გეოგრაფიული გარემონტი	წლის გოლონის რეგისტრის გეოგრაფიული გარემონტი	პრევალუნგონგა*	ასალი გეოგრაფიკი
1988	279125	5171.9	36166	670.1	6765	529.0	1521
1990	265255	4890.0	43438	800.8	6837	534.3	2075
1995	169075	3526.7	23251	485.0	4299	432.0	894
1996	113734	2433.1	16523	353.5	2911	307.0	1228
2000	155373	3503.2	44475	1002.8	3095	328.0	1223
2001	176678	3987.3	57485	1297.3	3445	380.6	1226
2002	187827	4296.6	56810	1299.6	3727	406.9	1321
2003	208472	4768.9	64140	1467.2	4049	442.1	1731
2004	235429	5385.5	70648	1616.1	5395	638.0	1614
2005	256981	5892.2	82533	1888.0	5214	634.3	1594
2006	282701	6427.9	83166	1891.0	5325	670.1	1732
2007	288964	6584.6	71198	1622.4	5181	675.3	1201
2008	306573	6993.3	74379	1696.7	5102	678.3	1250
2009	326421	7400.3	96038	2177.3	4775	634.2	1359
2010	337651	7582.9	98193	2205.2	4672	617.6	1103
							145.8

* დანარჩენ რეგიონებში ყურზე ოპერაციები არ ჩატარებულა

ცხრილი 4.116

**სისხლის მიმღებელის სისტემის ავაღმყოფობის გაცრცელება
ზოგიერთი ნოზოლოგის მიხედვით, საქართველო, 2004 – 2010**

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
კრევალენტობა*	5385.5	5892.2	6427.9	6584.6	6993.3	7400.3	7582.9
ინციდენტები	1616.1	1888.0	1891.0	1622.4	1696.7	2177.3	2205.2
მათ შორის							
გულის რევენტული ავაღმყოფობა კრევალენტობა	282.8	307.2	377.8	351.8	341.7	314.0	289.2
ინციდენტები	76.0	82.7	100.0	87.4	72.9	76.9	124.3
ჰიპერტენზიული ავაღმყოფობა კრევალენტობა	2609.6	2962.6	3329.9	3441.4	3719.8	4088.3	4335.9
ინციდენტები	801.9	950.7	917.4	803.5	814.0	1109.4	1182.5
გულის იშევიური ავაღმყოფობა კრევალენტობა	1637.2	1857.8	1955.7	1868.7	1951.9	1981.8	1993.7
ინციდენტები	449.8	545.7	569.9	427.5	429.8	521.6	558.5
ცერებროვასულური ავაღმყოფობა კრევალენტობა	215.3	255.9	261.1	274.0	281.2	316.8	333.7
ინციდენტები	107.8	111.3	116.9	88.2	101.3	123.9	112.7

ცხრილი 4.117

**სისხლის მიმღებელის სისტემის ავაღმყოფობის
გაცრცელება ჩავალებები ზოგიერთი ნოზოლოგის მიხედვით,
საქართველო, 2004 – 2010**

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
კრევალენტობა	638.0	634.3	670.1	675.3	678.3	634.2	617.6
ინციდენტები	176.2	174.0	218.0	156.5	166.2	180.5	145.8
მათ შორის							
გულის რევენტული ავაღმყოფობა კრევალენტობა	199.9	231.4	333.7	315.7	308.2	273.1	252.0
ინციდენტები	57.7	82.1	81.4	53.2	51.0	33.3	63.0
ჰიპერტენზიული ავაღმყოფობა კრევალენტობა	3.5	4.4	4.9	5.6	6.5	8.0	9.0
ინციდენტები	2.6	3.4	2.4	0.8	1.3	5.7	3.0
ცერებროვასულური ავაღმყოფობა კრევალენტობა	0.6	2.7	6.9	2.6	1.7	1.6	2.0
ინციდენტები	0.5	0.3	5.5	0.5	1.6	1.1	0.9

* პრევალენტობა — საანგარიშო წლის ბოლოს მეთვალყურეობაზე მყოფ ავადმყოფთა რაოდენობა
100000 მოსახლეზე

ცხრილი 4.118

სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობის
გავრცელება რეგიონების მიხედვით, საქართველო, 2010

	რეგისტრირებულია ცლის პოლოს	პრევალეცობა	ახალი შემთხვევები	იცილეცობა
აფხაზეთი	11065	--	1925	--
აჭარა	19372	4983.8	8013	2061.5
თბილისი	133031	11493.0	20172	1742.7
კახეთი	31386	7743.9	10092	2490.0
იმერეთი	53830	7663.7	21832	3108.2
სამეგრელო და ზემო სვანეთი	25404	5341.5	6964	1464.3
შიდა ქართლი	17274	5540.1	8566	2747.3
ქვემო ქართლი	17444	3469.4	5528	1099.4
გურია	4439	3168.5	1051	750.2
სამცხე-ჯავახეთი	9548	4503.8	5117	2413.7
მცხეთა-მთიანეთი	6610	6058.7	3465	3176.0
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	7789	16397.9	2192	4614.7
საცავა უცყვება	459	--	3276	--
საქართველო	337651	7582.9	98193	2205.2

ცხრილი 4.119

სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობის სტრუქტურა,
საქართველო, 2010

	რეგისტრირებულია ცლის პოლოს		ახალი შემთხვევები					
	სულ		გ.ვ. გავრცელები		სულ		გ.ვ. გავრცელები	
	რაოდენობა	%	რაოდენობა	%	რაოდენობა	%	რაოდენობა	%
სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობი	337651	100	4672	100	98193	100	1103	100
გათ პორტ								
მცვავი რევენუს დებეტი	3350	1.0	482	10.3	3401	3.5	425	38.5
გულის ძროიდული რევენუს დაზიანებები	9526	2.8	1423	30.5	2133	2.2	55	5.0
ჰიპოლტის დებეტი ავადმყოფობა	193071	57.2	65	1.4	52653	53.6	24	2.2
გულის იშვიაური ავადმყოფობა	88774	26.3	0	0	24867	25.3	0	0
ფილტვისმიერი გული და ფილტვის სისხლის მიმოქცევის მომლა	1323	0.4	7	0.1	747	0.8	5	0.5
ცერებროვასკულური ავადმყოფობი	14861	4.4	13	0.3	5020	5.1	7	0.6
პროტერიდების, პროტერილების და კაპილა- რების ავადმყოფობი	5215	1.5	11	0.2	2401	2.4	14	1.3
სისხლის მიმოქცევის სისტემის სხვა ავად- მყოფები	21531	6.4	2671	57.2	6971	7.1	573	51.9

ცხრილი 4.120

**პიპერტენზიული ავადმყოფობის გავრცელება რეგიონების
მიხედვით, საქართველო, 2010**

	რეგისტრირებულია ცლის გოლოს	პრევალენტობა	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა
ავსახელი	7707	--	1023	--
აჭარა	12872	3311.6	5068	1303.8
თბილისი	61582	5320.3	9240	798.3
კახეთი	18821	4643.7	5368	1324.5
იმერეთი	34452	4904.9	10421	1483.6
სამეგრელო და ზემო სვანეთი	15783	3318.5	4021	845.5
შიდა ქართლი	11170	3582.4	5751	1844.5
ქვემო ქართლი	12645	2514.9	3232	642.8
გურია	2671	1906.5	605	431.8
სამცხე-ჯავახეთი	6146	2899.1	2939	1386.3
მცხეთა-მთიანეთი	4679	4288.7	2270	2080.7
რაჭ-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	4192	8825.3	1037	2183.2
სახა უცყვება	351	--	1678	--
საქართველო	193071	4335.9	52653	1182.5

ცხრილი 4.121

**გულის იშვიაური ავადმყოფობის სტრუქტურა,
საქართველო, 2010**

	რეგისტრირებულია ცლის გოლოს		ახალი შემთხვევები	
	რაოდენობა	%	რაოდენობა	%
გულის იშვიაური ავადმყოფობა	88774	100	24867	100
გათ მორის				
სტერიპარდის	29929	33.7	9699	39
მიოკარდიუმის მცვავი ინფარქტი	668	0.8	1546	6
გულის სხვა მცვავი იშვიაური ავადმყოფობა	8116	9.1	4227	17
გულის სხვა იშვიაური ავადმყოფობა	50061	56.4	9395	38

ცხრილი 4.122

რევენტიული ავადმყოფობის გავრცელება, საქართველო, 2010

	რეგისტრირებულია ცლის გოლოს	პრევალენტობა	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა
გულის რევენტიული ავადმყოფობა	12876	289.2	5534	124.3
მცვავი რევენტიული ცხელება	3350	75.2	3401	76.4
გათ მორის მცვავი რევენტიული ცხელება გულის დაზიანებით	947	21.3	333	7.5
გულის ძრონიული რევენტიული დაზიანებები	9526	213.9	2133	47.9

ცხრილი 4.123

სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობის დიაგნოზით
სტაციონარიზაციის გასული ავადმყოფების რაოდენობა და ლიტალობა
ზოგიერთი ნოზოლოგიის მიხედვით, საქართველო, 2010

	სულ	მათ შორის გავალები	ლიტალობა (%)
სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავადმყოფობი	43907	330	6.3
მათ შორის			
მცვავი რევამფული ცხელება	172	34	1.7
მცვავი რევამფული ცხელება გულის დაზიანებით	100	23	2.0
გულის ქრონიკული რევამფული დაზიანებები	411	11	2.9
ჰიპოლტენიზული ავადმყოფობა	2909	0	0.5
გულის იშემიური ავადმყოფობა	21447	0	4.5
მათ შორის: სტენოკარდია	8137	0	0.7
მოკარდიუმის მცვავი ინფარქტი	5790	0	9.4
მოკარდიუმის განვეორებითი ინფარქტი	561	0	5.9
გულის სხვა მცვავი იშემიური ავადმყოფობა	2689	0	7.7
გულის ქრონიკული იშემიური ავადმყოფობა	4270	0	2.9
ფილტვისმიერი გული და სისხლის მიმოქცევის მცირე წრის დარღვევები	654	1	21.3
ცერებროვასკულური ავადმყოფები	7383	9	15.5
სუპარაკნიდული სისხლჩარცევა	1359	0	19.7
სხვა ინტრავენებრული და ინტრაპრანიალური სისხლჩარცევები	1449	9	16.8
თავის ფვინის ინფარქტი	1902	0	9.9
ინსულტი. ცერებრული არტერიების ოპლუზია და სტენოზი და სხვა ცერებროვასკულური დაზიანებები	307	0	1.9
სხვა ცერებროვასკულური ავადმყოფები	114	0	0.1

ცხრილი 4.124

სისხლის მიმოქცევის სისტემის ავაღმყოფობის დიაგნოზით
სტაციონარიზაცია გასული ავაღმყოფობის რაოდენობა და
ლეტალობა რაგიონების მიხედვით, საქართველო, 2010

	გასულ ავაღმყოფთა რაოდენობა	მ.მ. გარდაცვლილ ავაღმყოფთა რაოდენობა	ლეტალობა (%)
აჭარა	3520	252	7.2
თბილისი	22497	1348	6.0
კახეთი	2168	169	7.8
იმერეთი	7031	415	5.9
სამეგრელო და ზემო სვანეთი	2484	107	4.3
შიდა ქართლი	1184	112	9.5
ქვემო ქართლი	2380	116	4.9
გურია	642	49	7.6
სამცხე - ჯავახეთი	864	95	11.0
მცხეთა - მთიანეთი	646	66	10.2
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	253	7	2.8
სენა უცყენება	238	11	4.6
საქართველო	43907	2747	6.3

ცხრილი 4.125

პირურგიული ოპერაციები სისხლის მიმოქცევის სისტემის
ორგანოებზე, საქართველო, 2007 – 2010

	2007		2008		2009		2010	
	სუ	ლეტალობა (%)						
ოპერაციები გულზე	831	3.6	1253	4.6	1373	3.5	1382	4.3
გათ მორის								
დია გულზე	428	4.2	732	5.2	788	5.2	546	0.0
თანამდებობი მაცევის გამო	51	17.6	65	9.2	162	2.5	148	18.9
არდიოსტიმულატორის იმპლანტაცია	183	1.1	250	0.8	112	0.9	157	0.0
ენდოვასტულური გალონური დილატაცია	145	0	195	1.0	187	0	218	0.0
ოპერაციები სისხლის რეაბილიტაცია	2466	1.3	3207	0.3	3957	0.5	4649	0.3
გათ მორის								
არტერიებზე	437	0.9	315	0.6	732	1.9	658	0.8
ვენებზე	595	0	951	0.1	1678	0.1	1669	0.1
ლიმფურ საძირნებზე	23	4.3	76	0	24	0	77	0.0
ენდოვასტულური	811	1.6	1449	0.3	1216	0.2	1785	0.1

ცხრილი 4.126

სასურათი სისტემის ავაღმყოფობის გავრცელება,
საქართველო, 1995–2010

	სურ				გავრცელ 0-15 წლამდე			
	რეგისტრირებული ვართქმები	პრევალუნ ზოგა	ასალი გავრცელება	ინციდენტობა	რეგისტრირებული ვართქმები	პრევალუნ ზოგა	ასალი გავრცელება	ინციდენტობა
1995	253640	5290.5	168928	3523.6	123206	12381.3	98891	9937.8
1996	214753	4594.1	156414	3346.1	119845	12637.9	95268	10046.2
2000	215841	4848.1	150606	3382.8	95182	10464.6	76566	8417.9
2001	225259	5083.7	156535	3532.7	101740	11238.8	79996	8836.9
2002	260808	5966.1	188241	4306.1	129307	14117.3	105717	11541.9
2003	304217	7027.6	236091	5453.8	157730	18655.2	137155	16221.8
2004	306984	7022.3	235532	5387.9	161811	17666.0	139364	15215.3
2005	328310	7510.2	249115	5698.6	177023	19326.8	151521	16542.6
2006	381538	8675.3	313784	7134.7	203398	25600.8	182795	23007.6
2007	351087	8000.3	288793	6580.8	184920	24103.2	169776	22129.3
2008	362824	8276.5	299800	6838.8	184384	24512.6	169762	22568.7
2009	505340	11456.6	447518	10145.7	259136	34418.4	246604	32753.9
2010	494194	11098.5	439289	9865.5	256897	33958.6	244385	32304.7

ცხრილი 4.127

სასურათი სისტემის ავაღმყოფობის გავრცელება
რეგიონების მიხედვით, საქართველო, 2010

	რეგისტრირებული ვართქმები		პრევალუნ ზოგა		ასალი გავრცელება		ინციდენტობა	
	სურ	აკვაკანი	სურ	აკვაკანი	სურ	აკვაკანი	სურ	აკვაკანი
აფხაზეთი	16973	9350	--	--	13838	8640	--	--
აჭარა	37896	17001	9749.4	25759.1	33655	16357	8658.3	24783.3
თბილისი	138289	83590	11947.2	42496.2	119070	76653	10286.8	38969.5
კახეთი	49541	22504	12223.3	32661.8	44985	21958	11099.2	31869.4
იმერეთი	78851	41455	11225.9	34748.5	70972	40353	10104.2	33824.8
სამეგრელო	32507	14705	6834.9	18199.3	27056	13883	5688.8	17181.9
შიდა ქალთლი	42038	22135	13482.4	41764.2	39105	21625	12541.7	40801.9
ჩოხა ქართლი	28563	16168	5680.8	18932.1	26622	15545	5294.7	18202.6
გურია	16803	7994	11993.6	33588.2	15703	7747	11208.4	32550.4
სამცხე - ჯავახეთი	21532	11090	10156.6	30805.6	19300	10946	9103.8	30405.6
მცხეთა - მთიანეთი	18595	8262	17044.0	44659.5	17454	8114	15998.2	43859.5
რაჭა - ლეჩერემი და ქვემო სვანეთი	5940	2044	12505.3	25234.6	5225	2001	11000.0	24703.7
სენა უცხოება	6666	599	--	--	6304	563	--	--
საქართველო	494194	256897	11098.5	33958.6	439289	244385	9865.5	32304.7

ცხრილი 4.128

**სასუნთქმის ციფრული კავშირის გავრცელება ზოგიერთი
ნოზოლოგიის მიხედვით, საქართველო, 2010**

	სულ		გავრცელება	
	პრევალეცორბა	ინციდეცორბა	პრევალეცორბა	ინციდეცორბა
სასუნთქმის ციფრული კავშირის გავრცელება ზოგიერთი ნოზოლოგიის მიხედვით, საქართველო, 2010	11098.5	9865.5	33958.6	32304.7
გათ მორის				
ზედა სასუნთქმის გზების მნიშვნელობის მიზნები	6780.4	6735.3	24937.1	24809.0
პრევალეცორბა	680.8	663.1	1401.6	1379.1
ქვედა სასუნთქმის გზების სხვა მნიშვნელობის მიზნები	1050.6	1032.2	2674.8	2631.9
ზედა სასუნთქმის გზების სხვა კავშირობები	957.9	599.7	2440.4	1466.6
გათ მორის: აღმოჩენის რიცხვი	255.1	162.3	429.3	283.5
ქვედა სასუნთქმის გზების ეროვნული კავშირობები	981.4	320.1	757.6	374.1
გათ მორის: ეროვნული და და- უზუსტყობელი გროვიტაციი	424.7	168.7	387.4	247.5
ეგზისტა	23.1	6.4	6.1	0.8
ასომა და ასომური სტატუსი	361.1	73.8	220.6	59.5
ფილტვის სხვა ეროვნული ოპსტრუქციების კავშირობები	93.5	38.1	64.4	16.7
ტრენირებაზის	7.5	2.7	0.4	0.1
ფილტვის კავშირობები გამონვეული გარეგნო ფაქტორებით	8.1	2.4	3.8	0.9
სასუნთქმის ციფრული კავშირის სხვა კავშირობები, რომლებიც უკირატესდ აზიანებენ ინტერსტიციურს	10.2	5.0	9.1	7.3
ქვედა სასუნთქმის გზების ჩირკოვანი და ცეკვოული მდგრადი კავშირები	2.8	1.9	3.7	3.6
სასუნთქმის ციფრული კავშირის სხვა კავშირობები	100.4	61.5	149.2	122.9

ცხრილი 4.129

სასურველი სისტემის ავაღების მოვალეობის სტრუქტურული განაწილება
ზოგიერთი ნოზოლოგიის მიხედვით, საქართველო, 2010

	სურ				კავშირი			
	რეასონაციული გავრცელები	%	ანალიტიკური	%	რეასონაციული გავრცელები	%	ანალიტიკური	%
სასურველი სისტემის ავაღების მუნიციპალიტეტი	494194	100	439289	100	256897	100	244385	100
მათ შორის								
ზედა სასურველი გზების მცვავი რესაინაციული ინფექციები	301916	61.1	299910	68.3	188649	73.4	187680	76.8
პივონია	30314	6.1	29525	6.7	10603	4.1	10433	4.3
ჩვედა სასურველი გზების სევა მცვავი რესაინაციული ინფექციები	46781	9.5	45964	10.5	20235	7.9	19910	8.1
ზედა სასურველი გზების სევა ავაღების მუნიციპალიტეტი	42655	8.6	26703	6.1	18462	7.2	11095	4.5
მათ შორის: ალერგიული რინიტი	11359	2.3	7225	1.6	3248	1.3	2145	0.9
ჩვედა სასურველი გზების ძრონიცული ავაღების მუნიციპალიტეტი	43698	8.8	14252	3.2	5731	2.2	2830	1.2
მათ შორის: ძრონიცული და დაუზუსტებელი ძრონიციტი	18909	3.8	7510	1.7	2931	1.1	1872	0.8
ეფიზიათ	1029	0.2	285	0.1	46	0.02	6	0.0
ასთმა და ასთმური სტატუსი	16078	3.3	3285	0.7	1669	0.6	450	0.2
ფილტვის სევა ძრონიცული მბ- სტრუქციული ავაღების მუნიციპალიტეტი	4162	0.8	1698	0.4	487	0.2	126	0.1
ძრონიციტაზია	335	0.1	118	0.02	3	0.0	1	0.0
ფილტვის ავაღების მუნიციპალიტეტი გამოწვეული გარეგანი ფარმაცევტი	361	0.1	106	0.02	29	0.01	7	0.0
სასურველი სისტემის სევა ავაღ- ების მუნიციპალიტეტი. რომელიც უკირა- ტესად აზიანება ინფერსტიციუმს	455	0.1	223	0.1	69	0.3	55	0.02
ჩვედა სასურველი გზების ჩირპოვანი და ნეკროზული მდგრადარეოგები	124	0.03	84	0.01	28	0.01	27	0.01
სასურველი სისტემის სევა ავაღ- ების მუნიციპალიტეტი	4471	0.9	2740	0.6	1129	0.4	930	0.4

ცხრილი 4.130

ასთმა და ასთმური სტატუსის გავრცელება
რეგიონების მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	რეგისტრირებული შემთხვევები		პრევალეცორი		რეგისტრირებული შემთხვევები		პრევალეცორი	
	სულ	გავრცელები	სულ	გავრცელები	სულ	გავრცელები	სულ	გავრცელები
აფხაზეთი	635	56	--	--	595	38	--	--
აჭარა	1159	188	301.3	286.1	1339	121	344.5	183.3
თბილისი	4370	509	381.5	260.3	4280	481	369.8	244.5
კახეთი	1193	60	295.9	87.2	1191	52	293.9	75.5
იმერეთი	3396	540	487.2	453.8	3522	494	501.4	414.1
სამეგრელო	1843	219	391.3	272.4	1675	192	352.2	237.6
შიდა ქართლი	756	56	244.7	106.3	871	62	279.3	117.0
ქვემო ქართლი	840	50	169.4	59.1	804	81	159.9	94.8
გურია	742	130	532.7	546.2	538	99	384.0	416.0
სამცხე - ჰევიათი	399	12	190.3	33.5	445	26	209.9	72.2
მცხეთა - მთიანეთი	300	9	277.0	48.6	345	11	316.2	59.5
რაჭა - ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	261	11	547.2	135.8	265	11	557.9	135.8
სენა უცყვება	106	0	--	--	208	1	--	--
საქართველო	16000	1840	362.7	244.4	16078	1669	361.1	220.6

ცხრილი 4.131

ასთმის და ასთმური სტატუსის ანალი შემთხვევები
რეგიონების მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	ანალი შემთხვევები		ინციდენტორი		ანალი შემთხვევები		ინციდენტორი	
	სულ	გავრცელები	სულ	გავრცელები	სულ	გავრცელები	სულ	გავრცელები
აფხაზეთი	61	8	--	--	85	8	--	--
აჭარა	217	39	56.4	59.4	261	19	67.1	28.8
თბილისი	889	179	77.6	91.6	695	124	60.0	63.0
კახეთი	283	12	70.2	17.4	285	21	70.3	30.5
იმერეთი	689	120	98.8	100.8	694	135	98.8	113.2
სამეგრელო	230	51	48.8	63.4	207	37	43.5	45.8
შიდა ქართლი	288	36	93.2	68.3	270	22	86.6	41.5
ქვემო ქართლი	261	24	52.7	28.4	248	44	49.3	51.5
გურია	102	23	73.2	96.6	86	21	61.4	88.2
სამცხე - ჰევიათი	93	2	44.3	5.6	127	16	59.9	44.4
მცხეთა - მთიანეთი	61	0	56.3	0	78	2	71.5	10.8
რაჭა - ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	46	3	96.4	37.0	44	0	92.6	0
სენა უცყვება	103	0	--	--	205	1	--	--
საქართველო	3323	497	75.3	66.0	3285	450	73.8	59.5

ცხრილი 4.132

სასურველი სისტემის ავაღმყოფობების დიაგნოზით
სტაციონარიზაცია გასული ავაღმყოფობის რაოდენობა და
შეტაღობა, საქართველო, 2010

	სურ		მათ შორის გავრცელები			
	სტაციონარიზაცია გავის	ლენტალობა %	0 - 15 წლამდე		0 - 1 წლამდე	
			სტაციონარიზაცია გავის	ლენტალობა %	სტაციონარიზაცია გავის	ლენტალობა %
სასურველი სისტემის ავაღმყოფობები სულ	62446	1.0	40963	1.7	13021	0.5
მათ შორის						
ზედა სასურველი გზების მცვავი რესპირაციული ინფექციები	17940	0.0	16939	0.03	5607	0.1
გრიპი	3324	0.2	2446	0	984	0
პნევმონია	16505	1.0	7516	0.1	2677	0
ძველა სასურველი გზების სხვა მცვავი რესპირაციული ინფექციები	4872	0.1	4485	0.1	1664	0.3
ზედა სასურველი გზების სხვა ავაღ- მყოფობები	8217	0.0	4875	0	424	0
მათ შორის: ალერგიული რინიტი	67	0	30	0	6	0
ძველა სასურველი გზების ძროიდული ავაღმყოფობები	3697	1.4	700	0	142	0
მათ შორის: ძროიდული და დაუზუსტებელი ძროიდიტი	958	0.2	442	0	125	0
ემიზიარა	2	0	0	0	0	0
ასთმა და ასთმური სტატუსი	940	1.1	122	0	1	0
ფილტვის სხვა ძროიდული ობსტრუქციული ავაღმყოფობები	1291	2.9	24	0	2	0
პროცენტუალი	61	1.6	6	0	0	0
ფილტვის ავაღმყოფობები გამოვეული გარებანი ფაქტორებით	99	11.1	0	0	0	0
სასურველი სისტემის სხვა ავაღ- მყოფობები. რომლებიც უკირატესად აზიანებენ ინფერტიციუმს	486	15.0	0	0	0	0
ძველა სასურველი გზების ჩირპოვანი და ნეკროზული მღვიმეარეობები	371	1.3	90	0	2	0
სასურველი სისტემის სხვა ავაღ- მყოფობები	2197	10.7	810	8.1	238	22.7

ცხრილი 4.133

სასულის სისტემის ავაღმყოფობის დიაგნოზით სტაციონარიზაციას გასული ავაღმყოფობის რაოდენობა და ლატალობა რეგიონების მიხედვით, საქართველო 2010

	სულ		მათ შორის გავლენი			
	სტაციონარიზაციაზე	ლატალობის %	0 - 15 წლამდე		0 - 1 წლამდე	
			სტაციონარიზაციაზე	ლატალობის %	სტაციონარიზაციაზე	ლატალობის %
აჭარა	4600	0.5	3204	0.1	818	0.4
თბილისი	20496	1.9	13417	0.5	4435	1.2
კახეთი	4804	0.7	3133	0	1106	0
იმერეთი	10802	0.7	6958	0.1	2203	0.1
სამეგრელო	7610	0.3	5992	0	1778	0
შიდა ქართლი	2843	1.0	1971	0.1	711	0
ქვემო ქართლი	3705	0.6	2398	0	711	0.1
გურია	1584	0.5	1222	0	305	0
სამცხე - ჯავახეთი	3397	0.5	1933	0.1	829	0.2
მცხეთა - მთიანეთი	401	0.7	141	0	35	0
რაჭა - ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	1374	0.1	594	0	90	0
სენა უცხოება	830	0.5	-	-	-	-
საქართველო	62446	1.0	40963	0.2	13021	0.5

ცხრილი 4.134

გრიპის გავავი ავაღმყოფობის ჰოსპიტალიზაციის შემთხვევების რაოდენობა და ჰოსპიტალიზაციის მაჩვენებელი რეგიონების მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010

	2009		2010	
	გრიპის გავავი ავაღმყოფობის ჰოსპიტალიზაციის შემთხვევები	ინციდენტობა	გრიპის გავავი ავაღმყოფობის ჰოსპიტალიზაციის შემთხვევები	ინციდენტობა
აჭარა	1373	357.0	1665	428.3
თბილისი	3520	307.3	4515	390.1
კახეთი	345	85.6	893	220.3
იმერეთი	1896	272.0	2483	353.5
სამეგრელო	2900	615.7	4102	862.5
შიდა ქართლი	932	301.6	1342	430.4
ქვემო ქართლი	991	199.9	773	153.7
გურია	144	103.4	147	104.9
სამცხე-ჯავახეთი	569	271.3	1547	729.7
მცხეთა - მთიანეთი	208	192.1	249	228.2
რაჭა - ლეჩხუმი	409	857.4	645	1357.9
სენა უცხოება	369	--	361	--
საქართველო	13656	309.6	18722	420.4

ცხრილი 4.135

გრიპისმსგავსი ავაღებოფორმების ჰოსპიტალიზირებული
შემთხვევების რაოდენობა ასაკობრივი ჯგუფების მიხედვით,
საქართველო, 2005 – 2010

	სულ	მათ შორის						
		<1	1-4	5-14	15-19	20-29	30-59	60 +
2005	469	113	168	119	32	12	12	13
2006	689	101	227	190	36	49	65	21
2007	5098	1 120	2 160	916	120	138	332	312
2008	7005	1 745	2 859	1 071	126	179	463	562
2009	13656	3 349	4 765	2 269	459	598	1 018	1 198
2010	18722	5136	7049	2516	342	578	1218	1883

ცხრილი 4.136

ეირურგიული ოპერაციები სასუთა დისტანციური სისტემის მიხედვის მიზანით,
საქართველო, 2010

	ჩატარებული ოპერაციების რიცხვი	მათ შორის გავლენი	გარდაიცვალა	წესიალობა (%)
ოპერაციები სურველის მიზანით	1162	97	16	1.4
მათ შორის				
აუდიოვებული	83	0	5	6.0
ფილტვის ცილის მოვალეობა (რეზეპცია)	110	15	1	0.9
ფილტვის საზენონის მოვალეობა	106	1	0	0
ბორბევ	331	13	4	1.2
სასულეს რეზეპცია	41	1	0	0
ბრონის რეზეპცია	0	0	0	0
კლევრის რეზეპცია	4	1	0	0

ცხრილი 4.137

საჭმლის მომცველეობის სისტემის ავაღებოფორმების გავრცელება,
საქართველო, 2000 – 2010

	სულ			გავლენის 0-15 წლამზე				
	რეგისტრირებული შემთხვევები	არეალურ-ზორა	არა-არეალურ-ზორა	ინციდურ-ზორა	რეგისტრირებული შემთხვევები	არეალურ-ზორა	არა-არეალურ-ზორა	
2000	81198	1823.8	27999	628.9	9900	1088.4	5954	654.6
2001	97651	2203.8	39997	902.7	12250	1353.1	7114	785.9
2002	98854	2261.3	36380	832.2	15249	1664.8	10193	1112.8
2003	103803	2397.9	39759	918.5	11414	1350.0	6813	805.8
2004	113272	2591.1	41885	958.1	13398	1462.8	8085	882.7
2005	161769	3700.5	84876	1941.6	18123	1978.6	12609	1376.6
2006	141047	3207.1	56599	1286.9	14926	1878.7	9605	1208.9
2007	216640	4936.7	120659	2749.5	23700	3089.2	17872	2329.5
2008	198957	4538.5	92400	2107.8	24501	3257.2	16901	2246.9
2009	280680	6363.3	166087	3765.4	25164	3342.3	19030	2527.6
2010	261977	5883.4	151848	3410.2	23718	3135.2	17296	2286.3

ცხრილი 4.138

**საჯალის მომრეალებელი სისტემის ავაღებულობა, პრევალენტობა
ზოგიერთი ნოზოლოგის მიხედვით, საქართველო, 2010**

	რეგისტრი- რეგული- შემთხვევები	პრევალენტობა	მათ შორის გავალები	
			რეგისტრი- რეგული- შემთხვევები	პრევალენტობა
საჯალის მომრეალებელი სისტემის ავაღებულობა	261977	5883.4	23718	3135.2
მათ შორის				
პირის ღრუს, სანერცვე ჯირ- კვლების და ყგების ავაღ- ებულობები	114377	2568.7	8565	1132.2
გაყლაპავის, კუჭის და თორ- მეტოვების ნაფლავის ავაღ- ებულობები	60665	1362.4	4578	605.2
მათ შორის: კუჭისა და თორ- მეტოვების ნაფლავის ცელული	17732	398.2	168	22.2
ასტრიტი, დუოდენიტი	39127	878.7	3190	421.7
ღვიძლის ავაღებულობები	5504	123.6	46	6.1
ნაღვლის გუშტის, ნაღვლის გზებისა და პანკრეასის ავაღ- ებულობები	59712	1341.0	3638	480.9
მათ შორის: ეოლილიტიაზი, ეოლეცისტიტი	47210	1060.2	2202	291.1
მცვავი პანკრეატიტი და პან- კრეასის სევა ავაღებულობები	2537	57.0	15	2.0

ცხრილი 4.139

**საჯალის მომრეალებელი სისტემის ავაღებულობა, ინციდენტობა
ზოგიერთი ნოზოლოგის მიხედვით, საქართველო, 2010**

	ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა	მათ შორის გავალები	
			ახალი შემთხვევები	ინციდენტობა
საჯალის მომრეალებელი სისტემის ავაღებულობა	151848	3410.2	17296	2286.3
მათ შორის				
პირის ღრუს, სანერცვე ჯირკვლების და ყგების ავაღებულობები	98582	2213.9	8209	1085.1
გაყლაპავის, კუჭის და თორმეტოვების ნაფლავის ავაღებულობები	22908	514.5	3053	403.6
მათ შორის: კუჭისა და თორმეტოვების ნაფლავის ცელული	4574	102.7	80	10.6
გასტრიტი, დუოდენიტი	15995	359.2	2169	286.7
ღვიძლის ავაღებულობები	2235	50.2	16	2.1
ნაღვლის გუშტის, ნაღვლის გზებისა და პანკრეასის ავაღებულობები	17913	402.3	1713	226.4
მათ შორის: ეოლილიტიაზი, ეოლე- ცისტიტი	13758	309.0	1143	151.1
მცვავი პანკრეატიტი და პანკრეასის სევა ავაღებულობები	938	21.1	7	0.9

ცხრილი 4.140

საჯარის მომსახურების სისტემის ავაღებობის დოკუმენტი
რეგისტრის მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	ანალიტიკური	ინფორმაცია	გ.პ კავშირი		ანალიტიკური	ინფორმაცია	გ.პ კავშირი	
			ანალიტიკური	ინფორმაცია			ანალიტიკური	ინფორმაცია
აფხაზეთი	3711	--	839	--	3252	--	773	--
აჭარა	7413	1927.5	1701	2589.0	5228	1345.0	1324	2006.1
თბილისი	73150	6386.4	8628	4413.3	61529	5315.7	7084	3601.4
კახეთი	8405	2085.1	1495	2173.0	8664	2137.7	1270	1843.3
იმერეთი	22458	3221.6	1561	1311.8	21790	3102.2	1543	1293.4
სამეგრელო და ზემო სვანეთი	8373	1777.7	1227	1526.1	7895	1660.0	1178	1457.9
შიდა ქართლი	7854	2541.7	981	1861.5	7147	2292.2	1040	1962.3
ქვემო ქართლი	5567	1123.1	847	1001.2	5325	1059.1	961	1125.3
გურია	2489	1786.8	795	3340.3	1536	1096.4	595	2500.0
სამცხე-ჯავახეთი	2977	1419.6	288	804.5	7638	3602.8	896	2488.9
მცხეთა-მთიანეთი	2517	2324.1	537	2902.7	2841	2604.0	496	2681.1
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	675	1415.1	92	1135.8	665	1400.0	88	1086.4
სენა უცყვება	20498	--	39	--	18338	--	48	--
საქართველო	166087	3765.4	19030	2527.6	151848	3410.2	17296	2286.3

ცხრილი 4.141

საჯარის მომსახურების სისტემის ავაღებობის დიაგნოზით
სტაციონარიდან გასული ავაღებობის რაოდენობა და ლიტალობა
ზოგიერთი ნოზოლოგიის მიხედვით, საქართველო, 2010

	სულ გასული კვალიფიციანული	გ.პ. განალიციანული	ლურჯობა %	გ.პ კავშირი	გ. გ. განალიციანული	ლურჯობა %
საჯარის მომსახურების სისტემის ავაღებობის დიაგნოზი	34613	587	1.7	4002	4	0.1
ათ ზორის						
პირის ღრუს, სანერეცვე ჯირკვლების და ყევბის ავაღებობის დიაგნოზები	621	1	0.2	291	0	0
კუჭისა და თორმეტონქანის დაცვის ცენტრი	2440	82	3.4	11	0	0
გასტრიტის, დუოდენიტი	1295	24	1.9	551	0	0
ჟირის განვითარების ავაღებობის დიაგნოზები	5864	3	0.05	1013	1	0.1
თიანარი	5639	16	0.3	852	1	0.1
პერიტონეულის ავაღებობის დიაგნოზები	627	88	14.0	32	0	0
ნეიროლოგის ავაღებობის დიაგნოზები	810	138	17.0	6	0	0
ქოლეილითიაზი, ქოლეოს-ტიტი და სანალველე გზების სენა ავაღებობის დიაგნოზები	4973	21	0.4	11	0	0

ცხრილი 4.142

საჯალის მომრთველობის დისტანციური ავაღმყოფობის დიაგნოზით
სტაციონარულიან გასული ავაღმყოფობის რაოდენობა და ლატალობა
რაგიონების მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	სუკ		მათ შორის კავშები		სუკ		მათ შორის კავშები	
	სტაციონარულიან გავილა	ლუტალობა	სტაციონარულიან გავილა	ლუტალობა	სტაციონარულიან გავილა	ლუტალობა	სტაციონარულიან გავილა	ლუტალობა
აზარა	2640	1.8	675	0.1	2677	2.1	286	0.3
თბილისი	12542	2.2	1591	0.2	13190	2.3	1532	0.1
კახეთი	2150	1.5	243	0	2280	1.1	270	0
იმერეთი	4628	1.5	361	0	5812	1.0	590	0
სამეგრელო და ზემო სვანეთი	1259	1.7	112	0	3032	0.8	197	0
შიდა ქართლი	2233	1.3	324	0	2212	1.7	354	0.3
ქვემო ქართლი	3023	1.0	536	0	2748	1.5	541	0
გურია	619	2.1	118	0	705	2.4	92	0
სამცხე-ჯავახეთი	620	0.6	225	0	870	1.3	129	0
მცხეთა-მთიანეთი	146	2.1	1	0	342	1.8	6	0
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	251	1.2	21	0	187	3.2	5	0
სენა უძველესი	583	0.9	0	0	558	0.2	0	0
საქართველო	30694	1.8	4207	0.1	34613	1.7	4002	0.1

ცხრილი 4.143

შარდ-სასესო დისტანციური ავაღმყოფობის გავრცელება,
საქართველო, 2000 – 2010

	სუკ				გავრცელ 0-15 წლამზე			
	რეგისტრირებულ გავრცელება	პრევალურ-ტოსა	ასალი შემთხვევები	ინციდურ-ტოსა	რეგისტრირებულ გავრცელება	პრევალურ-ტოსა	ასალი შემთხვევები	ინციდურ-ტოსა
2000	51574	1158.4	21233	476.9	4892	537.8	3166	348.1
2001	55205	1245.9	25223	569.2	5155	569.5	3200	353.5
2002	58945	1348.4	25000	571.9	5841	637.7	3852	420.6
2003	60127	1389.0	27001	623.7	5932	701.6	4073	481.7
2004	69913	1599.3	31485	720.2	6895	752.8	4671	510.0
2005	70913	1622.2	31644	723.9	7013	765.7	4914	536.5
2006	79722	1812.7	40356	917.6	6136	772.3	4064	511.5
2007	79233	1805.5	33772	769.6	5635	734.5	3599	469.1
2008	91904	2096.4	48298	1101.7	5861	779.2	3878	515.6
2009	112647	2553.8	64652	1465.7	7981	1060.0	6152	817.1
2010	121634	2731.6	71952	1615.9	7193	950.8	5582	737.9

ცხრილი 4.144

**შარდ-სასქესო სისტემის ავაღებულობების რეგისტრირებული
შემთხვევების სტრუქტურა, საქართველო, 2009 – 2010**

	2009	2010	
	გეოსტრექსიკა რაოდენობა %	% საერთო რაოდენობისა გეოსტრექსიკა რაოდენობა %	
შარდ-სასქესო სისტემის ავაღებულობები	112647	100	121634
მათ შორის			
გლობარულობის, ციფრული სინაზომი და ციფრობული სინდრომი	8158	7.2	8003
ეროვნული ტუბულო-ინფერსტიციული ნიჭილი [თირკმლების ინფექციები]	6904	6.1	5804
თირკმლების უკარისობა	1408	1.2	1528
თირკმლების და შარდსანვეთების კანგები	12103	10.7	12977
მამაკაცის სასქესო ორგანოების ავაღებულობები*	16670	14.8	17622
მათ შორის: წინამდებარე ჯირკვლის ჰიპორალაზი	5897	5.2	6815
ცინამდებარე ჯირკვლის ანთეპითო ავაღებულობები	5027	4.5	5375
მამაკაცის უნაყოფობა	729	0.6	519
ქალის სასქესო ორგანოების ავაღებულობები*	52538	46.6	61794
მათ შორის: სალაბინგისტი, ოოფორიტი	10470	9.3	12111
ენდომეტრიოზი	2257	2.0	2583
საშვილოსნოს ზელის ეროზია და ექტროპიონი	8533	7.6	9190
მენსტრუალური ციკლის დარღვევა	9073	8.1	10920
მენოპაუზური და სხვა აერიმენოაუზური დარღვევები	6247	5.5	7532
ქალის უნაყოფობა	2867	2.5	3130

* ქალთა და მამაკაცთა სასქესო ორგანოების დაავადებათა მაჩვენებლები გამოთვლილია
თითოეული სქესის მოსახლეობის რაოდენობაზე

ცხრილი 4.145

**შპს-სასკესო სისტემის ავაღებობის გავრცელება
რაგიონების მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010**

	რეგისტრირ. გეგმის ვალი	2009			2010			ინციდენტის ფრაქტიულობა
		პრევალენ თრაპ	ასალი გეგმის ვალი	ინციდენტის ფრაქტიულობა	პრევალენ თრაპ	ასალი გეგმის ვალი	ინციდენტის ფრაქტიულობა	
აზერბაიჯანი	6805	--	3062	--	5405	--	2529	--
აზერბაიჯანი	12276	3191.9	6661	1731.9	10944	2815.5	5663	1456.9
თბილისი	30399	2654.0	16005	1397.3	36407	3145.3	21533	1860.3
კახეთი	8783	2178.9	5041	1250.6	8708	2148.5	4677	1154.0
იმერეთი	17546	2517.0	10461	1500.6	18551	2641.1	11098	1580.0
სამეგრელო	10570	2244.2	5551	1178.6	11284	2372.6	6006	1262.8
შიდა ქართლი	5555	1797.7	3826	1238.2	8522	2733.2	6078	1949.3
ქვემო ქართლი	6493	1309.9	4397	887.0	6475	1287.8	4717	938.1
გურია	2718	1951.2	1690	1213.2	2731	1949.3	1650	1177.7
სამცხე-ჯავახეთი	3718	1773.0	2407	1147.8	3930	1853.8	2430	1146.2
მცხეთა- მთიანეთი	2905	2682.4	1950	1800.6	3960	3629.7	2125	1947.8
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	1325	2777.8	511	1071.3	1342	2825.3	702	1477.9
სამედიცინური ცენტრები	3554	--	3090	--	3375	--	2744	--
საქართველო	112647	2553.8	64652	1465.7	121634	2731.6	71952	1615.9

ცხრილი 4.146

**შარდ-სასქასო სისტემის ავაღიერებების გავრცელება გავშვების
რეგიონების მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010**

	2009				2010			
	რეგისტრი, შემ თხოვებები	პრევალენ ტრანს	ასალი შემთხვევები	ინციდენ ტრანს	რეგისტრი, შემთხვევები	პრევალენ ტრანს	ასალი შემთხვევები	ინციდენ ტრანს
აუცილებელი	553	--	312	--	613	--	362	--
აზარა	1073	1633.2	846	1287.7	754	1142.4	553	837.9
თბილისი	2452	1254.2	1775	907.9	2491	1266.4	1853	942.0
კახეთი	647	940.4	520	755.8	561	814.2	487	706.8
იმერეთი	857	720.2	702	589.9	899	753.6	754	632.0
სამეგრელო	520	646.8	371	461.4	505	625.0	366	453.0
შიდა ქართლი	809	1535.1	690	1309.3	330	622.6	286	539.6
ქვემო ქართლი	365	431.4	288	340.4	311	364.2	269	315.0
გურია	374	1571.4	347	1458.0	391	1642.9	353	1483.2
სამცხე-ჯავახეთი	142	396.6	121	338.0	169	469.4	146	405.6
მცხეთა-მთიანეთი	124	670.3	123	664.9	107	578.4	97	524.3
რაჭა-ლეჩეუში და ქვემო სვანეთი	59	728.4	53	654.3	58	716.0	53	654.3
სენა უცყვებები	6	--	4	--	4	--	3	--
საქართველო	7981	1060.0	6152	817.1	7193	950.8	5582	737.9

ცხრილი 4.147

**შარდ-სასკესო სისტემის ავაღმყოფობის გავრცელება
ზოგიერთი ნოზოლოგიის მიხედვით, საქართველო, 2010***

	რეგისტრაცია გაცემის ვადა	პრევალი გაცემის ვადა	ასალი გაცემის ვადა	ინდიუსტრია
შარდ-სასკესო სისტემის ავაღმყოფობი	121634	2731.6	71952	1615.9
დომელულონეფრიტი, ცეფრიტული სინდრომი და ცეფრიზული სინდრომი	8003	179.7	3622	81.3
ეროვნული ტუბულო-ინტერსტიციული ცეფრიტი [მირპალების ინფექციები]	5804	130.3	2502	179.5
თირკოლების უკმარისობა	1528	34.3	680	15.3
თირკოლების და შარდსაცვეთების კენჭები	12977	291.4	4770	107.1
მამაკაცის სასკესო ორგანოების ავაღმყოფობი	17622	1264.0	10115	725.6
მათ შორის: წინამდებარე ჯირკვლის ჰიპერალაზი	6815	488.8	3392	243.3
წინამდებარე ჯირკვლის ათვევითი ავაღმყოფობი	5375	385.6	3005	215.6
მამაკაცის უნაყოფობა	519	37.2	201	14.4
ქალის სასკესო ორგანოების ავაღმყოფობი	61794	5281.5	39951	3414.6
მათ შორის: სალაიდებიტი, ოოფორიტი	12111	1035.1	7633	652.4
ეცლომეტრიოზი	2583	220.8	1675	143.2
საჭვილოსნოს ყელის ეროზია და ეპტონიკი	9190	785.5	5972	510.4
მენსტრუალური ციკლის დარღვევა	10920	933.3	7213	616.5
მენოკაუზური და სენა ვირიბენობაუზური დარღვევები	7532	643.8	4517	386.1
ქალის უნაყოფობა	3130	267.5	1687	144.2

* ქალთა და მამაკაცთა სასკესო ორგანოების დაავადებათა მაჩვენებლები გამოთვლილია თითოეული სქესის მოსახლეობის რაოდენობაზე

ცხრილი 4.148

**შარდ-სასქესო სისტემის ავაღმყოფობის განვითარება გავშვების
ზოგიერთი ნოზოლოგის მიხედვით, საქართველო, 2010**

	რეგისტრირებული სამსახურები	პრევალენტობა	ასალი გამოსავალი	ინციდენტები
შარდ-სასქესო სისტემის ავაღმყოფობის განვითარება	7193	950.8	5582	737.9
გლობარულობის დაზიანების განვითარების და გენერიკული სინდრომი	1035	136.5	658	86.8
ძრობის ტურნირ-ინტერსატიციული გენერიტი [თირკმლების ინფექციები]	466	61.5	257	33.9
თირკმლების უკარისიერება	40	5.3	17	2.2
თირკმლების და შარდსანვეტების კონფიგურაცია	54	7.1	37	4.9
მარაკაცის სასქესო ორგანოების ავაღმყოფობი	1348	337.4	1258	314.9
მათ შორის: ცინამფიანი ჯირკვლის ჰიპორალაზი	5	1.3	1	0.3
ცინამფიანი ჯირკვლის ათებითი ავაღმყოფობი	15	3.8	14	3.5
ჩალის სასქესო ორგანოების ავაღმყოფობი	519	144.8	426	118.8
მათ შორის: სალანგინო, ოოფორიტი	63	17.6	54	15.1
ედომატიკოზი	0	0	0	0
საშვილოსნოს ყელის ეროზია და ექტროპიოზი	1	0.3	0	0
მენსტრუალური ციკლის დარღვევა	224	62.5	159	44.4

ცხრილი 4.149

**შარდ-სასქესო სისტემის ავაღმყოფების დიაგნოზით
სტაციონარიზაციის გასული ავაღმყოფების რაოდენობა და ლეტაციონი,
რაგიონების მიხედვით, საქართველო, 2010**

	სტაციონა- რიზაციის გავიდა	მათ შორის გარდა- იცვალა	ლეტაციონი (%)	მათ შორის გავიდა 15 ლეტამდე		
				სტაციონარი- ზაციის გავიდა	მათ შორის გარდა- იცვალა	ლეტა- ციონი (%)
აზარა	1441	11	0.8	138	0	0.0
თბილისი	6095	70	1.1	578	2	0.3
კახეთი	723	1	0.1	26	0	0.0
იმერეთი	2081	14	0.7	117	0	0.0
სამეგრელო	708	7	1.0	76	0	0.0
შიდა ქართლი	1199	1	0.1	41	0	0.0
ქვემო ქართლი	212	1	0.5	8	0	0.0
გურია	195	2	1.0	3	0	0.0
სამცხე-ჯავახეთი	92	2	2.2	6	0	0.0
მცხეთა-მთიანეთი	174	0	0.0	0	0	0.0
რაჭა-ლეჩეთი და ქვემო სვანეთი	80	0	0.0	1	0	0.0
სენა უცყებები	160	2	1.3	0	0	0.0
საქართველო	13160	111	0.8	994	2	0.2

ცხრილი 4.150

**შარდ-სასქესო სისტემის ავაღმყოფების დიაგნოზით
სტაციონარიზაციის გასული ავაღმყოფების რაოდენობა და ლეტაციონი,
საქართველო, 2010**

	სტაციონარი- ზაციის გავიდა	სულ		გავიდა 15 ლეტამდე	
		ს.შ. გარდაიცვალა	სტაციონარიზაციის გავიდა		
			სულ	ლეტაციონი (%)	სულ
სულ	13160	111	0.8	994	0.2
მათ შორის					
გლომერულონებრიტი, ცეფრიტული სინდრომი და ცეფროზული სინდრომი	692	12	1.7	115	0.0
ეროვნული ტუპულო-ინფერსონტიციული ცეფრიტი [თირკმლების ინფეციები]	728	4	0.6	187	0.0
თირკმლების და შარდსაცვეთის კანძაბი	995	3	0.3	25	0.0
ცინამდებარე ჯირკვლის ავაღმყოფები	1849	7	0.4	5	0.0

ଓৰূপ পৰি

კირულგიული ოპერაციები შარდ-სასტაციო სისტემის მრგვაცხვე, საქართველო, 2010

	ჩატარებული ოპერაციების რიცხვი	გათ შორის გავლენის	გარდა- იცვალა	ლეტალობა (%)
სულ	56677	694	31	0.1
ოპერაციები თირკმლებსა და შარდსაცვეთზე	2311	86	11	0.5
გათ შორის: თირკმლის გადაწერება	8		0	0.0
თირკმლის რეზექცია	92		0	0
ცეფრეპტომია	384	12	8	2.1
შარდსაცვეთებზე	236	7	0	0.0
შარდის ბუჭიზე	948	11	3	0.3
შარლსადენზე	284	2	0	0.0
ოპერაციები ლინამდებარე ჯირკვალზე	1441	3	6	0.4
ორეპტომია	453	13	0	0.0
ოპერაციები ქალის სასძესო ორგანოებზე	9861	14	3	0.0
გათ შორის: საშვილოსნოს გამოფენის გამო	2186	0	0	0.0
ქალის სტერილუზაცია	314	0	0	0.0
საშვილოსნოს ამაუტაცია	1337	0	2	0.1
საშვილოსნოს ექსტირკაცია	3606	1	1	0.0
საკვირცხის რეზექცია	939	12	0	0.0
ოვარეპტომია	437	1	0	0.0
ქალის გარეთა სასძესო ორგანოებზე ქსოვილის აღოკვეთი	190	0	0	0.0
სამანი-გინეკოლოგიური ოპერაციები	38262	2	0	0,0

ଓৰূপ পৰি

თანდეაყოლილი ანომალიერის (განვითარების მაკები),
დაფორმაციების და ქრომოსომული დარღვევების განვითარება,
საქართველო, 2000-2010

	სუკრ				გავლენი 0-15 წლამდე			
	რეგიონის მთლიანი განვითარების შემთხვევაში	პრევალური განვითარების შემთხვევაში	ასალი განვითარების შემთხვევაში	ინდიუსტრიული განვითარების შემთხვევაში	რეგიონის მთლიანი განვითარების შემთხვევაში	პრევალური განვითარების შემთხვევაში	ასალი განვითარების შემთხვევაში	ინდიუსტრიული განვითარების შემთხვევაში
2000	5040	113.2	1195	26.8	4062	446.6	976	107.3
2001	5377	121.3	1031	23.3	4463	493.0	856	94.6
2002	5950	136.1	1276	29.2	4972	556.7	985	110.3
2003	5822	134.5	1040	24.0	4940	584.3	683	80.8
2004	6438	147.3	1192	27.3	5509	601.5	997	108.8
2005	5898	134.9	1067	24.4	4975	543.2	911	99.5
2006	5774	131.3	1261	28.7	4823	607.0	1049	132.0
2007	6185	140.9	1264	28.8	5216	679.9	1142	148.8
2008	7251	165.4	1685	38.4	6100	811.0	1318	175.2
2009	8148	184.7	1887	42.8	6749	896.4	1382	183.6
2010	8959	201.2	2443	54.9	7547	997.6	1932	255.4

ცხრილი 4.153

თანდაყოლილი აწომალიერის (განვითარების მანკები),
დაფორმაციების და ქრომოსომული დარღვევების გავრცელება
რაგიონების მიხედვით, საქართველო, 2010

	რაგიონირებული შემთხვევები		პრევალიანობა		ახალი შამთხვევები		ინციდენტები	
	სულ	გავრცელები	სულ	გავრცელები	სულ	გავრცელები	სულ	გავრცელები
ავსაზეთი	125	94	-	-	45	42	-	-
აჭარა	145	77	37.3	116.7	30	30	7.7	45.5
თბილისი	7311	6383	631.6	3245.0	1694	1368	146.3	695.5
კახეთი	259	200	63.9	290.3	105	90	25.9	130.6
იმერეთი	350	278	49.8	233.0	149	134	21.2	112.3
სამეგრელო	144	117	30.3	144.8	53	51	11.1	63.1
შიდა ქართლი	131	92	42.0	173.6	74	45	23.7	84.9
ქვემო ქართლი	144	111	28.6	130.0	107	85	21.3	99.5
გურია	210	157	149.9	659.7	77	66	55.0	277.3
სამცხე - ჯავახეთი	44	19	20.8	52.8	23	5	10.8	13.9
მცხეთა - მთიანეთი	18	15	16.5	81.1	13	13	11.9	70.3
რაჭა - ლეჩეთი და ქვემო სვანეთი	11	3	23.2	37.0	6	2	12.6	24.7
საცა უცყვება	67	1	-	-	67	1	-	-
საქართველო	8959	7547	201.2	997.6	2443	1932	54.9	255.4

ცხრილი 4.154

თანდაყოლილი აწომალიერის (განვითარების მანკები),
დაფორმაციების და ქრომოსომული დარღვევების დიაგნოზით
სტაციონარიზაცია გასული ავაღმყოფების რაოდენობა და
ლეტალობა, საქართველო, 2009-2010

	სულ		გავრცელები 0-15 წლამდე				
	გასულ ავაღმყოფების რაოდენობა						
2009	1725	62	3.6	1383	61	4.4	6.1
2010	2122	69	3.3	1588	66	4.2	9.2

ცხრილი 4.155

თაღებაყოლილი ანომალიერების (განვითარების მაცევები),
ჩატორებაციების და ეროვნული დარღვევების ფინანსით
სტაციონარიზაციის გასული ავადმყოფების რაოდენობა და ლიტალობა
რაგიონების მიხედვით, საქართველო, 2010

	სურ		გავრცელები 0-15 წლამდე				
	გასული ავადმყოფების რაოდენობა	ლენტალობა %	გასული ავადმყოფების რაოდენობა	გ.შ გარღუნილობალა	ლენტალობა %	გ.შ გარღუნილობალა 1 წლამდე სასკის მატ შორის სულმალის 1 წლამდე საკვალიფი	
აზარა	38	2.6	38	1	2.6	1	14.3
თბილისი	1883	2,4	1442	42	2.9	38	6.2
კახეთი	9	0	9	0	0	0	0
იმერეთი	107	15.0	76	16	21.1	15	71.4
სამეგრელო	5	60.0	3	3	100.0	3	100.0
შიდა ქართლი	4	100.0	4	4	100.0	4	100.0
ქვემო ქართლი	29	0	1	0	0	0	0
გურია	1	0	1	0	0	0	0
სამცხე - ჯავახეთი	9	0	9	0	0	0	0
მცხეთა - მთიანეთი	3	0	3	0	0	0	0
რაჭა - ლეჩეთი და ქვემო სვანეთი	0	0	0	0	0	0	0
სევა უცხოა	34	0	0	0	0	0	0
საქართველო	2122	3.3	1586	66	4.2	61	9.2

ცხრილი 4.156

ტრავენტი, მონამვლები და გარეგანი მიზანების
ზემოქმედების ზოგიერთი სევა შედეგი, საქართველო, 2000 – 2010

	სურ			გავრცელები 0-15 წლამდე				
	რეგისტრირებული გაეთხვევები	პრევალენტობა	ასალი გაეთხვევები	ინციდენტები	რეგისტრირებული გაეთხვევები	პრევალენტობა	ასალი გაეთხვევები	ინციდენტები
2000	25785	579.2	19811	445.0	5611	600.7	4435	487.6
2001	29332	662.0	23709	535.1	6146	678.9	4979	550.0
2002	34355	785.9	28714	656.8	8172	892.2	6908	754.2
2003	34007	785.6	28741	663.9	7152	845.9	6058	716.5
2004	36948	845.2	32488	743.2	7717	842.5	6936	757.3
2005	35614	814.7	32032	732.7	7431	811.3	6804	742.8
2006	32892	747.9	29697	675.2	7174	903.0	6808	856.9
2007	32318	736.4	28715	654.3	7174	903.0	6279	818.4
2008	31088	709.2	29201	666.1	7298	970.2	6978	927.7
2009	44673	1012.8	42147	955.5	7428	986.6	7211	957.8
2010	48522	1089.7	47302	1062.3	7361	973.0	7286	963.1

ცხრილი 4.157

**ტრავენი, მონაბვლები და გარეგანი მიზანების ზემოქმედების
ზოგიერთი სევა შედეგი, იცილების და სტრუქტურა,
საქართველო, 2010**

	სულ			მათ მორის გავლენაზე		
	ასალი გეგმისკენ	ინციდენტები	%	ასალი გეგმისკენ	ინციდენტები	%
ტრავენი, მონაბვლები და გარეგანი მიზანების ზემოქმედების ზოგიერთი სევა შედეგი	47302	1062.3	100	7286	963.1	100
მათ მორის						
თავის ქალასა და სახის ქვლების, კისრის მაღის, ნეკების, მკარდის ქვლის და ხერხემლის მოტიხილობა	1841	41.3	3.9	59	7.8	0.8
ინტრაპრანელი დაზიანება	739	16.6	1.6	88	11.6	1.2
ზედა და ქვედა კილურების ქვლების მოტიხილობა	5062	113.7	10.7	847	112.0	11.6
ამონარდნილობა (ქვლების მოტიხილობის გარეშე), დაკაპულობა, დაფიქსულობა, სახსრების და მიმღებარე კუნთების დაცვორმაცია	5214	117.1	11.0	978	129.3	13.4
გულმკარდის, მუცელისა და მაჯის ლრუს შინაგანი ორგანოების ტრავენი	1033	23.2	2.2	39	5.2	0.5
ჭრილობები, სისხლარღვების დაზიანებები, ზედაპირული ტრავენი, დაზიანებები და დაწერვილობები	20071	450.8	42.4	4103	542.4	56.3
ხერვებისა და ზურგის ტვინის ტრავენი	154	3.5	0.3	24	3.2	0.3
თერმული და ძინიური დამცველებები	1181	26.5	2.5	354	46.8	4.8
სამკურნალო ნივთიერებებით, ეფიკასენტებით და გიოლოგიური ნივთიერებებით მონაბვლები, უპირატესად არასამედიცინო აანიჭნულების ნივთიერებითა ტოქიდური მოქმედება და აგრეთვე სევა გარეშე დაუზუსტებელი მიზანების მოქმედება	9694	217.7	20.4	154	20.4	2.1
მათ მორის: სამკურნალო საშუალებებით, მედიკამენტებით და გიოლოგიური ნივთიერებით მონაბვლები	145	3.3	0.3	34	4.5	0.5
უპირატესად არასამედიცინო აანიჭნულების სუბსტანციების ტოქსინური ეფექტები	267	6.0	0.6	42	5.6	0.6

ცხრილი 4.158

ტრანზიტი, მონამდებარები და გარეგანი მიზანების
ზემოქმედების ზოგიერთი სევა შედეგი, გავრცელება რეგიონების
მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010

	2009					2010			
	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტრანზიტი	ასალი შემთხვევები	ინციდენტობა	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალენტრანზიტი	ასალი შემთხვევები	ინციდენტობა	
აფხაზეთი	1350	--	1303	--	1122	--	1121	--	
აზარა	4830	1255.9	4461	1159.9	3966	1020.3	3934	1012.1	
თბილისი	5821	508.2	4562	398.3	5763	497.9	4943	427.0	
კახეთი	3636	902.0	3548	880.2	3852	950.4	3741	923.0	
იმერეთი	5584	801.0	5442	780.7	5794	824.9	5765	820.8	
სამეგრელო	10890	2312.1	10769	2286.4	14376	3022.7	14342	3015.6	
შიდა ქართლი	2390	773.5	2196	710.7	2139	686.0	2137	685.4	
ქვემო ქართლი	2310	466.0	2291	462.2	2645	526.1	2637	524.5	
გურია	1684	1208.9	1664	1194.5	1856	1324.8	1850	1320.5	
სამცხე-ჯავახეთი	2158	1029.1	2024	965.2	2586	1219.8	2494	1176.4	
მცხეთა-მთიანეთი	1230	1135.7	1117	1031.4	1903	1744.3	1969	1713.1	
რაჭა-ლეჩეთი და ქვემო სვანეთი	788	1652.0	785	1645.7	587	1235.8	576	1212.6	
სევა უცყვება	2002	--	1985	--	1933	--	1893	--	
საქართველო	44673	1012.8	42147	955.5	48522	1089.7	47302	1062.3	

ცხრილი 4.159

ტრანზონი, მონაბავლები და გარეგანი მიზანების ზემოქმედების
ზოგიერთი სევა შედეგი, გავრცელება პავშვისში რეგიონების
მიხედვით, საქართველო, 2009 – 2010

	2009				2010			
	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალუნგის	ახალი შავობსავავაძე	06 ცისამომართება	რეგისტრირებული შემთხვევები	პრევალუნგის	ახალი შავობსავავაძე	06 ცისამომართება
აფხაზეთი	178	--	178	--	96	--	95	--
აჭარა	967	1471.8	934	1421.6	797	1207.6	796	1206.1
თბილისი	1233	630.7	1152	589.3	1322	672.1	1308	665.0
კახეთი	906	1316.9	903	1312.5	872	1265.6	860	1248.2
ივერეთი	1267	1064.7	1236	1038.7	1293	1083.8	1286	1078.0
სამეგრელო	731	909.2	714	888.1	756	935.6	741	917.1
შიდა ქართლი	384	728.7	365	692.6	355	669.8	354	667.9
ქვემო ქართლი	407	481.1	396	468.1	476	557.4	472	552.7
გურია	555	2331.9	553	2323.5	585	2458.0	584	2453.8
სამცხე-ჯავახეთი	495	1382.7	485	1354.7	504	1400.0	489	1358.3
მცხეთა-მთიანეთი	207	1118.9	197	1064.9	255	1378.4	251	1356.8
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	96	1185.2	96	1185.2	41	506.2	41	506.2
სევა უწყება	2	--	2	--	9	--	9	--
საქართველო	7428	986.6	7211	957.8	7361	973.0	7286	963.1

თავი 5.

დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობა*

ნებისმიერ ქვეყანაში, დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობის დაცვა ჯანდაცვის სისტემის მთავარი და უმნიშვნელოვანესი ფუნქციაა.

დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობა და ოჯახის დაცემა ევროპის რეგიონში “ჯანმრთელობა უკელასათვის” მიზნის მიღწევისთვის ნამყვან როლს თამაშობს, რადგან დედათა და ბავშვთა წილი განვითარებად ქვეყნებში მოსახლეობის ორ მესამედს აღემატება.

WHO, Reproductive Health Focus

დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობის ინდიკატორები ჯანმრთელობის საზომად და სოციალური კეთილდღეობის მანიშნებლად არის აღიარებული მთელ მსოფლიოში. ათასწლეულის განვითარების რვა მიზნიდა ორი დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობის დაცვას ემსახურება.

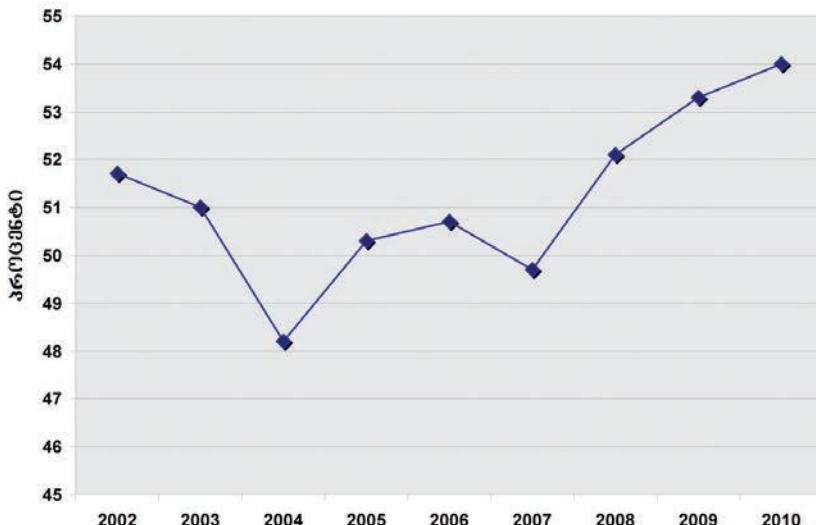
ბავშვთა ჯანმრთელობა, ბავშვის განვითარების მახასიათებლების გათვალისწინებით, მთლიანი მოსახლეობის ჯანმრთელობის ნაწილია და მისი გაზომვა ხორციელდება იმავე მეთოდებით და ინდიკატორებით, რომლითაც ხდება მოსახლეობის ჯანმრთელობის სტატუსის შეფასება.

ქალთა კონსულტაციების მონაცემებით, 2010 წელს, საქართველოში აღრიცხვაზე 80838 ორსული იმყოფებოდა. საანგარიშო წელს შემოსულ ორსულთა 54% აყვანილ იქნა აღრიცხვაზე 12 კვირის ორსულობის ვადამდე (53.3% - 2009 წელს). წლის განმავლობაში მეთვალყურეობიდან მოხსნილი იყო 56200 ორსული, მათ შორის 91.7%-მა ორსულობა მიიყვანა ბოლომდე, 1.5%-ში აღირიცხა თვითნებური აბორტი (ორსულობის 22 კვირამდე); დროულად იმშობიარა 89%-მა.

2010 წელს, 4 სრულ ვიზიტზე კონსულტაციებს მიმართა აღრიცხულ ქალთა 83%-მა (78.5% - 2009 წელს). თერაპევტის მიერ სულ გასინჯული იყო ორსულების 92%. 12 კვირის ორსულობის ვადამდე აღრიცხვაზე აყვანილ ორსულთა შორის ეს მაჩვენებელი 94.5%-იყო. ორსულების 96.5% გამოკვლეულ იქნა რეზუს-ფაქტორზე, 94.6% - სიფილისზე და 88.4% - აივ-ინფექციაზე. ორსულთა 10.5% გაგზავნილ იქნა C-ჰემატიტზე ტესტირებისთვის (იხ. სურათი 5.1).

სურათი 5.1

ორსულობის პირველ ტრიმესტრში ანტენატალურ ვარიაციების აზრით ამონი, 2002-2010, საქართველო

* დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრის მონაცემები

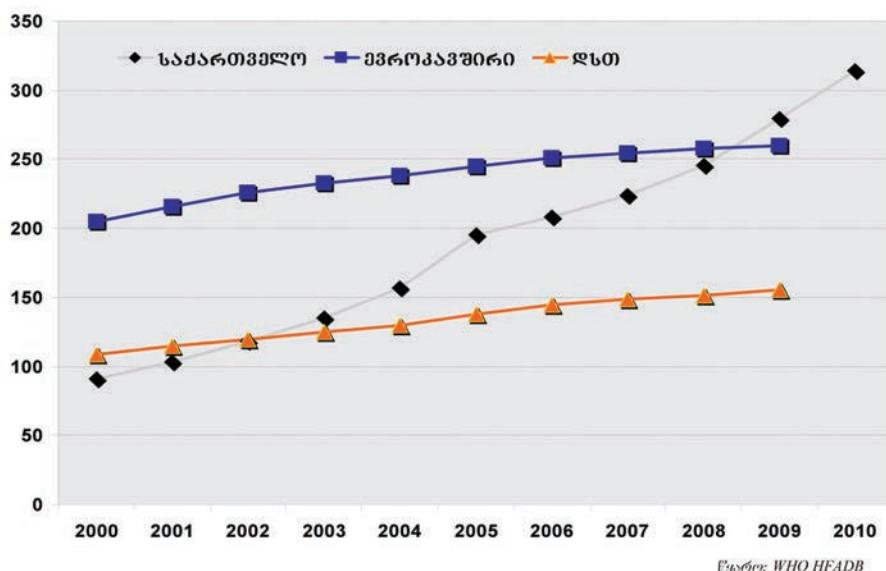
საქართველოში, როსტროპოვიჩ-ვიშნევსკაიას ფონდის მხარდაჭერით, 2007 წლიდან, ხორციელდება ორსულ ქალებში HBs ანტიგენის გამოკვლევა და ანტიგენდადებითი დედებისგან დაბადებული B-ჰეპატიტის ვირუსით ინფიცირების მაღალი რისკის მქონე ბავშვების B-ჰეპატიტის საწინააღმდეგო იმუნოგლობულინით პასიური იმუნიზაცია.

2010 წელს, HBs იმუნოფერმენტული ტესტ-სისტემებით გამოკვლეული იყო 48 804 ორსული (87.4%). ლაბორატორიული კონფირმაციის შემდეგ, ანტიგენდადებითი აღმოჩნდა 2.8%. ანტიგენდადებითი დედების მიერ დაბადებულ 1366 ბავშვს ჩაუტარდა B-ჰეპატიტის საწინააღმდეგო იმუნოგლობულინით პასიური იმუნიზაცია (მოცვის მაჩვენებელი – 100%).

ქალთა კონსულტაციების მონაცემებით, ორსული ქალების 7%-საღენიშნებოდა პირველი ტრიმესტრის ანემია, 4%-ს - შარდ-სასქესო სისტემის დაავადებები და 3%-ს - ფარისებრი ჯირკვლის პათოლოგია. საანგარიშო პერიოდში, ორსულობის პათოლოგიის გამო, ჰოსპიტალიზებული იყო 2900 ქალი (3.6%). 2010 წელს, სამედიცინო დაწესებულებებში აღრიცხეს 61 928 მშობიარობა, მათ შორის სამშობიარო სახლებში/განყოფილებებში იმშობიარა ქალების 99.6%-მა. აქედან 63.4% ფიზიოლოგიური, ხოლო 36.6% პათოლოგიური მშობიარობა იყო.

ბოლო ათწლეულის განმავლობაში, მსოფლიოს განვითარებული ქვეყნების დიდ ნაწილში, აღირიცხა საკეისრო კვეთების რაოდენობის მატება. ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის რეკომენდაციების შესაბამისად, საკეისრო კვეთების “იდეალურ მაჩვენებლად” 15% ითვლება. საქართველოში 2010 წელს ჩატარებულ იქნა 19442 საკეისრო კვეთა, რაც მშობიარობათა რაოდენობის 31%-ს შეადგენს (იხ. სურათი 5.2).

სურათი 5.2 საკეისრო კვეთების რაოდენობა 1000 ცოცხალურისას, საქართველო, მორიავეთი, დსტ

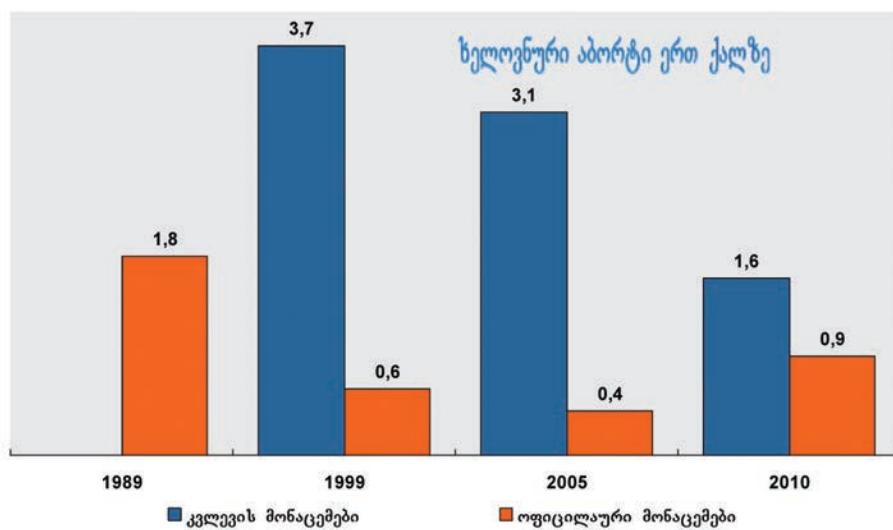
საკეისრო კვეთების მაჩვენებლის გარდა, სამეანო მომსახურების ხარისხის შესაფასებლად, შესაძლებელია ორი სხვა მაჩვენებლის გამოყენება: მშობიარობისა და მშობიარობის შემდგომი პერიოდის ინფექციების (საკეისრო კვეთის შემდგომი პერიონიტის ჩათვლით) და სამეანო ტრავმების გავრცელება. საქართველოს სამშობიარო სახლებში საკმაოდ დაბალია მშობიარობისა და მშობიარობის შემდგომი პერიოდის ინფექციების სიხშირე. ეს მაჩვენებელი, წლების განმავლობაში, სტაბილურია და დაახლოებით 0.1%-ს შეადგენს. ტრავმებით გართულებული მშობიარობების წილი მშობიარობების საერთო რაოდენობაში უკანასკნელი წლების განმავლობაში კლების დინამიკით ხასიათდება და 2010 წელს 4.1%-ს შეადგენდა (იხ. სურათი 5.3).

სამშობლო სახლების მონაცემებით, მშობლიარობისა და მშობლიარობის შემდგომი პერიოდის გართულებებს შორის მაღალი იყო ანემის (5.4%), ნაყოფის არასწორი ან ნინამდებარეობით გართულებული მშობლიარობების (3%), პრეეკლამპსიის და ეკლამპსიის (2.7%) და სამშობლიარო მოქმედების დარღვევების (2.6%) წილი.

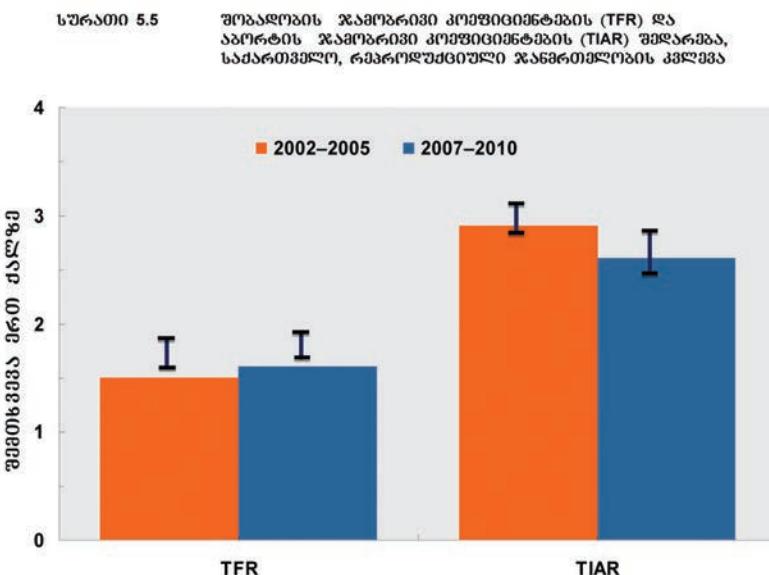
საანგარიშო წელს აღირიცხა 25585 აბორტი. ოფიციალური მონაცემებით, აბორტის ჯამობრივი კოეფიციენტი 2007-2010 წლებში ერთ ქალზე 0.9-ს შეადგენდა, რაც 44%-ით ნაკლები იყო, ვიდრე რეპროდუქციული ჯანმრთელობის კვლევის შეფასებით მიღებული მნიშვნელობა. თუმცა, უნდა აღინიშნოს გაუმჯობესება 1999 და 2005 წლებთან შედარებით, როდესაც კვლევებმა 80%-იანი ნაკლებობა დააფიქსირა (იხ. სურათი 5.4).

სურათი 5.4 სელოპცერი აბორტის ჯამობრივი კოეფიციენტის (TIAR) გვლილების ტანდენცია კვლევის და ოფიციალური მონაცემების მიხადვით, საქართველო

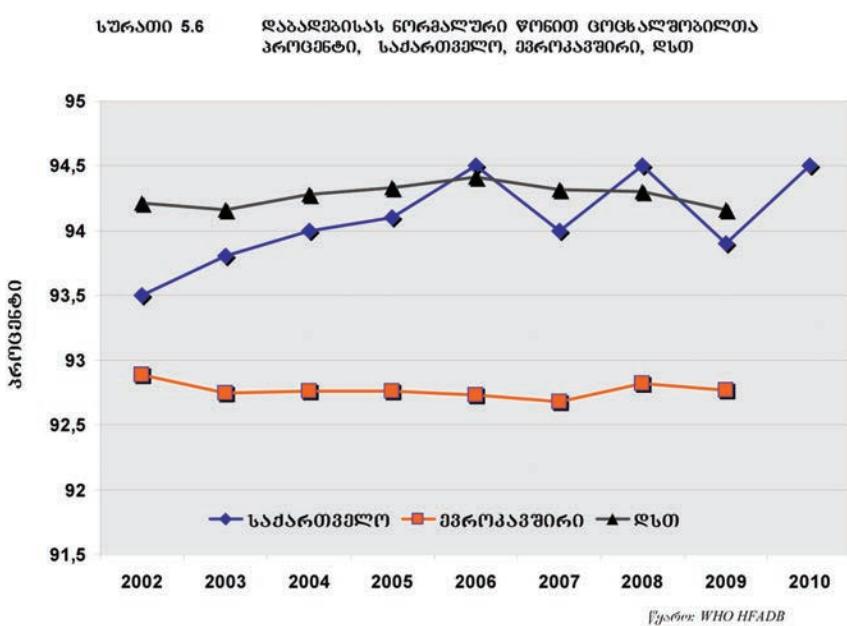
20 – 29 წლის ასაკობრივ ჯგუფში აბორტების მაჩვენებელი 100000 ქალზე იყო მაღალი და შეადგენდა 3613,4. საერთო რაოდენობაში მინი აბორტების წილი კი - 41,5%. პირველი ორსულობის დროს აბორტების რაოდენობა შეადგენდა 2%-ს.

ქალთა რეპროდუქციული ჯანმრთელობის 2010 წლის კვლევის მონაცემებით, ხელოვნური აბორტის ჯამობრივი კოეფიციენტის შემცირების ფონზე, იზრდებოდა შობადობის ჯამობრივი კოეფიციენტი (იხ. სურათი 5.5).

2010 წელს აღირიცხა დედათა გარდაცვალების 12 შემთხვევა, დედათა სიკვდილიანობის მაჩვენებელი – 19.4. საანგარიშო წელს რეგისტრირებული იყო დედათა გვიანი გარდაცვალების 2 შემთხვევა.

2010 წელს ცოცხალი დაიბადა 61 901 ბავშვი, მათ შორის 99.6% - სტაციონარში. ცოცხალშობილთა 94.5% დაიბადა 2499 გრამზე მეტი წონით. ეს მაჩვენებელი საკმაოდ სტაბილური იყო წლების განმავლობაში. (იხ. სურათი 5.6).

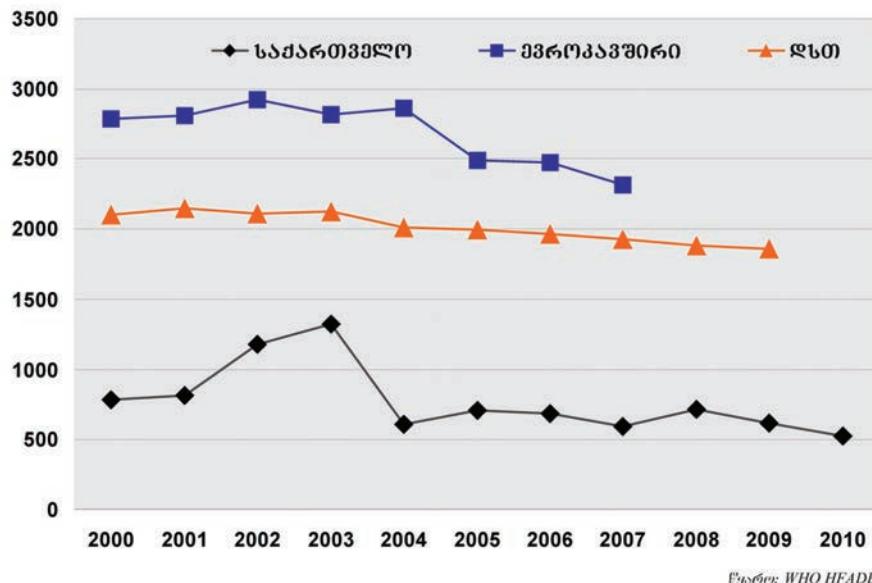

ძუძუზე დაბადებიდან ერთი საათის განმავლობაში მიყვანილ იქნა ცოცხალშობილთა 69%, ხოლო 3 თვის ასაკამდე ბუნებრივ კვებაზე იმყოფებოდა ახალშობილთა 37.4%.

სამშობიარო სახლების მონაცემებით, ცოცხალშობილთა 8.8% დაიბადა ავადმყოფი ან გახდა ავად. დაავადებათა 92.4% პერინატალურ პერიოდში წარმოქმნილ მდგომარეობებზე და 6% თანდაყოლილ

ანომალიებზე მოდიოდა. თანდაყოლილი ანომალიების პრევალენტობა ცოცხალშობილებში შემცირების ტენდენციით ხასიათდება და თითქმის 4-ჯერ დაბალია, ვიდრე ევროკავშირის მაჩვენებელი (იხ. სურათი 5.7).

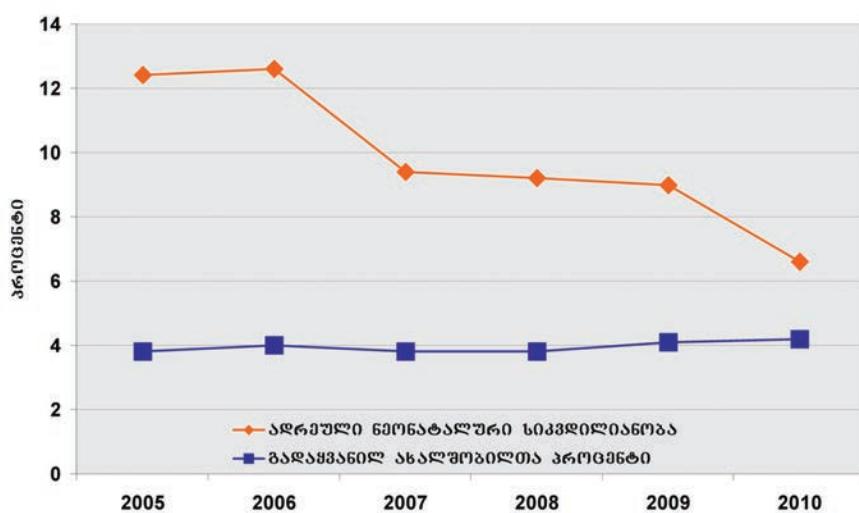
სურათი 5.7 თანდაყოლილი ანომალიების გამოხვდება 100000 ცოცხალშობილებში

წერტილ: WHO HFADB

სამშობიარო სახლებში დაბადებულ ცოცხალშობილთა 4.2% გადაყვანილ იქნა ბავშვთა კლინიკების დღენაკულულთა და ახალშობილთა განცყოფილებებში. ბოლო წლებში, მაჩვენებლის ზრდასთან ერთად, კლებულობს ადრეული ნეონატალური სიკვდილიანობის მაჩვენებელი (იხ. სურათი 5.8).

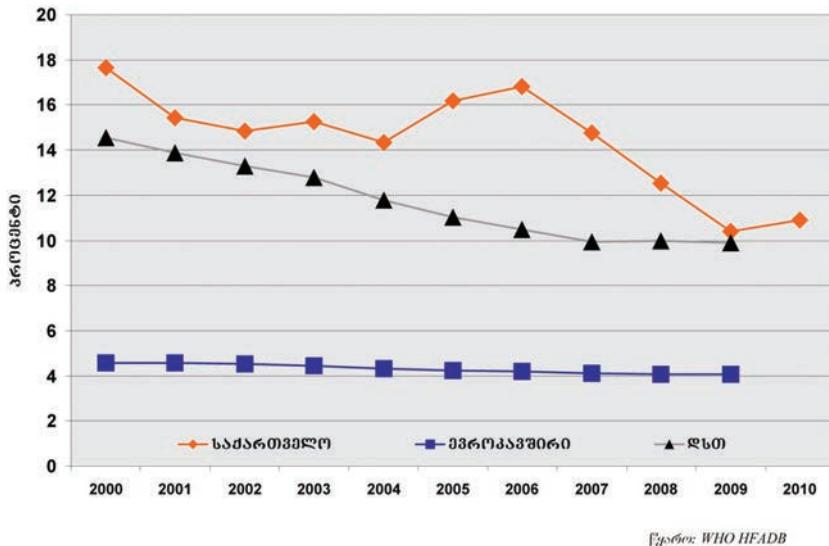
სურათი 5.8 ადრეული ეონატალური სიკვდილიანობის მაჩვენებელი
და სამშობიარო სახლში დაბადებულ სახალისურო აროვენის მაჩვენებელი

2010 წელს, საქართველოში გარდაიცვალა 0-6 დღემდე ასაკის 410 ახალშობილი (ადრეული ნეონატალური სიკვდილიანობის მაჩვენებელი – 6.6), აქედან სამშობიარო სახლებში - 118.

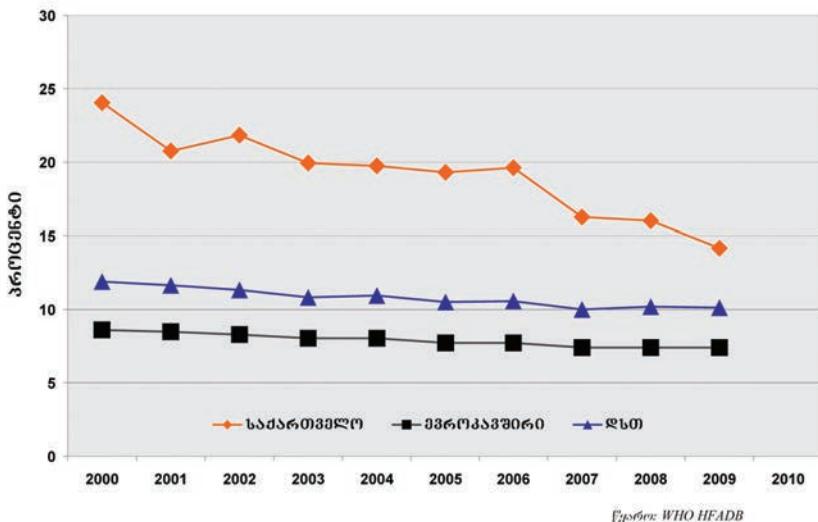
საანგარიშო წელს, აღირიცხა 682 მკვდრადშობილი, მკვდრადშობადობის მაჩვენებელი 1000 ცოცხალშობილზე – 10.9, რაც 2.5-ჯერ მეტი იყო, ვიდრე ევროკავშირის მაჩვენებელი და დსტ ქვეყნების მაჩვენებლის ფარგლებში ექცევა. (იხ. სურათი 5.9)

სურათი 5.9 გეგმის კადავის მაჩვენებელი, საქართველო,
მმროვავშირი, დსტ

მკვდრადშობადობის მაჩვენებლის გაუმჯობესება, რომელიც პერინატალური სიკვდილიანობის ძირითად კომპონენტს წარმოადგენს, პერინატალური სიკვდილიანობის მაჩვენებლის გაუმჯობესებასაც ნიშნავს. საქართველოში ეს მაჩვენებელი შემცირების ტენდენციით ხასიათდება (იხ. სურათი 5.10).

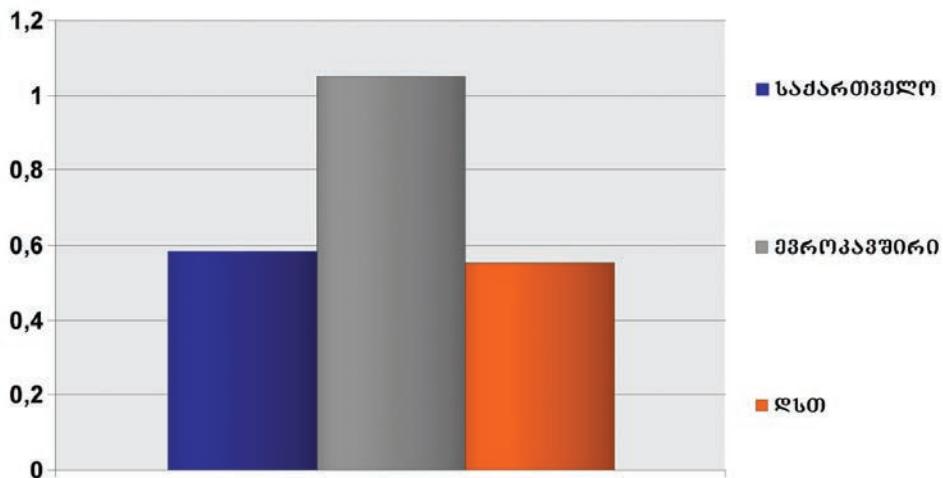
სურათი 5.10 პერინატალური სიკვდილიანობის მაჩვენებელი, საქართველო, მმროვავშირი, დსტ

როგორც ერთ, ასევე ხუთ წლამდე ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობის უდიდესი წილი ნეონატალურ პერიოდზე მოდის. ზოგადად, რაც უფრო დაბალია ბავშვთა სიკვდილიანობა, მით უფრო მაღალია ნეონატალური სიკვდილიანობის წილი, რადგანაც ნეონატალური პერიოდის შემდგომი ავადობა მეტად მართვადია. მსოფლიომ ერთ წლამდე ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობის ნახევარს და ხუთ წლამდე ასაკის ბავშვთა სიკვდილიანობის ერთ მესამედზე მეტს ნეონატალური სიკვდილიანობა შეადგენს (იხ. სურათი 5.11).

სურათი 5.11

5 წლამდე ასაკის გამავალი აღრიცხული და შეფასებითი
სიკვდილიანობის კოეფიციენტების შეფარდება, ჯანვარი, 2009

სიკვდილიანობის მაჩვენებლები მსოფლიოს რეგიონების და განვითარების დონის მიხედვით

	ნერნატალური სიკვდილიანობის წილი <5 ასაკის ბავშვებში %	ნერნატალური სიკვდილიანობის წილი <1 ასაკის ბავშვებში %	ალეული ნერნატალური სიკვდილიანობის წილი ნერნატალურ სიკვდილიანობაში %	ალეული ნერნატალური სიკვდილიანობის წილი პერინატალურ სიკვდილიანობაში %
მსოფლიო	36	53	75	47
განვითარებული ქვეყნები	52	63	79	37
განვითარებადი ქვეყნები	36	53	75	48
აფრიკა	26	42	75	48
აზია	45	61	75	47
ლათინური ამერიკა	42	51	77	55

2010 წელს, სამედიცინო დაწესებულებების მიერ საქართველოში რეგისტრირებულია 0-15 წლამდე ასაკის ბავშვთა გარდაცვალების 894 შემთხვევა. შემთხვევების 90.4% სტაციონარებში აღირიცხა.

ბავშვთა გარდაცვალების შემთხვევათა 88.9% ერთ წლამდე ასაკის ბავშვებზე მოდის. ჩვილ ბავშვთა სიკვდილიანობის მაჩვენებელია 12.0 შეადგინა. ჩვილთა სიკვდილიანობის მიზეზები, ძირითადად, სამია:

- პერინატალურ პერიოდში განვითარებული ზოგიერთი მდგომარეობა (70.2%);
- სასუნთქი სისტემის ავადმყოფობები (9.7%);
- თანდაყოლილი ანომალიები (8.5%).

ამბულატორულ-პოლიკლინიკური დაწესებულებების მონაცემებით, 2010 წელს 0-15 წლის ბავშვებში რეგისტრირებული იყო 463 204 დაავადების შემთხვევა (პრევალენტობა - 61229.9), მათშორის, სიცოცხლეში პირველად დადგენილი დიაგნოზით - 387 079 (ინციდენტობა - 51167.1).

ინციდენტობის მაჩვენებლები მაღალი იყო დაავადებების შემდეგ კლასებში:

- სასუნთქი სისტემის ავადმყოფობები – 32304.7;
- ინფექციური და პარაზიტული ავადმყოფობები – 5190.4;
- საჭმლის მომნელებელი სისტემის ავადმყოფობები – 2286.3.

საანგარიშო წელს, სტაციონარიდან გავიდა თხუთმეტ წლამდე ასაკის 77 107 ბავშვი. ჰოსპიტალიზაციის მაჩვენებელი – 101.9. ჰოსპიტალიზაციის დონე მაღალი იყო დაავადებების შემდეგ კლასებში:

- სასუნთქი სისტემის ავადმყოფობები – 54.0;
- ინფექციური და პარაზიტული ავადმყოფობები – 17.1;
- პერინატალურ პერიოდში განვითარებული ზოგიერთი მდგომარეობა – 9.0.

ბავშვთა ჰოსპიტალიზაციის შემთხვევათა 34.5% ერთ წლამდე ასაკის ბავშვებში აღირიცხა; ჰოსპიტალიზაციის მაჩვენებელი – 428.3. ერთ წლამდე ასაკის ბავშვებში ჰოსპიტალიზაციის დონე მაღალი იყო დაავადებების შემდეგ კლასებში:

- სასუნთქი სისტემის ავადმყოფობები – 209.3;
- პერინატალურ პერიოდში განვითარებული ზოგიერთი მდგომარეობა – 109.7;
- ინფექციური და პარაზიტული ავადმყოფობები – 63.6.

ცხრილი 5.1

**შობაზოგა, გავვათა და დედათა სიკვდილიანობა (სამაღისტიო
დაცვის ულებელი მონაცემები), საქართველო, 2005 – 2010**

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
მშობიარობა სულ	47246	48181	49626	56096	61656	61928
მათ შორის სამშობიარო სახლები	46537	47593	49317	55850	61441	61653
გინაზე	709	588	309	246	215	275
ცოცხალმოგილების რაოდენობა სულ	47022	47856	49476	56025	61677	61901
მათ შორის პინაზე დაგადეგულები შემდგომი კოსაიტალიზაციის გარეშე	688	536	308	235	209	255
მკვდრალმოგილების რაოდენობა	766	817	738	717	665	682
გარდაიცვალა 0 - 1 წლამდე*	851	882	699	802	872	741
გარდაიცვალა 0 - 6 დღემდე	585	604	467	516	558	410
გარდაიცვალა 7 – 28 დღემდე	123	146	118	147	214	186
გარდაიცვალა 29 - 365 დღემდე	143	132	114	139	100	145
გარდაიცვალა 0-5 წლამდე*	911	945	945	898	949	830
გარდაიცვალა ორსული, მშობიარი და მაღრიგინი სულ	11	11	10	8	33	12
მკვდრალმოგადობა 1000 დაგადეგულზე	16.0	16.8	14.7	12.6	10.7	10.9
ადრეული ცენტრალური სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 1000 ცოცხალმოგილზე	12.4	12.6	9.4	9.2	9.0	6.6
გვიანი ცენტრალური სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 1000 ცოცხალმოგილზე	2.6	3.1	2.4	2.6	3.5	3.0
პერიოდული სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 1000 დაგადეგულზე	28.3	29.2	24.0	21.7	19.7	17.4
0 - 1 წლამდე ასაკის გავვათა სიკვდილიანობა 1000 ცოცხალმოგილზე*	18.1	18.4	14.1	14.3	14.1	12.0
0 - 5 წლამდე ასაკის გავვათა სიკვდილიანობა 1000 ცოცხალმოგილზე*	19.4	19.7	15.7	16.0	15.4	13.4
დედათა სიკვდილიანობა 100000 ცოცხალმოგილზე	23.4	23.0	20.2	14.3	52.1	19.4

* 0-1 და 0-5 წლამდე ასაკში გარდაცვლილ ბავშვთა რაოდენობა წარმოადგენს სტაციონარებში და პინაზე გარდაცვლილ ბავშვთა რაოდენობის ჯამს

ცხრილი 5.2

მოპარიქა და გავაკვირვება სიკვდილის რაგიონების მიხედვით
(სამაღისტრო დაცვის უზრუნველყოფის მონაცემები), საქართველო, 2010

	ცოცხალ- გოგილა რაოდენობა	გავაკვირვება რაოდენობა	განვითარებული 1000 ასახაულ-ზე	0 - 1 წლამდე განლაგაც- ლილრის რაოდენობა	განვითარებული 1000 ცოცხალ- გოგილაზე	0 - 6 წლამდე განლაგაც- ლილრის რაოდენობა	განვითარებული 1000 ცოცხალ- გოგილაზე	პელიგრინული სიკვდილების გასაჭირებული დაძლევა
აზარა	6087	55	9.0	55	9.0	29	4.8	13.7
თბილისი	26386	396	14.8	407	15.4	178	6.7	21.4
კახეთი	3745	24	6.4	28	7.5	22	5.9	12.2
იმერეთი	9210	100	10.7	170	18.5	120	13.0	23.6
სამეგრელო და ზემო სვანეთი	4363	22	5.0	16	3.7	10	2.3	7.3
შიდა ქართლი	3390	35	10.2	27	8.0	24	7.1	17.2
ქვემო ქართლი	4921	27	5.5	20	4.1	16	3.3	8.7
გურია	1089	0	0	2	1.8	2	1.8	1.8
სამცხე - ვაკეთი	2196	20	9.0	14	6.4	9	4.1	13.1
მცხეთა - მთიანეთი	439	3	6.8	1	2.3	0	0	6.8
რაჭა - ლეჩეული და ქვემო სვანეთი	75	0	0	1	13.3	0	0	0
საქართველო	61901	682	10.9	741	12.0	410	6.6	17.4

ცხრილი 5.3

ქალთა კონსულტაციების ზოგიერთი მონაცემები რესულთა
კონცილინის მითვალყრის შესახებ, საქართველო, 2010

	მითვალყრის მიზანი მოისხევა სულ	რესულთა მიმტავეს გოლომება		რესულთა რაოდენობა. რომელიც გაიარეს 4 ანტენატალური 30ზეტე	
		რაოდენობა	%	რაოდენობა	%
აზარა	6349	5779	91.0	5140	88.9
თბილისი	20465	18351	89.7	14819	80.8
კახეთი	4082	3796	93.0	3282	86.5
იმერეთი	8907	8264	92.8	7109	86.0
სამეგრელო და ზემო სვანეთი	3664	3326	90.8	3047	91.6
შიდა ქართლი	3509	3297	94.0	3227	97.9
ქვემო ქართლი	4883	4709	96.4	2986	63.4
გურია	1036	998	96.3	757	75.9
სამცხე - ვაკეთი	2207	1997	90.5	1714	85.8
მცხეთა - მთიანეთი	570	512	89.8	366	71.5
რაჭა - ლეჩეული და ქვემო სვანეთი	139	104	74.8	81	77.9
საქართველო	56200	51511	91.7	42820	83.1

ცხრილი 5.4

ქალთა კონსულტაციების ზოგიართი მონაცემები რჩსულთა
კონცილინგის მითვალყურეობის შასახებ, საქართველო, 2010

	სააგენტოში ნებას შემოსულ რჩსულთა რაოდენობა	რჩსულთა რაოდენობა. რომელიც გამოიკვლიას აივ იცველისაზე		რჩსულთა რაოდენობა. რომელიც გამოიკვლიას ჰეპათიტ -ზე		რჩსულთა რაოდენობა. რომელიც გამოიკვლიას ჰეპათიტ -ზე	
		რაოდენობა	%	რაოდენობა	%	რაოდენობა	%
აჭარა	5931	5627	94.9	5049	85.1	5008	84.4
თბილისი	20225	19256	95.2	18367	90.8	18207	90.0
კახეთი	3941	3570	90.6	3008	76.3	3023	76.7
იმერეთი	8735	8630	98.8	8143	93.2	7948	91.0
სამეგრელო და ზემო სვანეთი	3623	3580	98.8	3463	95.6	3556	98.2
შიდა ქართლი	3336	3036	91.0	2320	69.5	2289	68.6
ქვემო ქართლი	5162	4862	94.2	4676	90.6	4624	89.6
გურია	1042	1027	98.6	1035	99.3	1042	100.0
სამცხე - ჯავახეთი	2678	2162	80.7	2210	82.5	2090	78.0
მცხეთა - მთიანეთი	559	541	96.8	521	93.2	445	79.6
რაჭა - ლეჩეუმი და ქვემო სვანეთი	197	121	61.4	141	71.6	148	75.1
საქართველო	55853	52836	94.6	49357	88.4	48804	87.4

ცხრილი 5.5

ცოცხალშობილთა და მკვდრადშობილთა წონა გრამეტში
დაგადებისას (სამშობიარო სახლების მონაცემები),
საქართველო, 2010

	სულ	500 - 999	1000 - 1499	1500-2499	2500-3999	4000 +
დაიგადა ცოცხალი	61646	123	335	2954	52807	5427
% ცოცხალშობილთა საერთო რაოდენობიდან	100	0.2	0.5	4.8	85.7	8.8
დაიგადა მკვდარი	682	279	101	140	147	15
% მკვდრადშობილთა საერთო რაოდენობიდან	100	40.9	14.8	20.5	21.6	2.2

ცხრილი 5.6

ავადმყოფობის ინციდენტობა ახალშობილები (სამშობარო
სახლების მონაცემები), საქართველო, 2010

	ავადმყოფ ცოცხალშობილთა რაოდენობა	ინციდენტობა 1000 ცოცხალშობილზე
სულ	5434	88.1
მათ შორის		
პერინატალურ პერიოდში წარმოქმნილი ვალკეული მდგრადრეობა	5023	81.5
მათ შორის: ზრდის შეფერხება და არასაკმარისი კვება	918	14.9
სამშობარო ტრავება	247	4.0
მათ შორის: ჩაღასშიდა სამშობარო ტრავება	56	0.9
პერინატალური პერიოდისთვის დამახასიათებელი რესპირატორული დარღვევები	2192	35.6
მათ შორის: საჭვილოსნოსშიდა ჰიპონერია. ასფიქსია მშობილობისას	1097	17.8
ახალშობილთა რესპირატორული დისტრეს-სინდრომი	962	15.6
ახალშობილთა თანდაყოლილი პერიოდი	11	0.2
პერინატალური პერიოდისათვის დამახასიათებელი ინფექციები	379	6.1
მათ შორის: ახალშობილთა საფსისი	75	1.2
ნაყოფის და ახალშობილის ჰემორაგიული დარღვევები	124	2.0
მათ შორის: ნაყოფის მიერ სისხლის დაკარგვა	5	0.1
ნაყოფის და ახალშობილის ჩაღასშიდა არატრავული სისხლარცევა	89	1.4
ნაყოფის და ახალშობილის ჰემატოლოგიური დარღვევები	459	7.4
მათ შორის: იზოიმუნიზაციით გამოცვეული ჰემოლიზური დაავადება	373	6.1
ნაყოფის და ახალშობილის დისემინირებული სისხლძარღვები კოსტულაცია	1	0.02
ახალშობილთა ცერებრული მდგრადრეობის სხვა დარღვევები	571	9.3
პერინატალური პერიოდის ახალშობილთა სხვა ავადმყოფობი	133	2.2
თანდაყოლილი ანომალიები	326	5.3
ახალშობილთა სხვა ავადმყოფობი	85	1.4

ცხრილი 5.7

გუნდებრივ კვებაზე მყოფ ახალშობილთა რაოდენობა,
საქართველო, 2009 – 2010

	2009		2010	
	სულ	% ცოცხალშობილთა რაოდენობიდან	სულ	% ცოცხალშობილთა რაოდენობიდან
სამკოგიარო სახლების მონაცემები				
პირველი საათის განვითარებაში	41411	67.4	42525	69.0
1-8 საათის განვითარებაში	12334	20.1	11478	18.6
8-24 საათის განვითარებაში	4081	6.6	3842	6.2
გუნდებრივ კვებაზე მყოფ ახალ-შობილთა საერთო რაოდენობა	59960	97.5	60090	97.5
გავრცელ კოლექტიურის მონაცემები				
3 თვის ასაკამდე გუნდებრივ კვებაზე მყოფ ახალშობილთა რაოდენობა	22535	36.7	28156	45.5

ცხრილი 5.8

საკეისრო კვებების რაოდენობა და სტრუქტურა,
საქართველო, 2009 – 2010

	2009			2010		
	სულ	მაჩვენებელი 1000 ცოცხალშობილის	% საერთო რაოდენობიდან	სულ	მაჩვენებელი 1000 ცოცხალშობილის	% საერთო რაოდენობიდან
სულ	17722	287.3	100	19442	314.1	100
გათ შორის						
გეგმიური	8498	--	48.0	10240	--	52.6
სასწრაფო	9224	--	52.0	9212	--	47.4

ცხრილი 5.9

საკეისრო კვეთაგის რაოდენობა და მაჩვენებელი,
საქართველო, 2010

	მშობიარობათა რაოდენობა	საკეისრო კვეთათა რაოდენობა	საკეისრო კვეთათა % მშობიარობაგილან	მაჩვენებელი 1000 ცოცხალშობილზე
აჭარა	6075	2141	35.2	351.7
თბილისი	26469	8162	30.8	309.3
კახეთი	3738	1104	29.5	294.8
იმერეთი	9197	3574	38.9	388.1
სამეგრელო და ზემო სვანეთი	4340	1854	42.7	424.9
შიდა ქართლი	3394	899	26.5	265.2
ქვემო ქართლი	4914	1122	22.8	228.0
გურია	1085	307	28.3	281.9
სამცხე - ჯავახეთი	2209	175	7.9	79.7
მცხეთა - მთიანეთი	432	99	22.9	225.5
რაჭა - ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	75	5	6.7	66.7
საქართველო	61928	19442	31.4	314.1

ცხრილი 5.10

დაღათა სიკვდილის მიზანები, საქართველო, 2010

სიკვდილის მიზანები	კოდები დაც-ხ განასინების მიხედვით	რაოდენობა
გარდაიცვალა ორსულობის, მშობიარობის და ლოგინობის ხანის გართულებებით სულ	O00-O99	12
მათ შორის		
ორსულობა, რომლის გამოსავალია აპორტი	O00.x -O07.x	1
პრეპლანადი დაუზუსტებელი	O14.9	1
ეპლამასია ორსულობის ძროს	O15.0	1
მშობიარობის შემდგომი სისხლენა	O72	1
შოკი, გაციითარებული სამშობიარო მოქმედებისა და მშობიარობის ძროს ან მის შემდეგ	O75.1	2
მელოდიერობა საფსუსი	O85	1
სამეცნი ემპოლის სისხლის კოლტებით	O88.2	2
სასუნთქი სისტემის ავადყოფილობის, რომლებიც ართულებენ ორსულობას, მშობიარობას და ლოგინობის ხანას	O99.5	2
მ.შ.: გრიატ, გამოწვეული გრიატის იდენტიფიცირებისას ვირუსით	O99.5 (J10.0)	2
სხვა დაზუსტებული ავადყოფილობები, რომლებიც ართულებენ ორსულობას, მშობიარობას და ლოგინობის ხანას	O99.8	1

ცხრილი 5.11

აგრძელებული და კონტრაცეპტივის გამოყენება,
საქართველო, 1991 – 2010

	მოსალევრის რაოჭეობა	აგრძელები		0 1000 ცოდნული გარემოების აკორდინაციის გარემოება	საცილისნოსში სამუშავებების გამოყენება	კონტრაცეპტივები გამოყენება
		სულ	გათ შორის მინი კარანტი			
1995	56341	39538	7522	715.2	9538	5181
1996	53300	30003	5867	554.1	10817	3699
1997	52851	23403	5541	447.6	8171	4869
1998	49588	21018	6806	423.8	9148	6276
1999	46827	18306	6549	390.9	11539	9142
2000	46765	14951	5414	319.7	9120	7865
2001	46006	15008	5330	326.2	9032	8755
2002	45033	13908	5143	308.8	8252	8143
2003	44093	13834	5183	313.7	9084	9340
2004	46373	17210	6552	371.1	9047	10996
2005	47022	19734	6710	419.7	9643	10783
2006	47856	21204	7478	443.1	7581	10742
2007	49476	20644	7583	417.3	7548	9541
2008	56025	22062	7662	393.8	6554	12171
2009	61677	24311	8361	394.2	6408	10324
2010	61901	25585	10621	413.3	7528	20620

ცხრილი 5.12

აგრძელების ასაკობრივი ჯგუფების მიხედვით, საქართველო, 2010

	სულ	გათ შორის ასაკობრივი ჯგუფები					
		15 წლამდე ასაკის	15-19 წელი	20-29 წელი	30-39 წელი	40-44 წელი	45 წლიდ და ზემოთ
აგრძელების რაოჭეობა	25585	14	1770	12766	9262	1636	137
მაჩვენებელი*	2186.8	11.3	1091.2	3613.4	2889.0	1052.8	76.8
გათ შორის							
თვითხელებური	3190	8	271	1620	1063	206	22
ხელოვნებური	21503	6	1438	10729	7851	1368	111
12 კვირამდე	21412	6	1432	10686	7814	1363	111
მინი-აგრძელები (5 კვირამდე)	10620	3	635	5222	3995	704	61
12-22 კვირამდე	91	0	6	43	37	5	0
საერთო რიცხვებით აგრძელების დროს	498	3	82	310	98	5	0

ცხრილი 5.13

ზოგიერთი მონაცემები რეპროდუქციული
ჯანმრთელობის შესახებ*, საქართველო, 2010

	გასიცეულია			მიმართვათა საერთო რაოდაციანი				
	სულ	ქალი	მამაკაცი	უპვილობის გამო			კლიმატის გამო, ქალი	აგრძელებული გამო
				სულ	ქალი	მამაკაცი		
აჭარა	3176	2925	251	186	177	9	257	264
თბილისი	17740	17342	398	2911	2747	164	1073	263
კახეთი	1677	1590	87	59	59	0	80	93
იმერეთი	10452	9334	1118	696	653	43	1010	589
სამეგრელო და ზემო სვანეთი	5112	5038	74	213	213	0	366	11
შიდა ქართლი	3062	2945	117	89	86	3	169	239
ქვემო ქართლი	3623	3438	185	222	209	13	278	711
გურია	831	730	101	72	72	0	120	106
სამცხე - ქავებეთი	416	385	31	191	191	0	0	122
მცხეთა - მთიანეთი	188	188	0	43	43	0	58	1
რაჭა - ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	813	813	0	7	7	0	61	11
საქართველო	48521	46159	2362	4718	4486	232	3525	2412

ცხრილი 5.14

ზოგიერთი მონაცემები რეპროდუქციული
ჯანმრთელობის შესახებ*, საქართველო, 2010

	მიმართვათა საერთო რაოდაციანი კონტაციაციის მათოდის შესარჩევად		
	სულ	მამაკაცი	ქალი
აჭარა	865	786	79
თბილისი	2865	2784	81
კახეთი	508	467	41
იმერეთი	4831	4052	779
სამეგრელო და ზემო სვანეთი	1489	1416	73
შიდა ქართლი	315	312	3
ქვემო ქართლი	1207	1035	172
გურია	241	140	101
სამცხე - ქავებეთი	86	55	31
მცხეთა - მთიანეთი	16	16	0
რაჭა - ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	10	10	0
საქართველო	12584	11224	1360

* პოლიკლინიკებში, ამბულატორიებში, ქალთა კონსულტაციებში, რეპროდუქციული ჯანმრთელობის კაბინეტებში მიმართვები, რომლებიც დაკავშირებულია რეპროდუქციულ ჯანმრთელობასთან, ანტენატალური დახმარების გარდა

ცხრილი 5.15

სამაღისტრო დაცვის უზრუნველყოფის აღრიცხულები გარდაცვლილ პაციენტთა
რაოდენობა, საქართველო, 2010

	15 წლამდე გავავავი				გათ შორის							
					1 წლამდე გავავავი				0-5 წლამდე გავავავი			
	სულ	სიკვდილის გარემო 100000 ჰავვებზე	რეგისტრირებული სტაციონალით (%)	რეგისტრირებულის კოლექტინიკაში (%)	სულ	სიკვდილის გარემო 1000 ჰავვებზე	რეგისტრირებული სტაციონალით (%)	რეგისტრირებულის კოლექტინიკაში (%)	სულ	სიკვდილის გარემო 1000 ჰავვებზე	რეგისტრირებული სტაციონალით (%)	რეგისტრირებულის კოლექტინიკაში (%)
აზარა	69	104.5	82.6	17.4	55	9.0	92.7	7.3	62	10.2	87.1	12.9
თბილისი	476	242.0	99.6	0.4	407	15.4	99.8	0.2	446	16.9	99.6	0.4
კახეთი	37	53.7	62.2	37.8	28	7.5	78.6	21.4	33	8.8	66.7	33.3
იმერეთი	190	159.3	96.3	3.7	170	18.5	99.4	0.6	181	19.7	97.2	2.8
სამეგრელო და ზემო სვანეთი	22	27.2	63.6	36.4	16	3.7	81.3	18.8	17	3.9	76.5	23.5
შიდა კართლი	36	67.9	75.0	25.0	27	8.0	92.6	7.4	31	9.1	83.9	16.1
ქვემო ქართლი	41	48.0	41.5	58.5	20	4.1	85.0	15.0	38	7.7	44.7	55.3
გურია	3	12.6	66.7	33.3	2	1.8	100.0	0	2	1.8	100.0	0
სამცხე - ქავეთი	18	50.0	61.1	38.9	14	6.4	78.6	21.4	18	8.2	61.1	38.9
მცხეთა - მთიანეთი	1	5.4	0	100	1	2.3	0	100.0	1	2.3	0	100.0
რაჭა - ლეჩეუში და ქვემო სვანეთი	1	12.3	0	100	1	13.3	0	100.0	1	13.3	0	100.0
საქართველო	894	118.2	90.4	9.6	741	12.0	96.6	3.4	830	13.4	92.2	7.8

ცხრილი 5.16

**ავადმყოფობის ინციდენტობა ერთ და 5 ლეამზე
ასაკის პავზვებში, საქართველო, 2010**

	1 ლეამზე პავზვები		5 ლეამზე პავზვები	
	ახალი შემთხვევების რაოდენობა	ინციდენტობა ერთ ლეამზე ასაკის 100000 გავზვები	ახალი შემთხვევების რაოდენობა	ინციდენტობა ერთ ლეამზე ასაკის 100000 გავზვები
სულ	68540	110192.9	226395	84665.3
მათ მორის				
ინფექციური და პარაზიტული ავად-მყოფობი	4419	7104.5	24137	9026.6
სიმსიცხვები	21	33.8	45	16.8
სისხლისა და სისხლმგადი ორგანოების ავადმყოფობი	2621	4213.8	7305	2731.9
ენდოკრინული სისტემის. კვეთისა და ნივთიერებათა ცვლის დარღვევით გამოწვეული ავადმყოფობი	2563	4120.6	4365	1632.4
ფსიქიური და ქცევითი აშლილობები	15	24.1	73	27.3
ნერვული სისტემის ავადმყოფობი	4577	7358.5	7501	2805.2
თვალისა და მისი დანამატების ავადმყოფობი	2338	3758.8	5948	2224.4
ყურისა და დორილისებრი მორჩის ავადმყოფობი	2225	3577.2	6346	2373.2
სისხლის მომცვევის ავადმყოფობი	138	221.9	464	173.5
სასუნთქმის სისტემის ავადმყოფობი	40763	65535.4	146671	54850.8
საჭმლის მომცველებელი ორგანოების ავადმყოფობი	2079	3342.4	6301	2356.4
კანისა და კანევება უჯრედისის ავად-მყოფობი	2037	3274.9	6046	2261.0
ძვალ-კუნთოვანი სისტემისა და შემართებელი ქსოვილის ავად-მყოფობი	212	340.8	847	316.8
შარდ-სასერის სისტემის ავადმყო-ფობი	1210	1945.3	3474	1299.2
პარინატალურ პერიოდში განვითა-რებული ცალკეული მდგრადრეობი	1401	2252.4	1401	523.9
თანადაყოლილი მაცევები. დეფორ-მაცევები და ძროშოსმული დარ-დვევები	813	1307.1	1377	515.0
სიმატომები. ნიშნები და ნორმიდან გადახრები. გამოვლენილი კლი-ნიკური და ლაპორატორიული გამოკვლევებისას	741	1191.3	2140	800.3
ფრავები. მოცავლები და გარე მიზანების ზემოქმედების ზოგიერთი სხვა შედეგები	367	590.0	1954	730.7

ცხრილი 5.17

ოპერატორი ქალის სასძესო ორგანოებზე და სამართლებულოების გინეკოლოგიური გინეკოლოგიური ოპერატორი სტაციონერში,
საქართველო, 2009 – 2010

	2009		2010	
	სულ	ღიაფალობა (%)	სულ	ღიაფალობა (%)
ოპერატორი ქალის სასძესო ორგანოებზე	9722	0.08	9861	0.03
გათვალისწინებული მაჩვენებელი				
საშვილოსნოს გამოფენება (აბორტის გარეშე)	2395	0	2186	0
ქალის სტერილურიაცია	192	0	314	0
საშვილოსნოს ამაუგაცია	1235	0.08	1337	0.15
საშვილოსნოს ექსტირკაცია	3570	0.20	3606	0.03
საკვერცხის რეზექცია	851	0	939	0
ოვარეატორია	657	0	437	0
ქალის გარეთა სასძესო ორგანოებზე ქსოვილის ამოკვეთით	177	0	190	0
სამართლებულოების გინეკოლოგიური ოპერატორი	35535	0.01	38262	0
გათვალისწინებული მაჩვენებელი				
საშვილოსნოსგარე რჩსულობა	1219	0.1	1082	0
მაშის დადება	81	0	73	0
ვაკუუმეპსიტრაცია	149	0	186	0
საკეისრო კვეთა	17722	0.02	19442	0
ნეიონფის დაჭლა	40	0	34	0
აბორტი	16192	0	16220	0

თავი 6

ჯანმრთელობის ძირითადი დატერმინატები

მსოფლიო მასშტაბით ჩატარებული კვლევების საფუძველზე დადგინდა, რომ ჯანმრთელობის სოციალურ დეტერმინანტებს შორის ცხოვრების წესი, კერძოდ, ოთხი ქცევითი რისკ-ფაქტორი: თამბაქოს როგორც აქტიური, ასევე პასიური მოხმარება, არაჯანსაღი კვება, დაბალი ფიზიკური აქტივობა და ალკოჰოლის გადაჭარბებული მიღება, უმნიშვნელოვანეს როლს თამაშობს ისეთი წამყვანი არაგადამდები დაავადებების განვითარებაში, როგორიცაა ინსულტები, სიმსივნეები, დიაბეტი და ქრონიკული რესპირატორული ავადმყოფობები.

WHO Action Plan for the Global Strategy for the Prevention and Control of Noncommunicable Diseases

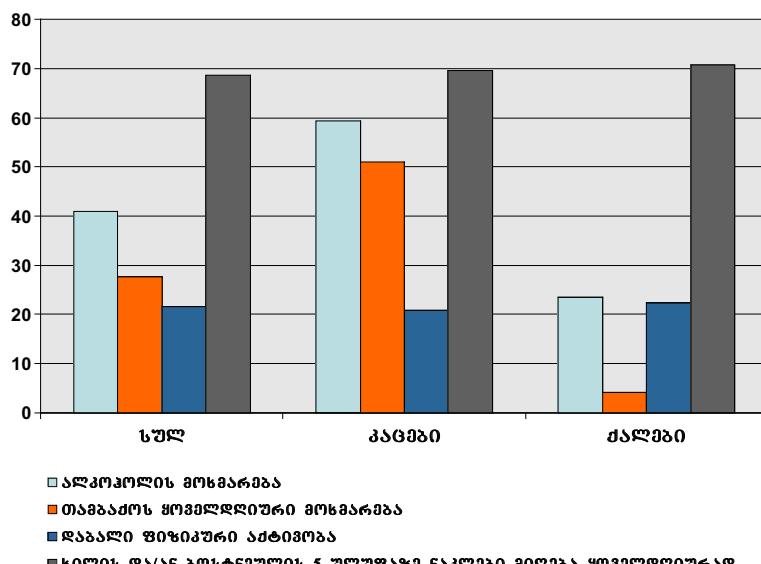
Oberg M, et al. Worldwide burden of disease from exposure to second-hand smoke

ქცევითი რისკ-ფაქტორების შესახებ მონაცემები საქართველოში მხოლოდ კვლევების საფუძველზე მოიპოვება. ბოლონლებშიქვეყანაში, სხვადასხვასაერთაშორისოდაარასამთავრობორგანიზაციების მხარდაჭერით, რამდენიმე კვლევა ჩატარდა:

- 2004 წელს - ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული ქცევის კვლევა (CINDI);
- 2006-2007 წლებში - არაგადამდებ დაავადებათა რისკ-ფაქტორების კვლევა საქართველოში;
- 2009 წელს - საქართველოს ეროვნული ნუტრიციული კვლევა (GNNS-2009);
- 2009 წელს - ალკოჰოლისდასხვანარკოტიკულისაშუალებების მოხმარება ქართველმოსწავლეებში (ESPAD);
- 2010 წელს - არაგადამდებ დაავადებათა რისკ-ფაქტორების კვლევა (STEPS 2010);
- 2000, 2005, 2010 წელს - ქალთა რეპროდუქციული ჯანმრთელობის კვლევა (GERHS).

ქრონიკული არაგადამდები დაავადებების რისკ-ფაქტორების STEPS2010 კვლევა საქართველოში მოიცავდა 18-64 წლის პირებს. სულ 6,497 ზრდასრული პირი მონაწილეობდა კვლევაში. საქართველომ ჩატარა STEP-ის სამი ეტაპი. სოციო-დემოგრაფიულ და ქცევით ფაქტორებთან დაკავშირებული ინფორმაცია, შეგროვებულ იქნა STEP 1-ში, ფიზიკური განზომილებები, როგორიცაა - სიმაღლე, წონა და სისხლის წნევა STEP 2-ში, ხოლო ბიოქიმიური მაჩვენებლები (უზმოზე გლუკოზა, საერთო ქოლესტეროლი და ტრიგლიცერიდები) STEP 3-ში. მთლიანობაში, კვლევის შედეგებით, გამოკვლეულთა მხოლოდ 4.5%-ს არ გააჩნდა არაგადამდები დაავადებების განვითარების რისკ-ფაქტორები, 40%-ს ჰქონდა სამი, ან მეტი რისკ-ფაქტორი (იხ. სურათი 6.1).

სურათი 6.1 ქცევითი რისკ-ფაქტორები, %, საქართველო, STEPS 2010

თამბაქოს მოხარება

გლობალური სტატისტიკური მონაცემებით, ყოველი მე-10 ზრდასრული ადამიანის სიკვდილის გამომწვევი თამბაქოა, რაც წელიწადში 6 მილიონამდე შემთხვევას შეადგენს. ეს გაცილებით მეტია, ვიდრეაივ/შიდსით, ტუბერკულოზითდამალარიითგამონვეულიჯამურისიკვდილიანობა. 600 000 შემთხვევა მოდის თამბაქოს პასიურ მომხმარებელზე.

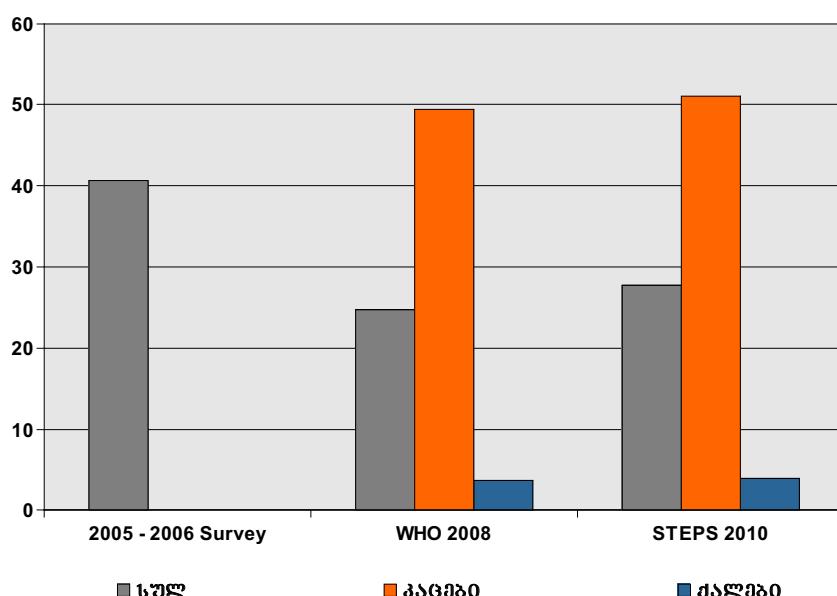
თამბაქოს მოხმარება რესპირატორული, საჭმლის მომნელებელი ტრაქტის, ნაღვლის ბუშტის, საშვილოსნოს ყელისა და თირკმლის კიბოს განვითარების მნიშვნელოვან რისკ-ფაქტორს წარმოადგენს. კიბოთი გამონვეული სიკვდილიანობის 22%, მათ შორის ფილტვის კიბოთი გამოწვეული სიკვდილიანობის 70% - თამბაქოს მოხევით არის განპირობებული.

WHO Tobacco Free Initiative

კვლევების მონაცემებით, თამბაქოს მომხმარებელთა წილი, საქართველოს პოპულაციაში, 30.3%-დან 42.2%-მდე ვარირებს. ESPAD-ის მონაცემების მიხედვით, მოზარდებში 12% თამბაქოს რეგულარული მომხმარებელი იყო.

ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის 2008 წლის შეფასებით, თამბაქოს ყოველდღიური მოხმარება მამაკაცებში 13.5-ჯერ აღემატება იგივე მაჩვენებელს ქალებში. ყველა კვლევა, რომელიც ჩატარდა საქართველოში, ამას ადასტურებს, მაგალითად, STEPS 2010 მონაცემებით, ეს შეფარდება 11.7-ს შეადგენს. ამ კვლევამ გამოავლინა, რომ თამბაქოს მოხმარების პრევალენტობა მთლიანი მოსახლეობის 30.3%-ს შეადგენს, კაცებში – 55.5%, ქალებში – 4.8%. თამბაქოს მოხმარების ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი (36.5%) თბილისში დაფიქსირდა. საკმაოდ მაღალია თამბაქოს პასიურ მომხმარებელთა წილი: 23.3% მთლიან მოსახლეობაში, 32.9% - კაცებში და 13.7% - ქალებში (იხ. სურათი 6.2).

სურათი 6.2 თამბაქოს ჰომელდლიური მოხარება საშაროვალოში (%)

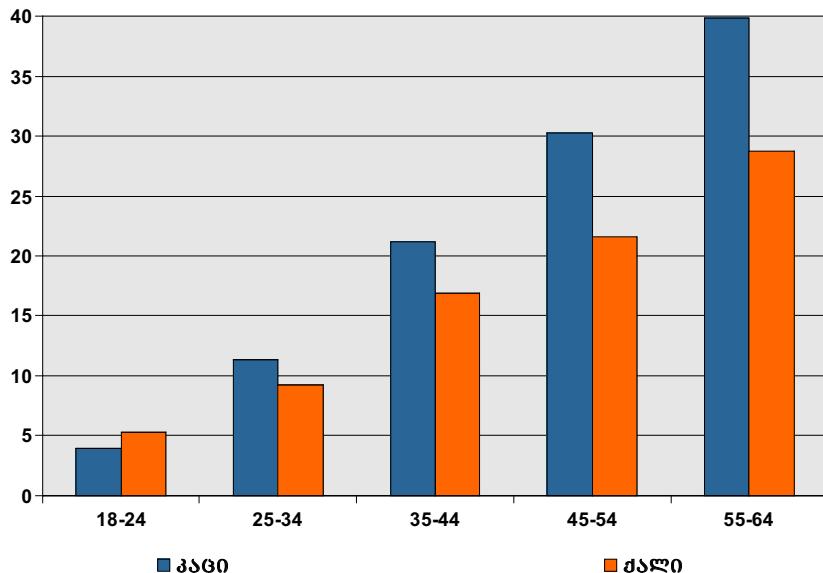

თამბაქოს ყოველდღიურ მომხმარებელთა ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი (36%) გამოვლინდა 25-34 ასაკობრივ ჯგუფში (იხ. სურათი 6.3).

სურათი 6.3

მუზეკლოგის ხანების ფლების და ასაკის მიხმატი,

STEPS

თამბაქოს მოხმარება, განსაკუთრებით საშიშროებას წარმოადგენს ორსულთათვის. მოწევა ორსულობის პერიოდში, ზრდის ორსულობის გართულების რისკს და უარყოფითად მოქმედებს ორსულობის გამოსავალზე.

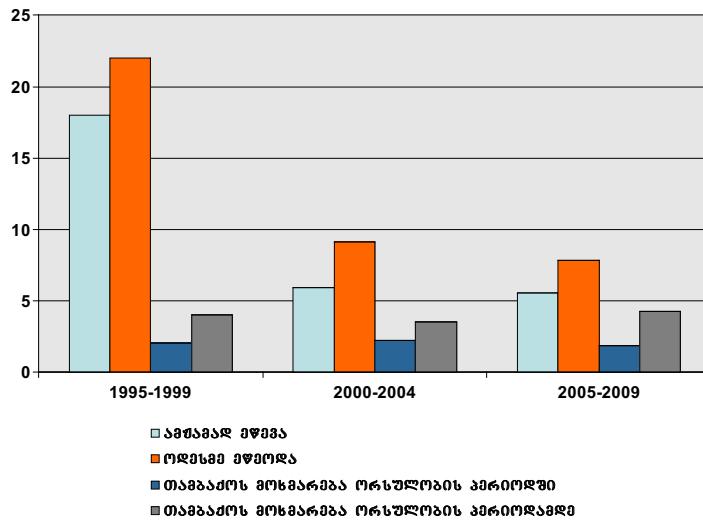
CDC – Women and Smoking

მონაცემები ორსულობის პერიოდში თამბაქოს მოხმარების შესახებ ქალთა რეპროდუქციული ჯანმრთელობის ფართომასშტაბიანი კვლევებით იქნა მიღებული (იხ. სურათი 6.4).

სურათი 6.4

თავგაძოს მოხმარება 15-44 ფლის ასაკის ქაღვაზი, %,

საქართველო, GERHS

1999 წლიდან, ამ კვლევების მიხედვით, თამბაქოს მოხმარება რეპროდუქციული ასაკის ქალებში, 3-ჯერ შემცირდა, თუმცა ორსულობის პერიოდში თამბაქოს მოხმარება არ არის შეცვლილი და შეადგენს დაახლოებით 2%-ს. თბილისელი ქალების 13%, სხვა ქალაქებში მაცხოვრებელი ქალების 9% და სოფლელი ქალების 2% ეწევა ამჟამად.

ალკოჰოლის მოხმარება

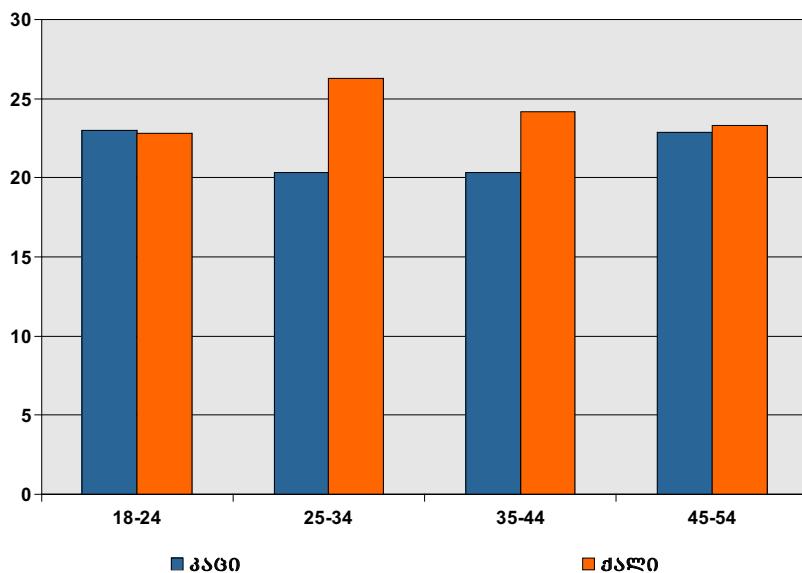
ალკოჰოლის მოხმარება როგორც სოციალურ, ასევე საზოგადოებრივი ჯანდაცვის ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს პრობლემას და მსოფლიოში ავადობის გავრცელების მესამე წამყვან რისკ ფაქტორს წარმოადგეს. გლობალური ავადობის ტეირთის 4,5% ალკოჰოლის მოხმარებით არის გამოწვეული. ალკოჰოლის ჭარბი გამოყენების შედეგად ყოველწლიურად იღუპება 2,5 მილიონი ადამიანი; 15-დან 29-მდე ასაკის 320000 ახალგაზრდა ალკოჰოლის მიღების შედეგად გამოწვეული მიზეზით კვდება, რაც ამ ასაკობრივ ჯგუფში ყველა სიკვდილის 9%-ს შეადგენს.

WHO Alcohol Key Facts

ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის 2003 წლის მონაცემებით*, საქართველოს მოსახლეობის 31.7%-ს არასოდეს დაულევია ალკოჰოლი (კაცები – 10.4%; ქალები – 49.6%), 19.4% იყო ალკოჰოლის ყოფილი მომსმარებელი (კაცები – 18.3%; ქალები – 20.3%), ხოლო 51.1%-ს არ მიუღია ალკოჰოლი ბოლო 12 თვის განმავლობაში (კაცები – 28.7%; ქალები – 69.9%). ალკოჰოლის მომხმარებელ ქალთა და მამაკაცთა თანაფარდობა 1 : 3 ტოლია. დიდ ბრიტანეთში, მაგალითად, ეს თანაფარდობა არის 1 : 2.8, თუმცა სხვა კვლევების მიხედვით, ეს მაჩვენებელი ვარიირებს 1 : 1.2-მდე.**

საქართველოში, ყოველწლიურად, სუფთა ალკოჰოლის მოხმარების მაჩვენებელი მოზარდ მოსახლეობაში 6.4 ლიტრს შეადგენს. ეს თითქმის 2-ჯერ ნაკლებია, ვიდრე მთლიანად ევროპის რეგიონში***. STEPS2010-ს შედეგების მიხედვით, რესპონდენტთა 41% (59.4% მამაკაცები და 23.4% ქალები), ამჟამად მოიხმარენ ალკოჰოლს. კვლევის ჩატარებამდე, 12 თვის განმავლობაში ალკოჰოლის მომსმარებამ 22.5%-ს შეადგინა. იგი, სტატისტიკურად, მნიშვნელოვნად არ განსხვავდება სქესისა და ასაკების მიხედვით, თუმცა ქალებში ეს მაჩვენებელი ოდნავ მაღალია (იხ. სურათი 6.5).

სურათი 6.5 ალკოჰოლის მოხმარება, პრევალენტობა კვლევამდე პოლო
12 თვის განვითარებაში, %, სამართველო, STEPS2010

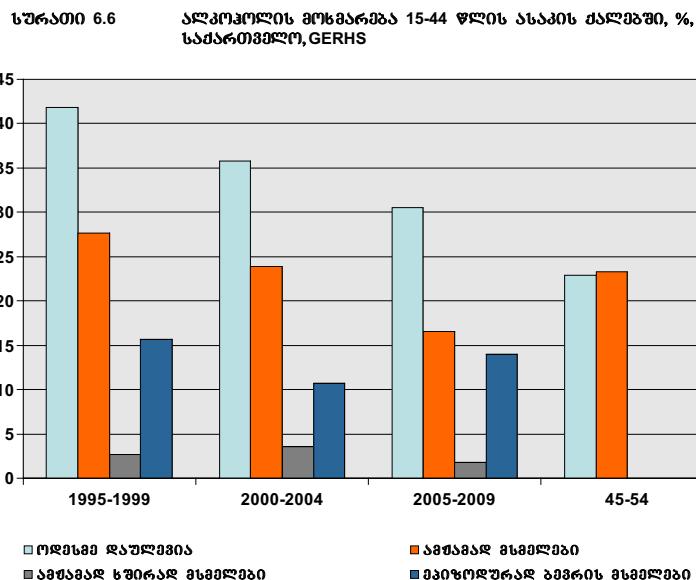
ESPAD-ის კვლევის მონაცემების მიხედვით, 15-16 წლის ასაკობრივ ჯგუფში გამოკითხული ახალგაზრდების 90%-ს გასინჯული აქვს ალკოჰოლი, 20%-ს არ მიუღია ალკოჰოლი ბოლო 12 თვის მანძილზე, ხოლო 60%-ს - ბოლო 30 დღის განმავლობაში.

* Report on Alcohol and Health 2010, WHO

** The General Household Survey (GHS) conducted in 1998 (Bridgwood et al., 2000)

*** Global status report on alcohol and health, WHO 2011

2010 წლის ქალთარებროდუქციული ჯანმრთელობის კვლევის მონაცემებით, გამოკითხული ქალების 69.5% არ მიუღია ალკოჰოლი ბოლო 3 თვის განმავლობაში (2005 – 64.2%; 1999 – 58.2%). ორსულობის დროს დაულევია რესპონდენტთა 1%-ს, რაც 3-ჯერ ნაკლებია ვიდრე 1999 წელს (იხ. სურათი 6.6).

ნარკოტიკების მოხარება

მონაცემების შეჯერების საფუძველზე გამოთვლილი იყო, რომ მსოფლიოში 2003 წლის ბოლოსთვის იქნებოდა 13.2 მილიონი ინტრავენური ნარკოტიკების მომხმარებელები. დასავლეთი ევროპისთვის, ინტრავენურინარკოტიკების მომხმარებელების სავარაუდორიცხვი, მერყეობს 1-დან 1.4 მილიონამდე, აღმოსავლეთი ევროპისთვის და ცენტრალური აზიისთვის 2.3-დან 4.1 მილიონამდე (24.18%).*

“United Nations Reference Group on HIV/AIDS Prevention and Care among IDU” მონაცემებით ინექციური ნარკოტიკების მოხმარების შეფასებითი პრევალენტობა არის 4.19 და მერყეობს ინტერვალში: (0.48 - 7.90). 2008 წლისთვის, ამორგანიზაციის მიერშეფასებულიინექციური ნარკოტიკების მომხმარებელთა რაოდენობა 15 – 64 წლის ასაკობრივ ჯგუფში იყო: 140000 (123500 - 233000).**

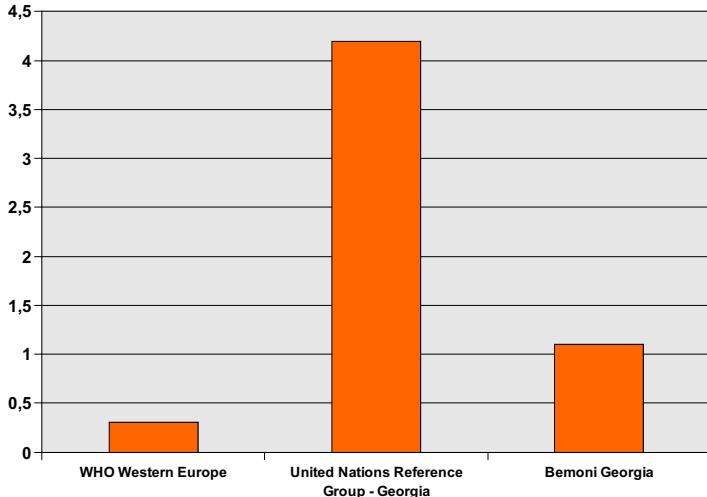
2009 წელს, საზოგადოებრივი გაერთიანება “ბემონი”-ს მიერ, სამხრეთ კავკასიის ანტინარკოტიკული პროგრამის ფარგლებში ჩატარებული კვლევის შედეგების მიხედვით, საქართველოში, დაახლოებით, 40000 ნარკოტიკების ინექციური მომხმარებელია (მოზრდილ მოსახლეობაში შეფასებითი პრევალენტობა – 1.1%) (იხ. სურათი 6.7).

„ალკოჰოლის და სხვა ნარკოტიკული საშუალებების მოხმარება ქართველ მოსწავლეებში (ESPAD)“ კვლევის თანახმად, რომელიმე ნარკოტიკული საშუალების ცხოვრებაში ერთხელ მაინც მოხმარების თვალსაზრისით, გამოკითხულ ახალგაზრდებს შორის სურათი შემდეგია: მარიხუანა – რესპონდენტთა 17%, ექსტაზი – 7.5%, ამფეტამინის ტიპის სტიმულატორები – 2%, კრეკ – კოკაინი 1.1%, ჰეროინი 1%, კოკაინის ფხვნილი – 0.6%. სულ რამდენიმე რესპონდენტმა აღიარა ცხოვრებაში ერთხელ მაინც ანაბოლური სტეროიდებისა და ნარკოტიკული საშუალებების ინექციურად მოხმარება. ცხოვრების მანძილზე არალეგალური ნარკოტიკული საშუალებების მოხმარების პრევალენტობის მაჩვენებელი იყო 20% (33% ვაჟი და 8% გოგონა).

* Global overview of injecting drug use and HIV infection among injecting drug users. Carmen Aceijas, Gerry V. Stimson, Matthew Hickman and Tim Rhodes, on behalf of the United Nations Reference Group on HIV/AIDS Prevention and Care among IDU in Developing and Transitional Countries

** IDU <http://www.idurefgroup.org/country-data-and-maps/Georgia - injection drug use reference group>

სურათი 6.7 ინდიციატორი ნარკოტიკების მოხარულების შეფასებითი
პრევალიზაცია, %-ში

ფიზიკური აქტივობა

დაბალ ფიზიკურ აქტივობას, მსოფლიოში სიკვდილიანობის რისკ-ფაქტორთა შორის მეოთხე ადგილი უკავია (6%), ის მსოფლიოში ყოველწლიურად 3,4 მილიონი ადამიანის სიკვდილის მიზე ზია. რეგულარული და ადეკვატური ფიზიკური აქტივობა მნიშვნელოვნად ამცირებს გულ-სისხლძარღვთა სისტემის დაავადების, დიაბეტის, მკერდის და მსხვილი ნაწლავის კიბოს, მოტეხილობების და დეპრესიის განვითარების რისკს და წარმოადგენს ენერგეტიკული ბალანსის შენარჩუნებისა და ნონის კონტროლირების უმნიშვნელოვანეს წინაპირობას.

WHO 10 facts on physical activity

ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის 2008 წლის მონაცემებით*, საქართველოში დაბალი ფიზიკური აქტივობის მაჩვენებელი 22.9%-ს შეადგენს, ქალებში ის უფრო მაღალია (24.2%), მამაკაცებთან შედარებით (21.3%).

უკანასკნელ წლებში ჩატარებულმა კვლევებმა აჩვენა, რომ დაბალი ფიზიკური აქტივობის ზოგადი მაჩვენებელი ვარირებდა 89.3%-დან 93.9%-მდე. ქალებში ეს მაჩვენებელი, გაცილებით მაღალი იყო (94.2%-დან 96.7%-მდე), ვიდრე მამაკაცებში (84.6%-დან 91.0%-მდე). გამოკვლეულთა 43.5% (მამაკაცების 49.1% და ქალების 38.2%) ყოველდღიურად 6 საათზე ხანგრძლივ დროს ატარებდა მჯდომარე მდგომარეობაში. 85.6% ვარჯიშობდა წელიწადში მხოლოდ რამდენჯერმე ან უფრო იშვიათად.

STEPS 2010 შედეგების თანახმად, დაბალი ფიზიკური აქტივობის მაჩვენებელი, ორივე სქესისათვის - 21.6%-ს, ზომიერი აქტივობის - 18.8%-ს, ხოლო მაღალი აქტივობის - 59.6%-ს შეადგენს. ზომიერი აქტივობის ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი, ორივე სქესისათვის, დაფიქსირდა 18–24 წლამდე ასაკის რესპონდენტებში (20.7%). აღინიშნებოდა მაჩვენებლის მნიშვნელოვანი შემცირება ასაკის მატებასთან ერთად.

* The European health report 2009, Health and health systems

კვება

არაჯანსალი კვება, მოსახლეობის ავადობის და სიკვდილიანობის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი რისკ-ფაქტორია. ახალშობილთა, ბავშვთა და ორსულთა ჯანმრთელობა, იმუნური სტატუსი, ზოგიერთი არაგადამდები დაავადების განვითარება მნიშვნელოვნად არის დამოკიდებული მოსახლეობის ჯანსაღ და სრულფასოვან კვებაზე. დედათა და ბავშვთა ავადობის 10% და ახალშობილთა სიკვდილიანობის 1/3 არასრულფასოვანი კვებით არის განპირობებული. აღსანისნავია არაჯანსალი კვების როლი ჭარბნონიანობის/სიმსუქნის განვითარებაში. 2010 წლის მონაცემებით, 5 წლამდე ასაკის 43 მილიონ ბავშვს ჭარბნონიანობის პრობლემა აღენიშნება.

WHO 10 facts on physical activity

საქართველოში ჭარბნონიანობის პრობლემა აქტუალურია. 2005 წელს განხორცილებული MICS კვლევით, 5 წლამდე ასაკის ბავშვებში ეს მაჩვენებელი 15.2%-ს შეადგენდა.

2006-2007 წლებში, ჩატარებული კვლევების თანახმად, საქართველოში ხილისა და ბოსტნეულის მოხმარება საკმაოდ დაბალია: ხილს არ მოხმარდა გამოკვლეულთა 37.5%, ხოლო ბოსტნეული, წინა კვირის განმავლობაში, არ მიუღია გამოკვლეულთა 10%-ს.

GNNS-2009 მონაცემებით, საქართველოში, ნუტრიციულ პრობლემათა შორის, ჭარბ წონას და სიმსუქნეს წამყვანი ადგილი უკავია. აღნიშნული მაჩვენებელი 5 წლამდე ასაკის ბავშვებში 19.9%-ია. არაორსულ ქალებში 24.1%-ს ჭარბი წონა, ხოლო 18%-ს სიმსუქნე აღენიშნებოდა.

STEPS 2010 მონაცემებით, გამოკვლეული მოსახლეობის უმრავლესობა - 60.1% - დღეში სამჯერ ღებულობს საკვებს, 28.8% - დღეში ორჯერ და უმცირესობა (3.6%) დღეში მხოლოდ ერთხელ. ცალკე აღებულ პროდუქტებს შორის, ყველაზე მაღალი წილი პურპროდუქტების მოხმარებაზე (38%), ხილ-ბოსტნეულზე (30%), რძის ნაწარმსა (16%) და ტკბილეულზე (13%) მოდის. ხორცეული მენიუს მხოლოდ 2%-ს, ხოლო თევზეული 1%-ს იკავებს.

STEPS 2010 თანახმად, საქართველოს მოსახლეობის 56%-ს (მამაკაცების 58.6% და ქალების 54.2%) ჭარბი წონა და 25.1%-ს (მამაკაცების 21.8% და ქალების 28.5%) სიმსუქნე აღენიშნება.

ცხრილი 6.1

რისკი ფარგლენების გავრცელება, ინფერვიუში დაფუძნებული
მონაცემები, 18-64 წლის ასაკის მოსახლეობა, საქართველო, 2010

მართვებაზე	ორივა სახისი	კაცი	ქალი
თამაშების მოხარეება			
ამჟამად მცევილები (პროცენტი)	30.3% (28.4-32.2)	55.5% (52.7-58.4)	4.8% (3.7-5.8)
ამჟამად ყოველდღიური მცევილები (პროცენტი)	27.7% (25.8-29.5)	51.1% (48.1-54.0)	4.0% (2.9-5.0)
ყოველდღიურ მცევილთაობის			
ყოველდღიური მონაცემის დაწყების საშუალო ასაკი (წლები)	18.6 (18.3-19.0)	18.3 (18.0-18.6)	23.2 (21.7-24.7)
ყოველდღიურ მცევილთა პროცენტი, რომელიც ეხევიან ჩარხულ სიგარეტს	98.8% (97.8-99.9)	98.8% (97.7-99.9)	100.0% (100.0-100.0)
ჩარხული სიგარეტის დრენების საშუალო ოდენობა, რომელსაც ეცევიან დღის განვითარებაში (ჩარხული სიგარეტის მომხმარებლები)	19.5 (18.7-20.4)	20.0 (19.0-20.9)	14.0 (12.8-15.3)
ალკოჰოლის მოხარეება			
ცხოვრების განვითარებაში არამსმელთა პროცენტი	21.5% (18.9-24.2)	9.6% (7.2-11.9)	33.7% (29.6-37.7)
იმ პირების პროცენტი, რომლებიც უკანასკნელი 12 თვეს განვითარებაში არიან არამსმელები	14.5% (13.0-15.9)	9.7% (7.8-11.5)	19.3% (17.4-21.2)
იმ პირების პროცენტი, რომლებიც სვავე (მიღებას ალკოჰოლი უკანასკნელი 30 დღის განვითარებაში)	41.5% (38.6-44.5)	59.4% (55.5-63.4)	23.4% (20.6-26.2)
იმ პირების პროცენტი, რომლებიც ჩართული არიან მძიმე ეპიზოდურ სრაში (კაცები, რომლებმაც მიღებას 5 ან მეტი/ებალები რომელთაც დირექტულ აღზრულების შემთხვევაში 30 დღიდან რომელიც ერთ დღეს)	--	49.8% (45.7-53.9)	10.3% (8.5-12.0)
ხილის და პოსტონის მოხარეება (ჭირის კვირის განვითარებაში)			
დღევანის საშუალო რაოდენობა როცა მოიხმარეს ხილი	4.9 (4.8-5.1)	4.7 (4.5-4.9)	5.2 (5.1-5.3)
ხილის სტანდარტული პროცენტის საშუალო რაოდენობა, რომელსაც იღებენ დღიურად	1.8 (1.7-1.9)	1.7 (1.6-1.8)	1.9 (1.8-2.0)
დღევანის საშუალო რაოდენობა, როცა მოიხმარეს პოსტონი	5.8 (5.7-5.9)	5.8 (5.6-5.9)	5.9 (5.8-6.0)
პოსტონის სტანდარტული პროცენტის საშუალო რაოდენობა, რომელსაც იღებენ დღიურად	2.2 (2.1-2.3)	2.2 (2.1-2.4)	2.1 (2.0-2.2)
პროცენტი იმ პირებისა, რომლებიც საშუალო მიღებაში ხილის და/ან პოსტონის 5 სტანდარტულ პროცენტის ნაკლებ	69.6% (66.7-72.6)	70.7% (66.8-74.6)	68.6% (65.6-71.5)

მაჩვენებელი	ორივე სქესი	კაცი	ქალი
ფიზიკური აქტივობა			
დაპალი ფიზიკური აქტივობის მძონი აირების პროცენტი (განისაზღვრება როგორც კვირაში < 600 მეტ-წუთში)*	21.6% (19.3-23.8)	20.9% (17.8-23.9)	22.3% (19.8-24.9)
მაღალი ფიზიკური ფიზიკური აქტივობის მძონი აირების პროცენტი (განისაზღვრება როგორც კვირაში ≥ 3000 მეტ-წუთში)*	59.6% (56.9-62.3)	63.2% (59.5-66.9)	56.0% (53.1-59.0)
დროის მედიანი, რომელსაც საშუალოდ დღიურად ხარჯავთ ფიზიკურ აქტივობაზე (წუთები) (ნარმდგენილი ინტერ-კვარტილური რაოდინგი)	154.3 (42.9-310.0)	180.0 (60.0-353.6)	130.0 (34.3-292.9)
იმ პირების პროცენტი, რომელიც ჩართულია მძიმი სახის ფიზიკურ აქტივობი	78.6% (76.1-81.1)	68.7% (64.7-72.7)	88.6% (86.5-90.8)

**ცხრილი 6.2 რისკი ფიზიკური გავრცელება, ფიზიკური განხოვილებაზე,
18-64 წლის ასაკის მოსახლეობა, საქართველო, 2010**

გენეგაბი 18-64 წლის ზრდასრულებისათვის	ორივე სქესი	კაცი	ქალი
ფიზიკური განხოვილებაზე			
საშუალო სევულის მასის ინდექსი - I (კგ/მ ²)	26.7 (26.5-27.0)	26.6 (26.3-26.9)	26.8 (26.5-27.1)
ზარბზონისათვის პროცენტი (I ≥ 25 კგ/მ ²)	56.4% (54.3-58.5)	58.6% (55.5-61.7)	54.2% (52.0-56.4)
მსუბუქის პროცენტი (I ≥ 30 კგ/მ ²)	25.1% (23.3-26.8)	21.8% (19.3-24.3)	28.5% (26.6-30.3)
საშუალოდ ცელის გარშემონიშვნა (სმ)	--	90.9 (89.9-92.0)	84.7 (83.8-85.6)
საშუალოდ სისხლის სისტოლური წნევა - შ (მმგ), იმ პირების ჩათვლით, რომელიც ამჟამად იღებს მედიკამენტს მაღალი არტერიული წნევის გამო	129.3 (128.4-130.3)	133.0 (131.7-134.3)	125.7 (124.7-126.7)
საშუალოდ სისხლის დიასტოლური წნევა - შ (მმგ), იმ პირების ჩათვლით, რომელიც ამჟამად იღებს მედიკამენტს მაღალი არტერიული წნევის გამო	81.3 (80.7-81.9)	83.0 (82.2-83.9)	79.6 (79.0-80.2)
მომატებული არტერიული წნევის მძონეობა პროცენტი (სისტოლური ≥ 140 და/ან დიასტოლური ≥ 90 მმგ), რომელიც ამჟამად იღებს მედიკამენტს მაღალი არტერიული წნევის გამო	33.4% (31.4-35.5)	37.1% (34.0-40.3)	29.8% (27.9-31.8)
მომატებული არტერიული წნევის მძონეობა პროცენტი (სისტოლური ≥ 140 და/ან დიასტოლური ≥ 90 მმგ), რომელიც ამჟამად არ იღებს მედიკამენტს მაღალი არტერიული წნევის გამო	61.1% (57.6-64.6)	73.2% (68.8-77.5)	46.4% (42.9-49.9)

შეძენები 18-64 წლის ზრდასრულადისათვის	ორივა სქესი	კაცი	ქალი
პიონიერული განვითარების			
უზმოზე სისხლში გლუკოზის საჭუალო მაჩვენებელი, იმ პიონიერის ჩათვლით, რომელიც ახდამად იღების მედიკამენტს სისხლში გლუკოზის მომატების გამო (მგ/დლ)	101.2 (100.1-102.2)	104.1 (102.5-105.8)	98.1 (97.1-99.2)
იმ პიონიერის პროცენტი, რომლებსაც უზმოზე აქვთ მცირე გლიკამია, როგორც ეს განსაზღვრულია ქვემოთ:	20.9% (19.2-22.5)	23.1% (20.4-25.9)	18.6% (17.0-20.2)
<ul style="list-style-type: none"> კლაზმურ-ვენოზური მაჩვენებელი ≥ 6.1 მმოლ/ (110 მგ/დლ) და <7.0 მმოლ/ (126 მგ/დლ) კაპილარული სისხლის მაჩვენებელი ≥ 5.6 მმოლ/ (100 მგ/დლ) და <6.1 მმოლ/ (110 მგ/დლ) 			
იმ პიონიერის პროცენტი, რომლებსაც აქვთ უზმოზე გაღალი გლიკამია, როგორც ეს განსაზღვრულია ქვემოთ ან ამჟამად იღების მედიკამენტს სისხლში გლუკოზის მომატების გამო:	16.3% (14.8-17.9)	19.7% (17.3-22.1)	13.0% (11.5-14.4)
საერთო ქოლესოფირის საჭუალო მაჩვენებელი, იმ პიონიერის ჩათვლით რომლებიც ამჟამად იღების მედიკამენტს მომატებული ქოლესოფირობის გამო (მგ/დლ)	172.9 (171.5-174.4)	169.6 (167.6-171.5)	175.8 (174.3-177.4)
მომატებული საერთო ქოლესოფირობის მარცნები არ არის პროცენტი (საერთო ქოლესოფირობი ≥ 5.0 მმოლ/ ან ≥ 190 მგ/დლ ან ამჟამად იღებს მედიკამენტს მომატებული ქოლესოფირობის გამო)	18.1% (15.9-20.2)	14.9% (12.1-17.7)	20.9% (18.5-23.3)
მომატებული რისკი			
<ul style="list-style-type: none"> ამჟამად ყოველდღე მოვალეობი დღეში 5 პროცენტი ნაკლები ნიღი და გოსტივული აპტიურობის დაბალი დონე (<600 თ-ცენტი) 	<ul style="list-style-type: none"> შარპი ცონა ან სიმსუპცე (≥25 კგ/ მ²) მომატებული არტერიული წნევა (ზ ≥ 140 ანდ/ წრ ≥ 90 მმგ ან ამჟამად მარცნებულობს მაღალ წნევაზე). 		
იმ პიონიერის პროცენტი, რომელთაც არ აქვთ არცერთი ამ რისკ-ფაქტორთაგან	6.4% (5.3-7.5)	3.7% (2.4-5.0)	9.2% (7.6-10.8)
18-44 წლის პიონიერის პროცენტი, რომელთაც აქვთ ზემოთ აღნიშვნული რისკებიდან 3 ან მეტი	27.0% (24.3-29.8)	39.4% (35.3-43.6)	13.5% (11.5-15.5)
45-64 წლის პიონიერის პროცენტი, რომელთაც აქვთ ზემოთ აღნიშვნული რისკებიდან 3 ან მეტი	49.7% (47.0-52.5)	57.6% (53.2-62.1)	42.8% (39.9-45.7)
18-64 წლის პიონიერის პროცენტი, რომელთაც აქვთ ზემოთ აღნიშვნული რისკებიდან 3 ან მეტი	35.2% (33.0-37.4)	45.5% (42.2-48.8)	24.8% (22.7-26.8)

განსაზღვრების და მაჩვენებლების ლესიკონი

- სტატისტიკა (Statistics)** – საზოგადოებრივი მეცნიერება, რომელიც შეისწავლის მასობრივი საზოგადოებრივი მოვლენების რაოდენობრივ მხარეს, მჭიდრო კავშირში მათ ხარისხობრივ მხარესთან.
- სტატისტიკური მონაცემები (Statistical Data)** – გაზომვების, დაკვირვებების, ანალიზის, ცდების შედეგები.
- სტატისტიკური მონაცემების წყაროები (Statistical Data Sources)** – სახელმწიფო მართვის ორგანოები (მაგ. ჯანდაცვის სამინისტრო, რომელიც განსაზღვრულ მონაცემებს იღებს სამედიცინო დაწესებულებებიდან); მოსახლეობის აღწერის მონაცემები; შერჩევითი კვლევები.
- პოპულაცია (Population)** - ჯგუფი, რომელზეც ფოკუსირებულია კვლევა (მთელი ქვეყნის მოსახლეობა, გარკვეული რეგიონის მოსახლეობა, ან რომელიმე ეთნიკური, სოციალური ან ასაკობრივი ჯგუფი).
- მოსახლეობის საერთო რიცხოვნობა (Population size)** - საბაზო მოსახლეობის რიცხოვნობას, ბოლო აღწერის მიხედვით, მიმატებული ბუნებრივი (დაბადებულთა და გარდაცვლილთა სხვაობა) და მიგრაციული (ჩამოსულთა და წასულთა) მატება განვლილი პერიოდის განმავლობაში.
- მოსახლეობის საშუალო წლიური რიცხოვნობა (Mid-year population)** - წლის დასაწყისსა და წლის ბოლოსათვის მოსახლეობის რიცხოვნობის საშუალო არითმეტიკული.
- ასაკობრივი სტანდარტიზაცია (Age standardization)** – დემოგრაფიული კოეფიციენტების შედარებისას სტრუქტურულ განსხვავებათა გავლენის აცილების მეთოდი. სტანდარტიზაცია ჩვეულებრივ გამოიყენება ორი ან მეტი შესადარებელი პოპულაციის ასაკობრივ სტრუქტურაში განსხვავებების გავლენის მოცილებისათვის, რომლებიც ჩვეულებრივ არსებით გავლენას ახდენენ გამოსათვლელი მაჩვენებლების სიდიდეზე. სიკვდილიანობის მაჩვენებლების გამოანგარიშებისას ტარდება სტანდარტიზაცია ევროპული სტანდარტული მოსახლეობის შესაბამისად.

მოსახლეობის სტრუქტურის ევროპული სტანდარტი

ასაკი (წლები)	პროცენტი მოსახლეობიდან	ასაკი (წლები)	პროცენტი მოსახლეობიდან
0	1.6	45-49	7
1-4	6.4	50-54	7
5-9	7	55-59	6
10-14	7	60-64	5
15-19	7	65-69	4
20-24	7	70-74	3
25-29	7	75-79	2
30-34	7	80-84	1
35-39	7	85+	1
40-44	7	ყველა წელი	100

- სამედიცინო სტატისტიკა (Medical statistics)** - შეისწავლის მედიცინასთან და ჯანმრთელობის დაცვასთან დაკავშირებულ საკითხებს და ორ ნაწილად იყოფა: მოსახლეობის ჯანმრთელობის სტატისტიკა და ჯანდაცვის სტატისტიკა
- ჯანმრთელობა (Health)** - ნარმოადგენს სრულფასოვან ფიზიკურ, სულიერ და სოციალურ კეთილდღეობის მდგომარეობას და არ განისაზღვრება ავადმყოფობის ან ფიზიკური დეფექტის არარსებობით. ცალკეული ადამიანის ჯანმრთელობა და ავადმყოფობა ძირითადად გამოიხატება შემგუებლობითი და მემკვიდრეობითი ბიოლოგიური კრიტერიუმებით. ამასთან ადამიანის საერთო ბიოლოგიური მახასიათებლები გასაშუალოვდება ცხოვრების სოციალური პირობებით. ამიტომ ადამიანთა ჯანმრთელობის და ავადმყოფობის შეფასების დროს ადამიანი განხილული უნდა იქნეს არა მარტო როგორც ბიოლოგიური ორგანიზმი, არამედ როგორც სოციალური პიროვნება,

ე.ი. „ჯანმრთელობა“ და „ავადმყოფობა“ განიხილება, როგორც ბიოსოციალური კატეგორიები.

10. ჯანმრთელობის მდგომარეობა (Health status) – მაჩვენებელი, რომელიც სპეციალურად აღრიცხული ნიშნების ერთობლიობის (ავადმყოფობის არსებობა ან არარსებობა, სამედიცინო დახმარებისთვის მიმართვა, დისპანსერული დაკვირვების საჭიროება და ა.შ.) საშუალებით სამედიცინო შეფასებას აძლევს მოსახლეობის ჯანმრთელობას. ჯანმრთელობის მახასიათებელი ნიშნები აღირიცხება სამედიცინო გასინჯვების, დისპანსერიზაციის და სამედიცინო დახმარებისთვის მიმართვების დროს.

ჯანმრთელობის მდგომარეობის მიხედვით, გასინჯვების მონაცემებზე დაყრდნობით, პიროვნებები შეიძლება დაიყოს სამ ჯგუფად:

- ჯანმრთელები, რომლებიც არაფერს უჩივიან, ანამნეზში არ აქვთ ქრონიკული დაავადებები და ცალკეული ორგანოს ან სისტემის ფუნქციის დარღვევა; გამოკვლევის დროს განსაზღვრული ნორმებიდან გადახრები არ აღმოაჩნდათ.
- პრატიკულად ჯანმრთელები, რომლებსაც ანამნეზში აქვთ მწვავე ან ქრონიკული დაავადება, რომელთაც სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანი ორგანოების ფუნქციებზე და შრომისუნარიანობაზე გავლენა ვერ მოახდინეს.
- ქრონიკული დაავადებებით დაავადებულები, რომლებისთვისაც აუცილებელია სისტემატური საექიმო დაკვირვება:
  - ავადმყოფობის კომპენსირებული მიმდინარეობით, იშვიათი და არახანგრძლივი შრომისუნარიანობის დაკარგვით;
  - ავადმყოფობის სუპკომპენსირებული მიმდინარეობით, ხშირი გამწვავებებით და შრომისუნარიანობის ხანგრძლივი დაკარგვით;
  - ავადმყოფობისდეკომპენსირებულიმიმდინარეობით, მდგრადიპათოლოგიურიცვლილებებით, რომლებიც იწვევენ შრომისუნარიანობის სრულ დაკარგვას.

11. პირველადი სამედიცინო დახმარება (Primary health care) - ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო სისტემის სტრატეგიული მიმართულება, რომელიც მოიცავს მოსახლეობის განათლებას ჯანმრთელობისა და პროფილაქტიკის ძირითადი ასპექტების სფეროში; დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობაზე ზრუნვას ოჯახის დაგეგმარების ჩათვლით; ფართოდ გავრცელებული დაავადებების პროფილაქტიკას და მკურნალობას; საკვები პროდუქტების და სასმელი წყლის ადეკვატურიხარისხის ხელშეწყობას; მოსახლეობის მომარაგებასაუცილებელიმედიკამენტებით. საქართველოში 2006 წლიდან პირველადი ჯანდაცვა განისაზღვრება, როგორც არაპოსპიტალური სამედიცინო მომსახურება, რაც გულისხმობს ნებისმიერ სამედიცინო მომსახურებას, რომელიც მოსახლეობას მიეწოდება არასტაციონარულ დონეზე.

12. პირველადი დახმარების დაწესებულებები (Primary health care facilities) - ყველა დაწესებულებების რაოდენობა, რომლებიც ანარმოებენ ამბულატორიულ დახმარებას (სავადმყოფოების ამბულატორიული განყოფილებები, პოლიკლინიკები, ამბულატორიები, სამედიცინო ცენტრები, სამედიცინო დახმარების პუნქტები და ა.შ.). დაწესებულებები, რომლებიც დაკომპლექტებულია ჯანდაცვის ერთი სპეციალისტით მაინც (ექიმი, ექთანი). დაწესებულებები, რომლებიც ანარმოებენ მხოლოდ სტომატოლოგიურ დახმარებას (სტომატოლოგიური კაბინეტები). არასტაციონარული დახმარების დაწესებულებების საერთო რაოდენობაში არ ჩაითვლება.

პირველადი დახმარების დაწესებულებებით უზრუნველყოფის მაჩვენებელი 100000 მოსახლეზე:

პირველადი დახმარების დაწესებულებების საერთო რაოდენობა * 100000

მოსახლეობის რაოდენობა

13. ავადობა (Morbidity) – დროის გარკვეულ პერიოდში მოსახლეობაში დაავადებათა გავრცელების მახასიათებელი; დაავადებები, ტრავმები და მიზეზები, რომელთა გამოც ხდება სამედიცინო სამსახურებთან კონტაქტი.

14. ექიმთან მიმართვა (Encounter) – ექიმთან პირადი კონტაქტი გასინჯვის, დიაგნოსტიკის, კონსულტაციის ან მკურნალობისათვის. კონტაქტების ადგილები და ტიპებია: ექიმის კაბინეტები (ოფისები), ამბულატორიულ-პოლიკლინიკური დაწესებულებები, საავადმყოფოს მიმღები

განყოფილებები (სასწრაფო დახმარების განყოფილება), სახლები/ბინები (ნებისმიერი ადგილი, სადაც იმყოფებოდა პაციენტი, რომელთანაც გამოიძახეს ექიმი), კლინიკები, ჯანმრთელობის შესანარჩუნებელი ნებისმიერი ორგანიზაცია, სტაციონარების გარდა.

მიმართვების რაოდენობა წელიწადში 1 სულ მოსახლეზე:

სულ მიმართვების რაოდენობა წელიწადში * 100000

მოსახლეობის რაოდენობა

15. პირველადი მიმართვა (First encounter) - ექიმთან სამედიცინო დახმარებისთვის პაციენტის პირველი მიმართვა.

16. განმეორებითი მიმართვა (Recurrent encounter) - მწვავე (მკურნალობის გასაგრძელებლად) ან ქრონიკული (ადრე გამოვლენილი და რეგისტრირებული) დაავადების გამო ექიმთან მიმართვა.

17. შემთხვევის გამოვლენა (Case detection) – დაავადების დიაგნოსტირება და აღრიცხვა.

18. ინცინდენტობა, პირველადი ავადობა (Incidence) – ადამიანის სიცოცხლეში პირველად გამოვლენილი დაავადება, რომელიც ადრე არ იყო რეგისტრირებული (ყველა მწვავე დაავადება, მიუხედავად იმისა, რომ ზოგიერთი მათგანი შეიძლება წელიწადში რამდენჯერმე განმეორდეს, ქრონიკული დაავადებები, რომლებიც შეიძლება შემთხვევით (მაგ. ექიმთან ვიზიტის დროს) პირველად გამოვლინდეს.

დაავადების ახლად დიაგნოსტირებული შემთხვევის რაოდენობა * 100000

მოსახლეობის რაოდენობა

19. პრევალენტობა, საერთო ავადობა (Prevalence) – წლის განმავლობაში რეგისტრირებული ყველა დაავადება (როგორც პირველადი, ასევე წინა წლებში გამოვლენილი ქრონიკული დაავადების შემთხვევები, რომელთა გამოც მოცემულ წელს პაციენტმა მიმართა ექიმს).

დაავადების ყველა დიაგნოსტირებული შემთხვევის რაოდენობა * 100000

მოსახლეობის რაოდენობა

20. პრევალენტობა წლის ბოლოსთვის (Prevalence by the end of the year)

საანგარიშო წლის ბოლოს მეთვალყურეობაზე მყოფ ავადმყოფთა რაოდენობა * 100000

მოსახლეობის რაოდენობა

21. საავადმყოფო (Hospital) – სტაციონარული სამკურნალო დაწესებულება, სადლელამისო სამედიცინო და საექთნო დახმარების, ავადმყოფების და ტრავმირებულების დიაგნოსტიკის, მკურნალობის, რეაბილიტაციის საშუალებებით უზრუნველყოფით (როგორც წესი სამედიცინო და ქირურგიული მდგომარეობებისთვის), რომელიც დაკომპლექტებულია პროფესიულად მომზადებული ექიმი-პრაქტიკოსებით (ყველაზე მცირე ერთი ექიმით მაინც)

საავადმყოფოს შეუძლია, თუმცა ვალდებული არ არის განიოს ამბულატორული მომსახურება.

საავადმყოფოების საერთო რაოდენობაში შედის: ზოგადი პროფილის საავადმყოფოები, სპეციალიზებული საავადმყოფოები, სასწრაფო სამედიცინო დახმარების საავადმყოფოები და საავადმყოფოები პაციენტების გრძელვადიანი დაყოვნებით.

საავადმყოფოების საერთო რაოდენობაში არ შედის: ბალნეოლოგიური დაწესებულებები, სანატორიუმები, ფიზიკური და გონებრივი შეზღუდული შესაძლებლობების პირების მოვლის სახლები, ხანშიშესულთა მოვლის სახლები (ე.ო. ის დაწესებულებები, რომლებიც ძირითადად უზრუნველყოფენ მოვლას), დღის ცენტრები, დღის სტაციონარები.

სტაციონარებით უზრუნველყოფის მაჩვენებელი 100000 მოსახლეზე:

სტაციონარების რაოდენობა * 100000

მოსახლეობის რაოდენობა

- 22. საავადმყოფოს საწოლი (Hospital bed)** – საავადმყოფოს პალატაში განთავსებული საწოლი, რომელიც განკუთვნილია პაციენტის მიღებისთვის და მისი სადღელამისო დახმარებისთვის, რომელსაც რეგულარულად ემსახურება მიმაგრებული პერსონალი და უზრუნველყოფილია უწყვეტისამედიცინოდახმარება. საავადმყოფოში საწოლთარაოდენობა ასახავს საავადმყოფოს ტევადობას და სიმძლავრეს. საწოლთა საერთო რაოდენობაში არ ითვლება ახალშობილთა და დღის არასტაციონარული დახმარების დაწესებულებების საწოლები. სტაციონარული საწოლებით უზრუნველყოფის მაჩვენებელი:

სტაციონარული საწოლების საერთო რაოდენობა * 100000

მოსახლეობის რაოდენობა

- 23. ჰოსპიტალური ავადობა (Hospital morbidity)** – განისაზღვრება სტაციონარული მკურნალობისთვის ჰოსპიტალიზებულ ავადმყოფთა რაოდენობით. აღრიცხვის ერთეულია ჰოსპიტალიზაციის შემთხვევა.
- 24. ჰოსპიტალიზაციის მაჩვენებელი (Hospitalization level)**

ჰოსპიტალიზაციის ყველა შემთხვევის რაოდენობა * 100000

მოსახლეობის რაოდენობა

- 25. საწოლზე დაყოვნების საშუალო ხანგრძლივობა (Average length of stay)**

გატარებული საწოლ-დღეების საერთო რაოდენობა

ჰოსპიტალიზაციის ყველა შემთხვევის რაოდენობა

- 26. საწოლის ბრუნვის მაჩვენებელი (Hospital bed rotation rate)**

ჰოსპიტალიზაციის ყველა შემთხვევის რაოდენობა

სტაციონარული საწოლების რაოდენობა

- 27. საწოლის დატვირთვის მაჩვენებელი (Bed occupancy rate)**

გატარებული საწოლ-დღეების საერთო რაოდენობა

სტაციონარული საწოლების რაოდენობა

- 28. ლეტალობის მაჩვენებელი (Hospital case fatality rate)**

სიკვდილის შემთხვევები სტაციონარში * 100

ჰოსპიტალიზაციის ყველა შემთხვევის რაოდენობა

- 29. ორსულობის ვადა (Gestational age)** - ორსულობის ხანგრძლივობა იანგარიშება უკანასკნელი ნორმალური მენსტრუაციის პირველი დღიდან, რომელიც არის ნულოვანი დღე და არა პირველი დღე. ორსულობის ვადა გამოიხატება სრული დღეებით ან სრული კვირეებით (ნორმალური ორსულობის ხანგრძლივობად მიჩნეულია 280-286 დღე, ანუ 40 კვირა). ორსულობის ვადად ითვლება პერიოდი უკანასკნელი ნორმალური მენსტრუაციის პირველი დღიდან მშობიარობის დამთავრებამდე. უნდა ჩაითვალოს, რომ ეს პირველი დღე არის ნულოვანი დღე და არა ერთი დღე; აქედან გამომდინარე, იგულისხმება, რომ 0-6 დღეები შეესაბამება “ნულოვან კვირას” და მე-40 კვირა არის შესატყვისი “39 სრული კვირისა.” როდესაც უკანასკნელი მენსტრუაციის თარიღის დადგენა შეუძლებელია, მაშინ ორსულობის ვადის დადგენა ეფუძნება

საუკეთესო კლინიკურ გამოკვლევებს. იმისათვის, რომ თავიდან ავიცილოთ შეცდომები, უნდა აღირიცხოს კვირებიც და დღეებიც.

ნაადრევი მშობიარობა (Pre-term)

37 სრულ კვირაზე ნაკლები (259 დღეზე ნაკლები) ორსულობის პერიოდი.

დროული მშობიარობა (Term)

37 სრული კვირიდან 42 სრულ კვირაზე ნაკლები (259-დან 293 დღემდე) ორსულობის პერიოდი.

ვადაგადაცილებული მშობიარობა (Post-term)

42 სრული კვირა ან მეტი (294 დღე ან მეტი) ორსულობის პერიოდი.

- 30. ცოცხლადშობადობა (Live birth)** - დედის ორგანიზმიდან ნაყოფის (ჩასახვის პროცესის) სრულად გამოდევნა ან ხელოვნურად გამოყვანა, როდესაც ნაყოფი სუნთქვას ან ავლენს სიცოცხლის სხვა რომელიმე ნიშანს, როგორიცაა გულისცემა, ჭიპლარის პულსაცია ან ჩინჩხის კუნთების ცალკეული ჯგუფების შეკუმშვა სხეულის შესაბამისი ნაწილების მოძრაობით, მიუხედავად იმისა, რა ხანგრძლივობისაა ორსულობა, ჭიპლარი გადაკვეთილია თუ არა ან პლაცენტა მოცილებულია საშვილოსნოს კედელს თუ არა.

- 31. დაბადების წონა (Birth weight)** - დაბადების შემდეგ გაზომილი ნაყოფის ან ახალშობილის პირველი წონა.

ცოცხლადშობილების დაბადების პირველი წონა უნდა გაიზომოს არა უგვიანეს სიცოცხლის პირველი საათისა, ვიდრე მოხდება პოსტნატალური მასის შესამჩნევი დაკარგვა. ფაქტობრივი პირველი წონა უნდა ჩაიწეროს იმ სიზუსტით, რა სიზუსტითაც ის გაიზომა, რადგან სტატისტიკური ცხრილები შედგენილია 500 გრამიანი შუალედებით, ამიტომ წონის ზუსტი მაჩვენებელი შუალედში ვერ მოთავსდება.

“მცირე, “ძალიან მცირე” და “უკიდურესად მცირე” დაბადების პირველი წონის განმარტებები არ წარმოადგენს ურთიერთგამომრიცხავ რუბრიკებს (ე.ი. “მცირე” მოიცავს “ძალიან მცირეს” და “უკიდურესად მცირეს,” მაშინ როდესაც “ძალიან მცირე” მოიცავს “უკიდურესად მცირეს”).

მცირე წონის ახალშობილები

2500 გ-ზე ნაკლები (2500 გ-მდე და მოიცავს 2499 გ)

ძალიან მცირე წონის ახალშობილები

1500 გ-ზე ნაკლები (1500 გ-მდე და მოიცავს 1499 გ)

უკიდურესად მცირე წონის ახალშობილები

1000 გ-ზე ნაკლები (1000 გ-მდე და მოიცავს 999 გ)

- 32. შობადობის ზოგადი კოეფიციენტი (Crude birth rate)** – წარმოადგენს გარკვეულ დროში ცოცხალშობილთა საერთო რაოდენობის შეფარდებას იმავე პერიოდის მოსახლეობის საშუალო რაოდენობასთან. გამოისახება პრომილეთი(%), უჩვენებს ცოცხლად დაბადებულთა რაოდენობას მოსახლეობის 1000 სულზე.

$$\text{ცოცხალშობილთა რაოდენობა} * 1000$$

მოსახლეობის რაოდენობა

- 33. შობადობის ასაკობრივი კოეფიციენტი (Age-specific birth rate)** – წარმოადგენს მოცემული დროის პერიოდში (მაგ., წელი) გარკვეული ასაკის ქალების მიერ გაჩენილი ბავშვების საშუალო რაოდენობას.

$$\text{ქალთა} \times \text{ასაკში დაბადებულ ბავშვთა საერთო რაოდენობა} * 1000$$

იგივე $\times$ ასაკის ქალთა საერთო რაოდენობა

- 34. შობადობის ჯამობრივი კოეფიციენტი (Total fertility rate)** – წარმოადგენს ერთი ქალის მიერ მთელი ცხოვრების მანძილზე (პირობითად 15-49 წლის ასაკში) დაბადებულ ბავშვთა საშუალო რაოდენობას. ეს მაჩვენებელი გამოიანგარიშება შობადობის ერთწლიანი ასაკობრივი კოეფიციენტების ჯამის გაყოფით 1000-ზე (ე.ი. ერთ ქალზე გაანგარიშებით). იმ შემთხვევაში,

როდესაც ხუთწლიანი ასაკობრივი ინტერვალებია მოცემული (მაგ; 20-24, 25-29 და ა.შ.) ასაკობრივი კოეფიციენტის ჯამი საჭიროა გავამრავლოთ ხუთზე და შემდეგ გავყოთ 1000-ზე (ერთ ქალზე გაანგარიშებისთვის). კოეფიციენტი წარმოადგენს შობადობის დონის განმსაზღვრელ საკმაოდ ზუსტ მაჩვენებლს.

შობადობის ერთწლიანი ასაკობრივი კოეფიციენტების ჯამი

1000

- 35. მოსახლეობის აღწარმოების პრუტო კოეფიციენტი (Gross reproduction rate) –** თაობათა შენაცვლების მაჩვენებელი, რომელიც არ ითვალისწინებს სიკვდილიანობას. წარმოადგენს მოსახლეობის აღწარმოების რეჟიმის ერთ-ერთ მახასიათებელს და შობადობის კრებით დახასიათებას. კოეფიციენტი შეიძლებაგანგარიშებულ იქნას ცალ-ცალკე ორივე სქესის მოსახლეობისთვის, თუმცა უმრავლეს შემთხვევაში გამოითვლება ქალებისთვის. იმის გამო, რომ ის არ ითვალისწინებს ქალიშვილების სიკვდილიანობას მათ მიერ დედის ასაკის მიღწევამდე, ის არ შეიძლება განხილულ იქნას როგორც ქალიშვილების თაობის მიერ დედათა თაობის შენაცვლების რეალური მაჩვენებელი. კოეფიციენტი უჩვენებს ერთი ქალის მიერ თავისი ცხოვრების მანძილზე დაბადებული გოგონების საშუალო რაოდენობას (თუ ქალი იცოცხლებდა ფერტილური პერიოდის ბოლომდე და მისი სიცოცხლის მანძილზე ყოველ ასაკში შენარჩუნებულ იქნებოდა შობადობის არსებული დონე).

(ცოცხალშობილთა შორის გოგონათა წილი) * (შობადობის ჯამობრივი კოეფიციენტი)

- 36. მოსახლეობის აღწარმოების ნეტო კოეფიციენტი (Net reproduction rate) –** მოსახლეობის აღწარმოების რეჟიმის განმაზოგადებელი მახასიათებელი, რომელშიც გათვალისწინებულია შობადობა და სიკვდილიანობა. შეიძლება გამოთვლილ იქნას ცალ-ცალკე ორივე სქესისათვის, თუმცა როგორც წესი, გამოითვლება ქალების შემთხვევაში. იგი წარმოადგენს ქალიშვილების თაობის მიერ დედათა თაობის შენაცვლების რაოდენობრივმაჩვენებელს დაუჩვენებს ერთიქალის მიერ თავისი ცხოვრების მანძილზე დაბადებული გოგონების საშუალო რაოდენობას, რომლებიც იცოცხლებენ იმ ასაკამდე, რომელშიც დედა იყო თითოეული ამ გოგონას გაჩენისას.

(ცოცხალშობილთა შორის გოგონათა წილი) *

(შობადობის ჯამობრივი კოეფიციენტი) * (ცოცხლად დარჩენილ ქალთა რაოდენობა)

- 37. სქესთა მეორეული რაოდენობრივი თანაფარდობა (Numerical secondary ratio of sexes) –** წარმოადგენს ბიჭებისა და გოგონების რაოდენობათა თანაფარდობას ცოცხლად დაბადებულთა შორის. სქესთა მეორეული რაოდენობრივი თანაფარდობა შეადგენს 105-106 ბიჭს 100 გოგონაზე, ანუ 51,2% ბიჭების სასარგებლოდ. ეს თანაფარდობა განსხვავდება ქვეყნების მიხედვით, მაგრამ იშვიათად აღემატება 107-ს და ასევე იშვიათად არის 104-ზე ნაკლები.
- 38. სიკვდილი (Death) –** ცხოვრების ნებისმიერ პერიოდში (დაბადების მომენტიდან) სიცოცხლის ყველა ნიშნის შეუქცევადი გაქრობა (ყველა სასიცოცხლო ფუნქციის შეწყვეტა, რომელიც გამორიცხავს რეანიმაციის შესაძლებლობას).
- 39. სიკვდილის მიზეზი (Cause of death) -** ყველა ავადმყოფობა, პათოლოგიური მდგომარეობა ან დაზიანება, რომელმაც გამოიწვია სიკვდილი ან ხელი შეუწყო მას, აგრეთვე უბედური შემთხვევა ან ძალადობის აქტი, რომელიც იწვევს ნებისმიერ ასეთ დაზიანებას. ეს განსაზღვრება ფორმულირდება სიკვდილთან დაკავშირებული ინფორმაციის რეგისტრაციის მიზნით, რათა სიკვდილის შესახებ ცნობის შემვსებმა პირმა არ ამოირჩიოს ერთი მდგომარეობა და არ უარყოს სხვები. ეს განსაზღვრება არ ითვალისწინებს სიკვდილის ცნობაში იმ სიმპტომებისა და მოვლენების შეტანას, რომელიც თან ახლავს სიკვდილს, როგორიცაა გულის უკმარისობა.

40. **სიკვდილის პირველადი მიზეზი (Underlying cause of death)** - განისაზღვრება, როგორც „(ა) ავადმყოფობა ან დაზიანება, რომელიც იწვევს ავადმყოფობის პროცესის ჯაჭვს, რაც უშუალოდ მიგვიყვანს სიკვდილამდე ან (ბ) უბედური შემთხვევის ან ძალადობის გარემოებები, რაც იწვევს სასიკვდილო დაზიანებას“.
41. **სიკვდილიანობის ზოგადი კოეფიციენტი (Crude death rate)** - წარმოადგენს მოკვდავობის ყველაზე გავრცელებულ მაჩვენებელს. უჩვენებს გარდაცვლილთა რაოდენობას მოსახლეობის 1000 სულზე.

გარდაცვლილთა საერთო რაოდენობა * 1000

მოსახლეობის საშუალო რაოდენობა

42. **სიკვდილიანობის კოეფიციენტი სიკვდილის მიზეზის მიხედვით (Death rate by cause of death)**
– გამოითვლება სიკვდილის მიზეზთა გარკვეული კლასებისთვის ასაკთა ჯგუფების მიხედვით. სიკვდილიანობაში სიკვდილის ცალკეული მიზეზის მნიშვნელობის შეფასება შესაძლებლობას იძლევა გაკეთდეს დასკვნა იმის თაობაზე, თუ სიკვდილიანობის დონის შემცირებისთვის როგორ დაავადებების წინააღმდეგ უნდა იქნას მიმართული ძირითადი ძალისხმევა, განისაზღვროს ამა თუ იმ დაავადებათა წინააღმდეგ ბრძოლაში ღონისძიებათა ეფექტიანობა.

გარდაცვლილთა რაოდენობა სიკვდილის მიზეზის მიხედვით * 100000

მოსახლეობის რაოდენობა

43. **სიკვდილიანობის ასაკობრივი კოეფიციენტი (Age-specific death rate)** – მოკვდავობის დონე ცალკეული ასაკობრივი ჯგუფების (ერთნლიანი, 5 წლიანი და სხვა) მიხედვით. განისაზღვრება როგორც გარკვეულ დროში (ჩვეულებრივ 1 ან 2 წელი) მოცემულ ასაკობრივ ჯგუფში გარდაცვლილთა აბსოლუტური რაოდენობის შეფარდება ამ ასაკობრივი ჯგუფის საშუალო რაოდენობასთან.

გარდაცვლილთა რაოდენობა მოცემულ ასაკობრივ ჯგუფში * 1000

მოცემული ასაკობრივი ჯგუფის საშუალო რაოდენობა

44. **ჩვილთა სიკვდილიანობის კოეფიციენტი (Infant mortality rate)** – მაჩვენებელი, რომელიც ზომავს დაბადებიდან ერთ წლამდე ბავშვების მოკვდავობის დონეს. გაანგარიშებას დიდი მნიშვნელობა აქვს, ვინაიდან ჩვილთა მოკვდავობის დონე მნიშვნელოვნად მაღალია შემდგომი ასაკობრივი ჯგუფების მოკვდავობის დონესთან შედარებით (ხანდაზმული მოხუცებულობის ასაკის გარდა). მოკვდავობის სხვა კოეფიციენტებისაგან განსხვავებით, მოცემულ შემთხვევაში, გარდაცვლილთარაოდენობაშეეფარდება ცოცხალშობილთარაოდენობას დაარამოსახლეობას, გამოისახება პრომილეთი (%) და უჩვენებს ერთ წლამდე ასაკის გარდაცვლილ ბავშვთა რაოდენობას ყოველ 1000 ცოცხალშობილზე.

1 წლამდე ასაკის გარდაცვლილ ბავშვთა რაოდენობა * 1000

ცოცხალშობილთა რაოდენობა

45. **5 წლამდე ბავშვების მოკვდავობის კოეფიციენტი (Mortality under age 5)** – მაჩვენებელი, რომელიც ზომავს დაბადებიდან 5 წლამდე (0-4 წელი) ასაკის ბავშვების მოკვდავობის დონეს. გაიანგარიშება როგორც რომელიმე პერიოდში (მაგ., წელი) 5 წლამდე ასაკის გარდაცვლილი ბავშვების რაოდენობის შეფარდება იმავე პერიოდში ცოცხალშობილთა რაოდენობასთან.

გამოისახება პრომილეთი (%) და უჩვენებს დაბადებიდან 5 წლამდე პერიოდში სიკვდილის ალბათობას.

5 წლამდე ასაკში გარდაცვლილ ბავშვთა რაოდენობა * 1000

ცოცხალშობილთა რაოდენობა

- 46. ნეონატალური პერიოდი (Neonatal period)** - ნეონატალური პერიოდი იწყება დაბადებიდან და გრძელდება მშობიარობიდან 28-ე სრული დღის დადგომამდე. ნეონატალური პერიოდი (დაბადებიდან 28-ე სრული დღის დადგომამდე) შეიძლება დაიყოს ადრეულ (დაბადებიდან 7 დღემდე) და გვიან (7 დან 28-ე სრულ დღემდე) ნეონატალურ პერიოდებად.
- 47. ნეონატალური სიკვდილიანობის კოეფიციენტი (Neonatal mortality rate)** – უჩვენებს დაბადებიდან სიცოცხლის 28 დღემდე (0-27 დღე) გარდაცვლილ ჩვილთა რაოდენობას ყოველ 1000 ცოცხალშობილზე.

სიცოცხლის პირველ 27 დღეს გარდაცვლილ ჩვილთა რაოდენობა * 1000

ცოცხალშობილთა რაოდენობა

- 48. ადრეული ნეონატალური სიკვდილიანობის კოეფიციენტი (Early neonatal mortality rate)**

ადრეულ ნეონატალურ პერიოდში გარდაცვლილ ჩვილთა რაოდენობა * 1000

ცოცხალშობილთა რაოდენობა

- 49. ადრეული ნეონატალური სიკვდილიანობის კოეფიციენტის სეულის მასის გათვალისწინებით (Early neonatal mortality rate, weight-specific)**

ადრეულ ნეონატალურ პერიოდში გარდაცვლილ ჩვილთა რაოდენობა (1000 გ მასის და მეტი) * 1000

1000 გ და მეტი მასის ცოცხალშობილთა რაოდენობა

- 50. მკვდრადშობადობა (მკვდრადშობილი ნაყოფი) (Stillbirth (deadborn fetus))** - ორსულობის ვადის მიუხედავად ნაყოფის სიკვდილი დედის ორგანიზმიდან სრულ გამოსვლამდე ან გამოყოფამდე. გამოსვლის შემდეგ მკვდრად დაბადებულის კრიტერიუმებია სუნთქვის ან სიცოცხლის სხვა ნიშნების (გულისცემა, ჭიბლარის პულსაცია ან კუნთების შექუმშვა) არარსებობა.
- 51. მკვდრადშობადობის კოეფიციენტი (Stillbirth rate)** – უჩვენებს მკვდრადშობილი ბავშვების რაოდენობას ყოველ 1000 დაბადებულზე.

მკვდრადშობილი ბავშვების რაოდენობა * 1000

დაბადებულ (მკვდრად + ცოცხლად) ბავშვთა რაოდენობა

- 52. მკვდრადშობადობის კოეფიციენტის სეულის მასის გათვალისწინებით (Stillbirth rate, weight-specific)**

1000 გ და მეტი მასის მკვდრადშობილთა რაოდენობა * 1000

1000 გ და მეტი მასის დაბადებულთა საერთო რაოდენობა

- 53. პერიონატალური პერიოდი (Perinatal period)** - პერიონატალური პერიოდი იწყება ორსულობის

22 კვირის (154 დღე) ვადიდან (ნაყოფის წონა ჩვეულებრივ 500 გ-ს უტოლდება) და მთავრდება მშობიარობიდან მე-7 სრულ დღეზე.

54. პერინატალური სიკვდილიანობის კოეფიციენტი (Perinatal mortality rate)

$$\frac{(\text{მკვდრადშობილთა რაოდენობა} + \text{0-6 დღეს გარდაცვლილ ჩვილთა რაოდენობა}) * 1000}{\text{დაბადებულთა (მკვდრად + ცოცხლად) რაოდენობა}}$$

55. პოსტნეონატალური სიკვდილიანობის კოეფიციენტი (Postneonatal mortality rate) – უჩვეულებს სიცოცხლის 27 დღის შემდეგ ერთი წლის ასაკამდე გარდაცვლილ ჩვილთა რაოდენობას.

$$\frac{\text{სიცოცხლის 28-ე დღიდან 1 წლამდე ასაკის გარდაცვლილ ჩვილთა რაოდენობა} * 1000}{\text{ცოცხალშობილთა რაოდენობა}}$$

56. მოსახლეობის ბუნებრივი მატების კოეფიციენტი (Population natural increase rate) – წარმოადგენს შობადობისა და სიკვდილიანობის ზოგადი კოეფიციენტების სხვაობას. გამოისახება პრომილეთი (%) და აჩვენებს, თუ რამდენია ბუნებრივი მატება მოსახლეობის 1000 სულზე.

- a) შობადობის ზოგადი კოეფიციენტი – სიკვდილიანობის ზოგადი კოეფიციენტი
- b) (ცოცხალშობილთა რაოდენობა – გარდაცვლილთა რაოდენობა) * 1000

მოსახლეობის რაოდენობა

57. დედის სიკვდილი (Maternal death) - ორსულობის პერიოდში ან მისი დამთავრებიდან 42 დღის განმავლობაში (ორსულობის ხანგრძლივობისა და ლოკალიზაციის მიუხედავად), ორსულობასთან დაკავშირებული რომელიმე მიზეზით განპირობებული სიკვდილი, რომელიც მოხდა სამკურნალო ზემოქმედებით ან რომელიმე პათოლოგიით, რომელიც დამძიმდა ორსულობის, მშობიარობის ან ლოგინობის პერიოდში, მაგრამ არა უბედური შემთხვევით ან შემთხვევითი მიზეზით.

58. დედის მოგვიანებითი სიკვდილი (Late maternal death) - ორსულობის დასასრულიდან 42 დღის შემდეგ, მაგრამ არა უგვიანეს ერთი წლისა, ქალის სიკვდილი პირდაპირი ან არაპირდაპირი სამეანო მიზეზებით.

59. ორსულობასთან დაკავშირებული სიკვდილი (Pregnancy-related death) - ორსულობის ან მისი დასასრულიდან 42 დღის განმავლობაში, სიკვდილის გამომწვევი მიზეზებისაგან დამოუკიდებლი ქალის სიკვდილი.

პირდაპირი სამეანო სიკვდილი: პირდაპირი სამეანო სიკვდილი არის ორსულობის სტატუსის (ორსულობა, მშობიარობა და მშობიარობის შემდგომი პერიოდი) სამეანო გართულების შედეგი, რომელიც გამოწვეულია არასწორი მკურნალობით ან მოვლენათა ისეთი ჯაჭვით, რომელსაც მივყავართ ყველა ზემოთ ჩამოთვლილ შედეგამდე.

არაპირდაპირი სამეანო სიკვდილი: არაპირდაპირი სამეანო სიკვდილი არის მანამდე არსებული ან ორსულობის პერიოდში განვითარებული ავადმყოფობის შედეგი, რომელიც არ არის დაკავშირებული უშუალოდ სამეანო მიზეზებთან, მაგრამ დამძიმდა ორსულობით.

60. დედათა სიკვდილიანობის მაჩვენებელი (Maternal mortality rate) - დედათა სიკვდილიანობის დონის გამომხატველი მაჩვენებელი. უჩვეულებს, თუ რამდენი დედა გარდაიცვალა 100000 ფერტილური ასაკის ქალზე.

დედის სიკვდილის შემთხვევათა რაოდენობა (პირდაპირი და არაპირდაპირი მიზეზებით) * 100000

ფერტილური ასაკის ქალთა რაოდენობა

- 61. დედათა სიკვდილიანობის კოეფიციენტი (Maternal mortality ratio)** – დედათა სიკვდილიანობის დონის გამომხატველი მაჩვენებელი. უჩვენებს, თუ რამდენი დედა გარდაიცვალა 100000 ცოცხალშობილზე.

დედის სიკვდილის შემთხვევათა რაოდენობა (პირდაპირი და არაპირდაპირი მიზეზებით) * 100000

ცოცხალშობილთა რაოდენობა

- 62. პირდაპირი სამეანო მიზეზებით გამოწვეული დედის სიკვდილიანობის კოეფიციენტი (Direct obstetric mortality ratio)**

მხოლოდ პირდაპირი სამეანო მიზეზებით გამოწვეული დედის სიკვდილის შემთხვევათა რაოდენობა * 100000

ცოცხალშობილთა რაოდენობა

- 63. ორსულობასთან დაკავშირებული მიზეზებით გამოწვეული დედის სიკვდილიანობის კოეფიციენტი (Pregnancy-related mortality ratio)**

ორსულობასთან დაკავშირებული მიზეზებით გამოწვეული დედის სიკვდილის შემთხვევათა რაოდენობა * 100000

ცოცხალშობილთა რაოდენობა

- 64. სიცოცხლისმოსალოდნელისაშუალოხანგრძლივობა (Estimated life expectancy)** – სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობაში იგულისხმება გარკვეული ასაკის მოსახლეობის დარჩენილი სიცოცხლის საშუალო ხანგრძლივობა (წლებში). მოცემული მაჩვენებლის გაანგარიშება ხდება სიკვდილიანობის ასაკობრივი მაჩვენებლების საფუძველზე მოცემული მომენტისათვის ე.წ. სიკვდილიანობის ტაბულის (დარჩენილი სიცოცხლე) რეალური ან ჰიპოთეტური თაობისთვის. სიცოცხლისმოსალოდნელი ხანგრძლივობაშეიძლება განისაზღვროს რასობრივი კუთვნილების, სქესის და სხვა პარამეტრებით, რომელიც გამოიყენება სიკვდილიანობის მაჩვენებლის გამოსაანგარიშებლად მოსახლეობის მოცემული ჯგუფისთვის. დარჩენილი სიცოცხლის ტაბულები ჰიპოთეტური თაობისათვის, რომელიც გამოიყენება დემოგრაფიაში, ინოდება აგრეთვე დარჩენილი სიცოცხლის მიმდინარე ტაბულებად. ანსევავებენ დარჩენილი სიცოცხლის სრულ ცხრილებს, რომლებშიც მაჩვენებლების მნიშვნელობები მოყვანილია ასაკის ყოველი წლისათვის, და მოკლე ცხრილებს, რომლებშიც ამ მაჩვენებლების მნიშვნელობები მოყვანილია ჩვეულებისამებრ ხუთი და ათწლიანი ასაკობრივი ინტერვალით.

- 65. ჯანმრთელი სიცოცხლის მოსალოდნელი ხანგრძლივობა (Health Adjusted Life Expectancy - HALE)** - მოსახლეობის ჯანმრთელობის ჯამური ინდიკატორი (ასაკობრივ და სქესობრივ ჭრილში), რომელიც ასახავს ჯანმრთელი სიცოცხლის მოსალოდნელი ხანგრძლივობის ექვივალენტს წლებში და მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობას და სიკვდილიანობის საშუალო მონაცემებს ეფუძნება.

- 66. ინვალიდობის შედეგად დაკარგული წლები (Disability-adjusted life years - DALYs)** - მოსახლეობის დონეზე ნაადრევი სიკვდილის მიზეზით და კონკრეტული დაავადების შედეგად დაინვალიდების გამო დაკარგული სიცოცხლის წლების საერთო რაოდენობა. ეფუძნება ინფორმაციას სიკვდილის გამომწვევი მიზეზების შესახებ და ჯანმრთელობის ძირითადი პრობლემების ეპიდემიოლოგიურ შეფასებებს.

- 67. ხარისხიანი ცხოვრების წლები (Quality adjusted life year (QALY))** - ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული ცხოვრების ხარისხის მაჩვენებელი. გამოიყენება სამედიცინო ჩარევებზე დანახარჯების შესაფასებლად.

- 68. რეპროდუქციული ჯანმრთელობა (Reproductive health)** – სრული ფიზიკური, ფსიქიკური და სოციალური კეთილდღეობის მდგომარეობა, რომელიც დაკავშირებულია რეპროდუქციულ

სისტემასთან, მის ფუნქციებსა და პროცესებთან. იგი გულისხმობს, რომ ადამიანს უნდა ჰქონდეს გამრავლების უნარი და თავისუფალი არჩევანის უფლება – როდის და რა სიხშირით გამოიყენოს ეს უნარი. ეს უკანასკნელი მოიცავს ქალებისა და მამაკაცების უფლებას, ჰქონდეთ ინფორმაცია და ხელი მიუწვდებოდეთ ოჯახის დაგეგმვის უსაფრთხო, ეფექტურ, მოსახერხებელ და მისაღებ მეთოდებზე მათი არჩევანის შესაბამისად, ისევე როგორც შობადობის რეგულირების სხვა არაკანონსაწინააღმდეგო მეთოდებზე და ჯანდაცვის სათანადო სამსახურებზე, რომლებიც ქალებს მისცემს უსაფრთხო ორსულობის და მშობიარობის საშუალებას, წყვილებს კი, საუკეთესო შესაძლებლობას, ჰყავდეთ ჯანმრთელი შვილი.

69. **ძუძუთი კვება (Breastfeeding)** - ჩვილის გამოკვება დედის ან დონორის რძით. ჩვილი არ უნდა იღებდეს სხვა რომელიმე თხიერ ან მყარ ნივთიერებებს, გარდა ვიტამინების, მინერალური დანამატებისა ან წამლების შემცველი წვეთებისა.
70. **ექსკლუზიური ძუძუთი კვება (Exclusive breastfeeding)** - ჩვილის გამოკვება მხოლოდ დედის ან დონორის რძით. ჩვილი არ უნდა იღებდეს სხვა რომელიმე თხიერ ან მყარ ნივთიერებებს, გარდა ვიტამინების, მინერალური დანამატებისა ან წამლების შემცველი წვეთებისა და წვეთების მიღება.
71. **უპირატესად ძუძუთი კვება (Predominant breastfeeding)** - ჩვილის გამოკვება უპირატესად დედის ან დონორის რძით. შესაძლებელია წყლის ან წყლისშემცველი სითხეების, ხილის წვენების და ვიტამინების, მინერალური დანამატებისა ან წამლების შემცველი სითხეების და წვეთების მიღება.
72. **დამატებითი კვება (Complementary feeding)** - დედის რძესთან ერთად ჩვილის დამატებითი კვება.
73. **კონტრაცეფციის გამოყენების მაჩვენებელი (Contraceptive prevalence rate)**

15-49 წლის ასაკის ქალთა რაოდენობა, რომელიც იყენებს კონტრაცეფციის ნებისმიერ (თანამედროვე ან ტრადიციულ) მეთოდს * 100000

ფერტილური ასაკის ქალების რაოდენობა

74. **დაუკმაყოფილებელი მოთხოვნა კონტრაცეფციაზე (Unmet need for contraception)**

რეგისტრირებულ და არარეგისტრირებულ ქორწინებაში მყოფი ქალების რაოდენობა, რომელთაც ოჯახის დაგეგმვისათვის დაუკმაყოფილებელი მოთხოვნილება გააჩნიათ * 100

რეპროდუქციული ასაკის (15-49 წლის) ქალთა რაოდენობა, რომლებიც იმყოფებიან რეგისტრირებულ და არარეგისტრირებულ ქორწინებაში

75. **მოზარდთა ორსულობის მაჩვენებელი (Adolescent pregnancy rate)**

15-19 წლის ასაკის ქალების მიერ დაბადებულ ცოცხალშობილთა რაოდენობა + იმავე ასაკის ქალთა მიერ გაკეთებული აბორტების რაოდენობა * 1000

15-19 წლის ასაკის ქალთა რაოდენობა

76. **აბორტი (Abortion)** – მუცლის მოწყვეტა, მოშლა, ორსულობის ნაადრევი შეწყვეტა და საშვილოსნოდანნაყოფის გამოძევებაორსულობის 22 კვირის შესრულებამდე. აბორტი შეიძლება იყოს სპონტანური და ხელოვნური. სპონტანური აბორტი – ვითარდება ქალის ორგანიზმზე ან ნაყოფზე უშუალო ზემოქმედების გარეშე. მისი გამომწვევი მიზეზებია ქალისა და ნაყოფის ფიზიკური და ფსიქიკური ტრავმები. ხელოვნური აბორტი – გამოწვეულია ქალის ორგანიზმზე ან ნაყოფზე უშუალო ზემოქმედებით (წამლების მიღება, საშვილოსნოში ინსტრუმენტული ჩარევა ან რაიმე ნივთიერების შეყვანა). ხელოვნური აბორტი უარყოფითად მოქმედებს ქალის ჯანმრთელობაზე, იწვევს უნაყოფობას. განსაკუთრებით მავნეა აბორტი პირველი ორსულობის დროს.
77. **აბორტის ზოგადი კოეფიციენტი (Crude abortion rate)** – წარმოადგენს წლის განმავლობაში გაკეთებული აბორტების რაოდენობის შეფარდებას ფერტილური ასაკის (15-49 წ.) ქალების რაოდენობასთან. გამოისახება პრომილეთი (%), 1000 ქალზე გაანგარიშებით.

78. **აბორტის სიხშირის კოეფიციენტი (Abortion frequency rate)** - წარმოადგენს წლის განმავლობაში გაკეთებული აბორტების რაოდენობის შეფარდებას იმავე პერიოდში მშობიარობათა რაოდენობასთან. გვიჩვენებს აბორტების რაოდენობას ყოველ 100 მშობიარობაზე.
79. **აბორტის ასაკობრივი კოეფიციენტი (Age-specific abortion rate)** – წარმოადგენს წლის განმავლობაში გარკვეული ასაკობრივი ჯგუფის ქალებისთვის აბორტების რაოდენობის შეფარდებას ამავე ასაკობრივი ჯგუფის ქალების საერთო რაოდენობასთან.
80. **აბორტის ჯამობრივი კოეფიციენტი (Total induced abortion rate)** – ხელოვნური აბორტების ჯამური მაჩვენებელი ასახავს, საშუალოდ რა რაოდენობის აბორტს გაიკეთებდა ქალი ცხოვრების მანძილზე, იმ პირობით, რომ მთელი პერიოდის განმავლობაში აბორტის ასაკობრივი კოეფიციენტის დონეები გამოანგარიშების დროისათვის უცვლელი დარჩებოდა. გამოითვლება აბორტების ასაკობრივი მაჩვენებლების შეჯამებით.
81. **ჩატარებული ოპერაციების მაჩვენებელი 100000 მოსახლეზე (Surgical activity rate per 100000 population)**

$$\frac{\text{ჩატარებული ქირურგიული ოპერაციების რაოდენობა} * 100000}{\text{მოსახლეობის რაოდენობა}}$$

82. **საკეისრო კვეთების მაჩვენებელი (პროცენტი) მშობიარობების საერთო რაოდენობიდან (Percent of cesarean sections from all deliveries)**
- $$\frac{\text{საკეისრო კვეთების რაოდენობა} * 100}{\text{მშობიარობების საერთო რაოდენობა}}$$
83. **საკეისრო კვეთების მაჩვენებელი 1000 ცოცხალშობილზე (Cesarean sections rate per 1000 live births)**

$$\frac{\text{საკეისრო კვეთების რაოდენობა} * 1000}{\text{ცოცხალშობილთა საერთო რაოდენობა}}$$

84. **სავალდებულო წესით რეგისტრირებული დაავადება (Obligatory registration disease)** – დაავადება, სოციალურად საშიში თავისი სიმძიმის, გავრცელების ან დაავადების გადაცემის მაღალი ხარისხის გამო, რომლის გამოვლენის ყოველი შემთხვევის შესახებ სამედიცინო მუშაკები ვალდებულები არიან აცნობონ ჯანდაცვის მართვის ადგილობრივ ან ცენტრალურ ორგანოებს.
85. **აივ ინფექციის ინცინდენტობა (HIV incidence)**

$$\frac{\text{აივ ინფექციის ახალ შემთხვევათა რაოდენობა} * 100000}{\text{მოსახლეობის რაოდენობა}}$$

86. **გადაცემის გზების მიხედვით აივ ინფექციისა ხალიშემთხვევების პროცენტული განაწილება (HIV new cases distribution by ways of transmission (%))**

$$\frac{\text{გადაცემის კონკრეტული გზის მიხედვით აივ ინფექციის ახალ შემთხვევათა რაოდენობა} * 100}{\text{აივ ინფექციის ახალ შემთხვევათა რაოდენობა}}$$

87. **შიდსის ინციდენტობა (AIDS incidence)**

$$\frac{\text{შიდსის ახალი შემთხვევების რაოდენობა} * 100000}{\text{მოსახლეობის რაოდენობა}}$$

88. ორსულთა აივ ინფექციაზე ტესტირებით მოცვის მაჩვენებელი (HIV testing coverage rate among pregnant women)

აივ ინფექციაზე ტესტირებულ ორსულთა რაოდენობა * 100

-
89. აივ ინფექციით დაავადებულ ორსულთა პროცენტი აივ ინფექციაზე გამოკვლეულ ორსულებში (Percentage of HIV positive pregnant women among HIV tested pregnant women)

აივ ინფექციის შემთხვევათა რაოდენობა ორსულებში * 100

აივ ინფექციაზე გამოკვლეულ ორსულთა რაოდენობა

90. აივიცირებული ორსულების ანტირეტროვირუსული პროფილაქტიკური მკურნალობით მოცვის მაჩვენებელი (Antiretroviral prevention therapy coverage among HIV-infected pregnant women)

აივ ინფიცირებული ორსული ქალების რაოდენობა, რომლებსაც განვლილი 1 წლის განმავლობაში ჩაუტარდათ პროფილაქტიკური არვ მკურნალობა * 100

ამავე წლის მანძილზე გამოვლენილი აივ ინფიცირებული ორსული ქალების რაოდენობა (მშობიარობის დროს გამოვლენილი ორსული ქალების ჩათვლით)

91. აივ ინფიცირებული დედებისაგან დაბადებული აივ ინფიცირებულ ბავშვთა პროცენტი (Percentage of HIV positive children, born by HIV infected mothers)

$T^*(1-e) + (1-T) \cdot v; \text{სადაც:}$

$T =$ ანტირეტროვირუსული მკურნალობით მოცული აივ ინფიცირებული ორსული ქალების %;
 $v =$ მკურნალობის გარეშე დედიდან შვილზე აივ ინფექციის გადაცემის მაჩვენებელი;
 $e =$ ჩატარებული მკურნალობის ეფექტურობა.

v და e შეიძლება შეთანხმებით გამოყენებული იქნას მნიშვნელობები, შესაბამისად, 25% და 50%.

92. აივ ინფექციით დაავადებულ დონორთა პროცენტი აივ ინფექციაზე გამოკვლეულ დონორებში (Percent of HIV infected donors)

აივ ინფექციით დაავადებულ დონორთა რაოდენობა * 100000

აივ ინფექციაზე გამოკვლეულ დონორთა რაოდენობა

93. აივ ინფექციით დაავადებულთა პროცენტი ტუბერკულოზით დაავადებულ პაციენტებში (Percent of HIV infected among TB infected patients)

აივ ინფექციის ახალი შემთხვევების რაოდენობა
 ტუბერკულოზით დაავადებულ პაციენტებში * 100000

აივ ინფექციაზე გამოკვლეულ ტუბერკულოზით დაავადებულ პაციენტთა რაოდენობა

94. სიფილისით ავადობის მაჩვენებელი (Incidence of syphilis)

სიფილისის ახალი შემთხვევების რაოდენობა * 100000

მოსახლეობის რაოდენობა

95. გონოკონკური ინფექციით ავადობის მაჩვენებელი (Incidence of gonococcal infection)

გონოკონკური ინფექციის ახალი შემთხვევების რაოდენობა * 100000

მოსახლეობის რაოდენობა

96. სიფილისით ავადობის მაჩვენებელი ორსულ ქალებში (Incidence of syphilis among pregnant women)

ახლადგამოვლენილი სიფილისით დაავადებული ორსულების რაოდენობა * 100000

სიფილისზე ტესტირებული ორსულების რაოდენობა

97. ტრიქომონიაზით ავადობის მაჩვენებელი (Incidence of trichomoniasis)

ტრიქომონიაზის ახალი შემთხვევების რაოდენობა * 100000

მოსახლეობის რაოდენობა

98. ტრიქომონიაზით ავადობის მაჩვენებელი რეპროდუქციული ასაკის ქალებში (Incidence of trichomoniasis among women of reproductive age)

ახლადგამოვლენილი ტრიქომონიაზით დაავადებული
რეპროდუქციული ასაკის ქალების რაოდენობა * 100000

რეპროდუქციული ასაკის ქალების რაოდენობა

99. ქლამიდიოზით ავადობის მაჩვენებელი (Incidence of chlamidiosis)

ქლამიდიოზის ახალი შემთხვევების რაოდენობა * 100000

მოსახლეობის რაოდენობა

100. ქლამიდიოზით ავადობის მაჩვენებელი რეპროდუქციული ასაკის ქალებში (Incidence of chlamidiosis among women of reproductive age)

ახლადგამოვლენილი ქლამიდიოზით დაავადებული
რეპროდუქციული ასაკის ქალების რაოდენობა * 100000

რეპროდუქციული ასაკის ქალების რაოდენობა

101. მგბ(+) ავადობა (Notification rate for new smear-positive cases)

რეგისტრირებული ახალი მგბ(+) შემთხვევები * 100000

მოსახლეობის რაოდენობა

102. ახალი მგბ(+) შემთხვევების გამოვლენის მაჩვენებელი (Case detection ratio of new smear-positive cases) - შემთხვევათა გამოვლენის მაჩვენებელი წარმოადგენს გამოვლენილი ახალი მგბ(+) შემთხვევების რაოდენობის შეფარდებას პროგნოზირებულ ახალ მგბ(+) შემთხვევების რაოდენობასთან (თითოეული ქვეყნისათვის ახალი მგბ(+) შემთხვევების პროგნოზირებას

ახორციელებს ჯანმო). ეს ძალიან მნიშვნელოვანი მაჩვენებელია ტუბერკულოზის კონტროლის პროგრამის ეფექტურობის შეფასებისათვის. ტუბერკულოზთან ბრძოლის წარმატებული პროგრამის შემთხვევაში იგი, ჯანმო-ს რეკომენდაციების შესაბამისად, 70%-ს აღემატება.

$\frac{\text{წლის განმავლობაში რეგისტრირებული ახალი მგბ}(+) \text{ შემთხვევები} * 100}{\text{პროგნოზული მგბ}(+) \text{ შემთხვევები}}$

103. ტუბერკულოზის წინააღმდეგ იმუნიზაციით მოცვის მაჩვენებელი (TB vaccination coverage)

$\frac{1 \text{ წლამდე ასაკში ტუბერკულოზის წინააღმდეგ იმუნიზებულ ბავშვთა რაოდენობა}}{1 \text{ წლამდე ბავშვთა რაოდენობა}} * 100$

104. დყტ-3 იმუნიზაციით მოცვის მაჩვენებელი (DPT3 vaccination coverage)

$\frac{1 \text{ წლამდე ასაკში დტყ-3 იმუნიზებულ ბავშვთა რაოდენობა}}{1 \text{ წლამდე ბავშვთა რაოდენობა}} * 100$

105. წითელას წინააღმდეგ იმუნიზაციით მოცვის მაჩვენებელი (Measles vaccination coverage)

$\frac{2 \text{ წლამდე ასაკში წითელას წინააღმდეგ იმუნიზებულ ბავშვთა რაოდენობა}}{2 \text{ წლამდე ბავშვთა რაოდენობა}} * 100$

106. პოლიომიელიტის წინააღმდეგ იმუნიზაციით მოცვის მაჩვენებელი (Polio vaccination coverage)

$\frac{1 \text{ წლამდე ასაკში პოლიომიელიტის წინააღმდეგ იმუნიზებულ ბავშვთა რაოდენობა}}{1 \text{ წლამდე ბავშვთა რაოდენობა}} * 100$

107. B ჰეპატიტის (3 დოზა) აცრებით მოცვის მაჩვენებელი (HepB vaccination coverage)

$\frac{1 \text{ წლამდე ასაკში B ჰეპატიტის (3 დოზა) წინააღმდეგ იმუნიზებულ ბავშვთა რაოდენობა}}{1 \text{ წლამდე ბავშვთა რაოდენობა}} * 100$

გამოყენებული ლიტერატურა

1. ჯანმრთელობის დაცვა, სტატისტიკური ცნობარი, საქართველო 2005, საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო, დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი, თბილისი, 2006.
2. ჯანმრთელობის დაცვა, სტატისტიკური ცნობარი, საქართველო 2006, საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო, დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი, თბილისი, 2007.
3. ჯანმრთელობის დაცვა, სტატისტიკური ცნობარი, საქართველო 2007, საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო, დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი, თბილისი, 2008.
4. ჯანმრთელობის დაცვა, სტატისტიკური ცნობარი, საქართველო 2008, საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო, დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი, თბილისი, 2009
5. საქართველოს სტატისტიკური წელიწერული, თბილისი, 2011.
6. წულაძე გ., მალაფერიძე ნ., ვადაჭკორია ა. საქართველოს დემოგრაფიული განვითარება, თბილისი, 2002.
7. დემოგრაფიული მოკლე ენციკლოპედიური ლექსიკონი, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემია, დემოგრაფიული და სოციოლოგიური კვლევის ინსტიტუტი, თბილისი, 2005.
8. ვასაძე ო., ჯანელიძე ც., კობალაძე ლ., ჯანდაცვის მენეჯმენტის განმარტებითი ლექსიკონი, თბილისი, 2002.
9. ჯანდაცვის სისტემის ეფექტურობის შეფასება, საქართველო, 2009.
10. დაავადებათა და ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული პრობლემების საერთაშორისო სტატისტიკური კლასიფიკაცია, მე-10 გადახედვა, 1995.
11. რეპროდუქციული ასაკი ქალთა სიკვდილიანობის კვლევა, საქართველო, 2008.
12. საქართველოს 2009 წლის ნუტრიციული კვლევის ანგარიში, თბილისი, 2010.
13. *Atlas of Health in Europe*, WHO, 2008.
14. Cattaneo A, Gafurov I, Bomestar T, Bacci M, Tamburini G. Strategic directions in health and nutrition aiming at accelerating achievement of MDG 4 and related objectives in the countries of Central and Eastern Europe and Commonwealth of Independent States. Geneva: UNICEF Regional Office for Central and Eastern Europe and Commonwealth of Independent States, 2008.
15. Child Mortality Report 2010, UN
16. Demographic Overview of Georgia, G. Tsuladze et all, Tbilisi, 2002.
17. European Health Report, WHO, 2009.
18. Health Questions about the Caucasus and Central Asia, WHO, 2009.
19. How Universal is Access to Reproductive Health? A review of the evidence. September 2010, UN-FPA
20. Introduction to Primary Health Care in Georgia, DFID Georgia Primary Health Care Reform Support Programme 2003-2006, Vol.1.
21. Maternal Health Epidemiology, CDC Atlanta, 2001.
22. Millennium Development Goals in Georgia, Tbilisi, 2004.
23. Millennium Development Goal Report 2010, Addendum 2.
24. NHA (2001-2009), <http://www.moh.gov.ge/page.php?117>

25. Progress for Children: A Report Card on Maternal Mortality (No. 7), UNICEF, 2008
26. Reproductive Health Survey, Georgia, 1999-2000, 2005, 2010.
27. State-of-the-Science Conference Statement. Cesarean Delivery on Maternal Request, NIH, Obstet Gynecol 107: 1386–97, 2006.
28. UNFPA in Georgia – Partnership for Progress, ICPD+15
29. World Health Statistics, WHO, 2009.
30. World Health Statistics, WHO, 2011.
31. Доклад о состоянии здравоохранения в Европе, ВОЗ, 2005.
32. Скотт В., Человеческое развитие в зеркале статистики, как читать цифры?, Братислава, 2006.
33. Социальный Мониторинг «ИННОЧЕНТИ», UNICEF, 2004.
34. Проект MONEE - ЦВЕ/СНГ/Балтия, Региональный мониторинговый доклад, №7, UNICEF, 2000.
35. Мониторинг выполнения Декларации о приверженности делу борьбы с ВИЧ/СПИДом, ЮНЭЙДС, 2005.

www.ncdc.ge

გ. ასათიანის ქუჩა N9

თბილისი 0177, საქართველო

ტელ : (995 32) 239 89 46

ფოქსი : (995 32) 231 14 85

ელ-ფოსტა: ncdc@ncdc.ge